

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV., Vármegye-utca 11.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 708.

Bocskay István.

Irta: EÖTVÖS KÁROLY.

Erdélynek hatalmas fejedelme, első függetlenségi harcunk diadalmas hőse, szomorú korszakban a szabadságnak és miveltségnek rendületlen bajnoka, a magyarságnak örökké sugárzó és melegítő dicsősége, ezeréves nemzettörténelmünk nagy alakjai közt az elsők közül való: az idők végezetéig méltó arra, hogy nevét hiven fentartsuk, emlékét kegyelettel őrizzük, példáján buzduljunk és lelkesüljünk s magyar erényeit s hazafi erényeit szívvel-lélekkel követni törekedjünk.

Hetvenöt év választja el korát a mohácsi vésztől. Ázsiának diadalokban tomboló vad török népe fenyegette országot és nemzetünket. Az a nép nem volt keresztény, őseink azt pogánynak nevezték; — szabadságot nem ismert, csak a leigázott népek hódolatával tudott megelégedni. Ellenében szövetségre léptünk nyugottal, a mivel német fajtól választottunk királyt és fegyvertársat, keresztényt, Jézus hívét s miveltségben előrehaladottat s ime hetvenöt év alatt hova jutottunk az új szövetséggel? Hány keserű jajszó hangzott el végzetünk fölött, hányszor tört ki országos gyűléseken a kemény indulatok árja, vajjon nem sokkal jobb lett volna-e szövetkeznünk Ázsia vad népével, amely Jézust nem ismer, mint azzal a szomszédal, amely Jézus nevében pogány lélekkel gázol el mindent, ami magyar, ami szent, ami nemes és igazságos?

Nincs időm nagy gondossággal összehasonlítani a nemzetek és századok történetét, a mi nemzetünk tizenhatodik századi történetével. De nekem úgy tetszik: egy nemzet sincs a világon, amelynek annyi csodálata méltó hőse, annyi szent és dicső alakja, annyi nemzeti vértanuja lett volna egyetlen század alatt, mint volt a mi fajunknak a mohácsi vészre következő század alatt. E hősök, szentek és dicsők közt ott van Bocskay István, nagyobb mint elődjei s minden nemességben méltó azokhoz, akik utána következtek.

Az isteni gondviselés az utolsó órában rendelte őt a száz sebjeiből vérző magyarság élére. Hogy erőt adjon azoknak, akik már elbágyadtak, hitet gerjeszzen azokban, akik már kétségbeestek s diadalmas vezérük legyen azoknak, akik lelkük fenekéig el voltak már szánva, vagy visszavivni a letiport magyar szabadságot, vagy meghalni érte hősként, szentek módjára, vértanuk példájára. S ő nem habozott, nem fontolgatott, nem késlekedett. Csatasorba állította seregeit,

élére állt a harcoló vitézeknek, erős kézzel tartotta a szabadság lobogóját s istenében s igazságában bizva megkezdte a harcot, amely azóta sokszor véresen, sokszor némán háromszáz év óta szakadatlanul tart s amelynek ma sincs vége. Megkezdte a harcot, hogy megmentse a hívőnek és hazafinak szabadságát, a történelmi Magyarországot, a sok század viharaival birkózó alkotmányt s megmentse önnön fajtát, édes jó magyar nemzetét.

Teljes siker koszoruzta dicső vállalatát. Diadalmas seregeinek zászlói ott lobogtak a Dnna-Tisza közén, a kárpáti vármegyékben s még túl a Dunán, a Bakony és Balaton vidékein is. Az osztrákok és németet ő tanította meg először emberségre s a magyar nemzet becsülésére s az idegen lelkű magyar királyt ő tanította meg először a magyar jogra, alkotmányra és tisztességre.

S amely bátor és elszánt volt a harcban: éppen oly bölcs és óvatos a béke műveiben is.

Százsor fölvetett és megvitatott kérdés: vajjon miért nem vitte tökéletességre dicső vállalatát? Miért kötött félszakos békét ő is, mint fönséges utódja, Bethlen Gábor? Vajjon hitték-e, hihették-e pillanatig is, hogy az osztráknémet valaha hü szövetségese lehet a magyarnak?

Bármily érdekes a kérdés: csak költő agyának kíváncsisága tűnődhetik rajta. Aki oly bölcsen vezette életét s végezte dolgát, mint Bocskay, kétségtelenül jól megfontolta azt is, mikor s kivel kössön békét s milyen békét.

Bizonyos, hogy két hatalmas és ádáz ellensége volt akkor a magyarnak. A török és az osztrák-német. S bizonyos, hogy vakmerő kockázatnak látszott akkor az egyikkel végkép szakítani s életre-halálra csak a másikkal állani szövetségben.

Hogy vagyunk ma? Ki tudna erre igazán és biztosan felelni?

De a szentírás igazságai se erősebbek, mint az, hogy Bocskay nagy lelkére ma is oly nagy szükségünk van, mint volt elődeinknek az ő korában. S szükséges és nemes dolgot mivelnek azok a városok, falvak és törvényhatóságok, kik Bocskay nevét és életét s életének alkotásait a feledés ködeiből kibontva, ragyogó színekben állítják a zsihbadozó lelkek mai nemzedéke elé.

Fentartani a történelmi Magyarországot, biztosítani fajunk állami létét, tisztán őrizni meg alkotmányunkat s magyar szabadságainkat, de életünket és üdvösségünket látni nemzetünk fölvirágzásában: ez a mi szent kötelességünk. Bocskay nyomdokain teljesíthetjük csak ezt a kötelességet.

Az utolsó ítélet napja.

Irta: Mezei Ernő.

Kesereghetünk bizony mi magyarok is, mint hajdan a fogoly zsidók Babylonban, amikor hárfáikat a partfüzeire aggatták. Mirevaló is az a csodapalota a kék Dunának partján, ahol állítólag a nép nevében és a nép hatalmának képviselésében törvényeket alkotnak, mire, ha nem arra, hogy a dicsőséges koronázás negyvenéves jubileuma alkalmából a nemzet összegyűlt nagyjai a szomorúság hárfáját zendítsék meg benne. Hajh, milyen nagy okunk van a kesergésre, a legtűrőbb lélekkel is! Nem tildöz-e bennünket a végzet különös malicziája, a mi ártatlan, lojális örömeinkben is?

Miért rendezte oly rosszul a magyarok istene a mi alkotmányos történelmünket, hogy az örökké tartó „szabadelvű” rendszernek nem lehetett ezt a rájaszabott jubileumot is fényesen megélnie, ahelyett, hogy oly közel a korszakos beteljesüléshez, egész örökké tartóságát a poklok fenekére süllyesztette alá? Nem lehetett volna a nagy alkotmányos hazugságnak legalább ezt a két évet még hozzáadnia, hogy 1907. június 8-ra ég és föld, udvar és nép, kormány és parlament a teljesen stilszerű dekorációkat szolgáltathatták volna? Hogyan tűndökölt volna a „legalkotmányosabb király” dicsősége, a parlamenti hatalom biztossága, a népjog ereje mint sugárzóan festett igazi Potemkin-falvak. Kellett-e éppen a nagy határnap előtt eljönniök az igazság fanatikusainak, akik közről megmutatták, hogy csak czifra mázu kulisszák, nyomoruságos spanyolfalak között andalogtunk és a tarka papiroskáprázat visszája fekete szurok és olajos szenny? Most ime, hogy elvesztettük minden ünneplő illúziókat, ők maguk, az igazság hősei újra felállítják a már rongyossá is vált, mindenképp bepiszkitott színpalotát és kegyeletlen ünneplésre, alkotmányos harmóniák összetanulására hívják meg bennünket? Az igazság hőseinek vezekelniök kell a megtalált igazságért és mi ünnepljük mellettök a felismert hazugságot!?

Hát csak aggassátok fel ünneplő hárfáitokat a parlamenti palota arany- és márványékes falaira! Mert maga ez a parlamenti palota az ő szépségében és ragyogásában a Potemkin-falu, a lenge, csak takarónak használt spanyolfalu, a festett és olajszagos káprázat. Senki sem tud már hinni benne. Legkevésebbé azok, akik benne vannak és nagyon tartanak attól, hogy a legszebb harmónia-énekítés közepett rájuk szakad a tetőzet.

Mert milyen végzetes találkozása ez az idők mai járásának és a történelmi időhatároknak. Negyvenéves fejedelmi uralmat, vele egyben az alkotmányosság negyvenéves uralmát is akarnók ünnepelni és ime ünnepi indulóul az alkotmánybiztosítékok kérdése miatt közénk süvit a válság szele, ördögi gunynak hallszik minden üteme. Micsoda halálos meghülést okozhat az új többségi uralomnak. Alkotmánybiztosítékokat kellett követelnünk és

várnunk, mert alig hogy a nemzeti akarat a régi többséget megsemmisítette, közvetlenül meg kellett győződnünk, hogy a királyi hatalom a mi alkotmányunknak inkább veszedelme, mint védelme. És eltelve még attól a halálos borzalomtól, hogy az abszolutizmus mesgyéjén kellett áthaladnunk, az ilyen alkotmánybiztosítókat, habár csak nagyon gyöngye és fogyatékos mértékben vallotta az új kormány programja lényeges pontjával, ezt a kötelezettséget vállalta a trónbeszéd, ezt tartotta a nemzet az átmeneti helyzet és a paktumos viszony alapjának. Elérkeztünk pedig a koronázási jubileum nemzeti és dinasztikus emlékeztetőjéhez, úgy, hogy a király a megismételt sürgetések után sem engedte meg a gróf Andrássy Gyula által elkészített javaslatok beterjesztését. És egyszerre megérthetjük ebből, hogy a mikor mélyes hazug voltában ki-pellengereztük alkotmányosságunkat, ne is keressünk számára „biztosítókat”. „A hol nincs ott ne keress!” izeni nekünk szárazon a korona, amely nagy őszinteségre szánta el magát. A korábbi többségi rendszer leplezetése után nyilván nem fektet különös súlyt saját alkotmányos dicsőségének ünnepi glóriájára. Egy kis lecke is ez a mi parlamentünknek.

Egészen gyerekes dolognak látjuk azt, ha a legnevezetesebb időhatárnál olyképp akarnak megnyugtatni bennünket, hogy tulajdonképp nincs is időhatár, ennél fogva nincs is válság és élhetünk máig holnapig sokáig is az örök halasztás bölcsességével. Nem létezhetik magyar hazafi, ki az új kormányzat első óráját is ne tartotta volna ugy számon, mint az alkotmánybiztosítók megteremtésének legsürgősebb határidejét. Mintha minden szél zugta volna, minden harang kondította volna a nemzet füleibe: Sürgős, sürgős! És feltétlenül a válságok hőmérői jelzését kellett számítani már attól a naptól fogva, amelyen gróf Andrássy javaslatai a király elébe kerültek, anélkül, hogy oly mérsékelt intenciójuk a király belenyugvásával találkozott volna. És mit mondjon a nemzet ahhoz, hogy amikor elérkezik a történelmi nap, amelyen kegyetlen tapasztalatok feledésével a megújított alkotmányos kö-

zösség legalább látszatos harmóniáját kellene ünnepelni királyával, a király éppen az alkotmány biztosítására vállalt kötelezettséget hárítja el magától? A jubileumi ünnep az alkotmánybiztosítók nélkül? Az utolsó ítélet határideje fog itt lejárni. Óh persze, ez az utolsó ítélet nem fogna még kormányválságot jelenteni, ha a kormány és a többség minden megadásra és minden megalázásra el volnának szánva és csak saját kérészétől megnyugtásáért minden kötelezettséget kijátszani akarnának. De nem volna-e az utolsó ítélet ereje a nemzet közérzetében, ha oly drága alkotmányos illúzióknak szélfoszoltán felül még azt az illúziót is elvesztené, amelyet legünnepeltebb vezéreinek erkölcsi ereje és államférfiúi hivatottsága felől ápol? A koalíciós kormánynak éppen csak azzal a tudattal lehet élnie, hogy neki csak a legrövidebb határidői vannak és minden napja egy elmulaszthatatlan alkalom, amelyért az örökkévalóságnak számol.

Azért csak aggassatok a falakra az ünnepi hárfákat.

Budapest, június 1.

A képviselőház hétfőn, a hó 3-án, délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen a cselédtörvény részletes vitájának megszakításával a három jubileumi javaslatot tárgyalják. Ezek letárgyalása után folytatják a cselédtörvény részletes tárgyalását.

Közös pártértekezlet. A koalíciós pártok a hó harmadikán, hétfőn délután öt órakor közös értekezletet tartanak, amelyen a vasutasok fizetésrendezéséről és szolgálati szabályzatáról szóló törvényjavaslatokat fogják tárgyalni.

Báró Beck Budapesten. Politikai körökben mind valószínűbbnek veszik azt a hírt, hogy — mint már ismételt megírtuk — a kiegyezési tárgyalásokat érdemben már csak az őszszel fogják folytatni. Az osztrák kormány előbb a választások által teremtett parlamenti helyzettel akar tisztába jönni, s míg az osztrák pártokkal megegyezésre nem jut, a kiegyezési tárgyalásokat nem folytathatja. Ezért június közepén az új Reichsrathban fog nyilatkozni báró Beck a kiegyezésről és eme nyilat-

kozatának hatása fogja megmutatni, hogy milyen magatartást tanúsítson az osztrák kormány a további tárgyalásokon. Éppen ezért nagyon kevés jelentőséggel bír az a körülmény, hogy báró Beck osztrák miniszterelnök holnap Budapestre érkezik és érintkezésbe lép Wekerle Sándor miniszterelnökkel. Az osztrák miniszterelnöknek ezt az utazását és konferenciáját Wekerlével még a legutolsó bécsi kiegyezési konferenciák alkalmával megállapították. A két miniszterelnök akkor abban egyezett meg, hogy a kiegyezési eljárást Budapestre érkezése után, mely elaboratum a kiegyezési tárgyalások eredményét összefoglalja és részben már szakaszokba is önti, szóbeli eszmecsere folytatnak az elaborátumról, helyesebben szólva a két miniszterelnök az elaborátumot magyarázatokkal kíséri és megvitatja. Az elaborátumot kellő időben megküldték a magyar kormánynak, melynek elég ideje volt arra, hogy az elaborátumot tanulmányozza. A két miniszterelnök holnap megbeszélése alkalmával elfogják dönteni azt a kérdést is, hogy mikor kezdjék meg újra a kiegyezési tárgyalásokat.

Wekerle bécsi útja. Wekerle Sándor miniszterelnök hétfőn este Bécsbe utazik, hogy ott az Erzsébet királyné emlék leleplezésén részt vegyen. Mint értesülünk, nincs kizárva, hogy a miniszterelnököt a leleplezési ünnepélyre a kabinet több tagja is elkíséri.

Czáfolat. A Bud. Tud. jelenti: Az ellenzéki lapok szenzációhajhászata nem ismer határt. Egy ily lap ma este arra az épp oly szörnyűséges, mint neveléses híresztelésre ragadtatja magát, hogy az alkotmánybiztosítókról szóló javaslatot már a mult szerdán Némethy Károly min. tanácsos Bécsből elintézetlenül visszahozta Budapestre. Mindenki, akinek csak megközelítőleg sejtelve van a kormány és a korona közti érintkezés módjáról és aki tudja, hogy a kormánynak a törvényhozás elé szánt előterjesztései hogyan jutnak a kormánytól a koronához és hogyan jutnak vissza a koronától a kormánynak, a legnagyobb képtelenségnek fogja felismerni azt, hogy ilyen küldetéssel még oly magasrangú belügyminiszeri tisztviselő bizsák meg. Hogy maga az az állítólagos tény, amely szerint az illető javaslat szerdán elintézetlenül visszaérkezett volna Budapestre, mennyire valótlán, arról a kabinet két tagjának tegnapi nyilatkozata után mindenki önmaga is ítéletet alkothat magának.

Melytta.

Irla: Fényes Samu.

(Utánnemés tites.)

(Szin: Melytta szalonja. Melytta szép, 28 éves, elvált asszony, ragyogó szemek, karcsu, dőlczeg termet, hódító egyéniség.)

A szobalány (látogató névjegyet hozza be). Elfogadja nagysága?

Melytta. Gedőné! Nálam! . . . (hosszabbban nézi az aranykeretű névjegyet, pedig azon a nyomtatott néven kívül semmi. Aztán a földig érő nagy tükröbe tekint s végig néz magán, mintha szemlét tartana maga fölött, a derekát kiegyenesíti, büszke, daczos arczzal int a szobalánynak, hogy bocsássa be.)

Gedőné (Belép. Hosszu, sovány termet, csontos, de nem keilemellen arcz. Kissé hajlott s modorában is nyoma van némi alázatosság-nak.) Asszonyom, bizonyára csodálkozott, hogy épen én . . . (dadogni kezd, keresi a szót), hogy én ismeretlenül, azaz félig ismeretlenül meglátogattam, csodálkozok talán . . .

Melytta (kezével ülést mutatva, csengő hangon). Nem, éppen nem csodálkozom. Nem volna szives megmondani, miért tartja ezt oly csodálni valónak.

Gedőné (zavarban). Oh, nem úgy értettem, bocsánatot kérek . . . én oly ritkán jövök emberek közé, a gyermekeim . . . asszonyom, két szép, édes kis babám van . . . azaz hogy nem ép babák már . . . de bocsánatot kérek, hisz ezek a dolgok önt nem érdeklik . . .

Melytta (mosolyogva). Az hiszem nem is erről akart szólni, hanem arról, miért tartja oly csodálatraméltónak, hogy . . .

Gedőné. Igen . . . oly kevés gyakorlatom

s készségem van a társalgásban, én társaságba alig kerülök, a férjem . . . nem, hisz nem a férjem . . . tetszik tudni mindig csak a két bubával együtt . . .

Melytta (főlényes nyugalommal néz az arczába, mitől az még jobban zavarba jön, dadog s később elhallgat lesütött szemekkel. Nyájasan). Nos, bátorodjék fel asszonyom, talán nem helytelen az, amit mondani akar s ha helytelen is, bizonyára elmondanivalója, ha e miatt jött . . .

Gedőné (összeszedve magát.) Oh, nem . . . én alig kerülök társaságba, de az emberek oly gonoszok, hogy még az én magányomba is eljutnak mindenféle híresztelések, amelyekből pedig egyetlen szó sem igaz, — biztosíthatom, hogy én egyetlen szót sem hiszek.

Melytta. És e híresztelések miatt csodálatos, hogy engem meglátogattott?

Gedőné. Igen . . . azaz, hogy úgy érttem . . . Miklós — a férjemet hívják így, olyan kedves, nyájas és egy férfi csak nem ülhet a két buba közt egész nap . . . és most azt híresztelik, hogy ön . . . hogy mi . . . én biztosíthatom, hogy egy szót sem hiszek az egész pietykából. Tudom, hogy ön asszonyom ismerte a férjemet, még tán előbb mint én . . . és most az emberek azt hiszik, hogy mi vetélytársak . . . Nem — és hogy nem hiszek egyetlen szót sem, mutatja az, hogy idejöttem — még pedig nem titkolózva, — nem, hadd tudja meg a világ, hogy nem igaz a mendemonda — mert tudnia kell asszonyom, hogy én régi imádója vagyok . . . ezt a szép, tiszta homlokot csodálom . . . nem, megvallom, irigyeltem is — de szeretem és azt hiszem, hogy e mögött nem rejtőzhetik hazugság.

Melytta. Hazugság? Nem. Csakhogy az

emberek minden szót annyiféleképp értelmeznek. Vannak könyvek például, melyek nem hazudnak, némelyik olvasó mégis boszankodva félrelöki — hazudik, mert nem azt lelte benne, amit remélt.

Gedőné (sírását alig tudva elfojtani), hogy értsem ezt . . . (hangja elful.)

Melytta. Ne értse egyelőre, mert amíg meg nem értjük egymást — én sem értem. Nos, csak bátran — mi az, amit az én homlokomról olvasni vél? Vagy nem lehet elmondania?

Gedőné (hevesen.) Oh igen — a tisztaságot, a tisztességet. Igen, én nem értek a társalgás művészetéhez, de ön meg fogja érteni egy nő, egy anya beszédét. Két szép kis bubám, oly nyugodtan, oly boldogan éltünk és Miklós — az apjuk — csak látszólag, a világ előtt . . . de végis, a hitvese vagyok és a gyermekeim az ő gyermekei. A könyvek és a költők sokat és sokfélét beszélnek, de a család mégis a legszentebb a világon . . . minden erkölcsi talpköve és tűzhelye, ön ugy-e ért engem. Én olyan szegény vagyok, nem vagyok szép, nem tudok csillogni, a társaságban nem tudok érvényesülni, kicsi az én lelkem, csak a két baba, meg ő, — Miklós — a férjem fér el benne, ha őt elveszitem, mindent elveszitem s nem kárpótolna még a mult sem, mert sohase volt semmiben részem, közönséges asszony vagyok. Ön szép, körülrajongott, hódít, sikerei vannak, csak akarnia kell és boldog s irigyelt lehet, nekem senkim csak Miklós és az a két buba és az is . . . mi lenne belőlük apjuk nélkül . . . ön ért engem . . .

Melytta. Még nem egészen.

Gedőné (könyező szemekkel könyörögve). Azt kérem, — nem könyörgök, hogy a boldogságunkat, az enyémet és a két gyermekemét . . .

Válság-hírek.

— Csillapítják az izgalmat. —

Budapest, június 1.

A tegnap esti események visszhangja zúgott még ma is a képviselőház folyosóján. A politikusok szokatlanul nagy számban jelentek meg a Házban és izgatottan tárgyalták a válság híreit. Tanácskozások indultak meg arról, hogy van-e komoly alapjuk a válság-híreknek, s hogy minő nehézségek merültek fel az alkotmánybiztosítékok dolgában? Az első, aki e kérdésekre választ adott, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter volt, aki kora reggel megjelent a képviselőházban s több képviselő előtt kijelentette, hogy *ő terminust nem állított az alkotmánybiztosítékok benyújtása dolgában s nem igaz az, hogy június tizedikéig kell eldölnie ennek az ügynek. Válság pedig most nincsen s az újságok kiélezték a tegnapi beszédek. Wekerle Sándor miniszterelnök pedig azt mondotta, hogy junktim az általános választói jog és az alkotmánybiztosítékok között nincsen s hogy válságról beszélni nem is lehet.*

A tegnapi tüntetés.

A kísérlet tehát az volt, hogy ezekkel a kijelentésekkel lecsillapítsák azt az izgalmat, amely a tegnap esti nyilatkozatok nyomán támadt. A válság előszelét érezték ki belőlük a politikusok és ezt az érzést a megnyugtatóra szánt újabb miniszteri kijelentések sem tudták elaltatni. Az általános fölfogás az volt, hogy azok a tegnap esti nyilatkozatok nem hangzottak volna el, ha azokra komoly ok nem lett volna, s a kormány tagjai most különösen tartózkodtak volna a válság emlégetéséről, amely semmiképpen sem alkalmas arra, hogy a jövő heti koronázási jubileum hangulatát emelje. Ebből az okoskodásból kiindulva elfogadták azt a magyarázatot, hogy a tegnap esti nyilatkozatok előre megállapított terv szerint történtek. A kormány meg akarta mutatni Bécsnek, hogy az alkotmánybiztosítékok dolga nem olyan egyszerűen intézhető el, mint ahogy odafenn gondolják, s a miniszteri beszédek egyenesen azért hangzottak el, hogy a király asztalára kerüljenek. Ezekkel a beszédekkel azt kell bebizonyítani a Wekerle-kormányának, hogy nemcsak Andrássy távozásáról, vagy maradásáról van szó, hanem az egész kormány bukásáról vagy életéről. Ezért jelentette be Apponyi a leghatározottabban, hogy a

kormány szolidáris Andrássyval s hogy a legbiztosabban számít az alkotmánybiztosítékokra, amelyek nélkül helyén nem marad. Hozzáfüztek ehhez még azt a híresztelést is, hogy a király az utóbbi időben meglehetősen ingatag és szándékaitól könnyen eltérhető, amely körülmény szintén egyik előidézője a mostani válságos helyzetnek.

Csillapító magyarázatok.

Ez a pesszimiztikus felfogás annyira általános lett, hogy az olyan csillapító magyarázatok, aminő például az itt következő, teljesen hatástalanok maradtak. Ezek szerint ugyanis válságról egyelőre szó sem lehet. Merülhetek fel ugyan egyes nézeteltérések mértékadó helyen, különösen az alkotmánybiztosítékok körül. E nézeteltérések azonban nem magukra az alkotmánybiztosítékokra vonatkoznak, hanem csak azok törvénybecikkelyezésének sorrendjére. Ő felsége állítólag legutóbb annak a nézetnek adott kifejezést, hogy az alkotmánybiztosítékok a trónbeszédben befoglaltatnak ugyan s így szó sem lehet arról, hogy törvénynyé ne váljanak, a paktumban azonban nincs említés róluk. Szó van azonban a paktumban az általános választói jogról. Minthogy a paktum megelőzte időben a trónbeszédet, ő felsége ragaszkodik ahhoz, hogy előbb az általános választói jog iktatassék törvénybe.

A kormány környezetéből ehhez a magyarázathoz még a következőképpen igyekeznek további fölvilágosításokat fűzni: — Az általános választói jognak és alkotmányos intézményeink megerősítésének keresztülvételére vállalkoztunk. Nemzet és uralkodó egyaránt le vannak kötve az adott szó által. Nemcsak a kormányprogram, de a királyi trónbeszéd is világosan megjelöli a tennivalókat, amik a mai átmeneti korszakra várnak. Ettől az iránytól nem kíván senki sem eltérni. Meglehet, hogy a kormány tisztázni óhajtja fölért a helyzetet és nem kíván kétségben maradni arra nézve, hogy a nemzet teherviselésével szemben a jogokban való előrehaladás is egyenlő lépést tarthat-e? A tisztázott helyzet mindenestre kívánatos az ügyek nyugodt továbbvitelére. De nincs semmi okunk, hogy ne reméljük a dolgok zavartalan lebonyolítását. A helyzetben semmi érdemlegesebb és lényegesebb változás nem állott be. Egyik tényező sem akar kötelezettségének teljesítése elől kitérni. Alig van tehát reá lehetőség, hogy ezen átmeneti idő alatt alkotmányos életünkben zavarok és fennakadások következze-

nek be. A helyzet bizonyára tisztázódik és a félreértések kiegyenlítődnek, ami általa a magunkra vállalt agendák lebonyolítása is biztosítva lesz. De bármi is következzen be, annyi bizonyos, hogy a nemzet együttes erővel megy a jövő minden fejleménye elé. Legyen tisztában mindenki, hogy azok a törekvések, melyek a nemzet megosztását célozzák, most is, a jövőben is teljesen sikertelenek maradnak.

Justh nyilatkozik.

Van tehát magyarázat, fölvilágosítás, megjegyzés bővíben, de ezek mind csak arra valók, hogy a válságos helyzetet még jobban összebogozzák. A képviselők a Ház ülésének egész folyamata alatt csak erről vitáztak és különösen nagy érdeklődést keltett Justh Gyulának, a képviselőház elnökének kijelentése, aki egy ilyen vitatkozó csoporthoz lépve így nyilatkozott:

— Akárhogy állnak is dolgok, bizonyos, hogy az alkotmánybiztosítékokat meg kell kapunk. Ebben a kérdésben a kormány és az egész koalíció szolidáris. És semmiképpen úgy felállítani a kérdést nem lehet, hogy Andrássy menjen-e, vagy alkotmánybiztosítékaink legyenek.

— Igaz-e — kérdezte meg egy képviselő — hogy a király előbb a választói jogot akarja, csak aztán a biztosítékokat?

— Ezt nem tudom — felelte Justh — de bármit akar a király, tény, hogy alkotmánybiztosítékok nélkül tovább dolgozunk lehetetlen.

A kérdések ilyen egyesítésére Zichy Vladimir ezt mondotta:

— Nem hiszem, hogy a király junktimot állított volna fel. Információim és véleményem szerint a király egyáltalán nem akar tudni az alkotmánybiztosítékokról.

— Mindegy — szölt közbe Hentaller Lajos — ha nincs alkotmánybiztosíték, semmit meg nem szavazunk.

És ezt a hangulatot hasztalan igyekezett később Günther Antal igazságügyminiszter kedvezőbbre változtatni annak a hangsúlyozásával, hogy válságról szó sem lehet. Egy újabb információ újabb felhőket vont a láthatárra.

A király véleménye.

E szerint ugyanis a király nem tartja kötelezőnek azt az ígétét, melyet a trónbeszédben tett, mert ott csak általánosságban volt szó az alkotmánybiztosítékokról, míg most a kormány olyan részleteket is terjeszt elő, amelyek az uralkodónak

védje meg, őrizze meg, az ön jó, nemes szívéhez folyamodik egy elhagyatott nő, egy agódó anya.

Melytta. Most már értem. Engedjen meg tehát egy kérdést. A boldogságuk védelmét kéri tőlem. Bennefoglalattik ebben a férjé — Miklósé is? Válaszoljon egyenesen, őszintén, tőlem is hasonló vár s biztosíthatom, hogy én őszinte leszek.

Gedőné. Töredelmesen vallok, mintha bíráim előtt állanék, — kegyelmes bíráim előtt. Nem tettem boldoggá Miklóst. Szerettem, de az ő lelkéhez én nem tudtam illeszkedni, később magam is beláttam, olyannyira különbözők vagyunk, sok keserű órát okoztam neki s jól tudom, hogy soha se fogom tudni a lelkét betölteni, s én szegény, egyszerű asszony vagyok s ő olyan nagy, mindig magasan szárnyaló, én nem tudtam eleinte föl se fogni... sokat kintoztam... később megértettem... megértettem, hogy szegény neki az én lelkem. Hisz ezért könyörgök önhöz, ezért várom öntől megmentésemet... tudom én, hogy nem vagyok hozzá való, de mégis az enyém ő. A törvény, a törvénynél szentebb erkölcs nekem adnak minden jogot...

Melytta. Itt van a tévedés asszonyom.

Gedőné. Egész őszinte leszek. Bevallom, hogy sok keserű órát okoztam neki, nem tudtam sóvárgó lelkét megtölteni. Azelőtt nem is értettem mi az, — a gyakorlati élet, a törvény-szabta köteletség teljesítése... sokszor apró dolgok miatt kellemetlenkedtem... nem volt neki boldog otthona... és önnel asszonyom, bevallom, nem róhatom büneül, hogy a házon kívül kerestél szórakozást, feledést...

Melytta. Vagy megértést.

Gedőné. Igen... nem mentegetőzöm, én

nem tudtam megérteni. Hisz tudom én, hogy ide, önhöz nem hajtotta a bűn, csak a megértetés utáni sóvárgás. Én beismertem ezt is és — megbocsátom...

Melytta. Megbocsájt? Mit? Hogy megértettem azt az embert, akit ön boldogtalanná tett...

Gedőné (álmélkodva, megdöbbenve). De hisz ő az én férjem, nekem esküdött hűséget, a törvény és az erkölcs az enyémmé teszi.

Melytta. Az nem egészen bizonyos. Hogy a törvény mit tesz, mit nem tesz, bizony én nem tudom, csak azt tudom, hogy a rabszolgaságot eltörölte a törvény...

Gedőné. Rabszolgaság? — Mi köze ehhez a rabszolgaságnak?

Melytta. Ön hivatkozott a törvényre, mely önnel adja őt. Ez a rabszolgaság. A rabszolga megszűnt ember lenni, nem magamagáért létezik, hanem azért, akit urává tett a törvény. Az teljesen mindegy, hogy házassági vagy másféle törvényre hivatkozik-e az illető, csak azt tudom, hogy a lelkét még rabszolgatörvény sem kötheti szíjra.

Gedőné. Asszonyom, megdöbbenő... nem, nem, bocsánat, nem akarok én itélni, csak könyörögni, — nem hivatkozom a törvényre, a jogra, csak a jó erkölcsre...

Melytta. Asszonyom az az ugynevezett jó erkölcs még sokkal gonoszabb, mint a törvény. Ugyanazt akarja, csak az a különbség, hogy amit a törvény meg nem tud csinálni, ott az erkölcs még próbálkozik, mert alattomosabb, csalfább, kétszínűbb. Nézzük csak ezt az esetet: Egy férfi odaköti magát egy nőhöz. Vagy kényszerítésből, vagy tévedésből. Kényszerítésből nevezem például azt is, mikor egy nő gazdag hozományával vásárolja meg

magának a férjét, mint ahogy a török ur a bazárban a szerecsenszolgát. Az ur megfizet érte, de jó-e, emberi-e az az erkölcs, mely azt tanítja: Rabszolga, neked szeretned kell azt az embert, aki megvásárolt? Nem, mert nem emberi ez a kívánság és ki nem kényszeríthető. Vagy tegyük fel, hogy szerette a nőt, kihez kötötte magát, s csak később vette észre, hogy tévedett, hogy nem képesek egymást megérteni. Jó-e, emberi-e az erkölcs, mely így szól: Tévedtél, szenvedj tehát egész életeden miatta, pusztulj bele lassu, züllő halállal egyetlen tévedésedbe. — Nem asszonyom, én ostobának, gonosznak, embertelennek, tehát erkölcstelennek tartom ezt az erkölcsöt.

Gedőné. Ön tehát nem akarja a férjemet nekem visszajuttatni?

Melytta. Nem, — mert ön boldogtalanná tette, meghasonlásba vitte önmagával, szárnyait nyügözte.

Gedőné. Legyen nagylelkű, kérem...

Melytta. Ön szenvedtetni akar egy embert, én meg emberré tenni — és nagylelkűségnek nevezi, hogy engedem elpusztulni az ön kezében.

Gedőné. De én belehalok, belehalok...

Melytta. Én nem — és nem halnék bele, ha elhagyna, ha fájna is, nem halnék bele, ha viszatérne önhöz. De itt nem rólam és nem önről van szó, hanem róla, — no meg az igazi erkölcseről, az én erkölcsömről. Ha lemondok róla és az ön béköiba segítem vissza, belesatnyul, lassan-lassan belepusztul. Mert ugyan mondja meg, bánhatok vele másképp ezentul, mint eddig. Az öné volt, ön kergette hozzám, lesz-e ön neki az, amije én voltam, lelke fele, osztályosa még vajudó gondolatainak, szárnyaszabadítója lelkének, tüze a szívének? — feleljen...

nem tetszenek. S egyébként is a király éppen a jövőre való tekintettel vonakodik, mert azt hiszi, hogy ha kenyértörés alkalmával eddig is nehéz volt a dolga a nemzettel szemben, akkor, ha alkotmánybiztosítókat ad, még nehezebb lesz.

A politikusok véleménye tehát mindenképpen jogos, amikor általában azt hiszik, hogy az alkotmánybiztosítók a válság csiráját rejtik magukban, s hogy a kormánynak még sok baja, kellemetlensége lesz, amíg *Andrássy* javaslatai dűlőre jutnak.

Nagyon figyelemre méltó ebben a konfliktusban a bécsi vélemény is. A „*N. Fr. Pr.*” mai esti lapjában a magyar politikai helyzetről azt írja, hogy az alkotmánybiztosítók nem egyebek, mint folytatása annak a harcznak, amelyik a korona és a többség közt folyik. Olyan fontos kérdések ezek, amelyek nem nyertek megoldást a látszólagos békekötés alkalmával. Többé-kevésbé ugyanolyan a korona és nemzet közti viszony, mint volt azelőtt. Az egyik oldalon fennállanak a nemzeti követelések, amelyeket a király nem engedélyez, a másik oldalon pedig a katonai követelések, amelyeket meg a parlament nem akar megszavazni. Mindkét oldalról egy nézetben vannak abban a tekintetben, hogy így nem maradhat a helyzet és hogy a kiegyezés csak akkor lesz gyümölcsöző, ha a lényegbeli ellentétek elsimulnak.

Új pártalakulás.

Mai számunkban már érintettük azt a kombinációt, amely egy új pártnak és új többségnek kialakulásával foglalkozik. Ma már részletesebben foglalkoznak egyes helyeken ezzel a tervvel, amelyet a következőképpen magyaráznak:

— A mostan adott helyzetben vagy visszatérünk az eredeti állásponthoz, hogy a nemzet ítélete kikéressék az általános választói jog alapján a nemzeti követelmények tekintetében, és az így létrejött veridikt a király elé tétessék, amely esetben a trónbeszéd szerint is a király cselekvési szabadságát fenntartotta. Nem valószínű, hogy a korona, amit felségjognak tekintett 1905. január 26-ika után, nem fogja felségjognak tekinteni akkor sem, ha az általános szavazati jog alapján választott parlament a hadsereg kérdéseiben ugyanazt az álláspontot foglalná el, mint a jelenlegi.

A jelenlegi állapot pedig veszedelmes a többségi pártra, anélkül, hogy reményt nyujtana arra, hogy a párt elveinek feláldozása után egy guvernementális elkövetkezendő többségnek helyet tudna csinálni. A függetlenségi

Gedőné: Nem tudom . . . de . . . én belehalok.

Melytta. A dolog tehát így áll: erkölcsösebb-e egy gazdag nagy lelket megtörni, elzüllesztetni, hogy önnék az uri joga érvényesüljön és ön a pusztító hatását éreztesse áldozatával. Vagy pedig hogy ön mind enélkül meglegyen, de megmentsük, boldoggá tegyük azt az embert, aki mind a kettőnkél többet ér. Ha csak rólam volna szó, engednék önnék asszonyom, mert meghat a fájdalom és nem tudok síró könyörgést megtagadni. De nem rólunk van szó, hanem róla és őt sincs jogom feláldozni.

Gedőné. Ez isszonyu . . . Ez erkölcstelen. Neken van jogom hozzá, önnék nincs.

Melytta. Egyetlen erkölcstelen szerelem van, amely jogokat hangoztat, követel, érvényesít. De minden szerelem erkölcsös, mely nem ismer csak kötelességet.

Gedőné. Én megtudnék halni érte.

Melytta. De mit érne vele ő? Élni kell azért, akit szeretünk. Én nem tudnék meghalni érte, de tudja mire volnék képes érte? Ha látnám, hogy én nem tudom betölteni többé a lelkét, de van más, ki erre képesebb, — el tudnám vezetni hozzá, mondván: Ime, — tedd boldoggá, én már képtelen vagyok erre. Mert az az igazi erkölcs és az az erkölcsös szerelem, mely nem ismer jogot, csak kötelességet. Én én vagyok, de csak azért, hogy az ő énjét kiépítem, mint ahogy ő kiépíti az enyémet. És azért nem mondom le róla, mert neki reám van szüksége . . .

párt azzal, hogy az alkotmányt megmentette, politikai missziót teljesített, most már csak az a kérdés, hogy ezután az áldozathozatala után elégedjék meg azzal a tényvel, hogy megmentette az országot az abszolutizmustól, de politikai örület volna, az áldozatot meghozván, elvérezni benne és a kormányképes politikát más olyan többségnek átengedni, amelynek még a körvonalai sem látszanak. Ebből folyik szükségessége annak, hogy a többségi párt minden lehetőleg megtegyen a konszolidáció érdekében.

Az átmeneti kormány ragaszkodván a királyi marsrutához is, köteles az általános szavazati jogról szóló törvényt megcsinálni. Már most, ha ez a törvény megcsinálódik anélkül, hogy az ujonnan összeülő parlamentnek possibili politikája legyen, a czélt nem értük el, újból előtérbe tolnak a korona és nemzet közti differenciák, az így megválasztott parlament éppen úgy nem fogja elérni azt, amit akar, mint ahogy nem éri el a mostani sem. Ennek folyománya, hogy a kormány vagy kössön egy oly kiegyezést, amely a jövő konjunkturáit s ezeknek kihasználását nem zárja el, jogokat nem ad fel, vagy ne kössön kiegyezést, amely esetben marad a rezciprocitás.

Ezután nemzeti szükségesség és politikai ésszerűség az, hogy a parlament két legnagyobb pártja egy olyan programot készítsen elő, amely program a közjogi kívánalmakat és közgazdasági szükségességeket magába foglalva, egy fejlődő és inkább a kivihető közgazdasági progresszióra fektesse a fősúlyt és egyengesse a módját annak, hogy ha ez a program az általános választói jog alapján rendezendő választásokon többséget kap, az olyan possibili politika legyen, amely állandósítsa évtizedekre a parlament akcióképességét. Az alkotmánypárt és függetlenségi pártból alakult ez a blokk beveszi programjába a közjogi kívánalmakat is, ha lehet, megvalósítja, ha nem, a blokk programjának azokat a pontjait veszi elő, amelyek megvalósíthatók és amelyek alkalmasak arra, hogy a konszolidáció megtörténjék. Kormányra szükség van, mert ez az ország érdeke, és bizonyára jobb, ha az a kormány és az azt támogató többség a parlament két legnagyobb pártjából kerül ki, mint az az állapot, ha egy oktrojált szavazati jog alapján megválasztott parlamentből kerülne ki olyan császári kormány, amelylyel szemben, ha a mostani párton így maradnának, a sorsuk az volna, hogy ellenzék kellene hogy képezzenek, amely ellenzék, ha komoly, okvetlenül felborítaná a helyzetet.

A választójogról szóló törvényt tehát meg kell csinálni, a közjogi kérdések kikapcsolása nélkül, de egy progresszív közgazdasági programmal egyesülten választási harcra menni, a nemzetet erre a programra megkérdezni és ha erre többség kerül be, ennek a többségnek hivatása a konszolidáció. Ennek meglesz az az eredménye is, hogy az elmaradó részből ellenzék kerül ki, maga ez a többség okozója lesz egy ellenzék megalakulásának, amelyre az egészséges parlamenti élet szempontjából és Bécs miatt is politikai szükség van.

A koronázási jubileum.

A koronázási jubileum vetette fölszínre a válságos híreket és ez a hangulat jutott kifejezésre a szövetkezett pártoknak ma délután tartott együttes értekezletén is, amelyen a jubileumra vonatkozó törvényjavaslatokat tárgyalták. Nevezetesen *Farkasházy* Zsigmond felszólalásában azt mondotta, hogy a törvényjavaslatot elfogadják, mert ennél szerényebb keretek között csakugyan nem lehet ünnepet rendezni. Sokkal jobban szeretné azonban, ha az országot örven-tesebb körülmények között találná ez a jubileum. Hasonló szellemben nyilatkozott *Nagy György* is, aki hangsúlyozta, hogy sokkal nagyobb örömmel fogadná el ezt a törvényjavaslatot, ha előbb az alkotmánybiztosítókról szóló törvényjavaslatokat szavazhatná meg. Nehány kisebb felszólalás után *Wekerle* Sándor miniszterelnök kérte a képviselőket, hogy ne akadékoskodjanak, hiszen a keretek ugyanis a legszerényebbek.

Ime így készül ez a jubileum, amelyre a király — mint hivatalosan megerősítik — június hatodikán este fél nyolcz órakor érkezik Budapestre.

A koalíciós pártok együttes értekezletéről a hivatalos jelentés a következő:

A koalíciós pártok ma délután öt órakor az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt körhelyiségében gróf *Batthyány* Tivadar ügyvezető alelnök elnökle mellett együttes értekezletet tartottak. Az értekezleten a kormány képviselőiben jelen voltak: dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Günther* Antal igazságügyi és *Josipovics* Géza horvát miniszterek, valamint *Popovics* Sándor pénzügyi államtitkár. A jegyzőkönyvet *Pilisy* István vezette.

Az együttes értekezlet *Hoitsy* Pál előadása alapján *Farkasházy* Zsigmond, *Gaál* Gaszton, *Nagy György*, *Fenyvesy* Soma, *Horváth* József (marosújvári) és *Buza* Barna hozzászólása után elfogadta a „dicsőségesen uralkodó I. Ferencz József király megkoronáztatása negyvenedik évfordulójának megörökítésére alkotandó művekről” szóló törvényjavaslatot és megbizta az előadót, hogy a képviselőházban a törvényjavaslat címéhez és a harmadik szakasz kiegészítésére módosítványt nyújtson be.

Ezután tárgyalás alá vette az együttes értekezlet a koronaérték megállapításáról szóló 1892 : XVII. t.-cz. további kiegészítéséről, valamint az 1892 : XVIII. t.-cz. alapján a magyar szent korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya között az érme és pénzrendszerre vonatkozólag kötött szerződést kiegészítő újabb pótszerződésről szóló törvényjavaslatokat.

Hoitsy Pál előadó ismertette a törvényjavaslatokat és azokat egy általánosságban, mint részleteiben való elfogadásra ajánlotta.

Horváth József (marosújvári) közjogi szempontból megjegyzést tett Ausztria címzésére nézve. Az e fölötti vitában dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Nagy* Dezső tettek rövid megjegyzést, ezután az együttes értekezlet mindkét törvényjavaslatot egy általánosságban, mint részleteiben változatlanul elfogadta. Ezzel az ülés véget ért.

Budapest, június 1.

A román püspökök felirata. A „Telegraful Román”, a román metropolita hivatalos lapja legutóbbi számában a lap élén hivatalos formában közli, hogy a feliratot elküldték a kabinetirodának. A lap hozzáteszi, hogy *Metianu* metropolita a püspöki zsinat határozatának megfelelőleg azonnal érintkezésbe lépett a többi püspökökkel, akikkel abban állapotodott meg, hogy nem mennek személyesen a trón elé, hanem egy feliratot küldenek a királynak. A felirat útját a főpapok azért választották, mert ez gyorsabbnak látszott. Ugyanis ha személyesen akartak volna a király elé járulni, úgy a kormány útján kihallgatást kellett volna kérniök, ami hosszabb időt vett volna igénybe. Már pedig az iskolai javaslatoknak szentesítés alá való terjesztése csak napok kérdése volt, ezt pedig meg kellett előzni.

A zirczi választás. Szerdán, e hó 5-én lesz Zirczen a képviselőválasztás. A mandátumért két függetlenségi jelölt küzd: *Ivánka* Imre és *Kállay* Frigyes. A kürdellem igen heves lesz. Erre való tekintettel nagy számú katonaságot és csendőrséget koncentráltak a választókerületbe.

Függetlenségi kör az első körületben. Az első kerületi függetlenségi és 48-as párt szentjánostéri új körhelyiségét június 3-án, hétfőn avatja fel ünnepi vacsora keretében. Az ünnepély este 8 órakor kezdődik.

A gornyeszogi mandátum. A gornyeszogi kerületben a választás 15-én lesz. Elnök: *Csekme* Ferencz ref. esperes, helyettes elnök: *Sipos* Sándor jószágigazgató. Jegyzők: *Órdög* János, *Treperá* Ede. Jelöltek: *Désy* Zoltán államtitkár függetlenségi, *Malonyai* Dezső koalíciós programmal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest IV., Vármegye-utca II. sz.

A szerkesztőség telefonszáma: 788.

A kiadóhivatal telefonszáma: 706.

A cseléd is ember.

— A képviselőház ülése. —

Amellett kardoskodott ma néhány képviselő, hogy a cseléd is ember. A cseléd-törvény-javaslatban van egy paragrafus — a harminczegyedik — mely úgy rendelkezik, hogy a fegyvergyakorlatra behívott cselédek béréből le nem vonható a fegyvergyakorlati időre eső bér. „Igenis levonható” — határozta el a képviselőház. Van egy másik szakasz, mely azt mondja, hogy a cselédet a gazda büntetlenül megdorgálhatja. *Vásárhelyi* Dezső az igazságügyi bizottság nevében azt indítványozta, hogy „dorgálásért” a gazda ellen büntető eljárás nem indítható. *Návay* Lajos szállott azután sikra a cseléd becsületeért. A cseléd is ember — mondotta általános csodálkozás közepette a képviselőház alelnöke — a cselédnek is van becsülete, melyet éppen olyan féltékenyen őriz, mint bárki. Ezért a becsületsértés megállapítása mindenkire nézve csak a bíróság feladata lehet. Mindezeknél fogva azt indítványozta *Návay*, hogy a gazda megdorgálhatja a cselédjét, de nincs joga pénzbírsággal sújtani. Nagy vita támadt az indítvány körül. Hárman támadták és hárman védelmezték. A támadók a gazda auctoritását látták veszélyeztetve, míg a védelmezők mind ismételték *Návay* refrénjét, hogy a cseléd is ember, a cselédnek is van becsülete. Fenyvessy Soma igen talpraesett beszédben védelmezte meg *Návay* indítványát, mely fölött a vitát ma be nem fejezték. Hétfőn folytatni fogják. Az ülés végén *Visontai* Soma egy az ország területéről kitiltott amerikai ujság dolgában interpellált. *Sziklay* Ottó azért interpellált, mert a pozsonyi tölténygyártól megvonta a honvédelmi kormány a töltény-megrendelést. *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter nagyarányú beszédben válaszolt az interpellációra. Kimutatta, hogy őt csakis a közérdek vezette eljárásánál és mindenben szabályszerűen járt el. A miniszter beszédét sűrűn szakította félbe a tetszés. Válaszát úgy az interpelláló, mint a Ház tudomásul vette.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később *Návay* Lajos.
Jegyzők: Egry Béla és *Várady* Károly.
Az elnök: Az ülést megnyitja.
Kállay Leopold, a közlekedési és **Jankovich** Marcell, az igazságügyi bizottság előadója bemutatja a bizottságok jelentését a vasutasok szolgálati rendtartásáról szóló törvényjavaslat tárgyában s kéri annak kinyomatását, szétosztását és annak idején való napirendre tűzését.
A Ház így határoz.
Következett a cseléd-törvény részletes tárgyalásának folytatása.

A katonáskodás.

A 31. §-nál
Gaal Gaszton indítványozza, hogy a póttartalékosok a javaslat rendelkezései alól kivétesenek, mert hátrányos a gazdára nézve, hogy a két hónapra bevonuló katonák költségeit is ő fizesse.
Mezőfi Vilmos kívánja, hogy a szakasz rendelkezése ne csak az éves, hanem általában minden cselédre kiterjesztessék.
Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter: **Gaal** Gaszton módosítását elfogadja, de **Mezőfi** indítványához nem járul hozzá.
A Ház a szakaszt **Gaal** Gaszton módosításával fogadja el.

A tanítási költségek.

A 32. §-nál
Molnár János kívánja, hogy a szakasz első bekezdése töröltessék, mert a szakasz rendelkezésének hatása alatt nem lesz olyan gazda, aki olyan cselédet felfogadjon, akinek 3-4 gyermeke van.
Az elnök bejelenti, hogy a földmivelésügyi miniszter halaszthatatlan elfoglaltsága miatt kény-

telen a Házból eltávozni s kéri, hogy távolléte alatt **Mezősy** Béla államtitkár reflektálhasson az egyes beszédekre.

Ernszt Sándor: Kimondani kívánja, hogy a gazdára nem vonatkozik a szakasz rendelkezése, ha a tanulók tandíjmentességben részesülnek.

Mezőfi egy olyan határozati javaslat elfogadását kéri, melynek értelmében köteleztessék a kormány, hogy záros határidőn belül terjesszen be egy olyan törvényjavaslatot, melynek értelmében a mezőgazdasági cselédek mindennemű állami adótól mentesítenek s a tandíj fizetése alól felmentenek. Módosítást is nyújt be a szakaszhoz.

Suciu János: A nemzetiségi iskolák érdekében kéri a második mondat kihagyását.

Mezősy Béla: A kormányt ennek a szakasznak megalkotásánál az az intenció vezette, hogy a félelmetesen szaporodó analfabéták számát csökkentse. A kormány egyúttal nagy kulturális célokat kívánt elérni ezzel a szakasszal, mert mintegy rá akarja szorítani a községi iskolák fenntartóit a kötelező ingyenes oktatás behozatalára. Elfogadja **Ernszt** Sándor módosítását, mert az jelentős szociális haladást jelent. **Mezőfi** módosítására vonatkozólag kijelenti, hogy ilyen túlzott kívánságot nem lehet teljesíteni. A miniszterelnök programjában ugyanis benfoglaltatik a létminimum megállapítása s viszont a közoktatásügyi kormányzat egyik sarkalatos programpontja az ingyenes népoktatás megteremtése. De ezt időponthoz kötni lehetetlen. Kéri a szakasz ily értelemben való elfogadását.

A Ház a szakaszt **Ernszt** Sándor módosításával fogadja el.

A dorgálás.

A 33. §-nál.

Bernát István a munkásügyi bizottság módosításának elfogadását kéri.

Vásárhelyi Dezső előadó kimondani kéri, hogy a gazda ellen dorgálásért büntető eljárás ne indíthatassék.

Návay Lajos: Hozzájárul ahhoz, hogy a gazdának a fegyelem tekintetében szüksége van a dorgálás jogára, de azt törvénybe iktatni lehetetlenség. A világ az utóbbi időben olyan haladást tett szociális téren, hogy csodálkozik, miszerint ma ezt az álláspontot a Házban még védeni is kell. (Helyeslés.) Mindig arra törekedett, hogy a gazda érdekeit megvédje, de nem hiszi, hogy áldásos legyen az az intézkedés, mely a gazdának mindent megenged, a cselédnek pedig semmit. A gazda nem szorul durvasági szabadságra, hogy a saját jogait megvédje, hisz eredménye úgy sem lenne, csak durvítólágnak hatna a cselédnek lelkületére. Az a cseléd ugyanis érzé alantas állását, de veszedelmes volna lelkében az irigységet felkelteni. És hogyha a művelt gazda durván bánik a cseléddel, hogy lehet kivánni azt, hogy a műveletlen cseléd ne ragadtassa magát ugyanilyen durvaságra, az pedig csak a patriarkális viszony romlása volna. A becsület mindenkinek egyéni tulajdona s a cseléd becsülete éppen olyan, mint a gazdáé, mert hisz a cseléd nem cselédnek, hanem független szabad gazdának született. (Éljenzés.) A büntető-törvénykönyv kimondta, hogy meggyalázó kifejezést senki ellen sem szabad használni. Aki ennek ellentmond, vagy megcsontosodott anarchizmusban szenved, vagy nem ennek a századnak gyermeke. A szakaszban ilyen kijelentése ellenkezik a javaslat alapszellemeivel. Indítványozza, hogy a gazda cselédjét becsületében ne sérthesse.

Mezősy Béla: *Návay* javaslatát elfogadja és ha mégis valami izgatottság érezhető ebben a kérdésben, az csak a sajtónak köszönhető. A sajtó egy része oly brutálisan támadta a 33. szakasz értelmében a gazdaközönséget, hogy érthető izgatottság támadt köztük. Ő a fegyelmi jogot úgy magyarázza, hogy amennyiben a gazda fegyelmi joga keretében olyan szavakra ragadtatná magát, mely valamivel erősebb volna is, ezért büntető eljárás ellene ne tételhesék fogantatba. Különben hozzájárul *Návay* indítványához. (Éljenzés.)

Az elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Az elnök az ülést újból megnyitja.

Emödy József: Erősen érvel a gazda becsületsértési joga mellett. Beszédét a függetlenségi párt zajos ellentmondásokkal kíséri. Nem fogadja el *Návay* javaslatát, mert szerinte a renitenskedő cseléd nem a gazda egyéni becsületét, hanem minden gazda becsületét sérti meg. (Ellentmondások.)

Pop-Csicsó István: Örömmel hozzájárul *Návay* Lajos módosításához.

Fenyvesi Soma: T. ház! Az idő előrehaladtára való tekintettel nagyon röviden fogok beszélni, és igyekezni fogok kimutatni azt, hogy a 33. §. úgy, ahogy szövegezve van, nem szolgálja azokat az érdekeket, amelyeket **Emödy** t. képviselőtársam ezzel a szakasszal annyira megvédve lát. Nem szolgálja azokat az érdekeket azért, mert abban az esetben is, ha ez a paragrafus, úgy amint most van, a törvényben

marad: azoktól az állítólagos zaklatásoktól, amelyekről **Emödy** József t. képviselőtársam annyira fél, a gazdatársadalom ezen pont alapján abszolút nem lesz megvédve. Nem lesz megvédve, t. képviselőház, mert ezen pont negatív vélelmet állapít meg, aminek tudvalevőleg a jogász előtt gyakorlati jelentősége egyáltalában nincsen.

Nem azt mondja ez a pont, hogy az esetben, ha például a gazda becsületsértő, meggyalázó kifejezéseket használ, a büntetésnek nincsen helye, hanem azt mondja, szükséges ehhez az is, hogy a gazda kifejezéseivel sérteni akarjon. Ha tehát bíró elé kerül egy ilyen eset, akkor a cseléd egyszerűen el fogja mondani panaszában azokat a kifejezéseket, amelyeket a gazda vele szemben használt, a bíró pedig elé fogja venni a büntető-törvénykönyvet és meg fogja nézni, hogy vajjon azok a kifejezések kimerítik-e a becsületsértés tényálladékát, igen vagy sem. (Ugy van! a középén.) És ha kimerítik azt, akkor ez a negatív vélelem a bírói ítéletben semmiféle jelentőséggel a büntető-törvénykönyv szempontjából nem bír.

Teljesen téves tehát ezen szövegnek kiindulási pontja; és ez érthető is. Mert hiszen mikor ez a paragrafus, amely a régi cseléd-törvényből vétetett át, szövegeztetett, akkor a büntető-törvénykönyv az 1878: V. t.-cz., amely a becsületsértésnek tényálladékát, kritériumát világosan megmondja és szabályozza, természetesen még nem volt életbeléptetve. Egy korábbi törvénynek rossz intézkedése tehát ezt az 1870-iki törvényt semmi tekintetben sem érintheti.

En, meggyőződésem szerint, tévesnek tartom azt az indokolást is, amelyet a munkásügyi bizottság ezen paragrafus fenntartásához fűzött, mintha a cselédnek a 33. §. mellett bizonyítani kellene azt, hogy vele szemben becsületsértő kifejezések tényleg nemcsak használtak, hanem hogy a gazdának szándéka is arra irányult... (Zaj.)

Az elnök: Csendet kérek! Méltóztassanak helyeiket elfoglalni.

Fenyvesi Soma: ... becsületsértést kövessen el. Ez is téves. A büntető-törvénykönyvnek munkálatai mutatják azt, amit kiemelt már egyik képviselőtársam is, hogy külön szándék, amely magára a becsületsértésre, mint ilyenre irányul, egyáltalában nem szükséges a becsületsértés elkövetéséhez. Csak az az általános szándék szükséges, amely valamely cselekmény elkövetésére — jelen esetben a kifejezések használatára — irányul. (Ugy van! jobbfelől.) A bíróság tehát nem fog mikroszkópot venni a kezébe és nem fog a gazdának szándékában külön becsületsértő bacillusokat keresni, hanem egyszerűen vizsgálni fogja azokat a kifejezéseket, amelyek használtak. Jogilag tehát téves a 33. §., téves az ahhoz fűzött következtetés is, s ennek következtében a gazdatársadalomnak ebben a paragrafusban a meggyalázó kifejezéseket illetőleg semmiféle mentése nincs.

Teljesen indokolatlan, t. képviselőház, annyira vitatkozni a felett, hogy vajjon ez használ-e vagy árt-e a társadalomnak? Indokolatlan és felesleges, amikor sem nem árt, sem nem használ. Még tovább megyek, t. képviselőház. Nekem az a jogász meggyőződése, hogy abban a szövegezésben is, amelyet *Návay* Lajos igen t. képviselőtársam előterjesztett, meg lesz védve a gazda az ellen, hogy alaptalanul elítéltessek. Meg lesz védve azért, mert a bíró vizsgálat tárgyává fogja tenni azt, hogy azok a kifejezések, amelyek használtak, olyanok-e, amelyek a gyakorlati élet szempontjából a cseléd és gazda közötti jogviszonyoknak megfelelőleg használtak? És ha azok direkt nem meggyalázók, akkor a becsületsértésnek tényálladékát nem fogja a bíró megállapítani.

És téves ez a pont, t. képviselőház, abból a szempontból is, hogy nem meríti ki a becsületsértésnek tényálladékát. A becsületsértés tényálladéka nem az, hogy valakivel szemben sértő kifejezések használtak, — amint ezt a 33. §. tartalmazza — hanem a becsületsértés tényálladéka a büntető-törvénykönyv szerint kifejezeten az, hogy meggyalázó kifejezések használtak.

Nos hát, engedelmet kérek, ha **Emödy** t. képviselőtársam vélelmet állít fel bármely irányban amellett, hogy meggyalázó kifejezéseket szabad használni valakivel szemben azért, mert cseléd, ez nem jogos, nem méltányos és nem igazságos. Igen csodálom, hogy ezen vélelem mellett olyan hévvel lehet kardoskodni, mint tisztelt képviselőtársam tette, aki kijelenti, hogy ha ez a szakasz változatlanul nem fogadtatik el, az egész törvényjavaslatot elveti. Én elismerem, hogy nagy áldozatok hoztaknak a gazdák részéről a cselédekkel szemben, de ismerje el t. képviselőtársam, hogy a cseléd részéről is hoztak bizonyos áldozatok. Nemcsak a fizikumát, a munkaerjét kell odaadni, hanem, hogy bizottságok a gazdasági eredmény, olyan jogai is köttetnek le, melyeket elvi szempontból nem volna szabad lekötni. Tényleg a személyes szabadságot

len Magyarországot, mert ezáltal Magyarország a másodrendű államok sorába kerül s a szerbeknek könnyebben sikerül nagyszerb nemzeti velleitásaikat érvényre juttatni. Ő nem látja a szerbek veséjébe, de azt tudja, hogy az ország legnagyobb többsége a perszonál unióban látja az ország jövő boldogulását s csak örömet fejezheti ki afelett, hogy a radikális szerbek is parallel haladnak a magyar törekvésekkel. Rakovszky azt is fejtegeti, hogy a szerbek vezetőférfiai a nemzetiségek padjaiban ülnek. Erre csak azt felelheti, hogy ott ül a patriarchának legkedvesebb embere, Polit Mihály is, aki Magyarországot keleti Svájczzá akarta tenni s éppen nem mondhatni a magyar törekvések barátjának. A patriarcha politikája teljesen ellentétben áll a magyarság eszméivel. Elmondja, hogy a patriarcha a szerb egyházi kongresszus megnyitása alkalmával a palotájára a magyar és horvát zászló közé a fekete-sárga zászlót huzatta fel. (Nagy zaj.) A patriarcha ezzel is azt bizonyította, hogy ő nem Budapestről, hanem Bécsből várja a segédelmet és mikor a szerb radikálisok vezérei követelték a zászló bevonását, bevonta ugyan, de bevonta a magyar és horvát zászlót is. Olvassák el csak a „Srbski Zion“ című lapot, mely a patriarcha hivatalos lapja, hogy hogyan támadta ez a lap a magyar nemzeti küzdelmet. Mikor pedig a patriarcha ügye kezdett rosszra fordulni, akkor azonnal hét új lap indult meg, pedig mindenki tudja, hogy mennyibe kerül csak egy lapnak a megindítása is.

Nagy Gyögy: A lopott pénzből telik.

Az **elnök:** Kérem a képviselő urat tartózkodjék ilyen kifejezésektől.

Gróf Batthyány Tivadar: Egy szerb lapban, mely a patriarchát támogatja, közlik a zsidók szentháromságát torzképből s erre Visontai Soma, Kossuth és Apponyi arcképeit használják fel.

Lengyel Zoltán: Visontai a zsidó szentlélek. (Derültség.)

Gróf Batthyány Tivadar: Beszél a patriarcha vagyónáról. A Thököly-féle alapítványból 40 ezer koronát a papok között kellett volna felosztani s a püspökök azt maguknak tartották meg. A többi alapokat sem használták fel arra, amire rendeltettek, hanem politikai célokra használták fel. A harmadik kérdés a patriarcha eljárása, melyből különösen a pénzkezelés kérdése már 1902-ben is aktuális volt. Ez a pénzkezelés annyira ment, hogy a legfelsőbb helyről utasították a patriáchiát, hogy az elkezelt pénzeket azonnal szolgáltassa vissza. Azóta újabb és újabb hiányok merültek fel s többiben le is leplezték a patriarcha hiányos számadásait. Ezt a hiányt a kongresszusnak nem egy tagja konstataálta, hanem 57 tag 12-vel szemben. A kongresszus leplezése után az egész szerb népek kívánsága az, hogy jó volna, ha a patriarcha állásától visszalépne. Rakovszky Béla a kongresszusnak ezzel a határozatával együtt a többi határozatokat is kifogásolta, de lehet-e azt kifogásolni, hogy az egyházi elnök távollétében a világi elnök vette át az elnökséget? Ha azt helyesnek tartanók, akkor a patriarcha egyedül megakadályozhatná a király, a törvényhozás s az egész szerb nép intézkedéseit s akaratának törvényrejtését. Rakovszky azt akarja, hogy a szerbek autonómiája felfüggesztesse. Ez a legillójalisabb követelés, mert lehetetlen egy országban azt kívánni, hogy felfüggeszszünk olyan jogokat, melyeket valakinek a törvény biztosít. Kérdi, tény-e az, hogy a patriarcha sikkesztett vagy sem? Vannak visszaélések a vagyonekezelésben vagy sem? Legújabbban azt hallotta, hogy a karlócai járásbíró előtt pört indítottak a kongresszus tagjai ellen, a képviselő tagok azonban nincsenek beperelve. A patriarcha tehát pört indított a szavazó kongresszus-tagok ellen, de a vezéreket figyelmen kívül hagyta. Valószínű, hogy a képviselők ellen azért nem indított pert a patriarcha, hogy a mentelmi jog tárgyalása alkalmával ne bolygassák ezeket a kényes kérdéseket a Ház előtt. A következő interpellációt terjeszti be:

Tisztelettel kérdem a miniszterelnök urat, szándékozik-e a törvényes hatáskörében eljárva intézkedni, hogy a Brankovics György görög-keleti szerb patriarcha ellen felmerült vádak mibenléte mielőbb teljesen tisztáztassék s ennek alapján a nyugalom a görög-keleti szerb egyház kebelében helyreállíttassék és az autonómiai szervezetek törvényes és akadálytalan működése biztosíttassék.

Barta Ödön, Gratz Gusztáv és Buza Barna kérik interpellációjuknak elhalasztását.

A Ház ehhez hozzájárul.

Az **elnök** az ülést ¼4 órakor berekeszti.

A t. Házból.

I. Sötét fellegek.

Az ember mindazt, ami most történik, tudhatta már januárban. Mert csak dátumokról volt szó, melyeknek elmúltával bizonyos adósságok esedékessé válnak. A dátumokat lehet egy kicsit kitolni, az adósségekre halasztást lehet kapni, de megint új dátumok jönnek, a fizetés már terhesebb lesz, a kamatok nőnek. Alkotmánybiztosíték, kiegyezés, választási reform. A három közül egy is elég, hogy ha előtolatik, a politikai láthatárt fellegessé teszi. A három, ha egymást kergeti, növeli a villamos feszültséget, de egyuttal még nagyobb sötétséget okoz. Viszont egyik adóssággal el kellett tolni a másikat, kettővel a harmadikat. Nem adhatom meg, amíg én a magamét meg nem kapom s nem fizethetek a harmadiknak, amíg a másik kettő el nincs intézve. Januárban már volt egy konventikum, ahol a dátumokat számitgatták és arról tanakodtak, hogy a vezetőpolitikusok közül ki merre fog huzódni. Közbe jöttek az ausztriai választások. Tulról sürgették a választási reformot, innenfelől sürgették az alkotmánybiztosítékokat és a levegőben lóg a kiegyezés. A láthatár beborul s egyszerre csak ellenséges szelek errefelé hajtják a válság fellegeit.

Akár előre megirhattuk volna a tigrisek vacsoráján elhangzott beszédeket, de még hozzá a mai korrekturákat, szépitgetéseket és magyarázatokat is. Valamint rá is mutattunk a bekövetkezendőkre ama hasonlattal, hogy a sas nem megy a fürjek közé azért, hogy tőlük repülni tanuljon. (Mások meg nem arra törekednek, hogy repüljenek, hanem hogy kiröpítsék egymást.) Régi parlamenti emberek ilyen időben vannak elemükben. Mily élvezet nekik, ha láthatják, hogyan futnak össze a kis csoportok. Hogy igyekeznek összegyűjteni és tető alá vinni a takarmányt, amit a vihartól féltenek. Miképpen szaladgálnak protegáltjaikkal a miniszterhez, akiről azt hallják, hogy menni akar; csak egy tollvonást még, mielőtt a hatalom megszűnik. Futkosnak a főispánok, a klikkvezérek, zörög a táviró és az első osztályú kupékban szorongnak az előkelőségek. A notabilitások felszállanak és a börze leszáll.

Aztán jönnek a jószok. a pillanat tanulmányozók és az arcizme tudósai. Hamar szaladni kell Endrey Sándorért, a festőért, aki Wekerle Sándor arcképeinek a megfestését vállalta művészi feladatának. Most itt Wekerle olyan pozitúrában látható, ami egyéniségének történeti nevezetességü kifejezője. Wekerle korán a Házban van, társaságot szerez magának és nagy derültséggel cseveg. Csupa derü, mosoly és nevetés az arca. A gólyák, a járatlanok, az új parlamenti emberek hirül adják egymásnak:

— Nincs baj. Wekerle tréfálkozik, anekdotákat beszél, kaczag. Mindjárt megjelennek, meglátják a czáfolatok, hogy az egész válságból semmi sem igaz. Már Wekerle meg is mondta egy-két zsurnalisztának. Mindjárt megtudják.

A zsurnaliszták csakugyan szaladnak ide-oda. A könyvatosak megelevenednek. A konkurencziának iszonyu öröme van, hogy hátramarad az, aki ilyenkor nem érezi meg, mily keresettek a kövön nyomott papirosok. Épp így gondolkodnak a képviselők is, a járatlanok, azt gondolják: no most mennyit veszítenek, akik későn kelnek, nem részestülnek a Wekerle mosolyának áldásában.

De a régi rókák másképpen vélekednek,

Wekerle nevet, Wekerle kaczagással szól a hozzá jövőkhöz és kaczagással hívja magához az elhaladókat. Ez baj. Ez nagy baj. Ez maga a válság legtokéletebb bejelentése. Hogyan is volt az, amikor Wekerle első miniszterelnöksége idején nem tudta megszerezni a király jóváhagyását az egyházipolitikai javaslatokhoz? Wekerle hazajött Bécsből is felment a Lloyd-klubba. A mamelukok izgatottan lesték az arcját. Mit fog mondani? De csak az első stáció volt. Wekerle a nagy zöldasztalhoz támaszkodott, széles mosoly sugárzott az arcán és elkezdett tréfálkozni, anekdotákat mondott, jókedvű volt, kaczagott úgy, hogy a Lloyd-club oda volt a boldogságtól s egy perc alatt hire futott, hogy madarat lehet fogatni Wekerlével, most menjetek hozzá, mindent kérhetnek tőle. Nem sokára aztán kintt, hogy ekkor volt legválságosabb a helyzet, hogy Wekerle megbukott s csak ideig-óráig halasztják a publikálást, hogy a jövőre be lehessen rendezkedni. Azután tudták meg, hogy az anekdoták és tréfák között, nevetés közben, Wekerle igen súlyos dolgokat mondott egynek-másnak és a helyzet színe ez volt, nem pedig a mosolygó arc. Hát hogyha ezeket a vén rókákat kérdezitek, azt felelik, hogy a Wekerle vidámsága nem a fellegek oszlását jelenti, hanem inkább a csoportosulását. És ha a czáfolatok megjelennek, ezek csak formalitások és időnyerés céljából szükségesek.

Most hire jön, hogy egyik vezető politikus a függetlenségi pártban nem akar irányadó tényező lenni, másik az alkotmánypártból akar kiugrani. A kisebbek tanakodnak:

— Nem csinálják vajjon nagyon korán, csakugyan itt lenne-e már az ideje, hogy színt kell vallani. Hátha aztán kitünne, hogy bolond dolgot cselekedtünk. De hátha meg késő lesz és a gyorsabb elhatározásuk megint elveszik a jó pozíciókat.

Feltűnik, hogy a nagyok közül többen hiányoznak. Az óvatosak. Akik ilyen időben elvonulnak s csak akkor jönnek elő, ha hívják őket.

Az óvatosság most nagyon fontos. Még az anekdota-kutatók is ügyelnek. Szájról-szájra jár, hogy mit mondott tegnap Ábrányi Kornél gróf Andrássy Gyulának. A mikor Andrássy Gyula a függetlenségi vacsorájára készülődött, megkérdezte Ábrányi Kornélt, hogy ott miképpen szokás beszélni, állva-e vagy ülve?

Ábrányi Kornél diplomatikusan válaszolt eképpen:

— Homerosz mondja, hogy Achilles állva volt nagyobb a harcban, Ulisszesz üve volt nagyobb a tanácsban.

Es aztán az történt, hogy Andrássy állva beszélt.

— Tehát a harcban fog elől állani, — jelentették.

Azonban a bonmot így aggodalmat keített. Háthogyha nem fog tetszeni Andrássynak, Hisz a lapokban czáfolatok jelennek meg.

— De az igaz — mondták a vacsorán jelenlévők, hogy Andrássy nagy lelkesedést keltett. A ki ott volt, az mind szívvel lélekkel melléje áll.

— A harcban?

— A harcban is.

— És a békében, a tanácsban?

— A békében is, a tanácsban is.

Hanem akkor mi legyen az anekdotával? Csak az lehet, hogy a ki ragaszkodik hozzá, az egy kicsit meghamisíthatja a történelmet és ha a békére hajlik, azt mondhatja, hogy Andrássy ülve beszélt.

Ámbár muszáj-e mindenáron anekdotákkal táplálni a kíváncsiságot olyan időben,

amikor mindenki látja a viharhordó felleget, csak azt nem tudja, hogy melyiket tolják egy kissé hátrább a szelek és melyikből csap le korábban az égi háboru.

* * *

II. A káromkodás katekizmusa.

Mig a nagy ügyeket tárgyalták künt, azalatt bent a teremben a cseléd törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatván, kormányzati kérdéssé és politikai irányzat kérdésévé megtették — a káromkodást.

Mindenki tudja, hogy a világnak egyetlen nemzete se tud olyan gyönyörűen káromkodni, mint a magyar. A legliberálisabb civilizált államokban tömlöcbe csukják az embereket olyan kifejezésekért, amelyekre nálunk curiai döntvényekben mondják ki, hogy nem becsületsértések, hanem csak gorombaságok. Nem is igazi magyar ember az, aki a cifra káromkodásokhoz nem ért és aki a hatmázsás gorombaságokra nem tud tizenkét mázsással válaszolni, az pulya és élehetetlen. Kocsis, béres az új földesur fajtáját arról ismeri meg leginkább, hogy tud-e káromkodni. Báró Kaas Ivor ellenszenvet keltett maga iránt a gazdaságában, mert a cselédekkel per „ön“ beszélt.

Most a 33. §-nál a maga teljességében szőnyegre került a káromkodások dolga. Órákig vitatkoztak afelett: vajjon a gazdának megmaradjon-e cselédjével szemben a káromkodás joga.

Návay Lajos, a t. Ház szelid alelnöke, nagy, meglepő erélyvel sikra szállt a jog ellen és azt kívánta, hogy száműzzék a káromkodást.

A gazdaemberek egy része az alkotmány, párton is, a függetlenségi párton is, mozgolódni kezdett. Mi ez? Fel akarják forgatni az országot. A gazdának már alig van valamije s most már a cselédjét se szidhassa össze úgy kiteremtettéve, more patrio, hogy megkönnyebbüljön tőle. Mások viszont ujjongtak. „Ez a liberalizmus! Ez az egyenlőség! Éljen Návay!“ A kormány hirtelen a Návay pártjára állott, Mezössy Béla támogatja a káromkodások eltörlését.

De mintha valami korszakalkotó reformról lenne szó, úgy zugott és viharzott az egész Ház. Felsorakoztak a küzdők a káromkodás mellett és a káromkodás ellen. A végén már azt mondták, hogy névszerinti szavazást fognak kérni hogy legyen egy dokumentum a történelem részére, hogy kik hova tartoznak. De meg talán ez lesz az a liszta, amelyből a jövő pártalakulásokra számításokat lehet majd csinálni. Éppen ezért elhalasztották a szavazást a jövő hétre. Nem jó az ilyen messze kiható dolgot csak úgy elhamarkodni.

Mi lesz, hogyan lesz, nem tudni.

De meg kellett hallgatni a Csitáry Béla argumentálását a káromkodások ellen. Azt mondta, hogy szégyenleni kell a kifejezéseket, amelyeket a gazdaságban használnak. Azt mondta, hogy reprodukálná őket... (Justh hirtelen előrehajlik az elnöki pulpituson)... de interparlamentárisak. (Ebben igaza van.) Aztán mire valók? Elő kell venni a szótárt. Van a magyar nyelv szótárában elég kifejezés: „hanyag“, „álomszuszek“, „haszontalan“ stb., amivel lehet dorgálni és még sem olyan becsületsértő, hogy a törvény miatta elítélné az embert. Tessék az ilyen kifejezések közül válogatni s azokat alkalmazni a káromkodások helyett.

Csitáry álláspontja megfelel a módosításnak, melyhez a kormány hozzájárult. És

ha a módosítás elfogadtatik, akkor a szótárkészítők is kenyérhez jutnak. Szükség lesz tudniillik egy új szótárra, mely a gazdák részére tartalmazza a kifejezéseket, amikkel cselédségüket megdorgálhatják. Bizonyosan hamar elkészül az ilyen szótár.

Közhasznú
gazdasági szótár,
szelid káromkodások
gyűjteménye.

A földmivelésügyi m. kir. miniszterium
jóváhagyásával.

A cseléd tartó gazdák használatára.

Aztán minden gazda e szótárral kezében fog a cselédség közt járni s ha valamiért megharagszik, nem önti ki a régi káromkodásokat, hanem megnevesíti az újját és lapozgatva a szótárban, kikeresi a szelid káromkodás engedélyezett kifejezését.

Budapest, június 1.

A horvátok féltelenkedése. A képviselőház folyosóján ma délelőtt az a hír volt elterjedve, hogy *Nikolics* bánhelyettes Budapestre érkezett. Később *Zágrábról* jött az az értesítés, hogy *Nikolics* onnan elutazott, de nem tudni, hová. Illetékes helyen mitsem tudnak arról, hogy a bánhelyettes Budapesten volna s így politikai körökben azt hiszik, hogy *Zágrábról* egyenesen *Bécsbe* utazott. *Zágrábról* táviratozzák, hogy a képviselőház horvát tagjai holnap Budapestre utaznak s hétfőn délelőtt a Kontinentál-szállóban érkezetet tartanak, melyen arról fognak tanácskozni, hogy minő álláspontot foglaljanak el a vasutasok szolgálati pragmatikájáról szóló törvényjavaslat tárgyalása alatt. Az *Obzor* budapesti értesülése szerint *Wekerle* miniszterelnök a következő javaslatot terjesztette a király elé a horvát kérdésben: A király nevezzen ki új bánt, aki a pártokon kívül áll. A jelenlegi horvát kormány mondjon le s az új kormányt tisztviselőkből állítsák össze. Az új kormány egyelőre várja be a dolgok továbbfejlődését s ha szükségesnek mutatkozik, oszlassa föl az országgyűlést s rendelje el az új választást. A király ezt az előterjesztést állítólag egyelőre *nem fogadta el*, s ezért *Wekerle* a szolgálati pragmatika parlamentáris elintézése után újra meg fog jelenni a király előtt, hogy a horvát kérdésben előterjesztést tegyen. Egy másik jelentés szerint azok a horvát képviselők, akik a vitában résztvesznek, mintegy tizenöten vannak, határozottan hangsúlyozzák, hogy felszólalásaikkal egyáltalában nem akarnak obstruálni, hanem tisztán arra fognak szoritkozni, hogy a horvát álláspontot precizirozzák és megvilágítsák a magyar-horvát viszonyt. Tartózkodni fognak eközben minden olyan cselekedettől, ami a helyzetet kiélesítené. Remélik, hogy fejtegetéseik után javulni fog a helyzet, mert az a meggyőződésük, hogy a félreértések nagyrésze onnan ered, hogy Magyarországon nem ismerik eléggé a horvát álláspontot, jogi bázisa tulajdonképpen még sohasem lett alaposan megvilágítva. *Tomisics* is meg fogja ragadni legközelebb az alkalmat, hogy főrendiházi ülésen beszédet mondjon ebben a tárgyban. — A Starcevic-párt holnap több népgyűlést rendez a rezoluzionisták ellen. A népgyűléseken, amelyekre nagyban készülnek, élesen meg fogják támadni a rezoluzionista képviselőket. Ugy látszik, hogy a Starcevic-párt számít arra, hogy az országgyűlést legközelebb fölöszteljék.

A Brankovics-ügy. A szerb püspöki zsinat tegnap foglalkozott a Brankovics-üggyel. Az erős kapacitáció ellenére sem volt hajlandó kimondani *Brankovics* György szerb patriarcha ártatlanságát, csupán azt jelentette ki, hogy a kongresszus nem volt illetékes a patriarchát elítélni. *Zmejanovics* Gábor verseczi püspök annak demonstrálása végett, hogy sem az adminisztrációs, sem pedig a patriarchatusi tisztre nem pályázik, két évi szabadságot kért és kapott.

Dalmácia visszaesetése. A vármegyék és városok egymásután csatlakoznak dr. *Havass* Rezső kir. tanácsosnak a képviselőházhoz benyújtott azon indítványához, hogy Dalmácia a magyar szent korona országaihoz visszacsatoltassék. Legújában Békés és Szatmár vármegyék közgyűlése határozta el, hogy *Havass* indítványának támogatására az országgyűlés képviselőházához feliratot intéz.

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. Az osztrák képviselőház volt centrumpartja ma délben a Reichsrath palotájában dr. *Fuchs* képviselő elnöklete alatt ülést tartott, melyen hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy az Alsó-Ausztriában, Stajeroszágban és Salzburgban a katolikus konzervatív program alapján választott képviselők a pártszervezet és a gazdasági kérdésekben való szabadságának fenntartásával belépnek a keresztényszocialista egyesülésbe. *Fuchs* és *Ebenhoch* képviselők az értekezlet után *Lueger*hez mentek, akivel a határozatot közölték. *Insbruckból* sürgönyzik, hogy a német pártok bizalmi férfiainak ott megtartott ülésén határozati javaslatot fogadtak el, mely az összes német szabadelvű pártok egyesülését követeli. Mint a *Neues Wiener Abendblatt* értesül, az osztrák kormány jövő hétfőn minisztertanácsot tart, hogy a trónbeszéd szövegét, melylyel az új osztrák parlamentet megnyitják, megállapítsa.

A centrumpart klubjának mai tanácskozásáról a következő kommunikét adták ki. A kat. konzervatív program alapján megválasztott felső-ausztriai, stajeroszági és salzburgi reichsrati képviselők beható tárgyalás után elhatározták, hogy a fennálló pártszervezetek és a gazdasági kérdésben való szavazás szabadságának fenntartásával a keresztényszocialista pártba lépnek.

Montagnini leleplezése. A francia kamarának a Montagnini iratok ügyében kiküldött bizottsága folytatta és befejezte a vizsgálatot. Tegnap délben a bizottság *Gavarryt*, a külügyminisztérium chiffré-irodájának igazgatóját hallgatta ki. *Gavarry* kijelentette, hogy ez ügyben feladata csak az volt, hogy a vizsgálóbírótól a nunciatura azon iratait kérje vissza, amelyek 1904. augusztus elseje előtt vagyis a Vatikánál való összeköttetés megszakítása előtti időben keltek. *Henniou*, a rendőrség igazgatója, akit ezután hallgattak ki, előadja, hogy a bizottságnak átadott irományok teljesen sértetlen állapotban voltak. Azután védelmébe vette az iratok lefordításával megbízott hivatalnokokat. Ezek hivatalos kötelességüket becsületesen teljesítették, dacára annak, hogy több oldalról kecségető ajánlatok érkeztek hozzájuk, hogy az iratok másolatait adják ki. *A bizottság elhatározta, hogy a Montagnini-iratokat a magántermészetű irományok kivételével teljesen közzéteszi.*

A helyzet Kuba szigetén. A külföldi sajtóban gyakran jelennek meg közlemények az Egyesült-Államoknak Kuba szigetén való intervencziójáról. Az amerikaiaknak természetesen rosszul esik ezen közleményekben rejlő gyanúsítás, mely azt vitatja, hogy az Egyesült-Államok arra törekednek, hogy az Antillák gyöngyét teljesen hatalmukba kerítsék. Különösen a spanyol és francia lapok nem fognak ki e gyanúsítások alól. Az amerikai sajtó természetesen tiltakozik ez ellen és a nevezett sajtóközleményeket rosszakaratúnak mondja. Az amerikaiak egyedüli törekvése eszerint csak az, hogy Kuba szigetén rend és béke honoljon. Gazdasági egyesülés Kuba szigetével már azért sem volna tanácsos, mert a sziget cukor- és dohányipara teljesen tönkretenné az amerikaiat.

Ujabb zavargások Oroszországban. Kíev és Minszk környékén a fölfegyverezett parasztság és rendőrség és katonaság között véres összeütközések történtek. A kíevi kormányzóság szvenigorodi kerületéből mintegy 1000 parasztból álló tömeg fegyverekkel, revolverekkel és botokkal ellátva megtámadta gróf *Suvalov*, volt nagykövet zolnoje-i birtokát és ott rombolni és zsákmányolni kezdett. Eközben a lázadó parasztok és a rendőrség között valóságos harc fejlődött ki, melynek folyamán

k és váro-
ss Rezső
jított azon
yar szent
egujabban
határozta
ására az
ntéz.

oviselőház
ath palo-
latt ülést
elhatároz-
országban
programm
vezet és a
nak fenn-
esta egye-
zárterkez-
határozatot
a német
ott ülésén
z összes
követeli.
értésül, az
ertanácsot
el az új
ítsa.

cskozásá-
. A kat.
tott felső-
srsati kép-
k, hogy a
kérdésben
al a ke-

marának a
bizottsága
ap délbán
misztérium
Gavarry
k az volt,
on iratait
elseje előtt
megszaki-
rendőrség
adja, hogy
n sértetlen
te az irak-
kat. Ezek
ljesítették,
kecsegtető
tok máso-
hog a
ü iromá-

sajtóban
Egyesült-
ncziójáról.
esik ezen
zt vitatja,
nek, hogy
a keritsék.
nem fogy-
sajtó ter-
zett sajtó-
Az ame-
az, hogy
Gazdasági
em volna
hányipara

és Minszk
és rendőr-
zések tör-
di kerüle-
eg fegyve-
a megtá-
noje-i bír-
kezdet.
ség között
folyamán

mindkét részről sokan meghaltak és számosan megsebesültek. Az összeütközés hírére dragonyosok vonultak ki, akik azután rendet csináltak. Minszk mellett pedig körülbelül 500 főnyi csoport vasvillákkal és kövekkel fölfegyverkezve megtámadta a nagybirtokok védelmére kirendelt katonaságot, a kormányzósági rendőrfőnököt meggyilkolták, a kerületi rendőrfőnököt és számos katonát súlyosan megsebesítettek. A katonaság viszont négy parasztot agyonlőtt, hatot pedig súlyosan és rendkívül sokat könnyebben megsebesített.

A **duma** nagyban erőlködik, hogy a képviselők szónoklási kedvét korlátozza. Az új házszabályokat ebből a szempontból oly sikerrel alkalmazzák, hogy a napokban a nagy agrárvitánál hatvankilencz képviselőtől vonták meg a szót. A дума ennek dacára sem működik produktíven s teljesen jogos a kérdés, hogy egyáltalán életképes-e? A reakcionáriusok fel vannak böszülve amiatt, hogy a szélső baloldal távol maradt az ülésekről, mikor a czár elleni összeesküvés ügyét tárgyalták. Tegnap a дума baloldali frakciójának három baloldali tagja válasziratot nyújtott át a szent szinódusnak a május 20-án a дума ülésében törtétekre vonatkozólag. A дума e lelkész tagjai tudvalevőleg szintén elmaradtak az ülésekről, amelyben **Stolypin** a czár elleni merényletről nyilatkozott. A szinódus erre felszólította a lelkészeket, hogy csütörtökig vagy lépjenek ki a baloldali csoportból és menjenek át a jobboldalra, vagy a papi ruhát vessék le. Válaszukban a lelkészek kijelentik, hogy meggyőződésükhöz hívek és sem a pártból ki nem lépnek, sem a papi ruhát le nem veszik. A szinódus azért maradtak el, mert azt hitték, hogy Stolypin provokálni szándékozik a baloldalt, ebben pedig nem akartak résztvenni. A szinódus ezeketán a lelkészeket alighanem megfosztja hivataluktól.

Rothschild és a szocializmus. Az egész világon az állampapírok árfolyama visszamegy. Ez ellen lord Rothschild nem talált fel orvosszert, de kijelentette, hogy ennek is a szocializmus az oka. Angliában Rothschild szerint — legalább a Pall Mall Gazette azt írja — előtérbe lépett a szocialista mozgalom, Amerikában Roosevelt harcot indít a vasúttársaságok ellen, Franciaország legnagyobb gondja a jövedelmi adó problémájának megoldása s mindezt a szocialista mozgalom okozta. A Daily Chronicle foglalkozik Rothschild állításával s azt egy megpenészedett frázisnak mondja. És ez tényleg igaz is; mert ha a tőkepénzesek állami papírokat vennének, akkor Rothschild minden irtózása dacára is, amit a szocializmus ellen érez, az állampapírok árfolyama emelkednék.

A szerb helyzet. Vuics volt berlini szerb követ a közte és Pasicis miniszterelnök közt keletkezett összekocczanásról a királynak is kimerítő jelentést küldött, amelyben eljárását igazolja. Vuics visszavonja a képviselői mandátumról való lemondását, mert a szkupstinában szembe akar szállni a miniszterelnökkel. A király ma délelőtt aláírta dr. Vuics nyugdíjaztatására vonatkozó ukázt.

A kínai zavarok. Kína déli részében a helyzet komoly, mert Kvantungban a kormány csapatai már megis ütköztek a felkelőkkel, akiknek a vezetőit állítólag elfogták és löszüket elvették. Ez a győzelem azonban ugylátszik, nem sokat jelent, a mozgalom még távolról sincs leverve; ezt bizonyítja az a további intézkedés, hogy 2000 ember még utban van Csancsau felé és egy hadihajót, a 15. ezreddel fedélzetén Kantonból Svatovba küldtek. Az a körülmény, hogy a kínai kormány a fellázadt Liaunkang tartomány fő kormányzójává az erélyéről ismert Csenhunsuant nevezte ki, azt bizonyítja, hogy a kínai kormány a délkínai helyzetet nagyon komoly színben látja, mert különben Csenhunsuant, aki közlekedési miniszter volt, nem ragadta volna ki fontos állásából, hogy a felkelésnek véget vessen. A mozgalom okát illetőleg két verzió van forgalomban. Az egyik szerint a délkínaiak gyűlölik a manzsufajt és pekingi kormányát, amelyet szeretnének megsemmisíteni. Ezért gyilkolnak meg minden

kormányhivatalnokot, aki kezük ügyébe esik. A másik verzió szerint a mozgalom idegenellenes vagyis a boxerlázadáshoz hasonló jelleggel bír. Valószínű, hogy mindkét ok szítja a zavarokat, de az európaiakat egyelőre még nem bántják, hanem azokra csak később kerül a sor, ha a mozgalom erősebb lesz. Ez okból kívánatos volna, hogy az új fő kormányzó a felkelést mielőbb leverje, nehogy Kína déli részéből átcsapjon Észak-Kínába és általános forradalomra fajuljon, ami nagy szerencsétlenség volna a sárga birodalomra és nemzetközi bonyodalmakat is vonhatna maga után.

A joggyakornok.

Budapest, június 1.

Aranyifjúságunk azon háromszázharmincz tagja — vagyis a joggyakornokok, kikből, ha már fél-századot túlélték, legfőbb bírák lesznek, még mindig a paszkodók közt az első helyet foglalják el. Arra nézve, vajjon panaszuk komoly méltatás tárgya lehet-e, az alábbiakban adunk felvilágosítást.

Miután a magyar törvényhozó sohasem akart — *porosz mintára* — kasztbíróvágot szervezni, hanem az összes társadalmi osztályok fiai előtt nyitva hagyta a bírói pálya ajtaját; s amint a tandíjellen-gedésért folyamodók rengeteg száma mutatja, nálunk sok szegénysorsu ifju választja e pályát: annál fontosabb kérdés *a megfelelő jutalmazás kérdése*. Ifjaink részben nagy nélkülözések, gyakran hősi önmegtagadás árán, majd ismét nagy anyagi áldozatok segélyével, — az egyévi katonai szolgálatot is betudva, 23 éves korukban végzik el jogi tanulmányaikat. Ekkor lesznek az igazság-szolgáltatás mindenesei, kiktől megkövetelik, hogy egész idejüket csakis a közszolgáltatnak szenteljék s a lélekölő, blanketta-munkától kezdve az itéletserkesztésig, minden munka a „hallja barátom“-é legyen. És itt mondhatjuk Ibsennel: „es ist kein Beruf, sondern Beschäftigung“. És vajjon mi ezért a jutalom? Jogtudoroknak, vagy bírói vizsgával bírónak a fővárosban 1600, vidéken 1400 korona. A nem doktorok, de államvizsgát kiállított egyének az egész országban 1000 korona segélydíjat kapnak, vagyis az uradalmi segédker-tészszel egyenlő javadalmazás vár rájuk. Mint-hogy Budapesten a joggyakornokság tartama *öt év*, és a vidéken átlag *három év*, s ezenfelül a *gyakorlat szerint* az aljegyzői állásra kineveztetés kö-vetelményeül a bírói vagy ügyvédi oklevél is megkivántatik: előttünk a hely-zet sulya egész nagyságában. Tény az, hogy Budapesten a 104 díjas joggyakornok közül három évnél többet szolgált 21, négy évnél többet szolgált 17; öt évnél többet 5 és 6 többet szolgált hat évnél; itt 72 aljegyzői állásra 104 joggyakornok esik, pedig ezek közt 21 joggyakornok már okleveles itelő bíró. Ezekből azon szomorú tapasztalathoz jutunk, hogy a joggyakornok csak 28—30 éves korában lesz aljegyzővé. Nos és itt már megnyugvást talál a lelkes, ambiciózus, szorgalmas ifju? Távolról sem. Előrebocsátva azt, hogy a hivatali funkció tekintetében joggyakornok és aljegyző közt különbség nincs, hiszen a jegyző munkaköre is ugyanaz, ama csekély kivétellel, hogy vizsgálóbíró lehet, az aljegyző belép abba a XI-ik rangosztályba, mely más közszolgálati ágaknál *a négy községi iskolát végzett alkalmazottaknak jut*. Az aljegyző összajavalmazása a fővárosban 2300 korona, vidéken 1700—1800 korona. A joggyakornok tehát az előkészületi szolgálat befejeztével bírói állásra képesítő oklevele és önálló bírói gyakorlatra érettsége dacára *tovább gyakor-nokoskodik*, miután még a rangsor közepén álló joggyakornok is csak hosszú, reménytelen évek múlva várhatja aljegyzői kinevezését. Egy állami hivatalban sem tart oly sokáig a gyakor-nokság, mint a bíróságnál. Az állami szolgálat majdnem minden ágában jutalmak avagy mellékjövödelmek szervezvék, de a joggyakornokok ily hosszú időtartam alatt csu-bán a szerény segélydíjra vannak kárhóztatva,

pedig a „segélyt“ az állás fontossága elvileg ki-zárja. A joggyakornokokkal hasonló, sőt náluk kisebb minősítéssel rendelkező hivatalnokok gyakorlatoskodásuk után kivétel nélkül a X. fizetési osztályba rendeltetnek ki. Ellenben a joggyakornokoknak azon szomorú szerep jutott, hogy nagy fáradsággal és költséggel letett jogtudományi államvizsga, jogtudori, bírói vagy ügyvédi vizsga és hosszú gyakorlatoskodás után a XI-ik fizetési osztályba rendeltetnek ki, az irodasegédtsízt, hivatalsegédtsízt, számtízt, vámszedő, őr-parancsnok, műszerész, műkertész, gépész, mértékhitelcsitősegéd, méhészségéd, tanító - kovács, kezelő - kertész, kosárfontómester, kefe-kötőmester társaságába kerülnek. Valóban le-alázó állapot, amidőn ily koru és készülségű ifjak még mindig a szülők terhére esnek, vagy egész-ségük veszélyeztetése árán a leendő bírói függet-lenséggel össze nem férő mellékfoglalkozás után néznek, mire őket a már tarthatatlan drágaság kényszeríti.

Csakhogy e helyzetnek *szociológiai követke-ményei is hátrányosak*. Tagadhatatlan, hogy a javadalmazás nemcsak a belérték megbecsülésének kifejezője, hanem egyszersmind a magán- és köz-élet változó s gyakran kényes s messze elágazó igényeivel is összhangban kell, hogy legyen. Fénylüzési követelményektől eltérve, a mindennapi élet oly követeléseket szab a művelt fiatalember elé, melyeket a gentlemannak teljesí-tenie kell; ámde a „poor gentleman“ vagy az uzsorás segélyt kénytelen igénybe venni, vagy pedig a kietlen visszavonulás mezején kell bolyongnia. Aztán következnek a legfontosabb kér-dés — *a családalapítás nagy kérdése*. Sajno-san kell feljegyeznünk, hogy e kor egyik vesze-delmes nyavalyája, *a cölibátusi élet* negyed-század óta nálunk is befészkelte magát. Magas állásu vagy előkelő vagyonnal bíró férfiak kerülnek a házassáletet, ami nálunk sokkal nagyobb veszély, mint például a németeknél, kik ma-holnap bené-pesítik az egész világot. Ha már most maga az állam rákényszeríti alkalmazottait a cö-libátusra, vagy a csekély értékű „*késő ház-aságok*“ megkötésére, annál nagyobb veszély éri társadalmunkat. A mai viszonyok közt a fiatal ember — midőn csak 35—36 éves korában lesz albiróvá, kellő időben nem köthet házasságot. Akit *a partivadászat* itt-ott gazdag tüzhelyhez elvezetett, az elérte célját, de a férfiméltóságát szigorúan megőrzött ember vagy későn kerül a családi élet békerévébe; vagy ha számíttással nem cselekedett, a nyomor kíséri egész életén keresztül.

És ezen visszás állapoton könnyen lehet segí-teni akképen, hogy mindazon joggyakornokok, kiknek bírói képesítésük van; továbbá mindazok, akik az előkészítő szolgálati időt kitöltötték és a jogtudományi államvizsgát letették, illetve a jog-tudori oklevelet megszerették, valamenyien azon-nal neveztesse nek ki aljegyzőkké! Ellenben a keve-sebb szolgálati időt kitöltött joggyakornokok 1000 korona segélydíj helyett 1600 korona illetményben részesítendőek lennének. E reform szükségét belátta Polónyi Géza volt igazságügyi miniszter is, kinek 1907. évi költségvetésének idevágó indokolása ki-jelenti, hogy: „A jelen költségeloirányzat törvény-erőre emelkedése után a bírói képesítést nyert aljegyzők mindannyian azonnal, vagy a bírói ké-pesítés elnyerése után rövid idő múlva jegyzőkké lesznek.“

Ennek dacára ma Budapesten 74 aljegyző közül, kiknek van bírói képesítésük, *csak hét* lett jegyzővé, de egy joggyakornok sem lett aljegyző.

Megérkezett tehát ideje annak, hogy az állam saját érdekében s általános társadalmi szempon-tokból is segítségére jöjjön azon munkásainak, akikből az alkotmányos jogélet felkent apostolai lesznek.

Dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

Két forradalom közt.

Pétervár, május 30.

A forradalmi sztrájk eredménytelenül végződött. Vajjon már megindulása idején a néptömeg közönyössége ásta-e meg sirját? Vagy talán az időpontot választották meg rosszul, mert a falvakban élő parasztság most nem határozhatja el magát a felkelésre? Avagy a rendőrség és a katonaság egyesített erejének sikerült a mozgalmat még bölcsőjében megfojtani? Vagy minden akadályozó ok összejátszott, hogy ebből a sztrájkból ne pattanjon ki a forradalmi tűz? Ezek a nagy forradalom titkai, amelynek méhéből megszámlálhatatlan törekszik ki az életbe, ezernyi fizikai és szellemi erő képződik a munkára, amelyet könnyebb történeti szempontból mérlegelni és megítélni, mint politikai eredményeit megállapítani, előre kiszámítani, összegezni és egy jól meghatározott cél felé irányítani.

Amíg a forradalom működésben van, addig még a nyereség is, akármennyi van, győzelmet jelent. A forradalom nem ismer vereséget addig, amíg harczban van, amíg békét nem kötött ellenfelével. Miként Antheus, a görögök mesebeli hőse, mindannyiszor új erőt merített az anyaföldből, ahányszor ellenfele letépte, így növekszik erőben a forradalom is a harcz folyamán minden egyes szembeszállás, minden erőpróba után. Vereség és győzelem, győzelem és vereség egybefolynak a forradalom árájában, ebben a feltartóztatatlan mozgásban, mely páratlanul áll az emberiség történetében. Minden vereség még jobban föltárja a forradalom rejtett tartalmát, elosztja az erőket alkalmasabb helyekre és így előkészületül szolgál új kísérletekhez, újabb győzelemhez.

Ez jellemzi a helyzetet, mely most áll be Oroszországban. A kormány álarczot ölt magára, úgy, mint ha az ázsiai politika régi receptje szerint akarná elfojtani a forradalmat, egyik kezében tarlja a véres kardot, a másikban mindenféle alkotmányos ígéretek tartogat. Ebben a gyűlöletes helyzetében azon torzképpé, nevetséges alakká válik. Már ő maga hiával van minden biztonságban, minden benső erőnek, nap-nap után ingadozik, önönmagától megremeg, már-már a kalandok útjára lép, majdnem kétségbe van esve. Egyszer a duma konzervatív elemére kacsint, a félhivatalos bürokratakra és tárgyal velük egy „alkotmányos programról.” Majd egy fordulatot tesz visszafelé a kormánygépezet kerekére, új szférák ébrednek fel halottaikból, a kormány frontot változtat, már más nyelven beszél, anélkül, hogy tudná mit hoz számára a jövő nap. Emellett ösztönszerűen üzi megszokott erőszakos politikáját Beszűnteti a különböző lapokat, közöttük a kadettokét is, felosztja a pártokat, amelyek csak az imént még törvényesek voltak, megnyitja az elfogatások és elnyomatások korszakát és hosszantartó ostromállapotot teremt. Mindezeket azonban már a reakció árájától tovaragadtva, folyton csökkenő lelki bátorsággal és megcsappant hittel cselekszi, mindig kisebbedő bizottságokkal és követezetességgel. A mindig hű reakcionáriusok köre is mindig szűkebbre szorul, a kormánygépezet demoralizálódik, belsejében szü rágódik. Azon a híres október 17-én győzelmet aratott az orosz nép, mert a kormány lesiklott utjáról és a nép nagy tömegével szemben elvesztette erkölcsi tekintélyét és jogosultságát. Ki tudná megmondani, mennyire jutott már ma a kormány a szervi kapcsolásában és a demoralizálódásban? Ma a sveaborgi, kronstadti, revali jelentős események után? Ezt csak egy újabb nagy népvihar lesz képes felderíteni.

És éppen úgy, mint ma, a kormány hatalmi politikáját a mai reakcionárius áramlattal nem lehet harcznak nevezni a forradalom ellen, éppen olyan kevésbé lehet mondani, hogy a forradalom lépéseket tett visszafelé, mint a decemberi harczokat követő első hónapokban. Az orosz forradalom fejét büszkén tartja és nyíltan mosolyog ellenfelének szeme közé. A esütörtököt mondott pétervári sztrájk nem lankasztotta el. Nem tekintti azt egyébként, egy avantgard lépésnél a nagy,

döntő mérkőzés előtt. Ez a mostani forradalmi szélsőség a sztrájk után szintén részletekben vi-vott csata a vérszomjas ellenséggel szemben.

Az orosz kormány szolgálai ellen irányított egyes támadások napról-napra ismétlődnek, hovatovább megszokott jelenségek lesznek, állandó helyet foglalnak el ama napi események között, melyek az ország népét foglalkoztatják. A kormány tehetetlen a sok konfiskálással, támadással és utcai harczokkal szemben, melyek Oroszország minden egyes pontján napirenden vannak mindig növekvő számban, mindig növekvő erélyvel. A revolúció köreiből a hősiesség nagy, a harci kedv nem ismer határokat és a folyton élesztett energia elemi erővel igyekszik a harczba. Oroszország ma a forradalmi feszültség állapotában van, amely nem harcz, de nem is nyugalom, csak úgy, mint csata előtt, midőn az őrszemek tüzes golyókkal köszöntik egymást, jelezve mintegy azt, hogy az ütközet közel van.

A revolúció aggodalomban tartja a kormányt, amely azonban még együtt tartja erejét, hogy leteperje azt. Ebben a harcias csendben és csendes harczban ismét felbukkan a дума képe. A dumának a forradalomban a római Janus-isten módjára kettős arca van, az egyikkel békét, a másikkal háborúságot jelent. Ebben rejlik a benső ellentmondás, amelytől szabadulni nem tud. Ha a béke arczát mutatja, akkor a csári önkényuralom Damokles kardja lebeg felette, mely gyors pusztulással fenyegeti és így kénytelen a másik arczát, a harczot jelentőt mutogatni. Ebben az esetben viszont bele kell állnia a forradalmi harczvonalba. Ez az ellentét okozta az első дума korai halálát. De ez nem akadályozza meg azt, hogy a дума képe újra fel ne tűnjék a politikai láthatáron. A forradalmi szélsőség éppen az az időjárás, mely a társadalmi érdeklődést a дума iránt megérleli. Azok az elemek, melyek a forradalomba nem vethetik reményüket, a dumától várják az üdvöt és a kormány, amely saját erejében többé nem bíz, szintén a dumában látja a szabadulást. A történelemben azonban kétszer ugyanaz a dolog nem ismétlődhetik. Amit az első дума elért az egész országban, a kormánynál, a szabadelvű ellenzékénél és a forradalmi munkásközlőnél, a második дума már el nem érheti. A kormánynak a dumához fűzött reményességét megbontja a félelem, a szabadelvűek reménye olyan, mint a szárnyaszegett madár az első csalogás után. És a forradalmi munkásság? Akárhogyan helyezkedik el a második dumával szemben, nem láthat benne egyebet, mint az új forradalmi vihar kiinduló pontját. A mostani szélsőség idején a дума képe nem halotthalovány többé, mint a decemberi harcz után, hanem véres és nekipirult. A дума most nagy kérdőjelként lép fel, amely mögött éppen úgy ott lehet, most még szorosán egymásmellett a kormánynak egy második pálfordulása felülről, lázadás alulról, katonai diktatura és félelmes polgárháború.

Igy, ez most a beállott nyugalom — szélsőség a vihar előtt. Az atmoszféra telítve van minden oldalról villamossággal, csak úgy, mint a forradalom elmúlt fázisában. A forradalom minden elemi harcza edzi magát az utolsó döntő ütközetre. Ez az oka annak, amiért a félhivatalos bürokrata, Schippow, gróf Hajden, Lwow stb. lemondtak a miniszteri tárczákról, várnak arra az időre, amikor a szélsőségben fogamzott vihar megszületik és a hatalmat nem Stolypin kegyelméből kapják, hanem mint a haza megmentői, mint olyanok, akik a rendet képviselik a forradalmi mozgolódás közepében. Azért egy pártra nézve most olyan veszedelmes Oroszországban ez a mostani időpont, mint a konzervatívokra. Mennél több lépést tesz előre a forradalom, annál inkább eltávolodik a hatalomtól a konzervatív párt, mindinkább elveszíti a reményt, hogy a kormányzat urává lehet. A felső szférákban az október 17-iki szövetség vezetői még forradalmi érzelműek. Még Taganzew is, aki a Gazudarswene Lowetben (a felső ház) a halálbüntetés ellen beszélt, kramolnik, azaz forradalmár. Azért a konzervatív pártoknak akara'uk ellenére egy kissé balfelé kell lépniük, hogy befolyásuk utolsó maradványát

Oroszországban el ne veszítsék és minden reményüket, hogy még egyszer hatalomhoz jutnak. A konzervatívok már tettek egy lépést balfelé és így minden alkotmányos pártnak egy lökést adtak balfelé, mindig közelebb ama határokhoz, amelyekken túl a forradalom van. A kormány, amely még az ellenzék árnyékával sem tud békét teremteni, csak növeli és erősíti a valódi ellenzékét. Azért hát nem csoda, ha a konzervatívok nógatják a kormányt, hogy haladék nélkül hívja össze a dumát.

De hiába minden biztató szó a kormánynál. A kormányt is az életfenntartás vak ösztöne vezeti. Kijátszotta minden ütőlapját eredmény nélkül és ezentul csak a harczra, a kardra és a vérengzésre adhatja fejét. De „a törrel mindent lehet tenni, csak ülni rajta nem” mondja egy ismert politikai példabeszéd.

A kormány épp olyan kevésbé tudja a forradalmi szélsőséget elviselni, mint a forradalmi harczot. Harczba kell mennie, mint magának a forradalomnak, az élet-halál harczba, melynek gyorsan fel kell váltani ezt a mostani aggasztó csendet.

Hatvanhetes jubileum.

Irta: Hentaller Lajos.

Ferencz József császár és király jubileumot ül. Nem császárit. Ez nekünk szomorú. Véréfagyasztó. Erre a nemzet fátyolt vetett. A feledés fátyola borítja a császári uralkodást. De aki jubileumot ül mint király. Mert hisz a tökéletlen hatvanhetes kiegyezés megkötése után koronázták Ferencz Józsefet magyar királylyá.

Ennek az évfordulóját szándékoznak most megünnepelni. Valljunk be, jubileum is lesz ez, meg nem is!

Sok esemény, hosszú négy évtized zajlott le azóta, amikor Ferencz József esküt tett a magyar alkotmányra, s az esztergomi biboros fejére tette Szent-István koronáját. A magyar nemzet színéjébe állotta körül. Életének delén tette meg a négy vágást észak, kelet, dél és nyugot felé. Hangosan, minden fül hallatára esküdött meg, hogy hiven, törvényeink értelmében kormányoz.

Több mint egy emberélet pergett le ezóta az idő óramutatójának számlapján.

A nemzet sorsát irányító politikusok harmincznyolcz esztendőn át a 67-es kiegyezés keretén belül iparkodtak a nemzeti élet teljességének hiányzó részeit kiépíteni. Iparkodtak úgy, ahogy többé-kevésbé jóindulatú államférfiaink fáradozása Béccsel szemben Magyarország jogait érvényesíteni tudta, vagy akarta. A kisebb rész nem tudta. A nagyobb rész nem akarta.

A nemzet azonban végtére belátta, hogy a 67-es kiegyezés keretén belül nemzeti jogainak összeségét érvényesíteni nem lesz képes soha, de soha.

Kitűnt, mennyire igaz Kossuth Lajosnak az a látnoki mondása, hogy a Béccsel kötött egyetlen kiegyezés sem volt valódi megoldás. Kitűnt, hogy a hatvanhetes kiegyezés sem igazi megoldás.

Mert a bécsi Burg urai még a hatvanhetes kiegyezés megkötése után sem tettek le az osztrák őrbirodalmi ábrándképről. Mert a kiegyezés megkötése alkalmával a bécsi irányadó körök már előre arra gondoltak, hogy Magyarországot nem ismerik el igazán az államiság minden jogával felruházott önálló nemzeti állammak, hanem az őrbirodalmi eszmét paizsul tartották és tartatták fel ma is Lueger doktor által velünk szemben, mely paizs korlátozni van hivatva a magyar állam szuverenitását.

Mondjuk ki nyíltan, hogy a bécsi egyezkedők 1867-ben nem ismerték el Magyarország önállóságának teljességét, hanem azóta folyton lesték az alkalmat, hogy azt újra visszazoritassák a régi őrbirodalmi eszme korlátai közé.

Addig nem szóltak semmit, amíg a verkli azokat a nótákat muzsikálta, amelyeket ők akartak. Amikor azonban a nemzet nem akart úgy táncolni, ahogy ők fújták, akkor rögtön előállott a chlopi napiparancs és fejünkhez vágta a... „soha! soha! soha!”

A chlopi napiparancs következményei ellen, melynek részletei nagyon is közismertek,

állottak a politikai pártok az ország védelme szempontjából koalícióba. Minden párt fenntartotta *saját elveit*. Amikor a király visszaemlékezett 1867 június 8-án tette esküjére, akkor elkergette az akkori kormányt, mely esküszegésre akarta bírni a koalíciós pártok vezéréiből alakított kabinetet. Épp a függetlenségi párt az, mely a küzdelem, a nemzet alkotmányának biztosítása érdekében a legnagyobb áldozatokat hozta. Ezt beismert barátaink épp úgy, mint politikai ellenfeleink. De meghozta a függetlenségi párt ezeket az áldozatokat azért, hogy kiszabadítsa az országot az áldatlan harczból, kimentse a törvénytelenség örvényéből. Meghozta az elvi áldozatot, mert azt az ígéretet nyerte, hogy nemzetünk alkotmánybiztosítékot kap s nem leend ismét, meglepetésszerűleg kitéve annak, hogy újra törvénytelen drabant kormányt ültetnek a nyakára. Azt hitték a koalíciós pártok, hogy talán ez a Béccsel való megegyezés némi-nemű megoldás lesz.

S mire ébredünk ma?
Hogy alkotmánybiztosítékainkról hallani sem akarnak. Mit jelent ez? Sem többet, sem kevesebbet, mint hogy Bécs hajlandó újból és ismételve, a törvényesen kifejezett nemzeti akarat ellenére kormányoztatni Magyarországot. Így áll ma a helyzet!

Hát minekünk nincs semmi kifogásunk sem az ellen, ha a hyperloyalitás jónak látja jubileumi tort ülni. De mindenesetre jobban szerettük volna, ha a jubileumi ünnepélyt megelőzi az alkotmánybiztosíték szankcionálása.

Akkor ez a június 8-iki jubileum nem lett volna olyan levitézett 67-es jubileum. Akkor a jubileumot igazi melegséggel üdvözölte volna a magyar. Akkor igazi szeretettel, őszinte szerencsekívánatokkal környékezte, fogadta és halmozta volna el a nemzet aprajagya. Így nagyon szegényes lesz ez a jubileum. Mert akkor nem kellett volna minden perczen arra gondolnunk, hogy ennek az ország védelme szempontjából szövetségbe állott koalíciónak nem szabad addig felbomlania, amíg céljai megvalósítva nem lesznek.

Ma e célokat nem látjuk megvalósítva. A megvalósulás megtört Bécs macakosságán, az összbiradalmi eszme hóbortján.

Jól van tehát! Küzdenünk kell tovább, mert ha nekik kedvesebb az összbiradalom, nekünk kedvesebb a mi édes magyar hazánk.

Olvasóinkhoz.

Az *Egyetértés* négy évtized óta előharczosa az önálló, független Magyarországnak. Negyven esztendő óta a nyomtatott betű hatalmával küzd azért az ideálért, hogy ez az ország külső hatalmaktól nem függő, szabad nemzeti állam legyen.

Bibliánk: Kossuth Lajos szintiszta hagyománya: a függetlenségi eszme és a szabadelvűség. E program kivívására, e cél szolgálatára lelkes újságírógárda csoportosult. Az *Egyetértés* minden egyes száma a magyar zszurnalisztika termelésének legjavát nyújtja olvasóinknak. Új modern formájában az *Egyetértés* a legnagyobb, legértelmesebb magyar napilap, mely régi tradícióihoz hiven, a legelőkelőbb pozíciót foglalja el a magyar zszurnalisztika organumai között.

Az *Egyetértés* cikkei elsőrangú zszurnaliszták tollából származnak. Hírszolgálat az egész országot behálózza. A belső gárdán kívül a vidéki és külföldi tudósítók és külső munkatársak sokasága áll a lap szolgálatában. Tárczarovata magas irodalmi nivón áll. A redakció napról-napra a legérdeklőbbben, a legjobban informáltan és a legváltozatosabb irodalmi alakban dolgozza fel a politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági eseményeket. Kiki a maga helyén tehetsége, ambíciója és munkaereje teljes kifejtésével áll olvasóink szolgálatában, hogy mindenkor a szíve-lelke legjavát adja.

Kéthetenként minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a *Hevesi József* szerkesztésében megjelenő *Magyar Szalon* folyóiratot, mely szépirodalmi és aktuális dolgozatainak gaz-

dagsága és illusztrációi változatossága révén mindenkor a magyar család legkedveltebb vendége.

Ilyen lelkesült gárdával, alakjában megújodva indul az *Egyetértés* új útjára. Nagy munkájához az erőt és kitartást olvasóink növekvő szeretetében fogja keresni és megtalálni.

Az *Egyetértés*, hogy minél jobban és eredményesebben harcolhasson elveirért és hogy a lapot mindenki részére hozzáférhetővé tegye, régi előfizetési árát leszállította.

Az *Egyetértés* előfizetési ára ezentul:

Égész évre 40 korona helyett 28 korona, félre 20 korona helyett 14 korona, negyedévre 10 korona helyett 7 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IV., Vármegyec-utca 11. szám, ahová az előfizetési pénzek küldendők.

Mozgó képek.

Jön?

Mindig van valami kérdés, amely izgatja a kedélyeket; amelylyel lépten-nyomon találkozunk; amelylyel álmodunk; amelyet mellünknek szegeznek.

Most is van egy kérdés, melyet minden találkozás-kor hallunk, minden újságcikkiből kiolvassunk, s melylyel minden beszélgetés közben mi is élünk.

Ez a kérdés rövid és titokzatos. Így hangzik:

Jön?

Nem mondható sem újnak, se szokatlannak. Hiszen ösödök óta voltak, vannak és lesznek eszték, melyekkel szemben az öröm, a kíváncsiság, a rettegés, a gyűlölet, a vágy, a bánat hangján szokás kérdezni:

Jön?

Az ősz végén ez a kérdés járja: Jön a tél? És a mikor vége-hossza nincs a jégnek, hónap, ezt sóvárogjuk: „Mikor jön már a tavasz?”

A fiatal házaspár szivdobogva suttoja: Jön már a gólya? És ha megérkezett, s szépen fejlődik a fiúcska, boldogan unszolja az újdonsült apa:

— Nézd meg angyalom, jön-e már az első foga?

A diák a hónap közepétáján (olykor bizony előbb is) izgatottan ki-kitekint a lépcsőre — jön-e már a pénzeslevélhordó. A szerelmes leánya pedig éppen ilyen nyugtalanul lesi-várja, hogy a szíve titkaiba avatott szobalány jön-e már az „ő” levelével!

Milyen egészen más érzelmek közt várja a gavallér, hogy légyottra jöjjen a kedvese és a nagybeteg, a pokoli kinokat szenvedve nyögi:

— Hát még mindig nem jön a megváltó halál?

Az operette-szerzők hatásos belépést készítenek a primadonnának. Az énekkar elvonulása után a mellékszereplőknek van egy pár szavuk; a komikusok mókáznak, azután mozgolódás támad, a színpadon levők az ajtókhöz tódulnak és a közönség visszafojtott lélegzettel kérdezi: „Jön?” Mire a beavatottak szertén nekihevülve felelik: „Jön!” Hogy aztán orkászertén tapssal üdvözöljék a divát.

Milyen aggodalmak közt, rettegve várhatták a torontálak a gátszakadást és már dörögve, tajtékozva közelgett a fékevesztett ár, s még mindig remélve tudakolták: „Jön?” Hogy hátha megnyugtató feleletet kapnak.

Naponként halljuk a villamos megállóknál a türelmetlenkedő kérdést: „Jön?” Rakovszky diadalmos híresztelésére még mindig kételkedve kérdezzük: „Csakugyan jön az antiszemitizmus?”

Légió azok száma, akik a késlekedő haszon érdekében interpellálnak: A hivatalnok — jön-e az előléptetés s a fizetésemelés? A kezdő orvos, jön-e az első páciens? A fiatal ügyvéd, jön-e az első kliens? Az új boltos, jön-e vevő? A színházigazgató, jön-e közönség?

Most közeledik az a kedves drukk, mely a kis diákok agyát éjjel-nappal nyomja:

— Jön-e már a vakáció?

A Balzac-korabeli szép asszony aggódva lesi a tükröből: jön-e már az első fehér hajszál? Az első arczedő?

— Hát azt a kávéházi zsarnokot ki nem ismeri, aki alig hogy letelepedett a márványasztal mellé, máris rámondul a szerencsétlen pinczérré:

— Jön már a kávé? Fél órája várom!

Téli időben, szélben-fagyban ácsorgunk csukott kapu előtt s egyik lábunkról a másikra topogva nyom-

juk meg újra meg újra a csengő gombját s átkozódva örmögjük: „jön-e végre az a vén házmeister?”

Ez a kérdés időszertű volt már akkor is, amikor a menekülő magyarok egymásnak felelték: „Jön a tatár!” Időszertű most, amikor kérdezhettük: „Jön-e tömegsztrájk? Jön-e kormányválság? Jön-e alkotmánybiztosíték? Jön-e általános tilkos választói jog?”

Még mindig aktuális azért is, mert a költő biztatása még mindig nem nyert megvalósulást, hogy:

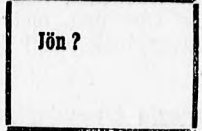
Még jöni kell, még jöni fog

Egy jobb kor . . .

És éppen azért érdekel olyan élelken, hogy éppen manapság olyan konok következetességgel kérdezik egymást az emberek:

— Jön?

Sokáig azt hittem, hogy valami élelmes reklámról van szó. A napilapok hirdetési között látjuk néha ilyen keretben:

Az olvasó napról napra várja, ki jön, vagy mi jön? Mig végre, egy hcti türelmetlenkedés után megtudja, hogy valami csalhatatlan bajsznövesztő vagy szörvcsztő, vagy kövérítő, vagy soványító kotyvalék — jön.

Nos, ilyesmire gondoltam, anélkül, hogy ráértem volna biztos felvilágosításra szert tenni. Ma aztán, egy télen pillanatban, engemet szólított meg egy ismerősöm:

— Tehát csakugyan jön . . .? hatodikán jön?

— Kicsoda? kérdeztem én.

— Nem tudod? — A király.

Mire én budapestiesen visszakérdeztem:

— Hát jön?

Erre egyikünk se tudott felelni.

Rosta.

TÁVIRATOK.

A portugál trón válsága.

Páris, június 1. (*Saját tudósítónktól.*) Carlos portugál király helyzete, amely már hosszabb ideje veszedelmes volt, most válságosra fordult. A király és a parlament összeültökzése ugyszólván minden napos az udvarnak és magának a királynak pénzügyi tizelmei miatt. A királyról mindenki tudja, hogy összekötöttségben áll nagy iparvállalatokkal, amelyektől állandó összegeket huz és hogy ez az összekötöttség sérti a közérdeket. Érthető tehát, hogy a köztársasági párt, amelynek ezek az üzelmek malmára hajtják a vizet, erősen agitál Carlos király ellen és Portugáliában alaposan megrendült a szász-köburg-ház trónja. A Braganza család hívei is akcióba léptek és felléptek a Braganza-ház második ágának trónigényeivel.

A portugáliai legitimista-párt elhatározta, hogy vezetőjét elküldi Bécsbe a Braganza-család mostani fejéhez és megvitatja a trónpretedenssel a várható eseményeket.

A braunschweigi trón.

Schwerin, június 1. A braunschweigi országgyűlés deputációjának tagjai ma délben 12 órakor a willigradi kastélyba mentek, ahol a herczeg fogadta őket. A küldöttség tagjai ma a herczegi pár vendégei voltak.

A fumei községi választások.

Fiume, június 1. Az ügyészség elrendelte a választási akták lefoglalását, mert dr. Tóth Elemér följelentésében aktákkal igazolta, hogy a listában olyan 46 név szerepel, kik a közigazgatási bíróság döntése alapján törlendők voltak.

Törökország a béke mellett.

Konstantinápoly, június 1. A porta az orosz nagykövetséghez jegyzéket intézett, melyben kijelenti, hogy a hágai konferencia összes pontjait elfogadja ugyanazon feltételekkel, mint Oroszország. A porta ismétli azokat a feltételeket, amelyeket az első hágai konferencia alkalmával kötött ki és végül megelégedésének ad kifejezést a felett, hogy mindkét állam érdekei és kilátásai ugyanazon cél, a béke, az emberiség legnagyobb jótétéményének megővésében egyesülnek.

A kínai zendülés.

Honkong, jun. 1. A kvantungi zendülés az egész tartományra áttért. A vezetők kijelentik, hogy az idegeneket meg akarják oltalmazni és a felkelés csak az uralkodó dinasztia ellen irányul. A mandarinok elnyomják a felkelésről szóló híreket. Az idegenek oltalmára Pakhojban egy német, két angol és több francia ágyunaszád van. Az idegen nőket és gyermekeket tegnap elküldték Pakhojból.

Amoy, június 1. Amoy és Svakau közt összefüggés történt császári csapatok és felkelők közt. 700 ember elesett. A felkelők visszavonultak, de előreláthatólag ismét megkezdik az ellenségeskedést, mielőtt a csapatok visszavonulnak. A felkelők jól vannak szervezve, de fegyverzetük rossz. Rablások nem történnek, az idegeneket nem bántják. A felkelés oka az, hogy a hivatalnokok az éhínség által sújtott vidékeken nem osztottak szét rizslisztet. Csangesu városban, mely Amoytól 30 órányira fekszik, zavargások törtek ki. A lakosság Amoyba menekül.

A francia hírszolgálat.

Páris, június 1. A minisztertanács mai ülésén Thomson tengerészetiügyi miniszter jelentést tett azokról az intézkedésekről, amelyeket a hírszolgálat és a postaszolgálat fenntartása érdekében tett.

Zavargás egy el nem küldött telegramm miatt

Konstantinápoly, jun. 1. Üszkűbben a pályaudvart, a hidakat és utcákat katonaság szállotta meg. Rendzavarások nem fordultak elő. A táviróhivatalt a tüntetők azért szállották meg, mert megtagadták egy a Jildizhez címzett távirat továbbítását. A zendülők küldöttséget menesztettek az orosz konzulátushoz. A legutóbbi jelentés szerint a szabadságlevelek megérkeztek és a szultán Oszman basa üszkűbi hadosztályparancsnok tanácsára megkegyelmezett a zendülőknek.

A chilei miniszterválság.

Santiago de Chile, június 1. A miniszterválság immár egy hónap óta tart. Az elnök ma kormány nélkül nyitja meg a kongresszust, ami nem az első eset az ország parlamentáris történetében. Az ellenzék el van szánva, hogy az elnököt papírpénz kiadásra kötelezze. Valószínűleg 60 millió pezzó összegben.

A marokkói helyzet.

Tanger, június 1. Fezi jelentések szerint a szultán az utóbbi napokban több ulemának meghagyta, hogy induljanak minél gyorsabban Marokkóba és magyarázzák meg rohamana-törzsbelieknek, mily veszélyes játékot űznek és mennyire ártanak az ország és a vallás érdekeinek.

Tanger, június 1. A pretendens táborából érkező legújabb hírek azt mondják, hogy a szultán hívei az összes ütközetekben győztesek voltak, minél fogva a szultán elhatározta, hogy döntő csapást mér az ellenfélre. Nagymennyiségű löszert küldött a háború színhelyére. Holnap az itt levő Mehallából 500 askari indul Melilán át Mulujába, hogy a szultán haderejét megerősítsék. Azt hiszik, hogy az askarik, akiket 5 hónap óta angol és francia tanítók képeztek ki, lényegesen hozzá fogják járulni a szultán haderejének harcalkésztségéhez és lehetővé fogják tenni, hogy a pretendens véglegesen legyőzze. A szultán elindulása ily körülmények között kétségtelenül halasztást fog szenvedni.

Páris, június 1. A mai minisztertanácsban Pichon miniszter felolvasta Regnault követ táviratát, melyben jelenti, hogy első értekezlete a serifi megbízottakkal a Mauchamps meggyilkolására vonatkozó jóvátétel tárgyában kielégítően folyt le. A miniszter Mauchamps hamvainak a Pantheonba való átszállítását június első felének egyik napjára tűzte ki.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, június 1. *Gabonatözsde.* Zárlat. Buza irányzata júliusra 97⁵/_s (99¹/_s) K., szept.-re 99⁵/_s. (—) K., — Tengeri engedő, júliusra 53⁵/_s (—) K.

Csikagó, május 31. *Terménytözsde.* Zsir. jul.-ra 9.17, júliusra 9.27. Szalonna short clear 9.12. Sertéshus júliusra 16.20.

New-York, július 1. *Terménytözsde.* Gyapot. New-Yorkban 12.80 jun.-ra 11.29. szept.-re 11.52. New-Orleansban 12¹/_s. *Petroleum* stand withe. New-Yorkban 8.20. Filadelfiában 8.15, raffined in cases 10.65, Credi Balances of oil City 1.78. Zsir, Western Steam 9.60. Rohe testvérek 9.70. Ón 43.—42,75. Réz 26.00—25.00.

UJDONSÁGOK.

Bocskay szobra előtt.

Irta: Benedek János.

Zordon hideg ércből kifaragva, öntve,
Lelke kinek nap volt s a szive meleg;
S hogy a rideg képmást hódolva köszöntse:
Az egész magyarság felé közeleg.
Mert a szabadságnak hős bajnoka voltál,
Mert a te nagy lelked tündöklő oltár;
Mert hála tenéked: hitünk tüze ég —
S él a magyar nemzet, él még ez a nép!

Magyarok Mózes, hajdúk Messiása,
Két koronád is volt, de félretevéd; —
Te nem törekedtél a trónrajutásra;
Egy volt ideáloed: a nép, csak a nép.
De király vagy mégis: sziveink királya;
Koronának legszebb: a nemzeti hála.

Mit ér a hazug szín, a szolgál máz?
A te néped téged nem így koronáz.

Hajh! zordon idő volt; megfogta e népet
Valami nagy átok, mint lidérc-nyomás;
Keletről a török, nyugotról a német
És benn a hazában rút visszavonás.

Csattogása között idegen ágyarnak
Legszörnyűbb ellene magyar a magyarnak.
Préda gyanánt osztják, fosztják javait —
Rablánczon a nemzet, rablánczon a hit.

Sirját a magyarnak ezer ördög ásta,
Fenekedve lesték, amint haldokol;
Itt Belgiojoso, ott a bitor Bástia,
Ádáz nyomaikban, nyílt már a pokol.
Könyörgeni sincs hol, feldúlva az oltár,
Sion kőfala is romokba omolt már,
Szanaszét a honban romlás, pusztulás...
Ki megszabadítson, hol a Messiás?

Lelkét a nagy Isten néked adá ekkor
C. Bocskay István s te követted őt;
S ma az anyaföldtől nyert Anteusz egykor,
Te a néptől nyertél új lelket, erőt.
„Felindula szived“ szomorú hazadéért,
Lobogódat bontád „hitért, szabadságért“;
Áldott ez a zászló s ha szárnya lobog,
Alatta a hős szív nagy tetre dobog.

Föl a szent zászlóval, egész világ lássa!
S megérti vezérét a hajdu vitéz.
Bocskay jól sejté, hogy a nép lesz társa:
A hajdu, honáért a ki halni kész,
Ki nem a javáért, nem a vagyonáért,
Szereti hazáját csak maga-magáért,
Kő a derekalja, párnája nyomor:
Lelkében irigység ám mégse honol.

Kövevény szivekből új forrást fakasztott,
Mint Mózes a kőből, a nagy népvezér;
S nézd: hősök a szegény parasztok,
Diadalairól Európa beszél.
Hősi regék most is a nagy hadi tettek,
Megrendül a pokol, Bécs és Prága retteg.
Föl a diadalra, óh nagy Bocskay!
S győznek a hős hajduk: őrangyalai.

A dicső harc vége diadalmas béke;
Győzött az igazság a pokol felett.
Te ünnepet ülhetsz, hajduság vidéke,
S te is, fölszabadult lelkiismeret.
Szabadon a lelkiünk egéig csapongjon,
Seregek urának hála-imát mondjon:
S Bocskay Istvánnak — míg él ez a nép, —
Foglalja imába nagy, hősi nevét!

Ércből mi tenéked emléket emeltünk,
Maradandóbb ércnél, amit te adál;
Forróbb a mi szívünk, áhitatosb lelkünk,
Ha felénk lelkekből röppen egy sugár.
Kinek csak a nép volt egyetlen szerelmed,
Ki nekünk arattál örök győzedelmet;
S hogy hősi kezdetől szabad lón a hon:
Sirba hanyatlottál, mint új Simeon.

Hős hajduk utódi, földeteket szántva,

Tudjátok-e mit zeng a dalos madár?

Soha ki ne hulljon szivetek iránta,

Virulóbb lesz, szebb lesz mindig a határ;

Hol hontalanoknak Bocskay adott hont,

Bujdosó hajduknak édes, meleg otthont...

Hajh! bár kit a balsors messze-messze vét;

Minden magyar itthon lenné kenyerét.

Érc-Bocskay: állj őrt! s ha ránk fenekedve,

Ellenünk indulna ismét a pokol;

S megsajdulna a szív aczél kebeledbe.

Hogy amit alkottál, sorvad, haldokol:

„Kösd fel a harangot“, nagy Bocskay István,

Hadd kongjon a vész-hang Tisza-Duna síkján;

Harczol a hős hajdú, a hű ivadék,

Mig újra szabad lesz a nemzet, a nép!

Katonai reformok.

Az Üzküll-mars.

* * *

Kalonáéknál megint reformálnak.

Kis idő óta mintha a kocsonyás generális-feketet is megcsapta volna az újítás szellője, meglékelt koponyával nagy katonai reformokon buzgókodnak s ami eddig soha elő nem fordult, egy-két generális már gondolkozik is. Vagy legalább megpróbálja.

Mert bizony katonáéknál most éljük a nagy reform-korszakot. Végre rájöttek arra, hogy a többi európai államok hadseregéhez képest az osztrák armádia legénységének rossz a kiképzése, mert önálló és gondolkodó katonák helyett csak reglement-gépcsapatokat ránczigálnak, ahol még a döntő ütközet előtt is soha senki sem tudja, hogy a következő pillanatban miféle legmagasabb főhercegi befelhéllel miért és merre fogják őket kommandírozni. Szomorú állapot ez s hogy rajta némiképp segítsenek, meg talán a tűzfegyelem erősebb érdekében is behozták a legénységnél a — lehajtott gallért, a tisztelnél pedig a — garabonciás porköpenyegét.

Ez a nagyszerű reform aztán fejükbe szállt katonáéknak. A merészség megrészegítette őket. Rájöttek, hogy még két-három ilyen újítás árán épp az osztrák armádia lehet a legtokéletesebb széles e világon.

Odanyultak tehát, ahol legnagyobb volt a szükség: a tengerészethez. Hogy a legtöbb hajónk felszerelése ócska, ezt egyetlen reformmal ütötték helyre. Egyszerűen megváltoztatták a tisztek és a legénység sapkait, azzal a kimondott indoklással, nehogy ezentúl hadügyi tengerészeinket összcserélni lehessen szárazföldön a nagyvárosi szállók portásaival, akik hasonló sapkák alatt elfogadják az utasok borralóit.

Igy végezvén a tengerészettel is, minden gondjukat nyugodt lelkiismerettel megint a szárazföld felé fordíthatták.

A hadsereg reorganizációja? Magyar vezényszó, önálló hadsereg? Vagy csak a katonai matuzálemi büntetőtörvény megváltoztatása? Dehogy, dehogy! Más kell a katonának! Talán jobb táplálkozás, rendes meleg vacsora, nyári egyenruha és könnyebb bornyu? Dehogy, egészen más: — új parádémars!

Mert az eddig, ez való igaz, rossz volt. Tipegő-totyogó kisbabákat csinált a bajszos legényekből, akiket újra tanítottak járni. És hogyan járnak! Peczkésen, hogy ropogott bele a nyakcsigolya, erővel, hogy rengett a föld és megcsuklott a térd s olyan kidüllesztett mellel, hogy annál csak a szemük volt még düllebb a szegény fiuknak. És ezzel a „jár a baba, áll a baba“ teljesen haszontalan, az egészségre káros, harczászati kiképzésre fölösleges tortúrával annyit kineztek a fiukat, hogy ezek végre is elszoktak a rendes járásról s paprikajancsik módjára rángatóztak előbbre.

Ezt a keserves paráde-marsot most — talán eltörlik? Nem; fölcserélik egy még keservesebbrel és még nevelésesebbel. Azelőtt előre kellett rántani s aztán lecsapni a lábát, most hosszú lépés-

ben ki kell rugni s csak aztán levágni. Mert ez így fontosabb a jövődő háboruk szempontjából. A szegény legények pedig, akik valahogy csak beletörődtek abba a régi keserves marsba, most megrokkantó térddel és felfújt arcczal újra kiállhatnak az udvarra, kenguruk módjára üthetik talpukkal a földet, hogy szikrát hányjon a bakancs szegűk.

Ennek az új marsnak Üxküll-Ghyllband az atyja, akit még sokat fognak bakáék emlegetni összes fölmenő és oldalági rokonságával együtt. Minden valamirevaló emberi élet bizonyos emléket vagy maga után a kegyeletes utódok számára, célját, igazolását a létezésének, valami olyat, amiért érdemes volt eltérni az életet s amiért az élet is eltérte őt. Üxküll ebben az új parádé-marsban örökítette meg önmagát. S hogy a bécsi Burgban elhangzott számára a legkegyelmesebb elbocsátó parancs: Üxküll mars! ő ezt gépiesen adta lefelé s lett belőle a Üxküll-mars. Annyi vereség után valahogy csak elbirja ezt is az osztrák armádia.

A szegény legénység visszértágulását pedig majd csak meggyógyítják az ezredorvosok egy adag brausepulverrel a fünf Tage einzeln Arestel: mert már megint szimulálnak a gazemberek!

Mik—

Napirend. Naptár: Vasárnap, június 2. — Római katolikus: Ha. ur F. 2. — Prot.: F. 1. Ezzák — Görög-orosz: május 10. G. Tataló. — Zsidó: Sivan 10. — A nap két reggel 4 óra 7 perczkor, nyugszik esti 7 óra 47 perczkor. — A hold két éjjeli 12 óra 2 perczkor, nyugszik d. e. 10 óra 27 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — Jótékonyezélu ünnepély a vár hástvájan d. u. 4 órakor. — Ürnapli komment az összes templomokból reggel 7 órakor, a karnellaktól d. u. 5 órakor. — A magy. kir. végrehajtók kongresszusa d. e. 10 órakor, a burgai pénzügyigazgatóságban. — Rákosi Szidi színházának vizsgálótársa d. u. 3 órakor. — Az orsz. magy. zeneakadémia növendék-angversenye d. e. 11 órakor a régi hancversenyteremben. — A jőzse-vátosi 4-as és 5-ös, pogári kör kirándulása a Farama-erdőbe. — A B. T. C.-Deutscher Football Klub mérkőzése a millenáris verseny-pályán. — Az M. T. K. atletikai versenye az amerikai-úti pályán. — Bérmeletés öbányán. — A Nemzeti Szalon második tavaszi kiállításának megnyitása d. e. 10 órakor. — A szekestővárosi múzeum nyitva 9-től fél 2-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Konyves Kálmán művészeti társaság Nasymező-útezi szalonia rendezés miatt zárva. — A Hóni kiállítás az Urania Kgyvtári szalonjában nyitva 9-8-ig. Belpódy 2. Híd. — A Nemzeti Múzeum összes terei nyitva 9-1-ig. — A Szépművészeti múzeum nyitva 10-2-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Szechenyi szoba megrögzése 1 K belpódyjál. — Az iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Techn. iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-1-ig. — A többi múzeum és a nyitvárosi könyvtárak zárva.

Napirend: Hétfő 1907 június 3. Naptár: Ró. kath. Klotild Kr. — Prot.: Klotild. — Görög-orosz: május 21. kmst. e. H. — Zsidó: Iyan 21. — A nap két reggel 4 óra 7 perczkor, nyugszik esti 7 órakor 48 perczkor. — A hold két éjjeli 12 óra 53 perczkor, nyugszik déli 12 óra 39 perczkor. — A hold utolsó negyede reggel 6 óra 20 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — A pénzügyi államtitkár fogad 12-2 óráig. — A belügyi államtitkár fogad délután 2 órakor.

— **Személyi hírek.** *Schwitzer* br. hadtestparancsnok, a hetedik hadtest három tábornoka és több tőrztiszt harcászati utazáson ma Pancsováról Simonyba érkezett. — *Derschaita* osztrák vasúti miniszter ma reggel Münchenbe érkezett.

— **Udvari ebéd.** Ma este a Hofburgban udvari ebéd volt, amelyen részt vett *Fercenz Ferdinád* főherceg, gróf *Eulenburg* német főudvarnagy, *Bunting* orosz ezredes, az orosz katonai attasé és több katonai személyiség.

— **Kossuth Ferencz állapota.** *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapotában örvendős javulás állott be. Arcának gyulladása s a daganat mulófélben van, mindazonáltal a miniszter kénytelen még egy pár napot a szobában tölteni, úgy hogy a ma délutáni értekezleten sem vehetett részt.

— **Czímadóányozás.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király a földmivclésügyi miniszter előterjesztésére *Gold István* számtanácsosnak a főszámtanácsosi címet és jelleget, *Menyhárt Antal* és *Kamár Dezső* számvizsgálóknak a számtanácsosi címet és jelleget, továbbá *Göczy Gyula* és *Ksutány Béla* számmellenőröknek a számvizsgálói címet és végül *Balázsovits Kornél* szám-tisztnek a számmellenőri címet és jelleget adományozta.

— **A német császári pár Kopenhágában.** A német császári pár július elején látogatást tesz a dán udvarnál. A látogatásnak nagy fontossága van, mert a schleswig-holsteini háboru óta a két uralkodóház nem érintkezett egymással. Vilmos császár volt ugyan két évvel azelőtt Kopenhágában, de akkor csakis Keresztély király temetésére utazott oda. Az első hivatalos látogatás a mostani lesz.

— **Bérmaut.** Dr. Boromissza Tibor, Szatmár egyházmegyei püspök bérmálás végett Ungvárra érkezett, hol fényes fogadtatásban részesült. A vármegye határán, Csapi állomáson Kusnyir Gyula nagykaposi főszolgabíró fogadta. Az ungvári állomáson nagy néptömeg fogadta a püspököt, kit gróf Sztáray Gábor főispán és Fincicky Mihály polgármester üdvözölték. A parochián az egyházak, a katonaság és a tisztviselők tisztelegtek a püspök előtt, ki szerdájig marad Ungváron.

— **Conrad, vezérkari főnök Berlinben.** A tempelhofi mezőn a tavaszi díszszemle alkalmával Vilmos császár meleg szavakkal üdvözölte Conrad altábornagyot, a magyar-osztrák vezérkar főnökét s hosszasan beszélgetett vele. Conrad altábornagy ma délután hat órakor jelen lesz az udvari ebéden. A berlini helyőrség mai díszszemléjén Vilmos császár a Fercenz császár nevét viselő ezred elvonulása alatt magához hívta *Conrad* altábornagy, vezérkari főnököt, hogy megmutassa neki az ezredet. A szemle után a palotában adott reggelin Conrad altábornagy is részt vett.

— **Az angol újságírók Drezdában.** Az angol újságírók reggel Berlinből Drezda felé tovább utaztak. A pályaudvaron a drezdai újságíróegyesület választmánya fogadta őket. Az angol vendégek feldisznített gőzszón Pilnitzbe mentek. Elutazásuk előtt a király audiencián fogadta a vendégek egy küldöttségét, amelyben Mr. Sidney Low (Standard), Mr. Wickingsen (Reuter) stb. vettek részt. A király igen szívélyesen beszélgetett a vendégekkel és tölük lapjaik pártállását kérdezte. Végül örömeinek adott kifejezést afelett, hogy az angol vendégek látogatást tettek Drezdában. A főpolgármester üdvözlő-beszédére Mr. Bunting válaszolt és szívélyes szavakban mondott köszönetet azért a szeretetreméltó fogadtatásért, amelyben Drezdában részesültek. A vendégek déli 1/2 12 órakor érkeztek Pilnitzbe. A hajó éppen a királyi kastély főlépcsője előtt állott meg.

— **Merénylét Konstantin nagyherceg ellen.** A Lokalanzeigernek táviratozzák Pétervárról, hogy *Konstantin* nagyherceg ellen, amikor Sebastopol felől Pétervárra utazott, titokzatos merénylét kíséreltek meg. Amint ugyanis a nagyherceg vonata *Orsi* állomásra berobogott, egy lokomotiv jött vele szemben, amelyen egyetlen ember sem volt. Az állomásfőnök vette először észre a veszedelmet, két vasúti hivatalnok felugrott a lokomotivra, megállította cllengőzzel és így megakadályozta az összeesküvést. A merénylőket kutatják.

— **Fusimi herceg hazatérése.** Fusimi japán herceg, ki küldetésben hosszabb ideig tartózkodott Londonban, tegnap indult vissza Japánba. Fusimi herceg Kanadán keresztül megy vissza Japánba. Kanadában az angol főkonzul vendége lesz, aki Londonba eléje utazott és elkíséri a herceget utjában, egészen Kanadáig. A herceg elutazásánál megjelent az egész királyi család és a kormány összes tagjai.

— **Pisztolypárbaj Kossuth Ferencz miatt.** Még a pécsi kiállítás megnyitásának napján történt, hogy *Benkő Gyula*, Baranyavármegye tiszteletbeli főügyésze egy vendégülöben a *Kossuth* Ferencz kereskedelemi miniszterre mondott pohárköszöntő alatt közbekiallotta: Abczug Kossuth! E miatt összeszekocczanás történt közte és *Horváth József* nagyvázsonyi képviselő között. A szóváltásból lovagias ügy lett. *Benkő* provokálta *Horváth Józsefet*. Az ügyet ma pistolylyal intézték el. *Horváth József* szegédei *Hentaller* Lajos és dr. *Bernát Ottó*, *Benkő Gyuláé* pedig *Lakatos Sándor* hírlapíró és dr. *Reich-Milton* Oszkár voltak. A párbaj ma reggel kilenc órakor ment végbe. A felek egyszer löttek. Sebesülés nem történt s a kibékülés is elmaradt.

— **Chamberlain már nem beteg.** *Chamberlain*, volt gyarmatügyi miniszter, aki márczius eleje óta üdülés végett San Rafael francia városban tartózkodik. A jövő héten visszaérkezik Angliába. Állapota annyira javult, hogy a legközelebbi ülészak elején meg fog jelenni az angol alsóházban, Chamberlein most hétfőn egy éves.

— **A rendőrség bünygyi osztályának új vezetője.** Dr. *Pekáry* Ferencz főkapitányi helyettes a mai napon megvált a bünygyi osztály vezetésétől és a helyét *Tóth* Lajos rendőrtanácsos vette át. Ma délben a bünygyi osztály tisztikara teljes díszben járult volt vezetője elé. Dr. *Pekáry* Ferencz hosszabb beszédben vett búcsút a tisztikartól. Visszapillantást vetett a bünygyi osztály működésére, meleg hangon emlékezett meg munkatársai buzgalmáról, melynek révén ma a rendőrség kriminális működése és sikeressége hasonlíthatatlanul nagyobb nivón áll, mint sok más metropolisé. Ezután a tisztikar átvonult *Tóth* Lajos rendőrtanácsos, az új vezető szobájába. Az üdvözlő beszédét *Tóth* János, a bünygyi osztály másodvezetője tartotta, amire *Tóth* Lajos hosszabb beszédében a tisztikar támogatását kérte.

— **Rapacs államtitkár temetése.** Ma délután temették el *Rapacs* Radó földmivclésügyi államtitkárt. A földmivclésügyi minisztérium egész tisztikara kivonult a temetésre. Ott voltak a többek között:

Darányi Ignác földmivclésügyi miniszter, Günther Antal igazságügyi miniszter, Josipovich Géza horvát miniszter, Mezőssy Béla, Balogh Vilmos és Imling Konrad államtitkarak, gróf Dessewffy Aurél, a főrendiház elnöke, Timon Akos egyetemi tanár és dr. Hutyra Fercenz udvari tanácsosok, Lestyánszky Sándor ny. államtitkár, Boda Dezső főkapitány, Kazy József, Darányi Béla, Tomesányi Gyula, Horváth Sándor, Kvassay Jenő, Nagy Gábor és Rakovszky György min. tanácsosok, dr. Németh József miniszteri osztálytanácsos, Bernáth Géza, a Kuria másodelnöke, Nagy Valér tábornok, Fadalla ezredes, Bartóky József min. tanácsos, Gracsányi Gyula állategészségügyi főfelügyelő, Ottlik Iván és Dobokay Lajos min. tanácsosok, dr. Lázár György szegedi főpolgármester, Stetina József min. tanácsos, Fabinyi Fercenz ny. táblai elnök, Darányi Gyula, Biró Elek igazgató, Joannovics Iván, Martinovics Pál, Wizer Miklós főmérnök, Orosz Miklós kamarás, Rónay Jenő, báró Hauser Károly igazgató, Kovács Aladár udv. tanácsos, Fekete igazgató, Novák igazgató, Mikozenich igazgató, Wagner Géza, Soltész-Nagy Lajos, Kakas Kálmán, Röck Iván képviselő, gróf Csáky Lajos, Szily Dezső, Horánszky Dezső ügyvéd és még számosan az elhunyt tisztelői köréből.

A gyászszertartást dr. *Kovács* Kálmán lipótvárosi plébános végezte fényes segédlettel. A halottasházban beszentelték a holttestet és azután hatlovas hintón vitték a kerepesi temetőbe. A gyász-kocsi előtt haladt két koszorus kocsis, azután vitték az elhunyt számos érdemrendjeleit, következett a hatlovas halottaskocsi, amelynek két oldalán három-három miniszteri tisztviselő haladt, sorfalat pedig a minisztériumi szolgák és a díszruhás rendőrök csoportja képezett. A sirnál újból beszentelték a megboldogult holttestét, mire a földmivclésügyi minisztérium tisztikara nevében *Mezőssy* Béla államtitkár a következő, nagy hatást gyakorolt beszédet mondotta:

— Itt a sir szélénél megállva, azt sugja nekem lelkembe benső szózata: itt nyugszik egy igaz, kötelességet mindenben teljesített férfi hűség teteme. A szakképzett, a szigorú, a becsületes, a jeles embernek igazi mintaképe volt. Sajátságos, külön világ a magyar tisztviselő élete. Elvonultan szobájának rideg falai között dolgozik zajtalanul, dicsőség, hírnév, vagyon, sorsának ritkán osztályrésze. Mint a gyertya, amely másnak világít, lassacskán öntözében hamvad el. Napról-napra érzi fogyni erejét, fogyni munkaképességének teljességét, de azért küzd, dolgozik, lelkének nemes parancsszavát követve. Tehétsége, tudása hat, alkot, világít, miglen a gyertya utolsó sereget és az elköltözött után nem marad más, mint emléke, amelyet kegyeletileg megörzünk és az alkotások szakadatlan sora, amely mind az ő műve volt és amelyre büszkék vagyunk mi és büszke reá nemzetünk.

Ilyen férfi voltál te is elköltözött barátunk! A szántó-vető, aki a szőke Tisza partjain műveli a barna hantokat, a megelégedett pór, aki kis házának csendes világából nézi a korlátok közé szorított hullámok folyását, a hajós, a halász, akinek járműve könnyen siklik el a rakonozatlan folyó felett: kell, hogy megemlékezzenek a te alkotásaidról. A magyar vízszabályozásnak voltál fáradszhatatlan munkása, vezére. Munkád tisztelt, becsült volt nemcsak itt a honban, hanem a külföld összes szakköréi előtt.

És most mindennek vége. Kihűlt tetemed itt nyugszik. Az elfáradt test pihenni tért. De lelked, szellemed itt maradt körünkben, akik hálás kegyelettel fogjuk megörizni mindenkor egy igaz ember emlékezetét.

Isten veled! Isten veled! Mezőssy államtitkár beszéde igen mély hatást tett a jelenlévőkre. Azután megkezdődött a koszorus elhelyezése. A család részéről tizenkét koszorus helyeztek a koporsóra, azután következett a földmivclésügyi minisztérium nemzetiszínű szalagu koszorusa, melyen ez a felírás volt olvasható: *Rapacs* Radó államtitkár — a magyar királyi földmivclésügyi minisztérium.

A családnál rendkívül sokan kondoleáltak, többek között Darányi Ignác földmivclésügyi miniszter, Mezőssy Béla államtitkár, Hoitsy Pál, Doleskó tanácsos, dr. Lázár György szegedi polgármester és mások.

— **Uj porosz mozdonyok.** A porosz államvasutak ismét 700 lokomotivot rendeltek. A szállítási határideje 1908.

— **A zólyomi Rákóczi-szobor.** Zólyomban holnap leplezik le a mozdonyvezetők országos szövetsége által felállított Rákóczi-szobrot. A város fel van lobogóva. Az Erzsébet-sétátér, ahol a szobor fel van állítva, kék-piros drapériákkal van feldiszitve. Ma délután 4 órakor érkezett a különvonat, mely az ország különböző részeiből hatszáz idegent hozott Zólyomba. Az ékesen díszített állomásnál nagy tömeg várta a vonatot. A mozdonyvezetők országos szövetsége elnökségét *Skrovina* Mátyás polgármester a város, *Szenes* Pál elnök a mozdonyvezetők nevében üdvözölte. Az elnöknek a mozdonyvezetők nejei csokrokat nyújtottak át. Este térzene volt, majd a városi szálló dísztermében ismerkedési estély. Holnapra várják *Rakovszky* képviselőházi alelnököt, *Bolgár* és *Szterényi* államtitkárokat. A leplezési ünnepély délelőtt 11 órakor lesz.

— **A császár Fallièresnek.** Párisból jelentik, hogy a „New-York Herald” ottani kiadásában azt a hírt közli, hogy a császár Fallières elnöknek a Szent András-rend jelvényeit adományozta és azt egy megleghangos levél kíséretében Nelidov párisi nagykövet által el is küldte az elnöknek.

— **Művész-majális.** A városligeti tó tájékán estéknél egy-egy csipetnyi velencei hangulatban van részük a járőkelőknek. A művész-majális rendezői az esti órákban vízrebocsátják a gályákat, melyeket nagyrészen elkészítettek és lampionfény mellett, néhány pohár bor mellett vidám keresztelest tartanak. Van már kurucz-sajka, tiszai gálya, villing-hajó, Pannónia hajó, japáni virághajó, Triton-gálya, habléány-gálya, óriás kacsa, sárkányhajó, bohém-tutaj stb. Több főúri család gályáján most dolgoznak. A korcsolyacsarnok terraszán fog állani Pogány Mórész építész kreatoriuma, melynek hatalmas kapuzata előtt Körmendi-Frimm Jenőnek Gál Gyulát, a Nemzeti Színház művészt ábrázoló monumentális szobra emelkedik, amint a művész mámoros állapotban palackból egy halálfej alakú serlegbe pezsgőt önt. A legélénkebb és legforgalmasabb élet a Széchenyi szigeten a renaissance palota tövében lesz. Itt áll a Kutyakaparó csárda, a halásztanya, amelyet laczkonyhák, pezsgős pavilonok és büfécsátrák vesznek körül. Itt uri asszonyok magyar ruhában fogják betölteni a háziasszonyi tisztet. Ugyanott lesz a japán pavillon is, ahol japán nemzeti ruhában fekete kávét fognak kímélni. Egész éjjel katonai és cigányzene, tárogatók, gitárosok és kürtösök játszanak. Egyik kiemelkedő mozzanata lesz az estnek a tó kivilágítása. Ma küldte szét a bizottság a meghívókat, melyek Falus Elek festőművész művészetét dicsérik. A művészbizottság, élén Feszty Árpáddal és Herczegh Ferenczcel, a hölgybizottság pedig gróf Apponyi Albertné, gróf Batthyány Lajosné, Beniczur Gyuláné és Zemplényi Gyulánéval, mindent elkövetnek, hogy Budapestet valahára oly ünnep színhelyévé tegyék, mely méltó egy nagy város híréhez.

— **A Bocskay-ünnep.** A protestáns irodalmi társaság és a tiszántuli református lelkészértekezlet tagjai ma este hat órakor érkeztek mintegy kétszázán Hajduböszörménybe a Bocskay-ünnepre. A díszesen felékesített vasúti állomásnál nagy tömeg élén dr. *Balthazar* Dezső esperes üdvözölte őket, mire *Zsilinszky* államtitkár válaszolt. A vendégek hosszú kocsisoron vonultak be a fellobogózt városba. Este hét órakor a városháza dísztermében népes gyűlés előtt *Antal* Gábor püspök hosszabb megnyitó beszédet mondott, melyben meghatóan emlékezett meg Hegedűs Sándor elhunytáról. Beszélte a társaság irányelveiről. Ezután Hajduböszörmény városa nevében *Somossy* Béla polgármester üdvözölte a társaságot. *Balthazar* Dezső esperes az alsó-szabolcs-hajduvidéki református egyházmegye nevében, *Kálmán* Lajos böszörményi református főgondnok a helybeli egyház nevében üdvözölte a vendégeket. Az üdvözlést *Antal* Gábor püspök köszönte meg, a hajduk erényeit magasztalva nagy tetszés mellett. Ezután a tárgysorozatra tértek át.

Ugyanebben az időben a főgimnázium dísztermében a tiszántuli lelkészértekezletet nyitotta meg *Degenfeld* József egyházkerületi főgondnok. Utána *Erdős* József felolvasta *Kiss* Áron püspök üdvözlő levelét, kit 15 éves püspöksége évfordulója alkalmából táviratban üdvözöltek. *Szolnoky* Gerzson lelkész a ref. egyház, dr. *Nagy* Kálmán főjegyző a város nevében mondtak üdvözlő beszédeket, mikre *Degenfeld* gróf válaszolt, kiemelve Bocskay szereplésének jelentőségét. Ezután a tárgysorozatot tárgyalták, 8 órakor ismerkedési

estély volt. A holnapi ünnepre való tekintetből minden felekezet templomának tornyában meghúzták a harangokat.

— **Uj miniszteri titkár.** A felség személye körüli miniszter marsó- és jablonfalvi *Marsovszky* Mórész udvari és kabineti fogalmazót a vezetése alatt álló minisztériumhoz miniszteri titkárrá nevezte ki.

— **Kitiltott újságírók.** A mai reggeli lapok jelentették azt a feltűnő esetet, amelynek főszereplői a nagyváradi rendőrfőkapitány és két ottani újságíró. A főkapitány ugyanis egyszerűen kiutasította a város területéről *Károlyi* Gyulát és *Ferenczi* Józsefet, az ott megjelenő „5sti Újság” szerkesztőit. Ezzel kapcsolatban ma a következő mosakodás érkezik Nagyváradról:

Több lap megtámadta a rendőrhatalóságot, valamint a kormányt, mert a rendőrség a városból kitiltott két hírlapíró. E rendőrhatalósági intézkedést a rendőrség azzal igyekszik indokolni, hogy ezen újságírók hónapokkal ezelőtt több közintézet, valamint magánszemély ellen igen heves támadásokat intéztek, úgy, hogy a lap szerkesztősége ellen, annak három heti fennállása után, 51 sajtóper volt folyamatban. Néhány perben hozott ítélet fogházbüntetésre ítélte a szerkesztőket, akik közül a lap megszűnése után kettő új lapot alapított és, bár a polgármester e lap utcai árusítását nem engedélyezte, mindazonáltal kolportáltak és kocsikról ingyen osztogatták a lappéldányokat. A krajczáros lap első számában bejelentették, hogy legközelebb leleplezik a város pénzintézeteit. Amikor a második szám megjelenése után fedezetlen tartozások miatt lefoglalták és zár alá helyezték a lap nyomdáját, a szerkesztők azt híresztelték, hogy lapjukat a vidéken nyomatják, ami azonban később valótlannak bizonyult. A hatóság mindezekben elegendő okot talált arra, hogy a két újságíró a városból kitiltás.

Ez a nyilatkozat tehát azzal akarja indokolni a nagyváradi kitiltást, hogy a két elzsupolt újságíró, amíg lapot szerkesztett, igen heves támadásokat intézett közintézmények és magánszemélyek ellen s megfenyegették a pénzintézeteket is azzal, hogy leleplezik őket. Szóval rakoncátlan, veszedelmes emberek voltak, akik rászolgáltak a tolonczkocsira. A két újságíró egyéniségét nem ismerjük, jótállást, vagy szolidaritást vállalni velük nincsen szándékunkban. De konstatáljuk a következőket: Bármilyen éles, bármilyen heves sajtótámadás nem provokálhat rendőri beavatkozást, az érdekelteknek más módjuk van arra, hogy sérelmeikért elégtételt szerezzenek, mint ahogy a két újságíró sem kerítte el rövid három hét alatt az ötvenegy sajtóper. A nagyváradi hatóság védekezése tehát nagyon gyenge, mely azzal a súlyos ténynyel szemben, hogy odalenn a két hírlapíró kitiltásával fontos közszabadságok veszélyeztetettek, igen szánalmas. A kitiltási jogot (elég baj, hogy törvényeink ezt az egyéni szabadságok eleve nébe vágó intézkedést nem független bíróságokra, hanem közigazgatási hatóságokra bizzák) csak nagy körültekintéssel és szakavatottsággal szabad kezelni. A nagyváradi esetben körültekintés helyett hebehurgyaságot és animozitást látunk s ez itt a baj. Megjegyezzük, hogy a nagyváradi mosakodás fentebbi szövege már bővített és javított kiadás. Az első és később helyreigazított szöveg még azzal indokolja a kitiltást, hogy a delikvensok „foglalkozás nélküli álhírlapírók” voltak, holott pár sorral alább maga mondja, hogy azok újságot szerkesztettek Nagyváradon. Amiből következik, hogy a nagyváradi főkapitány ur, miután zordon haragjában s nagy hatalmas voltában előbb elrendelte a kitiltást, most, utólag keres arra jogi indokolást. De nem szerencsés a keresésben. Határozottan nem.

— **Földrengés.** A trieszti tengerészeti obszervatórium szeizmografikus készülékei tegnap mintegy 4000 kilométernyi távolságból földrengést jeleztek. Kezdet 2 óra 2 percz. Legnagyobb kilengés 4-13 mm., 2 óra 20 percz, vége 3 óra 22 percz. Ma délelőtt újból távoli földrengést észleltek. Kezdet 9 óra 31 percz, legnagyobb kilengés 6-4 mm., 10 óra 12 percz, vége 11 óra 50 percz.

— **Jaures leánya — apáca.** Párisból azt az érdekes hírt kapjuk, hogy *Jaures*-nek, a francia szocialisták vezérének leánya zárdába fog vonulni. E hír már azért is nagy feltűnést keltett, mert *Jaures* egyik legelkeseredettebb ellensége az egy-

— **Elégedetlenség a vasutasok közt.** Néhány nap óta rendkívüli elkeseredés van az államvasutak istvántelki főmühelyének munkásai között. A több ezer főre menő műszaki alkalmazottak már szinte forrognak a rajtuk esett méltatlanságok miatt és nagy hiba lesz, ha az igazgatóság méltányosabb álláspontra nem helyezkedik az alkalmazottakkal szemben. A dolog historikuma a következő: Amikor a vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot publikálták, a szervezőbizottság négyüzlés hívtóössze, amelyre a munkások mind elmentek és egy órával előbb szüntették be a munkát. Az igazgatóság megróttá ezért *Varga* főfelügyelőt és szigorú utasítást adott neki mindenféle munkásmozgalmat elfojtására. A főnök most igyekszik minél buzgóbban eleget tenni ennek az utasításnak. Két munkást, mert röpiratot osztogattak, pénzbírságra ítélte. Tegnap egy *Orszulicz* János nevű munkás egy szaklappól két csomagot akart bevinni a mihelybe, amelyet azonban a portás eldobzott, a főnök pedig elbocsájtotta *Orszuliczot*. Ez az eljárás óriási elkeseredést keltett a munkások között. Az elkobzott szaklap kiadóhivatala pedig büntető följelentést tesz sikkasztás és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt a főfelügyelő és a portás ellen.

— **Házasság.** *Rudnyánszky* Sándor báró országgyűlési képviselő, *Rudnyánszky* József báró főrendiházi tag fia, eljegyezte *Véges* Gizellát, özvegy *Véges* Gyuláné sz. tiszaujhelyi Ujhelyi Gizella leányát Budapesten.

Székelőföldváry földvári dr. *Szilágyi* Viktor miniszteri s. titkár folyó évi június hó 6-án d. e. feltűnést okozó vezeti oltárhoz *Bárdossy* Sáriát a belvárosi Szervita-templomban.

Berkovits J. Nándor, állami felső kereskedelmi iskolai tanár Homonnán ma eljegyeztet tartja *Jakobovits* Elza kisasszonnyal, *Jakobovits* Dávid homonnai ügyvéd leányával.

Dr. *Lénárd* Albert budapesti ügyvéd június hó 9-én Székesfehérvárott tartja esküvőjét *Wertheim* Juliskával, *Wertheim* Armin földbirtokos, veszprémmegyei törvényhatósági bizottsági tag leányával.

Hermann Ödön, a Szabó és Stein budapesti cég képviselője, eljegyezte *Spitz* Gizella kisasszonyt, *Spitz* Hermann belvárosi divatruház tulajdonosának testvérhugát Budapesten.

Szuly Ilonkát eljegyezte *Szalontay* Ferencz Budapesten.

— **Kardaffér Szegeden.** Izgalmas jelenet játszódott le tegnap éjszaka Szegeden a *Proféta* vendéglőben. Hajnalban harmadfél órakor nagyobb társaság foglalt helyet a vendéglő helyiségében, köztük *Kozma* Henrik mérnök és *Hauer* Jenő honvédhadnagy. A társaság egyik tagja összeszólkkozott a hadnagygyal s *Kozma* mérnök, miközben békíteni akarta őket, sértő szót használt a hadnagygyal szemben. A hadnagy ezért arculütötte s mivel *Kozma* vissza akarta ütni, kardot rántott és összevagdalta. A sok seb közül három életveszedelmes; egyik az agyhártyát is megsértette. A társaság tétlenül nézte a hadnagy vérengzését, amely csak akkor maradt abba, amikor a mérnököt már egészen elborította a vér. Akkor a hadnagy nyugodtan visszatette a kardját a hüvelybe s elment. A mérnök társasága sem a mentőkért, sem orvosért nem küldött, mert érthetetlen okból titokban akarta tartani a dolgot, csak ki-mosták a sebeket és a lakására vitték a mérnököt. A hadnagy ma nem mutatkozott az utcán. Hatósága megindította ellene a vizsgálatot.

— **Pesti izr. hitközségi ügyek.** Dr. *Weinmann* Fülöp udv. tanácsos, hitközségi elnök és *Kornfeld* Zsigmond hitközségi másodelnök távolléte alatt a Pesti izr. hitközség ügyeit *Adler* Lajos előjáró vezeti.

— **A zágrábi diákkongresszus után.** A néhány nap előtt tartott zágrábi diákünnep alkalmából nem kevesebb, mint harminczkét kihívásra került a dolog, amelyek tizenhat esetben fegyveres elintéztést vonnak maguk után. E párbajok közül kettőt ma már megvittak, mely alkalommal két diák jelentékenyebben megsebesült. A haladó diákok kedden az egyetemen gyűlést szándékoznak tartani egy diák liga alapítása céljából.

— **Gyúfagyár Marosvásárhelyt.** Marosvásárhelyt *Brázy* Zoltán képviselő kezdeményezésére székely gyújtógyár néven négysszáz ezer korona alapítókével gyújtagyárt alapítanak. Kétezer darab kétszáz koronás névértékű részvényt bocsátanak ki.

— **Puska a gyermek kezében.** *Sebők* István tizenöt éves csongrádi fiú két pajtásával, *Forgó* László és *Gulyás* Jánossal, a csongrádi tanyák között madarakra lövöldözött. *Gulyás* János fegyvere véletlenül elsült és a golyó *Sebők* hátába fúródott; a fiú nyomban meghalt.

— A Magyar Sebésztársaság nagygyűlése. *Dollinger* Gyula dr. egyetemi tanár elnöke alatt ma nyílt meg a Magyar Sebésztársaság nagygyűlése.

A kultuszminiszter képviselőjében dr. *Tóth* Lajos miniszteri tanácsos, a belügyminiszter képviselőjében *Hajós* Béla főfelügyelő, az orvos-egyesület részéről dr. *Bókay* Árpád udv. tanácsos, az orvoskari egyetem nevében *Tauffer*, *Árkövy*, *Réczey* és *Korányi* tanácsosok jelentek meg. A közös és honvédorvosok közül *Klidrácz*, *Neuber*, *Gömöri* és *Thomán* főorvosok jelentek meg.

Dr. *Dollinger* tanár elnök, elnöki megnyitójában rövid visszapillantást vetett azokra az időkre, amikor Magyarországon az orvosok tudományos kérdések tárgyalására irányuló társulása megindult. Az azóta keletkezett fővárosi egyesületek mellett a vidék is követelte jogát, így alakult meg a magyar sebészeti társaság. Ezután megnyitotta az első tudományos gyűlést, melynek első előadója dr. *Lumuczer* József egyetemi tanár volt, aki kimerítően tárgyalta a Bier-féle pangásos vérbőséggel való gyógyítást. Utána dr. *Makara* kolozsvári egyetemi tanár a Bier-féle gyógy mód előnyeit fejtegette. *Polják* Lajos dr. a Bier-féle gyógy mód kapcsán az orr, garat és gégebajok mesterséges vérbőséggel való gyógyításáról értekezett. Többek hozzájárulása után dr. *Tauffer* egyetemi tanár a modern assepsisről, dr. *Hüttl* Hümér a hasoperációiról értekezett. Dr. *Manninger* Vilmos az orrüreg bőrkeményedés két esetét mutatta be az általa kezelt betegeken. Beszéltek még dr. *Zimmermann*, dr. *Vidakovics*, dr. *Irik*, dr. *Szalay*, dr. *Eorbély*, dr. *Hakay* Lajos, dr. *Boros* József, dr. *Alexander*, dr. *Wintérmitz*, aki a farkastorok operációjának technikájáról értekezett. Több felszólalás után az elnök az ülést felhívta.

A délutáni ülésnek első felszólalója pr. *Chudovszky* (Sátoraljaiújhegy) elősdi iker-preparatumokat mutatott be. Utána dr. *Onodi*, dr. *Polják*, dr. *Hubert* tartott tetszés mellett előadást. Dr. *Martini* (Trencsén) a csigavimkészség egy pár érdekes esetét mutatta be az általa kezelt betegeken. Dr. *Haberern* I. Pál a szeméremizület tuberkulózisáról beszélt. A rendkívül ritka esetek közül maga háromat kezelte és pedig sikerrel. *Haberern* különösen hangsúlyozta, hogy a fanciesont gümös megbetegedéseinek nagyon fontos a korai diagnózis, ez nem nehéz és sok életveszélyes komplikációnak állja utját. Ezután remek elő (nem mesterséges) műlábát mutatott be. Felhívta a figyelmet, hogy a sarokcsont és környékén nagy kiterjedésű gümös csontmegbetegedések, annak fekélyes folyamatai, vagy kiterjedt hevenysérülései után ne amputáljon a műtő, hanem illessze a beteg részét. Kiirtása után a bokához a láb megmaradt részét. Így a beteg ugyan lábujjain jár, de legalább nem szorul műlábra. Dr. *Gergő* vérzésre hajlamos izületekről beszélt, dr. *Kopits* pedig festegyenészet előadásával kellett nagy érdeklődést. dr. *Horváth* Mihály csipőizomok kór és gyógytanára vonatkozó tapasztalatait. Dr. *Manninger* idült fízamodások gyógyításának új módjait ismertette. A harmadik tudományos vita-ülés holnap, vasárnap 9 órákor lesz.

A kongresszus tagjai este 6 órákor teljes számban a városligeti Gerbeaud-pavillonban társasvacsorára gyűltek egybe, ahol több lelkes pohárköszöntő hangzott el.

— *Gyilkos apa.* Váczott Zsido Ignác kalapos este revolverrel lelőtte Gyula nevű fiát. Matkovich rendőrbiztos felszólítására, hogy adja meg magát, revolverlövéllyel felelt és keresztül lölte a rendőrbiztos kezét.

— *Megőrült operaénekes.* Ritter József, a bécsi opera volt baritonistája a Salzburg közelében levő Parschban hirtelen megőrült. Ritter, Hausse-vel, a bécsi udvari opera volt táncosnőjével élt Parschban és az esküvőnek a napokban kellett volna megtörténni. Ritter már csak néhány kése delmező iratra várakozott. Tegnap délelőtt azután egyszerre csak leveleket kezdett írni, a többi között egyet Ferencz József királynak, amelyben bejelenté, hogy elmozdította állásától a salzburgi érseket, mert ő az Isten és ezáltal Salzburgban fog lakni. Aznap délután felesége és egy ismerőse kíséretében bekoosított Salzburgba és ott egyszercsak az érseki palotába hajtatott. Akkor már észrevették, hogy a szerencsétlen ember megőrült és visszaakarták tartani, de Ritter kiszökött az utcára és ott minden járólótól azt követelte, hogy térdeljenek le előtte és csókolják meg a kezét. Erre valóságos hajszá indul meg az örült után, aki bámulatos ügyességgel bujkált egyik utcából a másikba. Végre is elfogták és mert dühöngeni kezdett, kénytelenek voltak kényszerzubonyt alkalmazni és úgy vitték be a kórházba. Ritter 1857-ben született Salzburgban és 1891-ben került a bécsi udvari operához, ahol különösen mint Mozart-énekest nagybecsülték.

— *Légihajós tisztek balesete.* Borzalmas kalandokat élt át két angol katonatiszt, akik légihajójukkal együtt a tengerbe zuhantak, úgy hogy szinte csodával határos a megmenekülésük. A tisztek névszerint *Leake* és *Caulfield* hadnagyok az Aldershoti légihajó-gyárból szálltak fel abból az alkalomból, hogy *Edvárd* király és *Fusimi* japáni herceg meglátogatták a gyártelepet. Azóta hirtelen hallottak a két tisztről. Végre tegnapelőtt reggel egy távirat érkezett Aldershotba, amelyben tudatták, hogy a légihajót Brixham mellett megtalálta egy halászbárka. A két hadnagnak azonban nyoma sincsen. A távirat nagy megdöbbenést keltett, mert most már mindenki biztosra vette, hogy a tisztek belefulladtak a tengerbe. Tegnap délelőtt azonban egy második távirat érkezett Aldershotba a Scilly-szigeteken levő parti őrállomásról. Ebben azt az örömhírt tudatták, hogy a tiszteket sikerült kimenteni a tengerből és mindketten jól érzik magukat. A két hadnagy igen jó légihajós és így nem tudják, hogy érthette őket a baleset. Azt hiszik, hogy a felsőbb régiókban a felszállás napján erős szél uralkodott, amely a légihajót gyorsan a tenger fölé vitte.

— *Légihajón az északi pólusig.* Semmi akadály, semminéven nevezendő veszedelem nem retentí vissza *Wellmann* Waltert, a hírneves aeronaust attól, hogy megkockáztassa az utat légihajón az északi pólusig. Miután tavaly felszállását elhalasztotta, az idén október 1-én nekivág a levegő-óceánnak. Közöltük már, hogy *Wellmann* és társai Norvégiába utaztak már, hogy a szükséges előkészületeket a veszedelmes utra megtegyék. Egy újság-író fölkereste *Wellmann*-t, aki elmondta, hogy új légihajónak neve „Amerika”. Az előkészítő munkák után nyomban utnak indul. Véleménye szerint a legkedvezőbb idő a július 20-tól augusztus 10-ig terjedő idő. Az expedíció tagjai *Wellmann* mellett: *Hearsey* őrnagy, akit az Egyesült Államok kormánya küldött tudományos megfigyelés szempontjából, *Bannerman* főmérnök, *Fowler* és *Hervin* Gusztáv. *Wellmann* kijelenti, hogy mult évi előmunkáitait félreértették. Mindig az volt a véleménye, hogy tervének kivitele két-három esztendő is igénybe vesz s a mult évben azért nem utazott el, mert az időjárás nem volt kedvező. A mult évi expedíció balsikeréről szó sincs. A modern légihajózás eléggé ki van fejlődve, hogy praktikus czélokra felhasználható. A telet arra fordította, hogy teljesen új légihajót építsen. Egyik főváltoztatása a léggömb megnagyobbítása. A mostani tizennyolc láb hosszú s háromezer fonttal többet hord, úgy 19.500 fontot vihet magával. A léggömb 184 láb hosszú s a legszeleesebb részén 52 láb átmérőjű. Kőbirtalma 265.000 köbláb. Csak gróf *Zeppelin* légihajója múlja felül nagyságban. Az egész utazás alatt kísérleteket fognak tenni az üreges vontatókötél segítségével a földdel érintkezésben maradni. A léggömb sohasem fog 300–500 lábnál magasabbra emelkedni. A vontató kötélt belsejében az expedíció 3000 font élelmiszert fog tartani, amely tíz hónapra elég. *Wellmann* a következő érdekes fejtegetéssel fejezte be szavait:

— Minden esetre el vagyunk készülve. Abban az esetben, ha a légihajó a póluson, vagy annak közelében felmondaná a szolgálatot, a carki jégen telepszünk meg; a magunkkal hozott anyaggal kényelmes sátrakat építünk, a telet ott töltjük s a legközelebbi évben szánkón hazatérünk. Még hozzáfűzhetem, hogy tizenkét szibériai kutyánk van, szánkónk és kicsiny csónakjaink az emilitett lehetőség szempontja miatt. De reméljük és hisszük, hogy nem lesz alkalmunk ezekhez az eszközökhöz nyulni s hogy az „Amerika” az északi sarkhoz és onnan vissza fog bennünket szállítani. Feltételezem, hogy légutunk a pólus felé tíz-husz napig fog tartani. Ha elérjük az északi sarkot, onnan abban az irányban fogunk tovább utazni, amely a legkisebb ellentállást fogja mutatni. Különböző kormányoktól a legújabb térképeket és terveket kaptuk, úgy, hogy teljesen közbömbös lesz ránk nézve, vajjon az északi sark elérése után Alaskába, Szibériába vagy Grönlandba utazunk. Senki sem ismeri jobban kísérletem nehézségeit, mint én, de véleményem szerint megéri a fáradságot még abban az esetben is, ha a terv rosszul ütne is ki.

— *A luczkai csata.* Luczkában (Altenburg) A luczkai csata 600-ik évfordulóját tegnap ünnepelték. E csatában a türingiai gróf megverte nassai Fülöp csapatait. Az ünnepély folyamán egy emlékmű alapkövét is leleték, melyen a szobor fog állani.

— *A Balaton villanyfényben.* Keszthely és Balatonpart villamos világítását ma nyitották meg.

— *Egy író forradalmár halála.* Angliában meghalt ma egy claggott ember, aki tekintély ellen lázadó éles és félelmetes tollával, mint a nemzeti szabadelvűség harcosa ismert szerepet játszott a maga korában. Az illető *Blind* Károly politikus és író, aki tegnap szívizélhűdésben halt meg Hampsteadban. *Blind* Károly 1820-ban született Németországban, Mannheimban s még diák volt, amikor a szabadságmozgalmak ideje elkövetkezett. A fiatal ember beállt egy szabadesapatba és részt vett Staufen város ostromában, de fogságba esett a vezérével együtt és nyolcz esztendői fogházbüntetésre ítélték; ez 1848-ban történt s a következő évben már szabad volt újra, mert a nép kiszabadította a fogságból. Ezután a bádeni nagyhercegség párisi meghatalmazottja lett, de újra fogságba került, mert fölkelésre izgatta a népet. Amikor büntetését leülte, kiutasították Franciaországból és Belgiumba ment, majd Londonba, ahol telepedett. Irt sok politikai, történelmi, életrajzi és régiségtudományi munkát. Egyik mostoha fia merényletet követelt el Bismarck ellen 1866-ban s a fogságban fölakasztotta magát.

— *Az áradás.* Az Országos Vízépítési Igazgatóság jelenti: A Duna Passzautól Steinig apad. Bécsben a vizállás tegnap óta változatlan. Pozsonytól Mohácsig emelkedik, lejjebb apad. Gombostól lefele a vizállás nagy és még hosszú ideig nagy marad. A levonuló árhullám a Drávatoroktól lefele az alsó Dunán a mai vizálláshoz képest lényeges vízszinemelkedést nem fog okozni. *Rudolfsgrádn* a viz 14 cm-re apadt. Az előntött területen több ezer nyul a vízbe fullt és ezek hullái a vízben feloszlásnak indultak, s iszonyu büzt terjesztenek, mely a levegőt megfertőzteti. A hatóság emberei kifogódossák ugyan a hullákat, de ez igen nehezen megy. A lakosság legalább két hónapig nem költözhet vissza a községbe, mert addig, míg a talaj teljesen nem szárad ki, a hatóság egészségi és közbiztonsági szempontból nem engedi meg a visszatemetelt. A kiszáradás kedvező esetben is két hónapig tart.

— *Százgyóvót élt.* Ritka életkorban halt meg a fővárosban özvegy *Obiát* Zsigmondné, született *Fischer* Johanna. Az elhunyt matrona 1806-ban született Tatán s ötvenhét évig élt boldog házasságban, amelyből nagy család származott. A százegy éves korban meghalt matronát három fia — köztük *Fehérvári* Frigyes, a „Magyar Értésítő” szerkesztője — husz unokája s harmincz dédunokája gyászolja. Az elhunytat tegnap kísérték nagy részvét mellett utolsó útjára az új kerepesi temetőbe.

— *Tolvajfürdő.* Ötletes csirkefogó fűlet le tegnapelőtt a rendőrség. *Keller* Józsefnek hívják a zseniális firmát. A jómádrára különben már régen vadásztak a detektívek. Az utóbbi időkben ugyanis tömeges följelentések érkeztek a furfangos csaló ellen, aki pinczérnek öltözködve követi el körmönfont trükkjeit. Működésének pedig fötterrénuma a Stefánia-uti Gerbaud kioszk volt s a következő rendszerrel dolgozott: A kioszk előtt pinczérkosztumban lesbe állt és megvárta, amíg valaki kocsin érkezett. Mikor aztán az előkelő ur vagy hölgy bement a kioszkba, botját, esernyőjét vagy kabátját a kocsin hagyva, a szélhámos vakmerően odaállított a kocsihoz:

— A Zichy méltóságos ur fogata?

— Igen.

A méltóságos ur azt üzeni, hogy csak hajtason haza, ő gyalog fog majd menni, csak a kabátját adja ide.

A kocsi rendszerint gyanútlanul adta oda a felöltőt, amelyet *Keller* természetesen nem vitt be a méltóságos urnak. Naponkint kétszer-háromszor is elkövette ezt a csalást. A felöltőket elzalogosította és sokszor még az a szerencséje is megvolt, hogy drága cigarettá-tárczákat is talált benne, amelyeket jó pénzen értékesített.

A károsultak egyre-másra tették följelentéseiket a szélhámos ellen, aki végre is rajtavesztett csalafintaságán. Csütörtökön délután detektívek álltak lesbe a Gerbaud-kioszk előtt és a vakmerő szélhámóst abban a pillanatban tartóztatták le, mikor az egy belügyminiszteri tanácsos felöltőjével és aranyforgantyus botjával odább akart állani.

Természetesen azonnal behozták a főkapitányságra, ahol eleinte tagadni próbált, de későbbben aztán bevallotta, hogy a lopott dolgokat társaival a Stefánia-ut végén levő viztorony melletti erdőben rejtette el. Elmondta, hogy hónapok óta ezekből a lopásokból él és különösen a lóverseny ideje alatt volt a legtöbb keresete. A bandának több tagja van, akik közül a rendőrség a mai nap folyamán négyet már le is tartóztatott.

— **A francia házassági törvény módosítása.** A francia kamara a házassági törvény módosítására vonatkozó két indítványt fogadott el, melyek egyike szerint ezentúl a sógorsági viszonyban levők is házasságra léphetnek egymással, míg a másik indítvány arra vonatkozik, hogy az elvált nőnek ezentúl az elváltat kimondó határozat után nem kell bevárnia az eddigi 10 havi határidőt, hanem az ítélet kihirdetése után bármikor újból férjhez mehet. A francia házassági törvény eme megszüntetett két határozata a kánonjogból ered, a Franciaországban jelenleg uralkodó szabadelvű irányzat mellett természetesen, hogy a törvény említett intézkedéseit megváltoztatták. A sógor és sógornő között kötendő házassághoz eddig a pápa felmentésére volt szükség, míg az elvált asszonynak 10 hónapon belüli házasságalépése csak előzetes vizsgálat után engedélyeztetett.

— **Egy könnyelmű nyilatkozat halottja.** Drámaírók fantáziája kimerül. De az Élet invenciója kifogyhatatlan. Miután ugyanazokat a motívumokat száz tragédiában ismételte változatlan egyformaságban, a rendőri krónikák stercotip jelenléte után egyszerre fölvet egy összes vonatkozásában új és eredeti esetet. Ilyen páratlanul álló körülmények közt történt tragédia híre érkezik Kis-Szebenből, ahol Keim Jenő — piarista gimnáziumi tanár — tegnapelőtt délután agyonlőtte magát. Az öngyilkosság oka egy boros fővel könnyelműen kiállított nyilatkozat, melyben a fiatal tanár azzal vádolta egyik jóbarátjának a feleségét, hogy az vele viszonyt folytatott. Kijózanodva belátta ennek a könnyelmű cselekedetnek horderejét s miután a halálra készülő ember szavahihetőségére hivatkozva, becsületszavára fogadta, hogy az asszony ártatlan, agyonlőtte magát. Rettenő lehetett az a lelkiismeret, amelyik ezt az öngyilkosságot megelőzte, de akárhogy is történt, a fiatal tanár, amidőn életét dobta oda egy könnyelmű megtevélyedés helyrehozatalára, rendbehozta számadását. A sötét eset megdöbbentő voltát azonban növeli az, hogy az ominózus nyilatkozatot maga a megvádolt asszony férje, a jóbarát csalta ki a fiatal tanártól, azzal, hogy a feleségétől valói készűl s erre a nyilatkozatra a bíróság előtt szükség lesz. A fiatal tanárnak skrupulusai is voltak, mert barátjától irást kért arról, hogy a nyilatkozatot csak a bíróság előtt fogja fölbonítani, a férj azonban megszegte adott szavát s a másnapi urnapi körmeneten uton-utfélen mutogatta a felesége hűtlenségéről tanuskodó irást. A tragédia két szerepet játszó alakja közül ez a szármalmas figura az ellenszenvesebb, méltó arra, hogy miután a másik önvérével engesztelte ki a rá nehezede fátumot, az ügy egész odiumát viselje. Az eset részletei a következők:

Keim Jenő, a kisszebeni piarista-gimnázium fiatal tanára régebb idő óta barátságban élt egy kisszebeni adótszít családjával. Szerdán a tanár a tisztviselő társaságában betért egy helybeli vendéglőbe. Iddogálás közben élénk beszélgetésbe elegendtek. A tisztviselő elmondta, hogy rossz viszonyban él a feleségével. A türehtetlen állapotnak véget akar vetni és ezért el fog válni az asszonytól. Mikor már mind a ketten alaposan eláztak, a tisztviselő különös kívánsággal állt elő. Arra kérte a tanárt, hogy adjon neki írásban egy nyilatkozatot, amelyben elismeri, hogy viszonya volt a feleségével. A tanár egy cseppet sem ütközött még a szokatlan kívánságon. Ugy gondolta, hogy ezzel szívességet tesz a tisztviselőnek, akinek a válópör miatt van szüksége a nyilatkozatra. Szó nélkül teljesítette barátjának a kérését. Mikor elkészült az írással, felszólította a tisztviselőt, hogy írjon egy ellennyilatkozatot, nehogy végzetes bajokat okozzon az elismervény. Tegyen fogadalmat az ellennyilatkozatban, hogy az eredeti nyilatkozatot csak a bíróság fogja felmutatni és annak tartalmát más mindenki előtt titokban tartja. A tisztviselő is eleget tett a kérésnek. Kölesönösen átadták egymásnak az irásokat, azután rövid idő múlva hazatértek. Másnap a tanár résztvett az urnapi körmenetben. Alig tartózkodott néhány percig a tömegben, kellemetlen meglepetés érte. A jelenlevők vállatára fogták, hogy mi igaz a nőia elterjedt híresztelésekből. Egyesek korholó szóval fordultak hozzá, amiért arra vetemedett, hogy földulja egy tisztességes polgárember család békéjét. Irtoztatón hatottak rá ezek a fulánkös szavak. Kétségbeesett lelkiállapotában alig tudta bevárni a körmenet végét. A vallásos szertartások befejezése után hazarohant. Tollat, tintát veit elő és levelet írt felettes hatóságának. A levélben részletesen elmondja az emlékezetes korcsmai egyezés történetét. — Oszintén bevallja, hogy ittas állapotban határozta

el magát a nyilatkozat megírására. Jó barátságban volt a tisztviselő családjával, sűrűn látogatta meg őket, de az asszonynyal viszonya soha nem volt. Kétségbeesett szavakkal erősíti a nő ártatlanságát. Józan állapotban a világrt sem vállalkozott volna a nyilatkozat megírására. A levélhez mellékelte az ellennyilatkozatot, melyben a tisztviselő megfogadja, hogy csak a bíróság előtt hozza nyilvánosságra az írásban adott vallomás részleteit. A tanár nem várta be, míg a gimnázium igazgatósága megteszi a szükséges intézkedéseket ebben az ügyben. Tisztán látta, hogy a közvélemény teljesen ellene van és ezért tegnap délután pisztolyt szegezett maga ellen. A golyó a mellébe hatolt. Nyomban meghalt. Az eset óriási konsternációt keltett a városkában. Már akkor is izgalommal beszéltek róla, mikor a tisztviselő árulása folytán rohamosan terjedt az esemény híre. Az izgalom tetőpontjára hágott tegnap délután, mikor megtudták, hogy a tanárt halálba kergette az ittas állapotban adott könnyelmű nyilatkozat.

— **Rendőrök és banditák maffiája.** Szép kis állapotokról rántja le a leplett a „Mattino“ című Nápolyban megjelenő újság, mely tegnapi számában hosszú tudósítást közöl arról, hogy a nápolyi rendőrség egy huron pendül tolvajokkal és gazemberekkel és szövetségese volt az ottani camorrának. A dolog úgy tünt ki, hogy a csendőrök lopáson értek és letartóztattak egy embert, aki, mint a vallatás során kitudt, igen közeli viszonyban állt a nápolyi rendőrséggel és neki kémiszolgálatokat végzett. Ezért semmiféle fizetést sem kapott a rendőrségtől, hanem azzal kárpótták, hogy lopási műveleteiben teljesen szabad kezet engedtek neki, de a prédán a rendőrség is osztozkodott. Amikor a nápolyi camorra feje, Alfano Enrico ellen elfogató parancsot adtak ki, maga a nápolyi rendőrség működött közre, hogy Alfano autómobilon francia határra eljuttassa.

— **Elhamvadott falu.** Jernye sárosmegyei községben tegnap délután tűzvész pusztított, melynek ugyszólván a fél falu martalékul esett. A tűz valószínűleg úgy támadt, hogy egy kovácsműhely kéményéből szikra ugrott ki, mely meggyújtotta a szármalmas tetőt. A tűz innen tovább terjedt és 60 ház égett le. A katolikus templom és a paplak is leégett. A község lakosságára a legnagyobb nyomor vár.

— **A mezőgazdasági muzeum megnyitása.** A városligetben levő mezőgazdasági muzeumot a király június kilenczedikén délután két órakor fogja ünnepélyesen megnyitni.

— **A „Veuve Clicquot“ cég főnöke meghalt.** A világ egyik leghíresebb czégjének, a Veuve Clicquotnak főnöke, gróf Werlé Alfréd meghalt. Gróf Werlé Alfréd egyike volt a párisi előkelő társaság leg-tiszteltebb és leggazdagabb tagjainak, akinek elődei Esslingenből származtak. Egyedüli tulajdonosa volt a „Werlé és Társa“ czégnek, mint törvényes utóda a Veuve Clicquot Ponsardin czégnek. Clicquot Ponsardin özvegye 1866-ban halt meg 90 éves korában. Férje alapította a világhírű czéget még 1783-ban. 1821-ben társul lépett a czégbe a német származású Werlé C., akit halála után fia, Werlé Alfréd követett. Grófi czime római eredetű volt, jutalmul azokért az összegekért, amelyeket a Vatikán céljaira áldozott óriási vagyonából. Werlé Alfréd felesége polgári leány volt, de híres francia családól származott. Unokája volt a híres Lannes marsallnak. Így hát a „Veuve Clicquot“ pezsgőt most tulajdonképpen „Veuve Werlé“-nek kellene nevezni.

— **A szent tolvaja.** Vajdahunyadon a Szent Ferenczrendi zárdában levő Szent Antal szobra előtt levő persely lartalmát, 138 koronát Németh József állítólagos jogász a reggeli mise alatt el akarta lopni. A papok elfogták és átadták a rendőrségnek, mely jetartóztatta.

— **Meggyilkolt gróf.** Gróf Keyserling ma greseni birtokán, mely Komo kormányzóság és Kurland határára fekszik, a parasztok meggyilkolták.

— **Mogint utczaseprő-sztrájk lesz.** Ugy látszik nem volt még elég a múlt heti kellemességekből, s Tóth Péter, a köztisztviselési hivatal főnöke teljes jóakarattal azon van, hogy még egy utczaseprő-sztrájkot improvizáljon. Az utczaseprők megkapták ugyan a városot a kért béremelést de egy másik követelésüket, mely szerint a város ismerje el szakszervezetüket, nem teljesítette Tóth Péter, a köztisztviselési hivatal főnöke. Ennek következtében a sztrájk megszűnt ugyan, de a mozgalom még tart és az utczaseprők kijelentették, hogy addig nem nyugszanak, amíg Tóth Péter meg nem enged a szervezést. Tegnap este gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy ha hélfőig nem sikerül Tóth Pétert engedékenységre bírni, újra sztrájkba lépnek.

— **A királyné tizletel.** Csunya és kellemetlen ügy tartja most izgalomban Olaszországot, ahol nem kisebb és nem kevésbé előkelő személyiséget vádolnak ildomtalan üzletkötésekkel és az állam rovására való illetéktelen vagyonszerzéssel, mint Margit királyné, Umberto özvegye. Mivel ezek az üzletek sem magának az özvegy királynénak, sem a királyi családnak nem váltak becsületére, a sajtó most figyelmezteti a kormányt, hogy férfias nyíltsággal több hasznot tehét az országnak, mint az illetéktelen befolyás előtt való meghátrálással s az alkotmány semmibevevésével. A legújabb gyanus tizlet a bersaglieriek kaszárnyájához tartozó s katonáktól művelt veteményes-kertnek négyszög méterenkint egy líráért való eladása, amit a San Francesco a Rippa-kolostor vett meg. Az eladás ellen a hadtestparancsnok energikusan tiltakozott s a kormány még sem tágitott. Az újságok nagyon különösnek tartják, hogy annak a bizonyos nagy állású asszonynak a befolyása ezt a vásárt is lehetségessé tette s megütközik rajja, hogy egyetlen miniszter vagy képviselő sem tiltakozott ellene. Megtudta a dolgot most Viktor Emánuel király s elrendelte, hogy a szerződést bontsák föl, a királynét pedig győzzék meg róla, hogy a szerződést föl kellett bontani.

— **A tengerészek sztrájkja.** Marseilleban a tengerészek sztrájkja általános. Ma délelőtt az összes hajókon megszűnt a munka. Incidens nem történt. A Shamrock-szállítógőzös és öt torpedóhűző ideérkeztek, hogy a postaszolgálatot teljesítsék, továbbá, hogy a könnyen romló szállítmányokat elszállítsák.

— **Szövetkezés a forradalmárok ellen.** Oroszország egymaga nem bír a maga forradalmáiraival, akik ha otthon nagyon forró lesz lábuk alatt a talaj, elszélednek a külföldön s onnan folytatják az orosz államrend ellen intézett aknamunkájukat. Oroszország azért segít társak után néz és akcióit indított az iránt, hogy az összes európai államok egyöntetűen járjanak el a forradalmárok ellen. A terv nincsen rosszul kidolgozva: Te ütöd az az én forradalmáromat, én ütöm a tiedet! Az autokrácia kölcsönös visztbiztosító társaságának eszméje azonban egyelőre az összes európai államok közül csak Németországban talált pártolásra. A „Petit Journal“ szentpétervári hírek alapján jelenti, hogy a forradalmárok ellen leendő közös eljárás ügyében Oroszország és Németország között folyó tárgyalásoknak az orosz udvarnál rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak. Az oroszok legutóbbi kiutasítása Berlinből ezekkel a tárgyalásokkal szoros összefüggésben áll. Az orosz rendőrség a berlini hatóságok előtt egy német császár ellen irányuló összeesküvés tervét közölte, az összeesküvők azonban nem oroszok, nem is németek, hanem a balti tartományokból való lettek és litvánok. A „Petit Journal“ szentpétervári levelezője ehhez a tudósításhoz hozzászól, hogy a függő tárgyalások során az a terv is felmerült, hogy a balti tartományokban esetleg kitérő fölkelés alkalmával a két állam közösen járjon el. A tudósító szerint állítólag gróf Suvalov berlini utazása is ezzel a tárgyalással van összefüggésben. A czár néhány hetet Darmstadtban szándékozik eltölteni és ezt az alkalmat a czár és a német császár közötti találkozásra is felhasználják.

— **Magy tizkatasztrófa.** A Daily Telegraph new-yorki jelentése szerint csütörtökön, éjjel leégett Schiffer Walter gazdag szivargyáros longbranchi villája. Schiffer két leánya, két cselédje, valamint a nevelőnő életüket veszítették. Schiffer és neje, kik gyermekeiket akarták kimenteni, súlyos égési sebeket szenvedtek.

— **Elégett hajó.** A Sophie német petróleum-szállító gőzös tegnap Batumból hazafelé jövet a Boszporus bejárójánál a sűrű köd következtében megfeneklett. Az erős lökés következtében a petróleum betódult a gépházba, minek következtében ugra a hajó, valamint rakomány a lángok áldozata lön. A legénység megmenekült.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Nápolyban báró Amatutti Sebestyén volt lovassági tizst, a San Podito egykori polgármestere, borzalmas módon vetett véget életének zilált pénzügyi viszonyai miatt. Előbb szublimát-oldatot ivott, aztán kést döfött a mellébe, amelyet kalapáccsal ütött a szívébe. Mikor fia észrevette az ágyban hörgő atyját és orvosért futott, báró Amatutti meghalt.

— **Rimini.** a híres tengeri fürdőből írják, hogy a tengeri fürdő használatára már igen sok magyar érkezett oda. Ott van többek között báró Hornig megyéspüspök, gróf Dessewffy Emil és családja, Balla Aladár főispán és neje stb. Minthogy a tenger és a homok már pompás, a fürdőzők jól érzik magukat, amit nem kevésbé segít elő Aczél, a kitünő magyar vendéglős.

— **Új nota-botrány.** Tapintatlanság és megrögzött csökönység mindig megnyitja a régi sebet s durván inzultálja a nemzeti önértet a hírhedt hóhérnimbuszszal. A legújabb Gotterhaltebotrány Temesvárt játszódtott le. Az urnapi körmenetben résztvevő közös gyalogezred zenekara, jóllehet a temesvári polgárság, csakugy mint pár nappal ezelőtt a nagyváradi, arra kérte a püspökséget, hogy mellőzze az urnapi istentiszteletnél a közös katonai zenekart. Amikor a körmenet visszatért a templomhoz, egyszerre felsendültek e csuf császári nota hangjai. De a piarista gimnázium növendékei méltón felelték rá. Amig a körmenet ideje alatt kalaplevéve haladtak, most tüntetőleg feltették a kalapjaikat, példájukat pedig követték az egész közönség. A tüntetés után az a hír terjedt el, hogy a katolikus gimnázium igazgatója szigorú vizsgálatot indított a növendékek ellen. Az igazgató azonban ezzel szemben kinyilatkoztatta, hogy rem indított vizsgálatot senki ellen. Hallotta ugyan, hogy a diákok a Gotterhalte alatt feltették a kalapjukat, de nem emlékszik rá, nem látta... A temesvári közönség most küldöttségileg fogja a püspökséget felkeresni és arra kérni, hogy a jövőben mellőzze a katonai zenekart, amely nem tud megenni a Gotterhalte nélkül. Mert különben távol maradna mindennemű istentiszteletől, amelyen szerepet juttatnak a császári bandának.

— **Halálozások.** Az irodalmi és művészi világ részvéte impozáns módon nyilvánult meg öv. Csiky Gergelyné szül. Bakody Amanda elhunytá alkalmából. Az elhunyt urnót a kerepesi úti temető halottas házában helyezték el díszes ravatára, melyet virágerdő borított. Jóval a temetés előtt zsufolásig megtelt a csarnok és előcsarnok politikai, társadalmi, írói, művészi életünk jeleivel, nagy számban volt képviselve a felsőbb bírói kar is. A szertartás délután négy órakor kezdődött; az elhunyt urnót Scholtz Gusztáv ág. ev. püspök eldotta meg és méltatta nagy erényeit. A gyászszertartáson ott voltak: Erdély Sándor v. b. t. t., Berczik Árpád min. tanácsos az Akadémia, Beöthy Zsolt főrendiházi tag, Herczeg Ferenc a Kisfaludy-társaság, Somló Sándor, Jászai Mari, Mihályfi a Nemzeti Színház, Ditrői Mór, Gyöző Lajos a Vigaszínház képviselőiben, Boda Dezső főkapitány, Csahó Ferenc, a kir. tábla elnöke, Lánzy Leó főrendiházi tag; Ábrányi Kornél, Szalay Imre, Riekl Gyula min. tanácsosok; Paizs Andor kuriai tanácselnök, Nagy Odón, a váltótörvényszék volt elnöke; Zala György, Kovács Ernő orsz. képviselő, Décsy Zsigmond, Neugebauer László, Fodor Armin, Darányi Gyula, Fábry István, a felsőbb bíróságok tagjai, Kovács Ferenc közjegyző, báró Lévy József, Lyka Ferenc és számos tisztelője jóbarátja az elhunytjának. Az egyházi szertartás után megindult az illusztris gyászközönség Csiky Gergely sírjához, hol közvetlen elhunyt férje mellé helyezték örök nyugalomra az elhunytat. A sírnál is Scholtz Gusztáv ág. ev. püspök mondott megható imát, örök békeséget kérve az egymás mellett nyugvókra, kik egymást életükben szerelve és tisztelve, haló poraikban is egymásra lettek.

Iszer Ernő tanácsjegyzőt ma délután félnégy órakor temették el nagy részvétellel Kmetty-utca 21. szám alatt levő lakásáról. A temetésen a fővárost Bárczy István polgármester képviselte s az üdvözült kartársai közül Ir. Ivánszky, Perger, Dévény. dr. Szalay tanácsjegyzők, Szabó Gyula fogalmazó stb. jelentek meg. A VI. kerületi kör, amelynek az elhunyt alelnöke volt, — küldöttségileg vett részt a temetésen, ezenkívül Balogh Jenő egyetemi tanár, Bonis István VI. kerületi kapitány s a család hozzátartozói kivül nagy számmal az elhunyt tisztelői és jóbarátai. A temetési szertartást, amely a Kmetty-utcai gyászház udvarán folyt le, Stieber Vincze apátlébéanos végezte. A kopsorsó beszantelése után az operai énekkar élénkelte a „Végső búcsút von” kezdetű gyászdalt, a kopsorsót feltették a gyászkocsira s megindult a gyászos menet a kerepesi-úti temetőbe. A temetőben a kopsorsót még egyszer beszentelték, azután leeresztették a sírgödörbe.

Klein Jenő tanár május hó 30-án életének 26. tanárkodásának 2-ik évében váratlanul elhunyt Kiszébenben.

Billot tábornok, volt hadügyminiszter Párisban meghalt.

— **Villámcsapás a telefonon át.** Megdöbbenő módon szenvedett hirtelen halált egy mérnök, akít a telefon vezetéken át sújtott halálra egy villám. A helyi villamos művek igazgatója, Tronhet mérnök éppen a Roppe nevű erődben volt, amikor égháboru volt kitérőben. Odament a telefonhoz és megtelefozta a központba, hogy kapcsolják ki a vezetékét és tekintettel a veszedelemre, senki se telefonozzon. Alighogy elmondta az üzenetet, egy hatalmas villám belesapott a telefonba és a szerencsétlen embert agyon sújtotta.

— **„A Közbiztonság” című rendőrségi hetilap** vasárnapi száma is érdekes tartalommal jelent meg. A vezércikket a lap egyik szerkesztője Székely Vladimir rendőrfogalmazó írta az idegességéről. A vidéki rendőrségek közül képbén és írásban a kiskunhalasi rendőrséget ismerteti az újság, közli Székely Pál főkapitány arcképét is. Rovatai ma is élénkek és változatosak.

— **A vas újajta kiolvasztása.** A Standard newyorki jelentése szerint az aczéltuszt új gyártási eljárás mellett foglalt állást, mely a vas kiolvasztásánál a minimumra redukálja a tüzelési költségeket, amennyiben a fejlődő gázokat is felhasználják. E célból nagyszámu gázgépeket rendeltek. Két hónap óta négy ilyen gázgép áll használatban, melyek ez idő alatt teljesen beváltak. Az aczéltuszt tulajdonát képező összes kohókat ily gázgépekkel fogják felszerelni. Az ily módon elért megtakarításokat évenként több ezer dolárra becsülik.

— **Nagy munkászavargások Sanfranciskóban.** Szanfranciskóban a vasúti és a közúti munkások régen tartó sztrájkjából valóságos polgárháboru támadt. A sztrájkolók és a munkások naponta véres harcokat vívnak puskával és revolverrel. A kormányzó a népfelkelők mozgósításával fenyegetőzik.

— **Megölt mérnökök.** Pétervárt a kikötői munkálatok szemlélése közben ma délelőtt megölték revolverlövéssekkel Beers és Nevberg mérnököket. A tettesek elmenekültek.

— **Mosónók sztrájkja.** Három négy napig nagy bajokban voltak most a budapesti takarékos háziasszonyok. Szerdától kezdve ugyanis egészen máig Budapesten nem lehetett mosónót kapni. A lakók hiába foglalták le a mosókonyhákat, a megrendelt mosónó nem jött el. Mikor értük küldtek, valamennyi mosónó azt felelte, hogy az eddigi bérföltételek mellett nem dolgozik. A mosónók kerületenkint szervezkedtek s kimondották, hogy ezután nem reggel hat órakor, hanem hétkor kezdik meg a munkát, ha pedig a munkaadó más kerületben lakik, akkor nyolcz órakor s csupán délután 6 óráig dolgoznak. A más kerületben lévő munkaadótól villamospénzt is kívánnak. Azonkívül 20 fillérral béremelést. Eddig 2 korona 40 fillér és 3 korona között változott a bérük, most valamennyi 20 fillérral többet kíván. A mosónók mozgalma tegnapi tartott. Tegnapi már a legtöbb ember beleegyezett a mosónók feltételeibe, úgyhogy ma már mindenütt dolgoznak.

— **Vakmerő rablótámadások.** Hihetetlen vakmerőséggel követték el tegnap Münchenben két rablótámadást. Négy ember behatolt egy félreeső helyre, ahol egy asszony tartózkodott, aki az imént egy banknál harmincezer márkát vett föl. A rablók tudták ezt s az asszonyt egész útján üldözték; végre megtalálták a félreeső helyen s elvették tőle a pénzt, azután megszöktek. A másik rablást egy bankszolgá ellen követték el, aki tizezer márkát akart pénzeszacskókban a postára vinni. Egy jól öltözködött ember az uton elvette tőle a pénzeszacskókat s megszökött velük. Ezt a második rablót azonban utolérték s letartóztatták.

— **Iskolatársak találkozója.** Beyer Ede (Baja) felkéri volt osztálytársait, akik vele a bajai városi polgári iskola IV. osztályát az 1896—97. tanévben végezték, hogy a 10 éves találkozó érdekében, címüket vele tudassák.

— **Magára gyújtotta a lakást.** A Lipthay-utca 5. számú házában házmestere az éjszaka észrevette, hogy a házában lakó Tóth János hivataloszolgá lakásából füst tödül az udvarra. Azonnal föllármázta a lakókat, akik betörték az ajtót s ijedten látták, hogy a szoba butora ég s az ágyban ott fekszik Tóth János. Nagy nehezen kivitték a hivataloszolgát az udvarra s értesítették a mentőket, de mire kiérkeztek, a szerencsétlen ember már meghalt. Égett seb nem volt a testén, a füst ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A hatvanégy éves ember az éjjel itasan tért haza s véletlenül ő maga gyújtotta föl a szoba butorát. A tüzet a második kerületi tűzörség oltotta el.

— **Az elutasított szerelmes bosszúja.** Szabadkán Mészáros Menyhért huszonhárom éves vasúti munkás nyílt utcán rálőt Bertus Róza huszonegy éves leányra, azután magára irányította a fegyvert. A leány nyomban meghalt, a leány haloklik. Mészáros már régóta üldözte szerelmével a leányt, aki azonban hallani sem akart róla. A leány nagyon a szívére vette az elutasítást, buskomor lett s a különben is idegbeteg emberen az elmebetegség tünetei jelentektek. Tegnapi délelőtt féltizenkettőkor találkozott az utcán a leánnyal, revolvert rántott elő zsebéből s a leányra süttötte. A leány összerogyott. Mészáros ekkor a saját szájába lött s szörnyethalt.

— **Megölte gyermekét.** Bécsben Montenuovo herceg főudvarmester első szakácsának felesége, Stadler Szidónia borotvával elvágta 8 éves fiának nyakát. Aztán öngyilkosságot akart követni. A kis fiu meghalt. Az asszony is a halállal vívódik. Stadlerné elmezavarban követte el tettét.

— **Dadogók gyógyító tanfolyama.** A dadogók és hibás beszédűek állandó gyógyító tanfolyama, melyet a főváros támogatásával Skultéty Lajos tanár tart fenn a piaristák főgimnáziumában, július elsején kezd meg nyári kurzusát. A vidéki tanulók féláru vasúti jegy kedvezésben részesülnek, ha június 24-ig Skultéty tanárnál (VIII., József-körút 15. szám alatt) jelentkeznek. A fővárosi illetőségű szegénysorsu tanulók, akik ingyen óhajtanak a kurzuson résztvenni, a délutáni órákban ugyanott jelentkezhetnek.

— **Lövöldősö betörők.** Ma éjszaka Suskovics Pál honvédörmestér kiment a honvéduharaktár mellé, hogy az örséget megvizsgálja. Amint arra felé ballagott, észrevette, hogy szemben az Elnök-utca 4. számú házában levő trafik előtt gyanus alakok mozognak s egyikük az ajtót feszegeti. Az örmester feléjük ment, mire a betörők futásnak eredtek s egyikük rá is lött az örmesterre. A golyó szerencsére a földbe furódott. A betörőknek sikerült elmenekülniök.

— **Rendőri hírek. Életunt aggastyán:** Az Ürm-utca 42. számú házában ma éjszaka öngyilkosságot követett el egy öreg ember: Stehli Antal hatvankétéves szíjgyártó. Fölment a padlásra s ott egy gerendára fölakasztotta magát. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — **Házitolvaj:** Barabás Borbála ostorhegyi születésű cseléd ellopott gazdájától, Szinner József práter-utcai háztulajdonostól nyolczszáz korona értékű ruhát s aztán megszökött. A rendőrség keresi. — **Ellopott telefont:** A postaigazgatóság följelentést tett a rendőrségen, hogy Soroksár és Dunaharaszti között elloptak száz méter hosszú bronzból való telefont. A tolvajokat nyomozza a rendőrség.

— **Hírel furdósásra.** A Központi Menetjegyirodának az a modern ötlete, hogy a magyar furdóközönségnek havonkénti utólagos részlettörlesztés útján teszi lehetővé a nyári üdülést és furdózást, új korszakot van hivatva teremteni a magyar furdók és furdólatogatók előnyére. Kezes és váltó nélkül való hitelről van szó. A Menetjegyiroda fedezi az utóköltést és a többi furdói kiadást, lakást, ellátást, stb. olyképen, hogy előre kifizeti az illető furdó igazgatóságának a szigoruan meghatározott, áremelés nélkül való költségeket. Azok tehát, kik ezt a kényelmes személyi hitel igénybe veszik, a furdóval szemben készpénzfizető vendégek sorában állanak, minden joguk épségben tartásával. Az új intézmény eddig a következő 15 előkelő furdóra terjeszkedik ki: Balf, Bártfa, Czirkenicza, Előpaták, Gánóc, Herkulesfurdó, Korynicza, Korond, Parád, Pástyén, Rajeczfurdó, Siófok, Szentmargitsziget, Tátrafüred és Tátraszéplak. Részletes prospektussal szívesen szolgál a Központi Menetjegyiroda (Budapest, Vigadóter 1.).

— **A Beketow-czirkuszbán** az eddigi nagy teljesésben részesült műsorban óriási sikert értek el az új számok. A Gregory-csoport villámakrobaták páratlan munkát végeznek; a Rasso légtornászok vakmerő és izgalmas mutatványai minden eddigi látottat felülmulnak. A Jungmann-család sodrony-kötélművészek (3 hölgy, 2 ur) szintén nagyon tetszenek. Belling Gobert bikavádálával minden este nagy hatást ér el. Vasárnap két előadást tartanak délután 4 és este 8 órakor.

— **A párisi társasutazás** iránt, melyet a VII. ker. függetlenségi és 48-as kör rendez, széles körben élénk érdeklődés mutatkozik, mely az eszme megpendítőit fényes sikerrel biztatja. A társaság útját a szép Tiroton át veszi s Zürichben egy napra megállapodik. Párisban hat napot tölt a társaság, visszafelé pedig Svájcz gyöngyét, Luzernt választja egy napra pihenőül. Részletes programok a Magyar Utazási Vállalat r.-t. irodájában, Budapest, IV., Eskü-ut 3. sz. alatt kaphatók.

— **Rajeczfurdó igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasúti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdaszoknak ez évi június 30-ig, valamint augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéreknél 50 százalék, az egykoronás tükörfurdóknál szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasút-állomás a furdótelepen.

x Főújságírók legjobb kivetelben Vass Jenőnél Budapest, Erzsébet-körút 22.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 f.

x Zászlók, czimerek, minden kivetelben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Nászajándékok Roithauser, Deák-tér 6 sz. x Fogvasztó közönség egyetlen alkalommal sincs annyira az eladó lelkiismeretességének kiszolgálta, mint amidőn órát vagy ékszer vásárol. Ezen cikknél a legkevesebben tudják azt megállapítani,

vajjon elsődrendű tartós óraszerkezetet, vagy hibátlan kövü ékszer kaptak-e? És ezért teljes mértékben méltányolható a vevőközönség tétovázása, amidőn ünnepi ajándéku avagy egyéb alkalomra órákat vagy ékszerfelét akar vásárolni. Sajnos, hogy sok reklámmal dolgozó, némely esetben nem is szakember kezében levő üzlet nem azt nézi, hogy vevőjét lelkiismeretesen kiszolgálja, hanem, hogy kétes értékű holmiján minél nagyobb haszonnal adjon túl. — Ily körülmények között őszinte örömmünkre szolgál, ha ezáltal egy általánosan elismert szolid órára terelhetjük t. olvasóink figyelmét. — Polgár Kálmán budapesti óraművészt értjük, (üzlete: VII., Erzsébet-körút 29. szám) kinek egy évtized óta fennálló üzlete országos jó hírre tett szert, mert ő az egyedüli órák, aki zsebóráit minden helyzetben, sőt a finomabbakat még hideg és melegben is kiregulázza ami, által még a temperatura változásai sincsenek befolyással óráira. A vidéki közönség kényelmére Polgár Kálmán „A Műtövös” cím alatt egy képes albumot állított össze, ami gondos, fénykép után készült metszetekben mutatja be az immár nagy népszerűségnek örvendő és megbízhatónak elismert Polgár-féle órák és ékszerek ezerszámra menő fényképeit. Birjuk Polgár Kálmánnak abbéli ígéretét, hogy a kiadásában megjelenő „Műtövös” olvasóinknak közvetlenül ő hozzá címzendő felszólítására: ingyen és bérmentve megküldi.

x A nyári idény a budai Szt.-Lukácsfürdőben rendkívül élénk és látogatott. A május havi vendégnévsorból felemlítjük a következőket: Kahlisch Richárd, Linz; Jeremics Milán ügyvéd, Belgrád; Neigl Johanna, Bréma; Leicht Róbert és neje, keresk. tanácsos, Waihingén; Riza Bey, a török legatión főnöke, Bukarest; Rubin Alfréd mérnök, Bukarest; Suley Fethi, Belgrád; Bragadir Demetrius és fia, gyáros, Bukarest; gróf Lubiensky János, m. kir. honvéd huszárnagy, Vitrovičica; Jákey Mór és kísérete, földbirtokos, Gereblye; dr. Pickler Gyula egyet. tanár, Budapest; Omaszta János, Homonna; Kapás Arnold főpap, Füle; Paczek Géza és neje, Déva; Dr. Mészáros Géza, Kisujszállás; kislódi Hollán József és neje, földbirtokos, Raszlovicza; Dr. Ferch József ügyvéd, Delta; Krausz Géza és neje borkereskedő, Hőgyész; Lissi Viktor kir. főügyész, Gyula; Dr. Havari Gyula, Szarvas és még számosan.

Szemle a Schmelzen.

— A bécsi helyőrség a király előtt. —

Bécs, június 1.

Főlöszleges volna talán ismételtelen felemlíteni, hogy királyunk mennyivel inkább csüng mindenben, ami osztrák s ebből különben sem csinál semmi titkot. Minden cselekedete bizonyítja ezt, természetesen a katonai ügyeket sem véve ki. Hiszen nem volt még rá eset, hogy a király valamely osztrák területen tartott nagy hadgyakorlatról elmaradt volna, a Schmelzen megtartott katonai szemlékről nem is szólva, melyek Bécsben valószínűságot ünnepnapot jelentenek. Nem is mulasztaná el a király, hogy ezen a fényes katonai ünnepélyen részt ne vegyen, mert a jó bécsiek ezt császárunknak sohasem bocsátanák meg. A schmelzi parádé már hagyományyá vált, mely apáról fiúra száll.

Bezzeg Budapesten a király, ha hébe-hóba meg is tartja a szemlét a vérmezőn, az inkább olyan nyűg-félének látszik, melyet hamar le szeretnézni. Ezt nem azért említiük, mintha valami nagy hívei volnának a katonai parádéknak, de érdekes momentumok ezek, melyek szintén némi világot vetnek arra, hogy uralkodónk szeretetében milyen fokon állunk.

Azt azonban el kell ismernünk, hogy a bécsi katonai körök érték is a módját, miként kell a népnak egy kedélyes napot szerezni a Schmelz tágas mezőségén. Már maga a csapatok felvonulása rendkívül impozáns képet nyújt.

Reggel öt órától kezdve, szakadatlanul menetelnek vidám zeneszó mellett az egyes ezredek. A különféle fegyvernemek fényes egyenruhái igazán festői látványt nyújtanak. A katonasággal egyidejűleg a polgárság is megkezdte a felvonulást, mert az igazi született bécsi, sohasem mulasztaná el a schmelzi napot. Vannak családok, melyek már éjfél után kimennek a parádé színhelyére és inkább ott tölthetik az éjszakát a szabadban, csak hogy másnapra jó helyet biztosítsanak maguknak. Érdekes látni ezeket az embereket, amint ott fogyasztják el a fűben nagy vígan egyszerű reggelijüket.

A mai szemlén is valószínűságot népvándorlást tartott Bécs lakossága, úgy, hogy reggel 8 órakor már ember ember hátán tolongott. A Schmelzen eközben teljesen felvonultak a csapatok. Harminczöt zászlóalj gyalogság, tizenhatszáz század lovasság és hetvenhat ágyu. Az összes csapatokat *Friedler* tábornagy hadtestparancsnok s Bécs parancsnokló tábornoka vezényelte. *Ferencz Ferdinánd* főherceg a nevével viselő 7. ulánus-ezredet vezette. A diszszemlén jelen voltak *Péter Ferdinánd*, *Henrik Ferdinánd*, *Lipót Szalvátor* és *Frigyes* főhercegek, valamint *Ferencz* bajor herceg, *Mária Krisztina*, *Gabriella*, *Henriette* és *Mária Valéria* főhercegnő, az utóbbi leányaival. Megjelentek továbbá Schönaich hadügyminiszter, a hadtestparancsnok, a tábornoki kar és a legtöbb idegen katonai attasé. Mind vendégek jelen voltak gróf Wedel német nagykövet, gróf Széchényi nagykövet és igen sokan a bécsi arisztokráciából.

A király Schönbrunnban ült lóra és onnan lovagolt ki a szemle színhelyére. Utközben a lakosság zajos „Hoch” kiáltásokkal üdvözölte. Kíséretében voltak: báró *Bolfras* tábornagy főhadsegéd, az összes szárnysegédek és a testőrszázad tisztjei. Schmelzhez érve *Fiedler* tábornagy a király elé lovagolt és jelentést tett a kivonult helyőrség létszáma felől. Ezután megkezdődött a szemle.

A király előbb ellovagolt az összes ezredek arcvonalá előtt, aztán, a mező északi végére vágatott, mire kezdetét vette a diszmenetelés. A király láthatólag nagyon meg volt elégedve a csapatok magatartásával, és fejbólintással többször adott tetszésének kifejezést, különösen mikor a hadapród-iskolák növendékei vonultak el előtte feszes tartással. Fél 11 órakor véget ért a szemle, mire az uralkodó visszalovagolt Schönbrunnba. Még a nap folyamán *Fiedler* tábornagy, hadtestparancsnok napi parancsában közölte a csapatokkal Paar főszárnysegéd levelét, mely szerint ő felsége megbízta Paar gróft, hogy fejezze ki a hadtestparancsnoknak és a parancsnokló tábornokoknak teljes megelégedését ma a kivonult csapatok magatartása, képzettsége és egészséges színe felett.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Bernát.

(Énekes bohóság 3 felvonásban. Irta: *Heltai* Jenő. Bemutató előadása a Vigszínházban.)

Saison alkonyával, amikor az izgalmaiktól megviselt közönség nem szeret már megrázkódní s a nehéz színházi kózztól is huzódozik, örömmel fogadja az aféle bohóságokat, amilyennel a Vigszínház ma kedveskedett. Mindenféle fiasko ellen ugyszólván asszekurálva volt. *Heltai* Jenő vállalkozott arra, hogy a nyári bohóságot liferálja. Ennek az írónak már a neve is biztosíték gyanánt szolgált a színháznak, lévén az a név egyike a népszerű, jóhangzásu és kedvelt neveknek. Tele van friss ötletekkel, jó humorral, elmésségekkel és élcezzel majd minden írása. Valószínű volt tehát a priori, hogy ha elmésségeit, vidámságát, élceit bokrétába gyűjti össze s nyári bohóságot nyújt át azokkal a közönségnek, senkinek sem lesz oka megbánni, hogy tovább is eljár a Vigszínháznak nevezett közházba.

Egyéb mulattató és szórakoztató elemekről is gondoskodott a Vigszínház. A bohóság keretén belül megcsendít egy-egy dallamot; ének hangzik a szinpadról s elég kellemes, fülbemászó dallamok és hangok csendülnek meg. Fölvonul *Kornai* Berta, csinos, megkapó énekével és dal hangzik el *Hegedüs* Gyula ajkáról is. A közönség nemcsak játékaért szereti ezt a művészt, de énekéért is. Dal, bohóság, tánc: minden, minden együtt van itt. Sőt az elhangzott dallamok közt van egy-kettő, amely jövődöbéli népszerűsége is joggal igényt tarthat. Nyári bohóságtól vajjon ki várhat többet?

Ami a szó igazi értelmében vett irodalmat illeti, azt ugyan nem igen találjuk meg a „Bernát” című zenés bohóságban. Már az elnevezése:

„Énekes bohóság” is mutatja, hogy a szerző nem akarta ennek a darabnak szerkezetével, fölépítésével, meséjének bonyolításával megostromolni a Parnasszust. A szindarab arra való, hogy a közönséget megrázza, megillessen, szórakoztassa, vagy mulattassa. Az volt nyilván *Heltai* felfogása is. Ő szórakoztatni, mulattatni akarta a közönséget. S miután ez sikerült neki, a többivel nem törődött. S ha jól megfontoljuk, jól is tette, hogy nem törődött egyébbel. Egy estén át néhány órára lekötötte a közönség figyelmét; föl is villanyozta, jó kedvre is hangolta. Ez volt az egész, amit akart. És a közönség sem akart egyebet. Ezt bizonyítja az, hogy a közönség minden felvonás után zajosan hívta a szerzőt és a színészeket; a dalokat megtapsolta és megújraza. Különösen tetszett a „mozei”-kuplé, amelyet *Kornai* Berta adott elő és *Hegedüs* magyar nótája, melynek szintén frenetikus hatása volt.

Hogy mi történik a szinpadon? Azt kissé bajos elmondani. Valami olyas, ami nyári bohóságokban történni szokott. Bernát a keresztnéve egy ügyvédnek, akinek a felesége Abbáziába megy nyaralni. Az imposztor ügyvéd örül a szalmaözvegységnek s már félórával felesége távozása után találkozója is van *Cziczay* Panni kabaré-énekesnővel. Az Abbáziába induló feleség megbizza egyik udvarlóját, hogy távolléte után vigyázzon a férjére s értesítse is, ha a férj megcsalná, mert ez esetben ő — az asszony — szintén meg fogja csalni a férjét, meg pedig az őrnek kiválasztott barátát. Az asszonyka Abbáziában is megigéri egy udvarlójának, hogy az esetben, ha megcsalja férjét, vele csálja meg. De azért, noha rájön a férj hiútlenségére, még is hű marad hozzá, ki is békül vele s a közönség is kibékül a szereplőkkel, mert ezenközben kivette a részét a kacagásból; a bohóságok tetszettek neki s a bohókás alakok is mulatságot szereztek neki.

A fogadtatásról már szóltunk. Az előadás és rendezés kitünő volt s ezzel nem könnyű feladatot végzett a színház. Amikor minden attól függ, hogy jelenetek és párbeszédek, az eseménynyel együtt a legnagyobb könnyedséggel peregenek le a szinpadon, a rendezés mindig nehéz feladat elé érkezik. *Hegedüs* és *Kornai* Berta játékaról és énekéről szintén megemlékeztünk már. Sok komikummal játszottak még *Tanay* Frigyes, *Góth* Sándor, *Szerémi* Zoltán. *G. Kertész* Ella elég könnyedséggel játszott, de *Tihanyinak* a komikum nem egészen eleme. Inkább kesernyés volt, mint komikus, csak némely jelenetben sikerült megkacagztatnia a közönséget, de azt is inkább a szerző leleményének köszönhetette.

T. Sz.

(*) Opera. Több heti távollét után ma este *M. Szoyer* Ilonka asszony jelent meg ismét az opera deszkáin. A *bajazzo*-ban énekelte *Neddát*, legjobb szerepeinek egyikét, amelyet bájosan, sok zsenialitással, mindig új vonásokkal rajzol meg. A közönség nagy szeretettel fogadta a művésznőt, aki virtuoz énekével nagy tapsokat szerzett magának. *M. Szoyer* Ilonka asszony az elmúlt idény alatt egész művésznővé lett és az opera egyik leghasznavehetőbb tagjává vált. A jövő idényben bizonyára erősen fogja fejleszteni repertoírját. *Mészáros* Imre igazgató nem hanyagolhatja el az ilyen énekesnőt, aki kellő beosztás és elhelyezés mellett elsődrendű művészi feladatokat tud teljesíteni. *Szoyer* asszony bármely opera büszkesége lehet, keil tehát, hogy a magyar operára nézve is az legyen. A többi szereplők közül *Lunardi* hatalmas hangu Cantója és *Dalnoki* karekterisztikus, művészi énekű *Toniója* érdemel említést. Az opera után *A piros cipő* balletben *Balogh* Szidi lépett föl ismét. A viszontlátás jól esett azoknak, akik a táncművészetben a nobilitást és finomságot szeretik. e. a.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, vasárnap, harmadszor kerül színre *Zsiros István* rendkívüli sikerű színműve, a *Fátum*, melyet e hét folyamán még kedden és pénteken is előadnak. Hétfőn mérsékelt helyárak mellett a *Boszorkányt* adják elő. A hét folyamán két repriz is lesz, szerdán *Szofoklesz* „*Antigone*” cz. tragédiáját adják elő új betanulással és szereposztással. *Antigont*

Paulay az Ört Hírnök Bónis, Horváth diát utó Színház a Nem priz szö zasodik Jászai Gabány Bartos

(*) vára. A előadás rendőrs egyesül Umbert Chémie őrségi kerületi

(*) sen a n nája. A nap, az követke játékre műsorba adják, a jegyek a sikerü v előadás Salomé a követ goz Szí galati e

(*) nagysza lesz. Az Szövegé dig Bar lesz. A holnap életkép, Szerdán adják. C hozatot nap, vas operette cz. néps

(*) régebbi lyek kö szerelt f lencez, „Orosz szony” lasz fő darabjai ház legl

(*) git-szige szervez veszei é álló szir első felé

(*) ez idei hivatalo a most tást, me karnagy titkár W ellenőr táros K Béla; Kleineke ság; Ne István. nyezőkn könyvi

(*) Tagbl. ler Gus vari Op Félix m len kom

(*) senyt ro e hó 1- csoport sebb e lönösen Katus, Karcsi, adatuka A előtt fé verseny június hangver

Paulay Erzs, Ismenét Váradi Aranka, Kreont Bakó, az Ört Pethes, Haemont Beregi, Tircsiast Gál, a Hirmököt Iványi, Eurydikét Szacsavayné, a szolgát Bónis, a 6 karvezetőt Mihályfy, Pálffy, Bartos, Horváth Jenő, Hajdu és Mészáros adja. A tragédiát utoljára 1882. október 13-án adták a Nemzeti Színházban, az Operában pedig 1891. május 19-én a Nemzeti Színház személyzetével. A második repriz szombaton lesz: Tóth Kálmán „A király házasságát” című vígjátékát ujtják fel. Főszerepeit Jászai Mari, Török Irma, T. Vizváry Mariska, Odry, Gabányi, Szacsavay, Gál, Rózsahegy, Náday Béla, Bartos és Hetényi fogják játszani.

(*) **Operaelőadás a rendőrségi nyugdíjpótló javára.** A m. kir. Operaház csütörtökön, június 6-án előadást rendez a székesfővárosi m. kir. államrendőrség tisztikarának nyugdíjpótló és segélyző-egyesülete javára. Szinre hozzák új betanulással Umberto Giordano nagy dalművét, az „André Chénier”-t. Az előadás egész jövedelmét a rendőrségi nyugdíjpótló javára fordítják. Jegyek minden kerületi kapitányságon kaphatók.

(*) **A Vigaszínház jövő heti műsorát természetesen a ma szinre került újdonság, a Bernát dominálja. Helta! Jenő** énekes bohóságát holnap vasárnap, azután pedig hétfőn, szerdán, pénteken, a következő vasárnap és hétfőn ismétlik. Közben a játékrend legkedveltebb darabjait illesztették a műsorba. Kedden a Scherlok Holmes kalandjait adják, amelynek mult szerdai reprizére az összes jegyek elkelték. Csütörtökön Molnár Ferencz nagyszerű vígjátéka, az Ördög éri meg a huszonötödik előadását. Szombaton a Déryné ifjasszonyt adják Saloméval. Holnap délután az Ördög kerül szinre, a következő vasárnap délután pedig az Országos Színészegyesület színésziskolája rendez vizsgálati előadást.

(*) **A budai nyári színházban a jövő héten egy nagyszabású operettújdonság bemutatásának előadása lesz. Az újdonság címe: A századik menyasszony.** Szövegét Mérey Adolf és Vágó Géza, zenéjét pedig Barna Izsó írta. Bemutató előadás pénteken lesz. A hét többi napjain a műsor így alakul: holnap vasárnap és hétfőn A mádi zsidó énekes életkép, kedden A koldusgróf operette kerül szinre. Szerdán a Romeo és Julia című szomorujátékot adják. Csütörtökön A zsába című kacagató bohózatot ismétlik. A délutáni előadások során holnap, vasárnap délután Orpheus az alvilágban cz. operette. Jövő vasárnap délután A gyimesi vadvirág cz. népszínmű kerül előadásra.

(*) **Az Aránia-színház jövő heti műsora is a régebbi darabok legjavából van összeállítva, melyek közül néhányat teljesen új mozgófényképekkel szerelt fel az igazgatóság. Desseffy Arisztid „Vencze”, Strausz Adolf „Orosz forradalom” és „Orosz-japán háború”, Pekár Gyula „Párisi asszony”, Pulszky Polyxéna és Láng Nándor „Hellas földjén” és Szemere Attila „Japán” című darabjai váltakoznak a játékrendben. Szóval, a színház legkiválóbb íróinak legsikerültebb alkotásai.**

(*) **Móka Színház.** Évek óta tervezetik a margit-szigeti színházat. Most végre Csöngös Árpád szervez ott egy Móka Színházat a főváros művészei és művésznőiből. Az előkelő művészi nivón álló színjátszó társulat hirtelen még június hó első felében megkezdte előadásait.

(*) **A Filharmoniai Társaság** tegnap tartotta meg ez idei rendes közgyűlését, melyen a szokásos hivatalos teendők lebonyolítása után megejtették a most kezdődő három éves ciklusra a választást, melynek eredménye a következő: Elnök-karnagy lett Kerner István, alelnök Faludy Károly, titkár Willmouth Bódog, pénztáros Seifert Róbert, ellenőr Trebiesz Pál, gazda Lux Lajos, könyvtáros Keyklicsek Vilmos, próba-ellenőr Jaulusz Béla; választmányi tagok: Gianicelli Károly, Kleineke Rezső, Metz Albert; számvizsgáló-bizottság: Neuhäusser Albin, Novacek Károly, Rauscher István. Miután a társaságot támogató összes ténnyezőknek, köztük elsősorban a sajtónak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak, a gyűlés feloszlott.

(*) **A bécsi udvari Opera új igazgatója.** A „N. W. Tagbl.” hiteles forrásból arról értesül, hogy a Mahler Gusztáv lemondása következtében a bécsi udvari Operánál megüresedett igazgatói állásra Mottl Félix müncheni udvari főzene-igazgató az egyetlen komoly jelölt és csakis ő vele tárgyalnak.

(*) **Vizsgálati hangversenyek.** Sikertelt hangversenyt rendezett Schramm Edéné zongoratanítónő e hó 1-én tanítványaival. A műsor ügyesen volt csoportosítva s a sok apró tanítvány szebbnél-szebb eredménnyel zongorázott. Kiemelendő különösen Ferdel Ilonka, Udvardy nővérek, Vandra Katus, Pollák Szidike, Harsányi Adél és Burger Karsci, kik nagy precizitással oldották meg a feladatukat.

A Fodor-féle zeneiskola június hó 2-án délelőtt fél 11 órakor tartja a Royal-szálló kis hangversenytermében III-ik matinéját. A IV-ik matiné június hó 9-én lesz az intézet új helyiségének hangversenytermében (Liszt Ferencz-tér 4.).

(*) **Courbet a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalon igazgatósága a működés legjobb útját választja, amidőn Gauquin és társa után most Gustave Courbet nyolcz képét mutatja be a budapesti közönségnek. Egy félszázad avatta művészettörténeti dokumentumokká ezeket a képeket; mi már nem a kritika, hanem a kulturális érdeklődés és csodálat kapcsán közeledhetünk ezekhez az alkotásokhoz, melyek egy nagy pályafutás útját jelzik. Ötven év előtt még forradalom volt az, ami ma már osztatlan hódolat részére és nem egy ott lévő kép a legkegyeletebb kulturtörténeti emlékeket ébreszti. A legnagyobb érdeklődésre tarthat számot a Szalon kis kollekciója, mely elismerést hoz magának a Szalonnak is. Így csak annál jobban sajnálhatjuk, hogy csupán a külföldi művészet dolgában szolgálja a legjobb művészetet, amiben hazaiak dolgában kicsinyes kenyérgüdelmek akadályozzák.

(*) **Évzáró ünnepély.** A II. ker. királyi egyetemi kat. főgimnázium Vörösmarty Önképző-Köre és a m. kir. Ferencz József-Nevelőintézet báró Eötvös József Önképző-Köre holnap, e hó 2-án az intézet dísztermében évzáró ünnepélyt tart.

(*) **A dívatós Wilde.** Wilde Oszkár darabjait végre kezdik hazájában is észrevenni, ahol egy évtized óta számírtva voltak az angol szinpadokról. A londoni His Majesty-színház most szinrehozta A jelentékeny asszonyt s óriási sikert aratott vele.

(*) **Képkiallítás.** Sárréti Daróczy Sándor festőművész műtermében (Budapest, VIII., Szűz-utca 3.) állandó képkiallítás nyílt meg, mely reggel 9-12-ig és délután 3-6-ig tekinthető meg. A kiállítás számos arcképet, mellképet, aktot, virágfestményt, iparművészeti tervezetet, czeruzát, szén- és olajművet ölel fel. Vasárnap délután jótékonycélu felolvasást tartanak. Belépődíj 50 fillér.

(*) **Téli kiállítás a Műcsarnokban.** A Képzőművészeti Társulat idei téli kiállítása november hó 15-től január 15-ig lesz a városligeti Műcsarnokban. A kiállításon az állami aranyérmeken kívül több díj kerül kiosztásra. A kiállításra a Társulat legújabb határozata értelmében a műveket november 13-án, 14-én és 15-én lehet beküldeni a kiállítási palotába.

(*) **A Nemzeti Szalonból.** Gróf Andrássy Gyula, a Nemzeti Szalon elnöke Ernst Lajost kinevezte az 1907-8. évre a Nemzeti Szalon ügyvezető igazgatójává.

(*) **Árpád szobra.** A városligeti ezredévi emlékmű főalakja a nagy honalapító lovasszobra lesz. Zala György szobrász, az emlékmű tervezője, ma bejelentette a miniszterelnökségnek, hogy az Árpád-szobor nagy mintáját teljesen befejezte. A miniszterelnökség az Országos Képzőművészeti Tanácsot kéri föl, hogy a mintát szakértőleg megsemmelje. E szemle megtörténte után a mintát az ércöntő műhelybe szállítják. Zala a hét vezér szoborcsoportozatán is dolgozik és az ezredévi emlékmű szoboralakjainak mintáit még ez évben a városligeti nagy iparcarnokban közszemlére állítja.

(*) **Állami érmek odaitétele.** A kereskedelmi miniszter értesítette az Iparművészeti Társulatot, hogy a társulat bíráló bizottságának javaslatára a tavaszi kiállítás alkalmából a 2000 koronás állami iparművészeti nagy díjat Kántor Tamás budapesti asztalos mesternek; az állami iparművészeti érmeiket pedig Radócz János, Hajts Jakab és Pád Gergely asztalos mestereknek és Imregh Pál vasműves mesternek adományozta. Azonkívül a bizottság javaslatára a miniszter Mócsay József asztalosmester támogatását is hajlandó fontolóra venni és erre vonatkozólag a társulattól előterjesztést kért.

EGYESÜLETEK.

(—) **A DKE közgyűlése.** A Dnnántuli Közművelődési Egyesület holnap tartja Pécs XVI. évi közgyűlését. A közgyűlésen meg fog alakulni a Baranya vármegyei közművelődési egyesület, hogy Baranyamegye területére kiterjedő közművelődési mozgalom legfontosabb feladata, az egy-gyermekrendszer további elterjedését minden lehető módon megakadályozza. A vendégek már ma nagy számban érkeztek meg Pécsre. Széll Kálmánt, Pallavicini Ede ögrófot és Rákosi Jenőt lelkes éljenzéssel fogadták, amint a vonatról leszálltak. Gróf Benyovszky Móritz főispán Széll Kálmánhoz fordulva mondott köszönetet a D. K. E. fontos hazafias munkájáért, melyből a kulturális haszna elsősorban a Dunántulra hármlik; Zsolnay Miklós kiállítási elnök és Nendvich Antal polgármester. Pallavicini ögrófot, továbbá a kormány kiküldöttjét s a tudományos és testvér közművelődési egyesületek illusztris számban megjelent tagjait üdvözölte. Majd hosszú kocsisorban megindultak a felbogarzó városba. Este megújult az óváció a kiállítási területen, melynek diszkapujánál Széll Kálmánt és Pallavicini Ede ögrófot, mint a pécsi kiállítás védnökeit köszöntötte Zsolnay Miklós kiállítási elnök. A kiállítási területen tett séta után Széll Kálmán vezetésével a közgyűlés tagjai a kiállítás színházában gyülekeztek, ahol Lenkey szerkesztő rendezésében opera diszeladás gyanánt volt kitzúve a Troubadour.

(—) **Az Erdélyi Múzeum Egylet** ma kezdette meg harmadik vándorgyűlését Zilahon gróf Eszterházy Kálmán elnök vezetésével. Megjelent báró Wesselényi Miklós koronaőr s rajta kívül Erdélynek néhány tudományos tekintélye. A vándorgyűlést Zilah város és a Wesselényi-kollégium látta vendégül. Az indóháznál a város nevében báró Diószeghy polgármester üdvözölte a vendégeket. A gyűlés megnyitása után a megye nevében Katzler főispán, a Wesselényi-kollégium és Wesselényi-egylet nevében Kinos igazgató Wesselényi egyleti elnök üdvözölte. A mai gyűlésen, melyen különösen sok nő volt jelen, négy felolvasás volt. Este a Wesselényi-kollégium bankettet adott. Vasárnap társas kirándulás lesz a másfél órányi távolságra levő római váromhoz. Parolsumhoz, hol reggel Czell Vilmos birtokos, délben Zilah város vendégei lesznek a vándorgyűlés tagjai. Vasárnap este folytatják a nagy érdeklődést keltő felolvasásokat.

(—) **A háziipar védelmében.** A tulipánszövetség magyar védőegyesület háziipari szakosztálya gróf Batthyány Lajosné elnökletével igen látogatott ülésében Dobieczki József előadó több főkegyesület háziipari tanfolyamának munkásságával számolt be. Nevezetesen az eperjesi, likéri és segevári egyesületek működéséről. Utóbbi sásonásra 60 munkást oktatott ki. A pilisszántói háziiparosok részére 4 kereskedő-czég 885 korona munkadíj felajánlása mellett 280 méter csipkére adott megrendelést. A munka még nem volt teljesíthető; ez eseményrel szemben, azonban örvendetes tudomásul vette a szakosztály, hogy a komáromi testvéregyesület 150 munkást foglalkoztatott és részükre 6520 korona munkadíjat fizettek ki. A tanfolyamokban kioktattak 68 új munkást és november 1-vel egyszerre 2 tanfolyamot állítanak fel a suprika és a himzés oktatására azon falvakban, ahol a kivándorlás nagy. A szakosztály a lelkes támogatásért köszönetet intézett a komáromi testvéregyesülethez, báró Orosdy Fülöpnéhez és Kollarits József czéghez. Több érdekes tárgy felett hozott határozat után a szakosztály megállapította az elnökség és a tagtársak által a nyár folyamán elvégezhető teendőket. Ezek után a szakosztály elhatározta, hogy az Ausztráliában rendezendő női kézimunka-kiállításra a leg-szebb háziipari munkákból egy gyűjteményt küld, a teendők elintézésére gróf Batthyány Lajosné elnöklete alatt külön bizottságot választott és végül megtekintette a Stern Regina selyem lámpaernyőit, a női ruhakészítő-szövetkezet igen szép munkáit és gyermekjátékait, a békesscabai szép házi szöveteket. Az egyesület élénk és okszerű tevékenysége igazolja annak életképességét s valóban érdemes a rokonszenvünkre.

(—) **A II. Rákóczi Ferencz Társaság otthonának felavatása.** A II. Rákóczi Ferencz Társaság, amely a hetedik kerületben négy év előtt pár emberből alakult, ma már annyira megerősödött, hogy Rotentbillert-utca 21. szám alatt saját helyiséget rendezett be. A hazafias társaság ebből az alkalomból június 4-én családias estélyt rendez új helyiségében, melyre eljöveteleket többek közt gróf

Batthyány Tivadar, Barabás Béla, Lovász Márton és Nagy György orsz. képviselők is megígérték. Az estélyen a tagokból alakult műkedvelők mulattatják a meghívott vendégeket.

(—) A krajnai partvidéki erdészeti egyesület ma herceg Windschgrätz Hugó elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy lovag Bidischini elnököt 25 éves tevékenysége elismerésül disztaggá választják. Azután megtartották a 30-ik közgyűlést. Elnök a kormány nevében üdvözlö a megjelenteket és kijelenti, hogy az állami közigazgatás igen jól tudja méltányolni, mily fontos kulturumkát végeznek azok, akik az erdészetet fejlesztik. Ezután Hopp földművelésügyi osztályfőnök tolmácsolta a miniszter köszönetét az egyesületnek és annak elnökének. Dr. Zandrinnelli lovag Triest város és Demetrio a kereskedelmi kamara nevében mondtak köszönetet.

(—) Országos Magyar Házipar-Egyesület. Az Országos Magyar Házipar-Egyesület alapszabályainak kidolgozására és megállapítására kiküldött bizottság pénteken gróf Batthyány Lajosné elnöklésével értekezletet tartott. Az ülésen megjelent dr. Szerényi József államtitkár is, valamint a bizottság tagjai majdnem teljes számban. Az ülésen behatóan megvitaták az egyesület alapszabályait, amelynek tervezetét Gelléri Mór kir. tanácsos, az Országos Iparegyesület igazgatója dolgozta ki. Az alapszabálytervezetét hosszabb vita után elfogadták, azt kinyomtatják és felhívással együtt szétküldik. Az alapszabály szerint az egyesület főcélja a magyarországi háziipar fejlődését és versenyképességét minden irányban lehetőleg előmozdítani.

FŐVÁROS.

(Megnyit a főváros múzeuma. Szürke, hétköznapi hangulat ömlött el a városligeten, a sütőipari kiállítás kirendelt péklegényei onnan dagasztották a tésztát s lökték be a diszkemenczékbe, itt-ott egy fáradt konflis ló baktatott bánatosan szügyébe vágptt fejjel, csak a király-pavillon körül mutatkozott élet. Diszbe öltözött lovasrendőrök ficzánkoltatták simára csutakolt paripáikat, fővárosi tisztviselők sűrűgtek fekete kabátban, az épület tetején vigan ropkódott a főváros színeiben pompázó lobogó, az előcsarnokban pedig délszaki növények körül József nádor szobra fehérlett. Mindez jelezte, hogy ma van a Fővárosi Múzeum ünnepes megnyitása.

Már tizenegy óraker egymás után érkeztek a vendégek: képviselők, fővárosi bizottsági tagok, városi főtisztviselők, majd Fülepp Kálmán főpolgármester, Bérczy István polgármester, Boda Dezső főkapitány, Toldy László főlevéltáros, Magyarevics Mladen tiszti főorvos, Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő s többen. Tizenegy óra után érkezett gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter Tóth János államtitkár társaságában.

Fél tizenkettőre volt jelezve a megnyitás aktusa, de már háromnegyedre jár az idő s az ünnep kezdetét egyre halogatják. Wekerle Sándort várják. Helyette azonban gróf Andrássy Gyula belügyminiszter érkezik.

Fülepp Kálmán főpolgármester üdvözlő beszéde nyitotta meg az ünnepet. A főpolgármester a minisztereket köszöntötte s beszédét így fejezte be:

Az első alkalom ez, amióta a miniszterelnök ur vezérlete alatt minisztertársakkal együtt a király és nemzet együttes bizalmából súlyos körülmények közt a haza sorsának intézését átvenni méltóztattak, hogy a magas kormány tagjait itt a fővárosnál tisztelhetjük. És mi örömmel ragadtuk meg ezt az alkalmat, hogy nagyméltóságodat őszinte örömmel és hazafias lelkesedéssel üdvözljük és a székesfőváros polgárainak tiszteletéről és ragaszkodásáról biztosítsuk. Fogadják nagyméltóságok hálás köszönetünket megjelenésükért, amelylyel újabb bizonyosságát adták annak a jóakaratiának és meleg érdeklődésnek, melylyel a magas kormány országos gondjai közepette és a nehéz viszonyok közt is a főváros iránt mindenkor viseltek.

A főpolgármester éljenzéssel fogadott beszéde után gróf Apponyi Albert mondta a következőket:

Amidőn itt megjelentem, nem csupán formalitást teljesíték, hanem kifejezést akarok adni annak a méltatásnak, amelyet a fővárosnak ez a szép vállalkozása kiérdemel, amennyiben föl akarja tártani a szemlélő előtt azokat a gyökereket, amelyekből a mai nagy és szép főváros kifejlődött. Icsinnyben szimbolizálja ez hazánk fejlődését és

haladását. Ebben a törekvésében a kormány mindig támogatni fogja a székesfőváros hatóságát. A legszebb, legnagyobb sikert kívánja az új intézménynek. (Lelkes éljenzés.)

Ezután Bérczy István polgármester emelt szót. Elmondotta a múzeum keletkezésének rövid történetét, lelkes szavakkal emlékezve meg azokról, akik alapvetői voltak az intézménynek, azután így végezte:

Bármily szerény is ez a múzeum, mégis, tekintve azt, hogy aránylag csekély eszközökkel, rövid tíz év alatt gyűjtöttük össze, azt hiszem, csak elismeréssel lehetünk azok iránt, akik a munka megindítása, a gyűjtés vezetése, a múzeum rendezése és a katalógus szak szerű összeállítása körül érdemeket szereztek, akik ajándékozott tárgyakkal a múzeumot gazdagították.

Amikor ezután a főváros múzeumát véglegesen megnyitva, a nagyközönség használatának ezennel átadom, annak a kívánságomnak adok kifejezést, hogy mindazok, akik itt a mi városunk multjának emlékeit szemlélik, merítsenek ebből sokat küzködő hazánk, sokat küzködő fővárosra iránt kegyeletes szeretetet, egyszersmind bizó reménységet és akaraterőt a mi városunk jövődjéről fejlődése iránt. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

A beszéd után a polgármester fölkérte Kuzsinszky Bálint múzeumi igazgatót, hogy a vendégeket a termekben kalauzolja. A miniszterek végigjárták a múzeum összes termeit s több ízben elismerőleg nyilatkoztak arról a hangyaszorgalomról, amelylyel a főváros hatósága a budapesti vonatkozású régiségeket és újabkori műtárgyakat összehozta. A miniszter s velük együtt a többi vendégek is jóval déli 12 óra után távoztak a Múzeumból.

(A Margitsziget jövője. A miniszterelnök tudvalévőleg a Margitsziget megvételéről szóló és a főváros fejlesztését is célzó törvényjavaslatot előzete hozzájárulást végett megküldte a fővárosi közmunkák tanácsának, amely ma délben vette tárgyalás alá a javaslatot báró Gromon Dezső elnöklése mellett. Az ülés érdekesnek ígérkezett, mert megtehető szenczációs hírek keringtek a törvényjavaslat felől s a főváros kiküldötteinek az volt a szándékuk, hogy a hozzájárulásukat megtagadják. Amikor azonban Garancsy Mihály miniszteri tanácsos a javaslatot előadta, s elmondotta, hogy nemcsak a sziget megvétele jár haszonnal a fővárosi pénzalapra, hanem a főváros javára tervezett akció is olyan, aminő 1870 óta — Andrássy Gyula miniszterelnöksége óta — egy kormány alatt sem fordult elő, a hangulat teljesen megváltozott. Így történt azután, hogy a közmunkatanács egyhangú lelkesedéssel és örömmel fogadta a törvényjavaslat-tervezet intézkedéseit s egyszersmind elhatározta — Heitai Ferencz indítványára, — hogy a főváros életében korszakot alkotó ezen akcióért az egész kormánynak, különösen pedig dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek és gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek hálás elismerését és köszönetét tolmácsolja. Ezzel az ülés véget ért.

A törvényjavaslat főbb részleteit már ismer-tettük. A mai tárgyalás után az eddig elmondott részleteket kiegészítjük azzal, hogy a fűvész-keret 20 hold területen a szigetre teszük; József főherceg csupán 5 millió korona értékű telket kap a fővárosi pénzalap dunaparti telkeiből s ezenfelül 50 éven át 210.000 korona évi közspéztörlesztést.

(Budapest — Bécsben. Kedden, e hó 8-án leplezik le a császárvárosban Erzsébet királyaszszony szobrát. Ezen az ünnepségen Budapest főváros törvényhatósága is képviselteti magát s arra dr. Vaszhilovits János alpolgármestert küldötte ki.

(Tízmillió kölcsön. A főváros pénzügyi és gazdasági ügyosztálya ma közli azoknak a szükségleteknek a kimutatását, amelyek pénzbeli fedezetéről, ennek a kölcsönnek a főlvétele után föltétlenül kell gondoskodni. Ezek a következők: A 100 millió koronás kölcsönhitel tullépésének a fedezésére 1.000.000 korona, az Artézi-fürdő építőköltségeire 2.500.000 korona, a Sáros-fürdő építőköltségeire 1.800.000 korona, az óbudai főgyűjtőnek a Dara-utczától a Laktanya-utczáig terjedő szakaszának a megépítésére 1.000.000 korona, a vízcső-hálózat kiterjesztésénél az 1908—1910-ben szükséges általánosösszegek fedezésére 600.000 korona, kisajátításokra 1.000.000 korona, iskolai építkezésekre 2.000.000 korona. Ezeknek a legfőbb és legsürgősebb szükségleteknek az összege tehát 10.000.000 koronára rug.

(Sogély a népszínházi személyzetnek. A főváros közgyűlésének április 26-án hozott azt a határozatát, melylyel a népszínház személyzete részére 70.000 korona segélyt szavazott meg, a belügyminiszter, a rendkívüli körülményekre való tekintettel, kivételösen jóvá hagyta.

(A Belváros szabályozásához. Több lap tévesen közölte azt a nyilatkozatot, amelyet Némethy Károly min. tanácsos a Belváros szabályozása tárgyában tegnap dr. Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével tartott értekezleten a belügyminiszter nevében tett. Amint a „Bud. Tud.“ illetékes helyről értesül, Némethy min. tanácsos nem tette azt az egyes tudósításokban közölt kijelentést, hogy a fővárosi törvény revízióját tartalmazó törvényjavaslat egészen kész és azt már legközelebb nyilvános ankét elé viszik. A belügyminiszter képviselőinek az értekezleten tett kijelentése lényegében annak megállapítását tartalmazta, hogy, bár a belügyi kormány a fővárosi törvény revízióját igen sürgős feladatnak tekinteni, melyről a belügyminiszter már a parlamentben is tett a reform sarkalatos alapelveit körvonalozó nyilatkozatot, és bár a belügyminisztérium állandóan és behatóan foglalkozik ezzel a reformmal, amelyre vonatkozó tanulmányok már előrehaladott stádiumban vannak, sőt egy részletes előadói tervezet is áll rendelkezésre: a belügyminiszter még sem helyezhet a törvényjavaslat közzétételére és a parlament elé terjesztésére tekintetben naptárszerűen megállapított időpontot kilátásba, mert ezt a törvényjavaslatban fölölet és az azzal kapcsolatos nagy kérdések rendkívüli fontossága nem teszi megengedhetővé. A belügyminiszter különben a törvényjavaslatot benyújtása előtt ankét elé fogja vinni.

(A bérkocsi-szabályrendelet. A közlekedési bizottságnak tegnap kellett volna tárgyalnia a bérkocsi-szabályrendeletet. A tiszti ügyészség azonban azt az elvi kifogást tette a szabályzat ellen, hogy a bérkocsi rendszámok adományozását a rendőrségre bizza, noha az a törvényhatóság autonóm joga. A bizottság megkérte a tiszti ügyészséget, hogy javaslatát foglalja írásba s hallgassák meg a főkapitányt is. A jelentések ismerete után fog majd határozni a bizottság.

(Fővárosi mérnökök mozgalma. A főváros mérnöki hivatalának tagjai részletes emlékirattal fordulnak most a törvényhatósági bizottságnak, valamint a tanácsnak összes tagjaihoz, a melyben a nemrég nyilvánossá lett általános fizetésrendezés módja ellen foglalnak állást, illetőleg kéri a rájuk nézve sérelmes egyes pontok megváltoztatását. Mindezeket a sérelmeket tíz pontban foglalták össze az emlékiratban és megjelölik a méltányos fizetési módokat. Kéri, hogy az összes felsőbb állásokat a mai személyzettel töltsék be, esetleg az automatikus előléptetés idejét 2, illetőleg 3 évben állapítsanak meg. A jogi abszolútiumhoz hasonlóan kéri a megütemelt abszolútium utáni időnek a beszámítását is; végül kéri a mai műszaki rapidíjasok helyett 25 műszaki kezelő-tiszti állás szerzését és a magánmunkálkodásnak bizonyos körülmények között való megengedését. Ezt a kérvényt a mérnökök küldöttsége személyesen nyújtotta át az egyes polgármestereknek és tanácsosoknak, akik mind elismerték a fővárosi mérnökök mai tarthatatlan helyzetét és a teljes jóindulatu pártfogásukat helyezték kilitásba.

SPORT.

A magyar ügető-Derby.

A bécsi Derbyvel egyidőben tartják ma a nyári ügető-meeting legjobban dotált versenyét, a 15.000 koronás Magyar Ügető-Derbyt. A díjra a következő 6 négyéves pályázik:

Dóra	hajt	Pennock
Panni	"	Tappan
Bruder Straubinger	"	Rverson
Fonyód	"	Diffenbach
Fahrafelder	"	Brown
Ceres	"	Keele.

Ezek Ceres kivételével a bécsi Derbyben már találkoztak egymással, mely Dóra fényes győzelmével végződött. A mai fiversenyben meg fogja ismételni győzelmét, míg helyre, a Tátra-versenyben mutatott jó formája alapján, Ceres-t várjuk.

Jelöltjeink a következők:

- I. Siess P.—Hauser ist.
- II. Hauser ist.—Wily
- III. Robbinetti—Beauty
- IV. Dóra—Ceres
- V. Musa—Darabont
- VI. Morgenstern-ist.—Soci
- VII. Sennvey-fogat—Bernrieder-fogat
- VIII. Feiser fogata.

Bécsi nyári meeting.

— Hatodik nap. —

A szombati nap főszáma a Metropole-díj, mint előre látható volt a nagy favorit Guajak könnyű győzelmével végződött, mely ezuttal is be-

bizonyította magas classisát startól a czélig ural-
kodva 6 ellenfelén. A nap másik főfutama a
Reichenau-gátverseny, szintén a favorit Blair győ-
zelmét hozta, ezeken kívül még egy harmadik
„reás” kedvenc is győzött e napon: Horkay,
mely az Állvány-díjat valósággal lépésben
nyerte meg.

A részletes eredmény a következő:

I. **Állványdíj.** Díj 3000 K. Táv. 2000 m. 1.
Szemere M. 5é. sm. Horkay 65 kg. (H. Jones),
2. br. Springer G. 4é. sm. Isobar 58 és fél kg.
(Tarál), 3. Mautner V. 5é. pm. Danubius 62 kg.
(Rigby). Igen könnyen 8 hosszal nyerve, 8 hosszal
harmadik. — Tot.: 10 : 10.

II. **Kétévesek versenye.** Díj 3000 korona. Táv
1000 méter. 1. Lossonczy E. pk. Java 48 kg.
(Seiler), 2. Mautner V. am. Toledo 56 kg. (Rigby).
3. Novotny L. fm. Recolte 57 kg. (Heidt). Futottak
még: Gigolette (Vivian), Pandora II. (Krouzil).
Küzdalem után fejhosszal nyerve, fél hosszal
harmadik. — Tot.: 10 : 60, 20 : 44, 27.

III. **I. oszt. eladóverseny.** Díj 4000 korona. Táv
3200 méter. 1. Gr. Pejacevich A. 3é sm. Sárka
csikó 48 kg. (Pretzner), 2. Br. Schossberger L. 6é
sm. Vadór 66 kg. (Tarál), 3. Egyedi L. 6é pm
Augur 64 és fél kg. (Miles). Futottak még:
Dauphin (Rigby). Biztosan 2 hosszal nyerve, 8
hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 33, 20 : 30, 26.

IV. **Metropole-díj.** Díj 20.000 korona. Táv. 1100
m. 1. hg. Hohenlohe Oehringen pk. Guajak 57
és fél kg. (Janek), 2. báró Springer G. pk. Galore
53 és fél kg. (Tarál), 3. Egyedi L. sm. Fantome
55 kg. (Miles). Futottak még: Mayrose 53 és fél
kg. (Martin), Nigger 55 kg. (Carlake), Mátka 53
és fél kg. (Vivian), Palma 53 és fél kg. (Rigby).
Igen könnyen 5 h. — nyakh. — Tot.: 10 : 15.
20 : 25, 31, 38.

V. **Handicap.** 2000 korona. 1000 méter. 1.
Mautner V. 3é pk. Villefranche 49 kg. (Cockeran).
2. Egyedi L. 5é pm. Trocadero 67 kg. (Miles).
3. báró Schossberger L. 3é pm. Gyuri 53 és fél
kg. (Fries). Futottak még: Niagara (Carlake),
Matterhorn (Martin), Bogdanowka (Tarál), Nanus
(Walkington), Kondor (Vivian), Mayenne (Tarál
J.), Wohlklang (Pis), Margareta (Seiler), Peterl
(Gulyás). Könnyen 2 1/2 h., 2 h. Tot.: 10 : 166.
20 : 131, 220, 153.

VI. **Reichenau gátverseny.** Díj 10.000 K. Táv
2400 m. 1. Mautner V. 4é. pm. Blair 63 és fél
kg. (Huxtable), 2. Geist G. 5é. pm. Calabrias.
64 és fél kg. (Csompora), 3. Dreher A. 4é. sk.
Távirat. 60 kg. (Walsh). Futottak még: Off (Slinn),
Sulla (Seideman). Biztosan három hosszal nyerve,
3 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 17, 20 : 31, 65.

VII. **Eladó kétévesek handicapja.** Díj 2000 kor.
Táv. 900 m. 1. Egyedi L. pk. Jaffa 55 és fél kg.
(Miles), 2. Meichl T. sk. Vorbei 58 kg. (H. Aylin).
3. Gr. Wenckheim D. pk. Tartsd magad 60 kg.
(Janek) Könnyen 3 hosszal nyerve, 3 és fél hosz-
szal harmadik. — Tot.: 10 : 38.

— Hetedik nap. —

A Derby.

A bécsi nyári meeting tetőpontjához érkezett.
A klasszikus versenyek leggazdagabb és sport-
szempontból legnagyobb jelentőségű versenye a
100.000 koronás Derby kerül ma dülőre Freude-
nau gypén. E nap valóságos ünnepe a császárvá-
rosnak, mert a Derbynél a legfelsőbb udvar, az
arisztokrácia, a hadsereg képviselői s mindkét
ország sportsmanjei ugyszólván teljes számban
szoktak megjelenni, hogy legjobb telvéreink hip-
picus küzdelmét végig nézzék. Derbyt nyerni vágya
mindegyik istállótulajdonosnak, nem is annyira a
gazdag díjért, mint inkább a dicsőségért.

Az idei kék szallagot nem fenyegeti immár
veszély, hogy Németországba vándorol, miután
a németek egyik kiváló képviselőjét a Wein-
berg-istálló kandidátusát Desir-t akcziens érte és
kivált a küzdők sorából, istállótársát Fabula-t a
németek legjobb veretlen kanczáját pedig szintén
törölték a versenyből. Eléggé sajnálatos ezek tá-
volmaradása, mert startolásuk esetén eldőlt volna
az a kérdés, hogy miképp viszonylik lötenyészé-
sünk a németekéhez.

A ma dülőre kerülő Derby indulói a követ-
kezők;

Va banque	lov.	Carlake
Tábornok	"	Miles
Come in time	"	H. Aylin
Táltos	"	Walkington
Palóckirály	"	Martin
Elmore	"	Tarál
Sediranda	"	Tarál jun.
Lángoló	"	H. Jones

Héja	"	Heidt
Hexenmeister	"	Pis
Hieronymus	"	Krouzil
Styrian	"	Janek

Mielőtt az esélyek részletes megbeszéléséhez
fognánk, sajnálattal kell kijelentünk, hogy az
idei évjárat nem valami kiváló klasszist képvisel s
a Derby alighanem kivándorolt volna Némeror-
szágba, ha Fabulat vagy Desirt indíttatja tulajdo-
nosa. A mieink közül a nyerre rámutatni nagyon
nehéz dolog, miután a Derby képe még sohasem
volt oly sötét, mint az idén.

A téli favoritok mint Styrian, Tábornok, Jus-
tice, egymásután lekerültek az oddslista elejéről
s ma már oly lovak neveit találjuk ott, melyek
télien még nagyon hosszú oddsokkal jegyeztettek s
győzelmükre talán még a legnagyobb contremi-
neurök sem gondoltak. Ezek Lángoló, Come in
time, Hexenmeister, Palóckirály stb., míg a téli
jelöltek közül egyedül Elmore oddsa nem válto-
zott. Ha a múlt évi teljesítményeket nézzük, úgy
Styrian és Elmore közé kellene a Derby kimene-
telét helyezni, melyek tavaly Tábornokkal legjobb
kétéves lovaink voltak, az idei eredmények pedig
Lángoló, Elmore és Come in time esélyeire mu-
tatnak.

Mi az idei formákat tartjuk mértékadónak és
igy a Derby-győztesét e három utóbbi között ke-
ressük. Lángoló az idén 3-szor futott. Először a
bécsi tavaszi meeting alatt a háromévesek nagy
handicapjában Broker mögött, annak 7 kilót ce-
dálva, jó második lett. Másodsor a Trial-Stakes-
ban startolt, melyben már javulásról tett tanúságot
s a versenyt Come in time ellen biztosan egy
hosszal nyerte. Nem szabad azonban elfelejteni,
hogy a versenyben Come in time a starttól ros-
szul került el, több hosszat vesztett az elindulás-
kor és az egyenesre fordulóban is nagy ivet irt le,
miáltal sok tért veszített. A végén azonban már majd
beírta Lángolót s így nyílt kérdés, hogy ha e sok
akcziens nem éri, nem-e győzte volna le Lán-
golót? Szemere Miklós telvéreét utóljára a Nem-
zeti-Hazafi díjban láttuk, hol habár utja sokáig el
volt zárva, a versenyt Styrian ellen mégis biztosan
nyerte. Ez idei teljesítményei alapján tehát feltéte-
lezvén állóképességét, a nagy díjban is frontban
várjuk Come in time-vel együtt. Ellene szólhat
csupán istállótársának Horkay-nak minapi váratlan
veresége Usufallal szemben, mely e kanczának,
melynél Come in time állítólag 1 stoneval
jobb, 5 kilót nem tudott leadni. Már pedig úgy
halljuk hogy Horkay a Derby-távra az otthoni
próbáknál jobbnak bizonyult. Hátra volna még a
legkomolyabb jelölt, Báró Springer Elmore-je,
mely a háromévesek eddigi leghosszabb távu
klasszikus versenyét, a 2000 m. Alagi díjat ugy-
szólván lépésben nyerte és Styriant nézetünk szer-
int könnyebb stylumban verte, mint a Nemzeti-
ben Lángoló. E futása alapján pronoczirozott
stehert látunk benne s papiron tényleg neki volna
a legtöbb esélye. Ellene azonban felhozható rend-
kívüli megbízhatatlansága, mely már a múlt évben
is kitént. Első futásakor 2éves korában a Szent-
Lipót-díjban nagy bizalommal küldte istál-
lója a starthoz, a versenyben azonban mi
szerepet sem játszott. Másodsor futásánál
azonban már kimutatta igazi képességét,
mert a kottlingbrunni nagy handicapot feltartva
nyerte. Ezután a budapesti augusztusi meetingen
a Helenenthal győztes Lowe Lettert galoppozta le
nagy fölényvel, de a Kettős Ivadékversenyben,
valamint az őszi Szt. László díjban 58 kg. top
veight alatt kivívott második helye az 5 kg.-mal
kevesebbet vívó Tábornok mögött is magasan ér-
tékelendő. Viszont azonban érthetetlen volt a múlt
évi Eszterházy memoriában és a Gunnersbury ver-
senyben való rossz futása, mely utóbbiban Hiero-
nymustól szenvedett váratlan vereséget.

E három komoly creck között várunk tehát
érdekes küzdelmet, miután esélyeik a papiron majd-
nem egyenlők, s lovasaik is egyenrangú ellenfelek
lesznek, tekintve hogy Anglia, Németország és a
monarchia legjobb három lovasa, Jones, H. Aylin
és Taral méri össze egymással tudását és ügye-
ségét. Ennél fogva tehát tisztán nézet dolga, mikor
mi az idei Derbyben

Come in time

győzelmét várjuk, megjegyezvén azonban, hogy
Lángolót és Elmorét tartjuk legveszélyesebb ellen-
feleinek s nem volnánk meglepve, ha a győzelmet
magukhoz ragadnák.

Jelöltjeink a többi versenyekben a következők:

- I. Meglio—Tiszavessző.
- II. Longago—Illustra.
- III. Faragó—Liebeslied.
- IV. Come in time—Lángoló—Elmore.
- V. Meichl ist—Sodoma.
- VI. George Herbert—Mattausch ist.
- VII. Letzte Liebe—Varróleány.

B. M.

( ) **A kassai mai versenyek eredménye a kö-
vetkező:**

I. **A Földművelési miniszter díja.** Díj 1300 kor,
Táv 2400 m. 1. Zangen I. 3é. Pretty Dick. 70 kg.
(Zangen M.), 2. Horváth I. 5é. Claymore. 71 kg.
(Czárán Z.), 3. Liptay B. 3é. Sipista. 68 kg.
(gr. Vay). Futottak még: Rántás (Reök), Maradék
(Pálffy), Orbán (Stein). Biztosan 1 h. ny., rossz
3-ik. Tot.: 10 : 22, 20 : 25, 24.

II. **Handicap.** Díj 1300 korona, Táv. 2000 mé.
1. Horváth J. 3é. Gyerebe 45 k. (Kelemen), 2.
Liptay B. 3é. Exzellenze 52 k. (Galló), 3. Schey
P. 3é. Venividivici 57 k. (Hujber). Futottak még:
Vinga (Szilágyi), Gorkij (Tamás), Peia (Gottwald).
Küzdalem után fél hosszal nyerve, nyakh. 3-ik.
Tot.: 10 : 35. Helyre 20 : 24, 25.

III. **Széplaki akadályverseny.** Díj 2000 K. Táv.
4200 m. 1. Zangen J. 4é. Ejjel 68 kg. (Zangen
M.), 2. Sibrik S. 4é. Idylle 68 kg. (Tulajdonos),
3. Szaplanczay 5é. Osztrolenka 70 kg. (Tulajdo-
nos). Könnyen 2 hosszal nyerve, rossz harmadik.
— Tot.: 10 : 14.

IV. **Bárczai gátverseny.** Díj 1500 K. Táv. 2400
m. 1. Seprősi ménes id. Hallatlan 74 kg. (Czá-
rán J.) 2. Kvassay K. 5é. Anchises 71 kg. (Tulaj-
donos), 3. Zangen J. 5é. Pergola 71 kg. (Zangen
M.) Könnyen 2 hosszal nyerve, 2 hosszal harma-
dik. — Tot.: 10 : 19.

( ) **Szezonzáró nemzetközi mérkőzés.** A Budapesti
Torna Club vasárnapon, június 2-án tartja nem-
zetközi mérkőzését a millennaris versenypályán. A
B. T. C. a csütörtöki erős mérkőzés dacára tel-
jes friss kondícióban van s remélhetőleg kevesebb
balszerencsével fog játszani, mint az ezüstlabda-
döntőben, melyet főlényre dacára egy goal külön-
séggel veszített el. A B. T. C. vasárnapi ellen-
fele a prágai Deutscher Fussball Club csapata lesz,
melynek rokonszenves, magas nivóju játékaról már az
urnapi mérkőzésen volt alkalma publikumunknak
meggyőződést szerezni. A D. F. C.—B. T. C.
matchet megelőzőleg a B. T. C. I/B. és II. tartja
utolsó mérkőzését a kereskedelmi alkalmazottak
Sp. Cs.-ával. E matchekkel a B. T. C. lezárja
eseményekben gazdag labdarugó szezonját, mely-
ben három csapatával 46 mérkőzésen vett részt.
29 matchben győzött, 4 ízben eldöntetlenül játszott
s 10-szer veszített. Utolsó három mérkőzését va-
sárnap játssza d. u. fél 2, 3, illetve 5 órakor.

( ) **Az első uszóverseny.** A Magyar Uszó-Egye-
sület vasárnap este 7 órakor a Szent Lukács-fürdő
uszodájában rendezi idei első uszóversenyét. A
verseny iránt általánosan igen nagy az érdeklődés
és méltán, mert ugyszólván összes aktív uszók
nével találkoznak az indulók listáján. Különösen
szépnek ígérkezik: Az egyetek staféta-versenye.
A M. T. K. (Halmay-Hendl-Baronyi), a F. T. C.
(Donáth-Nagy-Váci), a M. U. E. (Onody-Ember-
Héger), a M. A. F. C. (Kirchnopfi-Zay-Fabiny)
csapatái veszik fel a küzdelmet, melynek eredménye
iránt igen nagy az érdeklődés. A főverseny Halász
L. távollétében Zachár és Tóbiás párharcza lesz;
mindkettő remek formában van. A mindinkább
fejlődő műugrás hat résztvevője közül Sik, Gödz
és Apor a legjobbak. A junior-versenyekben ifjabb
uszók próbálkoznak, míg a mell, hát és 44 m.
handikapok nagyszámú indulói közt szép küzdel-
mek várhatók. A versenyt vízipóló mérkőzés fejezi
be a M. U. E. két csapata között. A M. U. E.
csapatában először szerepel ezuttal Freund Jaques
a W. A. C. vízipólójátékosa. Biró: Vida Henrik.
(M. T. K.)

( ) **Galamblovó-verseny a Margitszigeten.** A József
főherceg védősége alatt álló Országos Magyar
Galamblovó-Egylet tavaszi meetingjének utolsó
napja nagy érdeklődés mellett folyt le ma a mar-
gitszigeti pályán. A versenyben sportkedvelő fő-
uraink szép számmal vettek részt és a küzdelmi-
ket nagy közönség nézte végig. Fauld Jenő tiszte-
letdíját Dóry Jenő hódította magához, a második
gróf Apponyi Henrik, a harmadik gróf Zichy Kázmér
lett. Az első tétversenyt Libits Adolf, a máso-
dik gróf Eszterházy Béla nyerte meg. A páros
küzdalem győztese gróf Széchenyi István lett. Az
egyesület a lefolyt versenyek alatt szépen áldozott
a jótékonyágnak, amennyiben a lefolyt galamblo-
vó játékokra fordították, részint a Vakokat
Gyámoló Egylet meg a Gyermekekvédelmi Liga, részint
más jótékony egyleteknek bocsátva

( ) A Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub ez év október 20-án nagyszabású czéllövő-ünnepet rendez, melyen az országos junior-czéllövőversenyen kívül eldöntésre kerül Magyarország 1907. évi főiskolai czéllövőbajnoksága is. Mint a Bud. Tud. értesül, *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter most arról értesítette az egyesület elnökségét, hogy megelégedéssel vette tudomásul az egyesületnek a katonai ösmeretek és ügyességek fejlesztését célzó munkatervét és buzdításul tiszteletdíjakat, továbbá töltényeket adományozott az országos verseny céljaira.

( ) Nyári tornanappoly és táncvizsgalom. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete Sportcsoportja e hó 9-én, vasárnap rendezi ezidei nyári ünnepélyét a Sósfürdő parkvendéglőjében. Az ünnepély iránt, mely mindenkor sikerül, a társadalom minden rétegében oly nagy az érdeklődés, hogy a jegyek legnagyobb része már elővételben elfogyott. A fennmaradt jegyek kaphatók az egyesület irodájában (Andrássy-ut 13.) személyenként előreváltva 1 koronáért.

A Nemzetközi lawn-tennis verseny.

A nagyszabású meeting ötödik napján ismét szebbnél-szebb mérkőzésekben gyönyörködött a közönség, melynek soraiban arisztokráciánk hölgytagjai feltűnő nagy számban foglaltak helyet. A rendező bizottság, élén dr. *Minich* Jenővel és a fáradhatatlan *Kertész* János, kinek a verseny előkészítésében, főleg a külföldi játékosok megnyerésében is már nagy érdemei voltak, lelkiismeretes és szakértelmű működésével a legnagyobb rendben bonyolítja le a hatalmas programot, melynek 13 száma 316 nevezőből áll.

A mai mérkőzésekből első sorban a férfi páros bajnokság szereplői mutattak be nagystilű játékokat.

Wilding (Uj Zeeland)—*Kreutzer* 0 (Frankfurt) nagy biztonsággal győzték le *Schwarz* (Bécs)—*Kreutzer* K. (Frankfurt) párt 6:2, 6:4 eredményre.

A cseh *Kinzl*—*Wessely* pár ellen azonban igen szépen tartották magukat *Zsigmondy* és *Fabinyi*. Hölgyjátékosaink ma a páros versenyben tüntek ki. Az apró *Klima* *Willy* és *Méta* nagyon kedvesen szerepeltek *Maschkáné* és *Haupt-Stummer* bárónő ellen.

A sors szeszélye, a vegyes páros handicapban összehozta legfiatalabb hölgyjátékosunkat, a 13 éves *Cséry Sárkát* a többszörös bajnok *Wildinggel* és a közönség kedvence, a bájos *Sárika* minden elfogultság és racket vagy háló-láz nélkül támogatta hatalmas pártját. Ellenfelüket *Kaynár Gyulánét* és *Palterer Izsót*, dacára nagy handicapjuknak 6:2, 6:2 eredményre győzték le.

A döntő mérkőzések napja.

Vasárnap kora reggeltől folyik majd ismét a játékok, úgy, hogy délután az összes klasszikus és scratch versenyek döntőjére kerül a sor.

A férfi egyes bajnokságban *Wilding*—*Wessely* *Kurttal*, az osztrák bajnokkal mérkőzik Budapest székes főváros díjéért, a női egyes bajnokságban *Maschkáné* (Prága) találkozik *Madarász* Margittal.

Gyönyörű játéknak ígérkezik a férfi páros bajnokság *Kinzl*—*Wessely* és *Wilding*—*Kreutzer* között; továbbá a női páros bajnokság *József* főherczeg és *Augusztia* főherczegnő díjéért *Maschkáné*—*Haupt Stummer* báróné és *Madarász* Margit—*Cséry* Katicza között. Ezekon kívül döntője lesz a férfi egyes versenynek *Kreuzer* O. vagy *Kinzl* és *Wessely* vagy *Kreuzer* K., továbbá a vegyes páros versenyek *Wilding*—*Cséry* Katicza és *Kinzl*—*Klima* *Willi* között.

A döntő mérkőzések délután 4 órakor kezdődnek, melyeken a meeting védnökei *József* főherczeg és *Augusztia* főherczegnő is jelen lesznek, a fővárosban időző arisztokráciától környezve.

TÖRVÉNYSZÉK.

A vác-rétsági rablógyilkosok.

Budapest, június 1.

A mai tárgyaláson a Sándor község közelében esett *kettős rablógyilkosság* ügyét vette elő a bíróság, amelynek ugyancsak Barna Lukács és Kadvány Dávid a vádlottjai. A rablótámadás 1905 április 16-án a kora hajnali órákban történt a Szabadkáról Csantavérré vivő országuton. Három kocsit haladt egymás nyomában alig száz-száz lépésnyi távolságra. Az első kocsiiban Baka Ferencz ült a feleségével s két legény fiával, Györggyel és Mátyással. Egyszer csak két rabló állott utjok. Az egyik megragadta a lovat, a másik pedig ráfogta az utasokra a fegyvert s egymásután kétszer elsütötte. Az egyik golyó homlokon találta Baka Györgyöt, aki pár órai kínlás után meghalt, a másik az asszony kontyát járta keresztül. A lövések zajára Persics Ferencz, aki többedmagával ült a második kocsi, megcsapkodta a lovait, hogy gyorsan utóljérje a megtámadott Bakáékat, veje, Bedics Ádám pedig, aki mellette foglalt helyet a bakon, pisztolyából a levegőbe lött. Erre a rablók Persicsék felé fordultak s egy lövéssel megölték Bedics Ádámot. Akkor már odaért a helyszínére a Szegedi Antal kocsija is, melyen szintén többen ültek. A haramiák a tulnyomó erővel is felvették a harcot. Az országut szélére állva, lövöldözni kezdtek a kocsikra s csak akkor gondoltak menekülésre, mikor látták, hogy a megtámadott emberek elszánt védelemre készülnek. Ekkor futásnak eredtek. A kocsis utasai közül vagy hatan utánuk iramodtak, de csakhamar abban hagyták a céltalan üldözést.

Barna Lukács a csendőrök előtt, sőt később a vizsgálóbírónál is töredelmes vallomást tett. S hogy a vallomása megfelelt a valóságnak, kitetszik sok más körülménytől eltekintve, különösen abból, hogy megmutatta a csendőröknek a helyet, ahová a két karabélyt elrejtette s a hol a fegyvereket meg is találták. Ma azonban mindent tagad, Kadvány Dávid czimborájával egyetemben. Azt mondja, hogy ezt az esetet is az újságból olvasta, azonkívül egy ácssegéd is beszélte neki.

Az elnök: Ha nem mondott igazat a vizsgálat alatt, miért vitte a csendőröket oda, ahol a fegyverek el voltak rejtve? Honnét tudta, hogy a fegyverek éppen ott vannak elrejtve, ahol megtalálták azokat?

A vádlott erre a kérdésre nem tud felelni. Tagadásukkal szemben azonban Baka Ferencz és a felesége határozottan felismerik őket. Baka Ferencz előadása szerint Barna Lukács volt az, aki a lovak kantárszárát megragadta, Kadvány Dávid pedig oldalról rájuk lött. Az ő lövése öltötte ki György nevű fiának az életét. A lovak a lövés eldördülésétől megriadva megugrottak s közben Barna Lukácsot a földre rántották. Persicsék is felismerték támadóikban a vádlottakat, de Szegedi Antal nem ismert rájuk.

Az elnök (Barna Lukácshoz): Baka Ferencz azt mondta az előbb, hogy a támadások az egyik ló a kisebbik rablót maga alá rántotta. Maga is azt vallotta a vizsgálóbírónál, hogy a ló alá került s alig tudott onnét kiszabadulni. Tehát úgy vallott maga akkor, amint a dolog történt.

Barna Lukács: A hogy az újságban olvastam.

Az elnök: Ezt aligha olvasta az újságban. Ezután az elnök László Géza szabadkai rendőrkapitányt, Ambrus Béla csendőrmestert hallgatta ki a két rabló elfogatási körülményeire nézve. Mindketten előadták, hogy Barna Lukács mind a három utonállást beismerte s megnevezte társát is, Kadvány Dávid személyében. Kadvány tagadott, de a szembesítésnél, mikor Barna azt mondta neki, hogy vallja be ő is, legalább ezzel is enyhítenek a sorsukon, — már se igent, se nemet nem tudott szólni.

A délutáni tárgyaláson a bíróság újból László Géza szabadkai rendőrkapitányt, Ambrus Béla, Szlátky Pál csendőrmestereket hallgatta ki. A tanúk vallomása atban csucosodott ki, hogy Barna Lukács nagypénteken két izben is, s délelőtti és éjfélikor is beismerő vallomást tett minden

kényszerítő befolyás nélkül vallotta be a három rablógyilkos támadással együtt a rétsági rablógyilkosságot.

A bíróság ezután dr. Barta Antal szabadkai törvényszéki orvost és dr. Váli Dezső ottani fogházorvost hallgatta ki Bedics Ádám és Baka György bonczolataira nézve. Felolvasták még dr. Lendvai Mór orvos bizonyítványát Molnár Gábor Péterné hasszerűlére vonatkozólag. Barna Lukács védője tett ezután több irányban előterjesztést. Elsősorban kérte dr. Lendvai Mór zentai orvosnak, valamint több tanúnak beidézését arra nézve, hogy Barna Lukács több izben összeesett epileptikus rohamában. — Ezenkívül több alibi-tanút jelentett be annak igazolására, hogy a Molnár Gáborné elleni rablógyilkossági kísérlet napján Barna Lukács Buzder Józsefnél volt látogatásban s így a támadásban része nem lehetett.

A bíróság rövid tanácskozás után mellőzte dr. Lendvainak s a többi tanúnak beidézését, akik Barna Lukács epileptikus rohamaira adtak volna felvilágosítást. Mellőzte az orvosi vizsgálatról vezetett könyv beszerzését is. Ellenben elrendelte, hogy Buzder József s több tanu a hétfői tárgyalásra távirati uton beidéztesék. Ezek a tanúk lesznek hivatalva Barna Lukács alibi-jét igazolni a Molnár Gáborné elleni rablótámadás idejére.

§ A büntetőtörvényszék új irodalgazgatója. Csorba Ferencz, a budapesti büntetőtörvényszék volt irodalgazgatója tudvalevőleg lemondott az állásáról, mielőtt az ellene folyamatban levő büntelgyben ítéletet hozott volna a bíróság. Állását az igazságügyminiszter ma töltötte be, amennyiben Vlasits József igazságügyminiszteri irodatisztet nevezte ki a helyére.

§ Az ügyvédi kamarák köréből. A kolozsvári ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Blum János ügyvédet Csákgigorbó, — a máramarosszigeti ügyvédi kamara dr. Barta Ernő ügyvédet Beregszász és a nagyváradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Réti Ignácot Nagyvárad székhelyül az ügyvédek lajstromába felvette.

§ Vörös László pöre. Vörös László volt kereskedelmi miniszter tudvalevőleg nyilvános rágalmazásért sajtópört indított *Hentaller* Lajos, a zárószámadási bizottság elnöke ellen, aki egy cikkében azzal vádolta őt meg, hogy miniszter korában kétszáz ezer koronát elsinkóftalt s hogy becsstelen manipulációt folytatott. A sajtóügyi vizsgálóbíró a panaszfőjelentést közzölte a királyi ügyészséggel, a végből, hogy nyilatkozzék, vajjon a volt kereskedelmi ügyvivő panaszja dolgában a vád képviselést elvállalja-e? Az ügyészség kijelentette, hogy nem lát közérdeket főnforogni s ezért a vád képviselést nem vállalja. Vörös László tehát, ha a pört folytatja, csak mint magánpanaszos fog megjelenni az esküdtbíró előtt.

§ Tűz a mozgósínházban. Nagy riadalom volt április 28-án a Népszínház-utcai Apolló mozgósínházban. Szünet közben hirtelen lángra lobbant a függöny. A tűzet azonban csakhamar észrevették s eloltották. A megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a tűzet gondatlanság idézte elő. Pschemisler József karmester a szigorú tilalom dacára, szünetközben rágyújtott benn a függönyök mögött egy cigarettára. Ezért került ma tűzveszélyesége miatt a büntető járásbíró elé. A tárgyaláson, mely Schmidt Albin járásbíró előtt folyt le, Pschemisler József beismerte, hogy szünet közben cigarettázott, de cigarettáját még szivta akkor, mikor a függöny égni kezdett. Tagadta, hogy az ő gondatlansága idézte volna elő a tüzet. Dr. Hagymásy ügyész megbízott a kihallgatott tanúk vallomása alapján elejtette a vádat Pschemisler József karmesterrel szemben, mert a tanúk vallomásai kétségtelenné tették, hogy a tüzet egy eldobott gyufaszálból kipattant szikra idézte elő. A védelejtés folytán a bíró a vádlott ellen megszüntette a további eljárást, de elrendelte az iratoknak a rendőrséghez leendő áttételét a rendőri kihágás megtorlása miatt, amelyet Pschemisler József az által követett el, hogy a tilalom dacára dohányzott benn a színházban.

§ Petkow gyilkosa. Petkow miniszterelnök gyilkosának bűnpört most már másodszer elhalasztották bizonytalan időre.

§ Esküdtök kisorsolása. A budapesti büntető törvényszéken ma délután sorsolták ki a folyó június havi esküdtbírákat. Az ülésen Zsitvay Leo elnökölt, a bíróság tagjai közül: *Doleschall* Alfréd és *Dusrdy* István,

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám

144 darab I. osztályu alumínium-foll 1.80 kor.

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes béleszt borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér. 1000 drb. Kohinoor cigaretta-hüvely *ragasztás nélkül* 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett. ∴ Csomagolás nem lesz számítva.

44 darab I. osztályu alumínium-foll 1.80 kor.

Világ-csoda!!

144 darab II. osztályu alumínium-foll 1.20 kor.

az ügyész helyettesi Soma ügyész Kár hivatalnok nyugdíjas, fogorvos, Britz Nándor hivatalnok kár mér Antal máz Gedeon Richter Ist Fazekas Zinz Sánd Fábry Imr Nándor 16 József igaz dor takar Ferencz sz gely műas butorkeres Izidor kön kedő, Már bádogos.

Nem trák agrár hogy a m tele folyto malmosok ki azirány ják. Szak dón a m azt, hogy vesztett a követelész cseh és o hogy a m vonja me magyar é rosi és vi Magyar C beadvány miniszter teljes ere mányál, osztrák m ne adjor kormány jogos iga tatni. A közrebec gazdasági nyos kisé séges és a zólag. Kc zolják, ho szes buza

Az o azonban szertelen elképzelt hogy a n diítsenek. A leg lenkedést eset. Tudv nemzetkö az idesz vábbitja ből a u. n. tran nem volt éyek addi mány elti czeget at helyezhes nek csak raktáraiba társra ke szabad a Az o okoskodn hajózási részvény

az ügyészség képviseletében *Selley Barnabás* főügyész-helyettes jelent meg, míg az ügyvédi kamarát dr. *Guthi Soma* ügyvéd képviselte. *Rendés* esküdtek lettek: *Lővész Károly* m. v. főmérnök, *Ladics Gyula* magán-hivatalnok, *Földiák Gyula* háztulajdonos, *Némédi Pál* nyugdíjas, *Kapós Sándor* szobrász, dr. *Grosz Sándor* fogorvos, *Fekete Miksa* asztalos, *Balogh Soma* pintér, *Britz Nándor* gépészmérnök, *Böscholt Károly* magán-hivatalnok, *Bróza Ottó* nyomdász, *Barcsay Oszkár* mérnök, *Simonovits Béla* igazgató, *Mátyási Antal* mázolómeister, *Friedrich Károly* tőkepenész, *Sáska Gedeon* bérkocsitulajdonos, *Hammer Antal* bizományos, *Richter István* vendéglős, *Sajó Sándor* iskolaigazgató, *Fazekas János* számlellenőr, *Hollandner Ignác* pék, *Zinz Sándor* bankár, ifj. *Hochhauser Elek* építész, *Fábray Imre* órász, *Marion Henrik* divatárus, dr. *Molnár Nándor* tőkepenész, *Gaisler Béla* kereskedő, *Baumann József* igazgató, ifj. *Ezer Ferencz* szobrász, *Elek Sándor* takarékpénztári tisztviselő. *Pótesküldtek*: *Jónás Ferencz* szatócs, *Steinfeld Sámuel* kereskedő, *Pál Gergely* miasztalos, *Mayer Manó* igazgató, *Barta Sándor* butorkereskedő, *Pallós Ignác* építővállalkozó, *Teichner Izidor* könyvkötő, *Pruzsinszky János* porcellánkereskedő, *Márkus Gyula* gépkereskedő és *Friedrich Ferencz* bádgos.

rakodási engedélyben részesül, fölösleges ennél fogva, hogy a vasuti állomásokon is lerakassanak a transitó lisztárak. Az osztrák malmosok ezzel nyilvánvalóan félrevezették az osztrák kereskedelmi kormányt, de céljukat elérték, mert a Bécsen fel irányuló liszt kivitelünk tranzitó forgalmának utját vágják. Magyar malomkörökben az osztrákok ezen perfidiája nagy megbotránkozást keltett s mint értesülünk, a magyar malomiparosok és kereskedők mozgalmat indítanak s ezen sérelem mielőbbi orvoslását követelik.

Mint hogy nagy mezőgazdasági és ipari érdekek fűződnek Ausztriába való liszt- és buzakivitelünkhez, mert csak ez év első négy hónapjában a 62.5 millió értékű liszt kivitelünkkel 54.1 millió korona értékű liszt Ausztriában helyeztünk el, — a magyar közönség joggal követelheti a kereskedelmi kormánytól, hogy a magyar érdekek csorbítása ellen a legerőteljesebben tiltakozzék.

KÖZGAZDASÁG.

Osztrákok a magyar liszt ellen.

Nemcsak az osztrák malomkörök, de az osztrák agráriusoknak is nyitott, sajgó sebe évek óta hogy a magyar malom Ausztriába való liszt kivitele folyton fokozódik, emelkedik. Cseh és osztrák malmosok állandóan féktelen agitációt fejtenek ki az irányban, hogy a magyar lisztet diszkreditálják. Szaklapjaik becsmérlőleg nyilatkoznak állandóan a magyar lisztről és fennen hangoztatják azt, hogy a magyar buza siker tartalmából sokat veszített az utóbbi évtized alatt. A tavasszal azzal a követeléssel fordultak az osztrák kormányhoz, a cseh és osztrák malmosok a fönti érvelés alapján, hogy a magyar malmoktól és lisztkereskedelemtől vonja meg a vasuti szállítási kedvezményeket. A magyar érdekeltiség azonban résen állott, a fővárosi és vidéki malom-egyesületek és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület anketet tartva, közös beadványban kérték a földmívelési, kereskedelmi minisztereket és a kormányelnököket, hogy hassanak teljes erejük latbavetésével oda az osztrák kormánytól, hogy az osztrák agráriusok, cseh és osztrák malmosok abszurd követeléseinek helyét ne adjon. El kell ismernünk, hogy a magyar kormány nem is késlekedett a magyar érdekeltiség jogos igazait az osztrák kormánytól érvényre juttatni. A földmívelésügyi miniszterium ezenkívül közrebocsátotta dr. *Kosutány Tamás* magyaróvári gazdasági akadémia tanárának hat évi tudományos kísérletei eredményét a magyar liszt minősége és a magyar buza sikertartalmára vonatkozólag. *Kosutány* tudományos vizsgálatai azt igazolják, hogy a magyar liszt és buza a világ összes buza fajai között az első helyet foglalja el.

Az osztrák malmosok ezt a leszerelésüket azonban nem akarják megtorlás nélkül hagyni és szertelen agitációjukat folytatják tovább. Minden elképzelhető módot és alkalmat fölhasználnak arra, hogy a magyar lisztbevitel elé akadályokat gördítsenek.

A legújabb osztrák pimaszkodást és okvetlenkedést élénken illusztrálja az alábbi, legújabb eset.

Tudvalevő, hogy Bécsben a *Hoffmann S. W.* nemzetközi szállító cégnek átrakodó állomása van, az ideszállított árukat átrakja és innen továbbítja a rendeltetési helyükre. A cég ezekből a raktárakból továbbítja Bécsen túl az u. n. tranzitó árukat. Kézenfekvő dolog, hogy ez nem volt inyére az osztrák malomköröknek, amelyek addig áskálódtak, míg most az osztrák kormány elfiltotta egy újabb kiadott rendeletével a céget attól, hogy a tranzitó árukat raktáraiban elhelyezhesse. A miniszteri rendelet szerint a cégnek csak azon lisztet szabad lerakni és átvinni raktáraiba, amelyek a bécsi piacokra és fogyasztásra kerülnek. Bécsen túl irányított lisztet nem szabad a cégnek beraktározni.

Az osztrák kereskedelmi miniszteriumban úgy okoskodnak, hogy a Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság és a Dunagőzhajózási részvénytársaság által szállított liszt amugy is át-

A tőzsdékről.

— Heti jelentés. —

Az értéktőzsdékről.

A budapesti tőzsdén úgy látszik, lassacskán kedvező hangulat kezd tért foglalni, mert a piac több irányában, különösen hazai értékek tekintetében e héten élénkebb vételkedv mutatkozott, amely csak időnként a külföldi piacok kedvezőtlen magatartása következtében szakított meg. Élénkség tekintetében a forgalom általában véve sok kívánni valót hagy hátra, mert az értékvásárló közönség köre az utóbbi időben megint kisebbedett, mindazonáltal már az is eredménynek mondható, ha az eddigi pesszimizmus reményteljesebb hangulatnak adott helyet. A kedvező fordulat, amely most kezd hódítani, annak tulajdonítható, hogy az aratási kilátások kedvezőbbek lettek. A naponként úgy magánosok, valamint felhivatalos körökből beérkezett jelentések szerint a vetések lényegesen javultak és még mindig kilátás van arra, hogy közepes, jó aratásunk lesz. Miután másrészt a gabonaárak változatlanul szilárdak, azon esetben, ha az aratási eredmények nem is volnának teljesen kielégítőek, a magasabb árak a különbözetet kiegyenlítik. Ebből kiindulva, a közönség ismét az értékpiacon fel fordul és a helyi spekuláció az üzletben élénkebben vesz részt. Különös vételkedv mutatkozott a Közuti és Villamos Városi vasút részvényei iránt, amelyet emelkedő árfolyam mellett vásároltak, de az összes magyar bankpapirok is élénk forgalmat értek el, s a Magyar hitel-, a Leszámitoló-, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Hazai bank részvényei emelkedtek különösen jelentékenyen.

Az ipari értékek iránt azonban kedvetlen hangulat uralkodott s csak rimamurányi vasút, Drasche és Ujpesti téglá részvényei iránt mutatkozott némi érdeklődés. A nemzetközi értékek, a newyorki és a berlini tőzsde jelentései alatt állottak, amelyek a hét elején nagyon kedvezőtlenek voltak, de a hét végére némileg javultak. Ennek megfelelően osztrák hitel, állam és déli-vasuti részvények vesztettek árfolyamukból. Befektetési értékek teljesen pangának s úgy forgalmuk, mint árhullámzásuk teljesen lényegtelen.

A mai tőzsdén a belpolitikai helyzet kedvetlen megítélése miatt általános realizálási hajlam mutatkozott. Minthogy másrészt a külföldi piacok jelentései semmi ösztönzést nem nyújtottak, az egész vonalon alább szálltak. Erősebben kínálták újolag a Közuti és a Villamos Városi vasút részvényeit, úgy, hogy a tegnapi nagy áremelkedés teljesen kárba veszett, sőt a városi vasut még 2 koronával alacsonyabb árfolyamon, 296 koronán zárult. A többi helyi értékekben alig fordult elő kötés, azonban az árfolyamok csak mérsékelten csökkentek. A nemzetközi kulisz-papirok lényegesen alacsonyabb árfolyamon kerültek ki a forgalomból. Osztrák hitel 2, Magyar hitel 3, rima-murányi vasút részvények 3, Déli vasut 3.50 és osztrák-magyar államvasuti részvények 3 koronát vesztettek árfolyamukból. A járadékok piaca gyenge volt; magyar koronajáradék élénk üzlet mellett 93.85 koronáig, azaz 15 fillérral csökkent.

Az egyes papirok árfolyamait a múlt hetihez viszonyítva, a következő táblázat mutatja:

	május 25-iki	június 1-iki	Különb. +több
Magyar 4 százalékos aranyjár.	111.75	111.75	—
" 4 " koronajár.	94.05	93.85	-0.15
Orosz 5 százalékos államk.	85.—	84.60	-0.40
Magyar hitelrészvény	761.50	760.—	-1.50
Osztrák "	660.—	659.—	-1.—
Hazai bank "	285.50	285.50	—
Leszámitoló bank	497.50	499.—	+1.50
Magyar jelzáloghitelbank	485.—	485.—	—
Pesti magyar keresked. bank	3430.—	3435.—	+5.—
Kereskedelmi r. t.	625.—	620.—	-5.—
Salgótarjáni közszénbánya	573.—	571.—	-2.—
Rimamurányi vasút	546.—	544.—	-2.—
Közuti vaspálya	543.—	551.—	+8.—
Városi villamos	293.50	296.—	+2.50
Déli vasut	126.—	129.—	+3.—
Osztr. magyar államvasut	676.50	676.—	-0.50
Adria tengerhajózási r. t.	429.—	438.—	+9.—
Drasche-féle téglagyár	542.—	541.—	-1.—

A gabonátőzsdéről.

A elmúlt hét időjárása nagyjából boros volt és az ország legtöbb részeiben zivataros esők állottak be, melyek a hőmérsékletet lényegesen csökkentették, a vetések fejlődésére pedig igen előnyösen hatottak. Ezek általában javultak is, de a kilátások ezzel még korántsem mondhatók kedvezőeknek. A vizállás tartósan magas. A külföldön is kedvezőbb az időjárás, amennyiben Európaszerte esőzések állottak be, melyekre a vegetációnak nagy szüksége volt és annak fejlődését így előmozdította. A külföldi piacok üzletmenetének eddigi élénksége gyengült, a forgalom is csökkent, a nélkül azonban, hogy ezzel az árakban lényegesebb változás állott volna be. Amerikában az üzlet a spekuláció erős részese mellett, meg nem felelő időjárásra szilárdan indult, az emelkedő irányzat azonban hamarosan csökkent, amikor melegebb idő állt be. A látható készletek e mellett tetemesen gyengültek és az Európa felé uszó mennyiség is lényegesen csökkent. A többi continentális piacokon a hangulat ugyancsak valamivel csendesebb a forgalom gyengült és az árak csak nehezen tartottak. Ugyanez a viszony áll a mi piacunkra is, a forgalom az összes gabonacikkokban korlátozott volt és az árak csökkentek. Buza állandóan csak csekély érdeklődéssel találkozott és az üzleti forgalom a legszerényebb keretben maradt. A malmosok nem érzik szükségét annak, hogy készleteiket szaporítsák, mert a lisztkeletendőségi viszonyok ki nem elégítők. Ennek ellenében azonban a kínálat is mérsékelt és főleg waggonaruból állt, melyet közönségesen offeráltak. A forgalom tehát ama jelentéktelen beszerzésekre szorított, melyekre egyes malmosokban minőségi tekintetből éppen szükségük volt, a vételkedv egy napon sem volt általános és mindkét oldalon tartózkodás volt észlelhető, mely azonban a malmosok részéről volt nagyobb. A lanyhábbra fordult határidőpiac is hozzájárult, hogy a készáruüzlet nehézkesen fejlődjék, az árak lassan csökkentek és csupán ca. 45.000 mm. forgalom mellett a jegyzések 15 fillérral lettek olcsóbbak. Rozs e héten csak csekély figyelemben részesült. A vételen jóformán csak a helyi fogyasztás részesedett, arbitrage vagy elviteli célokra alig mutatkozott érdeklődés. Az árak kezdetben még tartottak voltak, később azonban gyengültek és körülbelül 15 fillért vesztek. Árpa (takarmány- és hántolási célokra) állandóan el van hanyagolva. A kínálat ugyan mérsékelt, de vételkedv sem mutatkozik és a gyárosok tartózkodók voltak, az irányzat így lanyhán fejlődött, az árak ca. 15—20 fillért csökkentek. Zab iránt a kereslet állandóan gyenge, mert a fogyasztás a magas árakkal eddig sem tudott megbarátkozni, másrésztől azonban a kínálat korlátozottsága sem engedi az árnívó jelentékenyebb visszaesését. Így tehát a forgalom tartósan csekély. A hét végével a tulajdonosok valamivel készségesebben kínálnak és a hangulat is csendesebb. Tengeri a határidő jegyzéséhez alkalmazkodik. A vidékre való elszállítás céljaira a kereslet csekély és uszó rakományok iránt (transito Budapest) is csekély az érdeklődés.

Az egyes gabonafajok heti esti — és a múlt hét szombati záró árfolyamait az alábbi táblázat mutatja:

A gabona neme	25-én	27-én	28-án	29-én	31-én	jun. 1-én	Különbözet 25-hez + több - kevesebb
1908. májusi tengeri	12.16	12.06	—	—	12.—	11.94	— —.22
Októberi buza	20.92	20.80	20.56	20.92	20.82	20.74	— —.18
Októberi rozs	17.52	17.44	17.20	17.48	17.40	17.82	— —.30
Októberi zab	14.20	13.98	13.96	14.16	13.95	13.94	— —.26
Juliusi ten- geri	12.16	12.10	11.92	12.16	12.—	11.90	— —.26
	—	—	—	—	—	—	—

A „Magyar Föld“ részvény-társaság vesztesége. A magyar föld részvény-társaság az 1906. évben alakult egy millió korona alaptőkével, amelyből csak 500.000 koronát fizettek be. A részvénytársaság céljával tüzte ki mezőgazdasági területek parcellázását, így a többi között a sárosmegyei Hertneki-uradalom megvételét és fölparcellázva való eladását is. A részvénytársaság 1906. évi december 31-én lezárt mérlegét csak most, 1907. év június elsején teszi közzé. Hogy miért késlekedett a mérleg közzétételével, azt igazolja az a körülmény, hogy a mérleg szerint az elmúlt évben 37.320 kor. 90 fillér vesztesége volt a társaságnak. Érthetetlen ugyanis, hogy amidőn az összes nagy részvénytársaságok, bankok és takarékpénztárak mérlegüket az első évnegyedben közre tudják adni, akkor a Magyar Föld részvénytársaságnak hat hónapig kellett gondolkodnia azon, hogy miképpen hozza nyilvánosságra mérlegét, amely 37.320 korona veszteséget tüntet fel. A társaság múlt évi mérlegszámlája különben a következő:

Vagyon: Ingatlan 2.835.364-92 K. Gazdasági felszerelés 574.124-82 K. Irodaberendezés 545-60 K. Adások 39.342-55 K. Veszteség mint egyenleg 37.320-90 K. Összesen 3.486.698-69 K.

Teher: Részvénytőke 1.000.000 K. 50 százalékos befizetéssel 500.000 K. Hitelezők 2.986.698-69 K. Összesen 3.486.698-69 K.

Veszteség- és nyereségszámla. Kiadás: Üzleti költségek 7517-24 K. Adók 10.293-63 K. Kamatok 131.086-57 K. Összesen 148.897-44 K.

Bevétel: Gazdasági eredmény 111.576-54 K. Veszteség mint egyenleg 37.320-90 K. Összesen 148.897-44 K.

Magyar gyár fiókja Párizsban. A Magyar rugyantaáru gyár részvénytársaság — mint értesülünk, Párizsban legközelebb fiókgyárat fog létesíteni, ahol első sorban tömítő anyagot fog gyártani.

A közúti és városi villamos vasutak fuziója. Az utóbbi napokban a tőzsdén élénk vásárlási kedv nyilvánult meg a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság és a Városi Villamos Vasut papírjai iránt. Ezt az élénk vásárlást a tőzsde közönsége eleinte nem tudta mire magyarázni, mert semmi oly okot nem látott fenforogni, amely e papírok élénkebb keresletét megindokolta volna. Az utóbbi napokban azonban elterjedt az a hír, hogy legközelebb a két villamos vasut-társaság fuzionálni fog egymással. A tőzsdén ezt sokan kétségbe vonták; akik azonban a hírt terjesztették, megindokolták azzal, hogy közúti vaspálya társaság — mint annak idején megírtuk — Kistárca községben 26.000 népszerűtelt telket vásárolt abból a célból, hogy ott waggon- és géppárat rendezzen be és itt fogják készíteni ugye a társaság, mint a városi villamos és a helyi érdekű vasutak összes kocsijait, s itt fogják az összes javításokat is elvégezni. E hírhez járult még az is, hogy mind a két társaság részvényeit egy hatalmas spekulánc-csoport vásárolta. A tőzsdén azt mondják ugyanis, hogy minden ok nélkül nem alakul egy hatalmas spekulánc-csoport, amely a részvényeket élénken és magasabb árfolyamokon vásárolja.

Új biztosítási törvény. Megírtuk, hogy dr. Günther Antal igazságügyminiszter törvényjavasla-

tot dolgoztatott ki biztosítási jogunk legnyomasztóbb hiányainak pótlására. A javaslat, amely főképpen a biztosító társaságok állami ellenőrzését szabályozza, nyolcz paragrafusból áll. A javaslat valószínűleg már ez év őszén szakértekezlet elé kerül.

A kisvárdai ipar- és kereskedelmi bank földvásárlása. A kisvárdai ipar és kereskedelmi bank — mint értesülünk — megvásárolta Kern Lipót faterkeskedő örökösének Hagymátfalva (Biharm.) területén fekvő 8000 k. holdas birtokát kétmillió-öttszáz ezer koronáért. Érdekes a felemelésre, hogy a banknak egymillió korona alaptőkéje van és az 1905. évi mérleg szerint az üzleti nyereség 153.386 koronát tett ki, amely nyereség az alaptőkének több mint 15 százalékos kamatoztatásnak felel meg. A bank a birtokot parcellázatni fogja.

A gyapju kedvezményes szállítása. A kereskedelemügyi miniszter szállítási kedvezményt engedélyezett az ideai gyapju-aukcióra rendeltetett gyapju-küldeményekre. A kedvezmény május 15-től a visszatérésig, de legkésőbb október 31-ig érvényes.

A pénzpiacról. A pénzpiacra az ultimo-szükséglet nagyobb mérvben jelentkezett, úgy hogy elég élénk forgalom volt észlelhető. Ha a kamattételek nem mutatnak lényegesebb emelkedést, úgy az annak tulajdonítható, hogy a 4%-os magyar koronajáradék-szelvények beváltására szolgáló javadalmazás a pénzügyminisztérium részéről a beváltó helyeknek rendelkezésére bocsátatott. Ezen dotációs összegnek, amely mintegy 40 millió koronát tett ki, volt köszönhető, hogy az ultimo-üzlet csaknem változatlan kamattételek mellett bonyolódott le. És éppen e körülmény folytán a benyújtások az Osztrák-Magyar Banknál is aránylag nagyobb keretben mozogtak, mert a jelentkezett szükséglet a nyílt piacon talált kielégítést.

Elsőrangú váltók kamatlába 4³/₁₀—4⁷/₁₀%-ék, malomváltók 4¹/₂%-ék mellett csakis az Osztrák-Magyar Banknál találnak elhelyezést, míg kereskedelmi tárca váltók lejárt és bonitás szerint 4⁷/₈—5-től fölfelé igényelnek.

Az erdélyi komlótermelés fellenütése. Az utóbbi években Erdélyben, főleg Segesvár vidékén igen fellenütött a komlótermelés. A segesvári komló-vásárok már az idegen sörgyárak megbízottait is idevonták, jelétül, hogy az erdélyi komló nem is nehéz szerrel külföldi piacot is szerezhet. Erre való tekintettel Darányi földművelésügyi miniszter, hogy a kistermelőket is bevonja a nagyobb beruházást és talajelőkészítést igénylő komlótermelésbe, a segesvári komlószövetkezetnek 10.000 korona állami kölcsönt adott arra a célra, hogy a termelőknél beraktározott komlójára addig is míg az árak emelkednek, kölcsönöket adhasson.

Új angol biztosító intézet Magyarországon. The Consolidated Life Ins. Comp. angol biztosító társaság — mint értesülünk — azt határozta, hogy Magyarországon fiókot állít fel. Már budapesti igazgatóját is kiszemelte Stern Gusztáv személyében.

40 millió korona behozatali többlet Ausztriából 4 hó alatt. A központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak április havi forgalmára vonatkozó adatokat. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 465-6 millió koronával szemben ez év január—április havában 466-8 millió korona volt s ebből 362-7 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivitelünk az 1906. év első négy hónapjához képest szintén emelkedett. Míg ugyanis a múlt év első négy hónapjában a kivitel értéke 428-4 millió K. volt, a f. év első 4 hónapjában 439-8 millió koronát tett, mely összegben Ausztria 322-3 millió koronával részesedik. Az 1907. év négy első hónapjában árumérlegünk összesen csaknem 27 millió, Ausztriával szemben pedig 40-4 millió korona behozatali többletet tüntet fel.

Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar készgyártmányai szerepelnek. Ezen áruk behozatali értéke az év első négy hónapjában

ban 132-9 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebb, mint 128-7 millió koronával részesedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában közel 58-5 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 34-5 millió koronát. Konfekcionált árukból behozatalunk értéke 28-4 millió koronát ért el, s ezen tarifaosztályban 6-7 millió koronával a fehérnemű, 7-4 millió koronával a férfiruhák és 5-5 millió koronával a kalapok szerepelnek. Jelentékeny behozatalunk volt még bőr és bőrárúkból: 27-4 millió korona (ebből 25 millió Ausztriából), vas és vasárúkból 23-5 millió korona (ebből 19-6 millió Ausztriából) gépek és készülékekből 13-5 millió korona (ebből 8-4 millió korona Ausztriából).

Legfontosabb kiviteli cikkekünk ezuttal is a gabonaneműek és a liszt. Liszt kivitelünk január—április hónapokban 62-5 millió koronát tett s ez összegből 54-1 millió korona értékű Ausztriába szállított. Buzakivitelünk értéke 33-7 millió korona volt (az előző év négy első havában 27-6 millió): rozs kivitelünk 11-1 millió, árpakivitelünk 13-4 millió, zab kivitelünk 8-7 millió, tengeri kivitelünk 19-3 millió, (az előző év négy első havában 8-5 millió) korona értéket képviselt.

A vágó és igásállatok kivitele az előző év négy első havának eredményéhez képest, jelentékeny csökkenést mutat s 65-8 millió koronáról 52-2 millió koronára szállott le. A csökkenés legnagyobb a sertés kivitelénél: 6-3 millió korona s ezenkívül még ló kivitelünk 1-7 millió koronával, ökrök kivitelünk 3-7 millió koronával, a tehén kivitelünk pedig 1 millió koronával csökkent.

A közúti új vonalai. Már megírtuk, hogy a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság új vonalak építését tervezi. Ugy értesülünk, hogy a társaság igazgatósága eddig elkészítette a bécsi-uti vonal terveit. Ez a vonal az ó-budai vonalból a Zsigmond-téren fog kiágazni, a bécsi-uton végighaladva a Vörösvári-uti vonalba kapcsolódik be s új körforgalom berendezését teszi lehetővé. — A villányi-uti vonal terveit is elkészítette. Ez a kelenföldi vonalból a fehérvári- és Átlós-utak keresztezésénél fog kiágazni, a villányi-uton a délvasuti alóljáró alatt vezetve a győri-uton és innen az Alkotás-utcába kanyarodik be, ahol az Enyedi-utca sarkán a farkasréti vonalba kapcsolódik be. — A már régebben tervezett kőbánya-rákospalotai vonal terveinek módosítását is eszközölte az igazgatóság akkép, hogy az folytatólag Rákospalotán a Vezér- és Füredi-utakon és a Hajtsár-uton át a budapesti helyi érdekű vasutak szinkrotai vonalába beágazik. — Az Erzsébet királyné-uti vonal folytatásaképp Palota-Ujfalun át Rákospalotáig szintén tervez egy új vonalat, melynek terveit is elkészítette.

Változások a sörszállítványok kezelésénél. Az Ausztria-Magyarország és a megszállott tartományok közti áruforgalomban a sörszállítványok kezelésénél a mértékhiitelesítő hivatal jelzése volt az irányadó mérték. A kezelés egyszerűsítésére végett most azt a könnyítést léptették életbe, hogy a sörszállítványok még abban az esetben is kerek számokban 25, 50, 100 és 200 liternek veendő, ha a mértékhiitelesítő hivatal jelentése szerint a hordók nem felelnek meg pontosan a fenti mértéknek. A megengedett eltérések felfelé és lefelé egy, kettő, négy és hat liter között váltakoznak a hordók nagysága szerint.

A balatonvidéki vasut. Megírtuk már, hogy a balatonvidéki vasut 133 kilométer hosszú vonalának kiépítésére versenytárgyalést hirdettek, s az államvasut igazgatóságához beérkezett tizenegy ajánlat közül a legolcsóbb Babocsay és Baján építővállalkozók ajánlata volt, akik 7.330.000 koronáért vállalták el a vasut kiépítését. A többi pályázók ajánlata a következő volt: Freund Henrik és fia 8.375.000 korona, Tolnay horvát-magyar építővállalat 7.535.000, Rényi és Bottenstein 8.720.000, Feiks, Ramer és Hirsch 8.384.500, Pallós Ármin 8.006.000, Fischer Henrik 8.399.000, Schiffer Miksa 8.150.000, Gregersen 8.320.000, Mandel és Quittner 6.800.000 és Grünwald testvérek 7.592.000 korona. Helyén találónak tartjuk,

MOLL-féle SOSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan háziszor mindama gyomor bajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

összegeben a koronával egy magán-üzemekből állt árukból át ért el, s a fehér-árak és 55 k. Jelentősebb áruk: (sztrábiából), (ebből 196 61 135 mil- sztrábiából). ezáltal is a k január- t tett s ez Ausztriába millió ko- vában 276 akivitelünk tengeri ki- első havá- .

előző év est, jelen- koronáról skenés leg- korona s koronával, tehénkivi- nt.

x, hogy a uj vonalak a társaság si-uti vonal ból a Zsig- ton végig- csoltatik be ehetővé. — ette. Ez a Átlós-utak anyi-uton a öri-uton és e, ahol az a kapsol- kőbánya— is eszkö- folytatólag cákön és a ekü vasutak z Erzsébet -Ujfalun át malat, mely-

lésénél. Az t tartomá- nyok ke- rése volt a itése végett hogy a sör- n is kerek- veendők, e szerint a fenti mér- lé és lefelé itakoznak a

ár, hogy a sszu vona- lettek, s az t tizeneg y és Baján 330.000 ko- a többi pá- nd Henrik vát-magyar Bottenstein 8,384.500, k 8,399.000, k 8,320.000, wald test- nak tartjuk,

A pécsi iparoskongresszus. Az ipartestületek Országos Szövetsége Pécsre iparos-nagygyűlést hívott egybe, amelyet szeptember hó folyamán akartak megtartani. Időközben azonban egyes ipari szakmák képviselői azt az óhajtást terjesztették elő, hogy miután szeptember hó folyamán az iparosságot a fokozottabb munka visszatartja a gyűlésen való részvételtől, a kongresszus határidejét tegyék előbbre. A szövetség méltányolva ezen óhajtásokat, másrészt Pécs városában szeptember hóban ugyanis egymást érik a kongresszusok, elhatározta, hogy az iparos nagygyűlést *augusztus hó 18., 19. és 20. napjaira* helyezi át. A végleges napirendet legközelebb teszik közzé.

Villamos vasutaink forgalma. A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság vonalain május havában összesen 498.745 korona bevétel éretett el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 431.600 koronát tett ki. Január 1-től az összes bevétel 2,136.011 koronára rugott a múlt év ugyanezen időszakában elért 1,936.642 korona bevétellel szemben. — A *Ferencz József földalatti villamos vasuton* május havában 418.910 szállított személy után 62.684 korona bevétel éretett el. Január 1-től összesen 1,688.514 szállított személy után 265.164 korona volt a bevétel. — A *budapesti közúti vaspálya társaságnak* május havában 1,016.463 korona bevétel volt; a múlt évi május havában 839.982 korona. Az összbevétel január 1-től május hó 31-ig 3,985.405 korona, a múlt év hason szakában 3,535.602 koronára rugott.

A „Standard” közgyűlése. A Standard életbiztosító társaság 81-ik közgyűlést április 22-én tartotta, a társaság székhelyén, Edinburghban. Az igazgató-tanács jelentéséből közöljük a következő adatokat: Az 1906. évben 6497 ajánlat lett benyújtva 75,209.607 korona biztosított összegről és kiállított 5486 kötvény, 57,703.302 korona biztosított összegről, 2,565.152 korona első évi díjjal. Az üzletév végén a társaságnál a biztosítási állomány 707,188.033 korona biztosított összeg volt és az évi jövedelem 36,137.825 koronára rugott, miből 24,326.566 korona díjbevétel és 11,831.259 korona a beruházások jövedelme. Továbbá életjáradékokért 2,168.949 koronát vetelezett be a társaság az elmúlt évben. A társaság vagyona az elmúlt évben 9,211.415 koronával 285,000.000 koronára emelkedett. Halálesetek és esedékességek fejében a társaság 1906-ban 17,888.826 koronát fizetett ki. Fennállása, vagyis 1825. óta több mint 170 millió korona nyeresémet utalt át a biztosítottaknak és több mint 600 millió koronát folyósított halálesetek folytán. A társaság vagyonából 96,652,198.50 korona van jelzálogkölcsönökben elhelyezve, a társaság kötvényeire és ezzel összefüggő kölcsönökben 27,689,120.36 korona kölcsönök, kötvényekre 1,009,291.95 ház és földbirtokokban 26,205,484.66 korona, értékpapirokban 118,150,643.72 korona, bankletétek és készpénz 6,971,933.20 korona és 12,274,507.22 korona különféle értékekben.

Az 1864. évi államsorsjegyek húzása. Bécsből jelentik: A 300,000 koronás főnyereményt a 730 sor 48 szám nyerte; nyertek továbbá 40000 K. 2924-37, 20000 K. 730-24, 10000 K. 1352-8, 3627-88, 4000 K. 1299-63, 2327-18, 2000 K. 725-85, 1043-46, 2439-21, 800 K. 562-26, 721-10, 720-31, 730-65, 1043-22, 1183-42, 1880-85, 1903-8, 1903-86, 2232-46, 2232-54, 2466-61, 2439-49, 2862-11, 2924-17, 3063-17, 3063-32, 3077-55, 3077-60, 3977-88, 3156-1, 3158-49, 3165-30, 3165-93, 3192-64, 3373 58, 3627-50, 3627-62, 3728-32, 3723 70, 3728 77, 3843-21, 3869-58, 3869-71, 3875-73, 3930-13, 3930-88, 3930-94, 3930-98. A többi 4054 szám egyenkint 400 koronát nyer.

A pécsi kiállítás erdészeti osztálya. A pécsi kiállítás erdészeti és vadászati csoportját, most nyitottak meg. A kiállítás nagyarányú; a földmívelésügyi és közoktatásügyi miniszterek, Eszterházy Miklós és Montenuovo hercegek Zichy Gyula gróf pécsi püspök adták a tölgy és nyírfából készült faanyagokat; ebből épült ódon várkastély mintájára a hatalmas tornyokkal ékes pavillon. A kiállítók közt első helyen áll a földmívelésügyi minisztérium. Erdőgazdaságait, szakiskoláit kísérleti telepeit, állami csemetekerteket, a kártévő állatok ellen való védekezést mutatja be.

Fizetőképzetlenségek. Vasvári Simon budapesti férfiruha szabó (VII., Erzsébet-körút 58.) a munkabérek tetemes emelkedése, a kedvezőtlen inkasszó, a külvív követelések elérhetetelenedése miatt fizetőképzetlenséget jelentett, Tartozik árukért 20.200, pénzért 3000 koronával. Ezzel szemben áruaktára 6000, jó követelése pedig 4000 koronát érnek. — Megírtuk, hogy Ági Lajos budapesti vaskereskedő cég fizetőképzetlenséget jelentett. A cég hitelezői nem fogadták el az adós egyezségi ajánlatát s egyik hitelező máris csődöt kért a cég ellen. — Jelentettük, hogy Neumann Jakab és fia pozsonyi fűszeráru nagykereskedő fizetőképzetlenséget jelentett. Most állították össze a cég passzíváját. E szerint tartozik 210 hitelezőnek árukért 118.538, pénzért 17.000 és pénzintézeteknek 17.538, ifj. Neumann Jakabnak 15.000, adóért 4000 koronával. Ezzel szemben az áruk 59.074, a külvívóságok 33.495 korona értékűek. — Adler J. fővárosi ékszerész fizetőképzetlen. Tartozásai 200.000 koronára ragnak s leginkább a budapesti s a pörceheimi piacot érdeklik.

Első Loánykiházasító-Egylet mint szövetkezet gyermek- és életbiztosító-intézetnél (Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapították 1866-ban). Május havában 2,092.630 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,807.030 korona értékű biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 113.188 korona 22 fillér fizetett ki. 1907 január 1-től május 31-ig bezárólag 9,909.730 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 8,532.530 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 475.951 korona 70 fillér és az intézet fennállása óta 11,679.197 korona 61 fillér fizetett ki.

Nyilt-tér.

(E rovatban közléseket nem vállal felelőséget a szerkesztőség.)

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Rudán.
Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forrómeleg, kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizuszodák. Olcsó és gondos penzió. Csusz, köszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budán.

Vérgyógyítás.
Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható **köszvény-, asztma-, görvélykór-, szív-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban** (neurasthenia) és nemely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelhetős és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelése van.

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendei és naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Nagyot hallók! Kérjenek képes ájrgyűzőket hallócsővelről, hallócsőveket kívánatra kiválasztásra is küldök.

KELETI I. orvos-sebész műszergyáros, Budaest IV.

Elvagyat javít, gyomorrontást megakadályoz a KRISTALY-forrás

szénsavval telített ásványvíze. Legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Vidékre és külföldre kérjen fuvardíjmentes szállítástól árjegyzést és címezze: Szt. Lukácsfürdő Kútállalat, Budapest-Budán.

Ifj MECHLOVITS TIVADAR
mű- és czimfestő
kizárólag Budapest, VI., Váci-körút 55.
TELEFON 66-72

Nászajándékok
és ezüstlakodalmi ajándékok
Rothauser M. Ignác és Fia
BUDAPEST,
Deák-tér 6. Anker-udvar
Király-utca sarkán.

The Mutual
New-Yorki életbiztosító-társaság
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.
Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánfizetési kötelezettség nélkül. — Részvényesei nincsenek.

Összes vagyon 1906. december 31-én
2.569,246,889.02 frank

Biztosítási állomány 1906. december 31-én
7.861,436,000.— frank.

Vezérigazgatóság Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

KALIPTAS
A legjobb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** os. és kir. udv. száll.
Budapest, IV., Koronaherczeg-ut. 2.
yógyszerész, drogeria és finomabb üzletekben,
Kis tabus 60 fillér. Nagy tabus 1 korona. **Fogpép**

Hazai termék!
A Mohai
ÁGNES
forrás.
Elsőrendű természetes szénsavas natrontartalmu ásványvíz.

Idéges gyomorbaj, légső, tüdő-, gyomor- és bélhurut, csontlágulás, vese- és hólyagbántalmak esetében, kitűnő eredménnyel használtatik, kellemes borvíz. **10/10 literes üvegekben 36 fillér.** — Üres üvegért 8 fillér térül vissza. Hogy bárki által olcsón beszerezhető legyen, már a vidéki nagyobb városokban lerakatok szervezettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét **ingyen kapható.**

25048 A forráskezelőség.
Főraktár **Édeskuty L.** os. és kir. udv. száll. ná
Budapesten: **Erzsébet-tér 8.** Telefon 16-82

por
melyekből a gyógyszer-ekben 2 kor
z, cs. és által
r.
tnok. — A ével ellátott

legelegánsabb urinak, ugyszintén eredeti korhű **díszmagyar ruhákat** **jutányosan készít és kölcsön ad** **Szegfü és Mártha** **BUDAPEST IV., Váci-utca 20**

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTÖZSDE

Gabonatózsde.

A mai készáru piacon az üzlet valamivel gyengébb volt, s mindössze 12.000 mm. buza került forgalomba változatlan áruk mellett. Rozs 5 fillérrel olcsóbb lett, míg zab és tengeri csendes irányzatú volt. A határidőpiacon szintén gyöngye volt az irányzat, s olyan kedvetlen vásárlási kedv mutatkozott, amilyen az egész héten nem fordult elő. Az áruk a lanyha irányzatú — melyet a kedvezőbb vetési híreknek tulajdonítunk — valamivel olcsóbban záródtak.

Vetések állása a külföldön.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a konzuli jelentések alapján a külföldi vetések állásáról a következőket közli:

Olaszország. A milánói cs. és kir. konzul május első feléről a következőket jelenti: A késve jött kiadó csapadék a mezőgazdaságra igen kedvező hatással volt. A vetések mindenütt szépen fejlődnek, azonban az eső nyomán beállt hűvös időjárás következtében fejlődésükben mégis visszamaradtak. A tavaszi vetések jól állanak.

A genai cs. és kir. főkonzul május 2-ikáról jelenti, hogy az utóbbi hetekben esett eső a növényzetre általában jótékony hatással volt és az egyidejűleg bekövetkezett meleg időben gyorsan fejlődésnek indult. A gabonavetések, nevezetesen buza, majdnem kivétel nélkül az egész országban jól állanak, ugyancsak szőlőből és gyümölcsből is jó termésre van kilátás.

Oroszország. Az odesszai cs. és kir. főkonzul április haváról a következőket jelenti: Az őszi vetések állása április végén jó. Cherson kormányzóság egyes járásában a fagy kárt tett a vetésekben, azonban egyebütt általában itt is kielégítő az őszi vetések. Tauris kormányzóságban a vetések a Dnjeper terület kivételével jól állanak. A kievi területben az őszi vetések kielégítően állanak. A tavaszi vetést a hűvös, esős időjárás következtében későn kezdték meg és sok helyen április végén sem fejezhették be.

Spanyolország. A madridi cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a terméskilátások nagyjából kielégítőek.

Franciaország. A bordeauxi cs. és kir. konzul jelentése szerint az őszi nagyobbrészen türethető és kielégítően fejlődnek, az aratás jóval később fog bekövetkezni.

Svájc. A genfi cs. és kir. konzul jelenti, hogy az őszi általában kielégítően állanak, a tavaszi fejlődését is dicsérik. A fű terméskilátások is jók.

Törökország. A konstantinápolyi cs. és kir. konzul jelenti, hogy az áprilisi nagy esőzések és áradások következtében a növényzet úgy Anatóliában, mint Ruméliában sokat szenvedett, viszont igaz az is, hogy a korábban elvetett tavasziakra a nedves időjárás jó hatással volt. Az őszi vetések kiszáradás, illetve kifagyás és kipállás folytán mintegy 15—20 százaléknyi hiányt tüntetnek fel.

Bulgária és Keletrumélia. A ruscsuki cs. és kir. konzul jelenti, hogy a mintegy 35—40 százaléknyi őszi vetés tönkre ment. Igen sok őszi gabonaterület hüvelyesekkel és takarmánymagokkal vetetett be és ahol még nem volt késő, tengerivel is jóval nagyobb területet használtak fel. A filippopoli cs. és kir. konzul jelenti, hogy az őszi vetések nem kielégítőek.

Románia. A bukaresti cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a terméskilátások az őszi vetésekben nem jók. Igen sok kárt okoztak a férgek és egerek is az őszi vetésekben, amelyekből közel 25—30 százalékos kiszáradás alá került, azonfelül, hogy a megmaradt területre is a vetések általában ritkák, aprók és gazosak. Egyedül országos kiadó eső mentheti meg az őszi vetést a végpusztulástól és ekkor is legfeljebb gyenge közép eredményre lesz kilátás.

Portugália. A kedvező esős időjárás következtében az őszi vetések kielégítően gyarapodnak. A tengeri szépen fejlődik. (A jelentés május 24-éről kelt.)

Szerbiában az ideai terméskilátások kedvezőtlenebbek s attól félnek, hogy úgy a gabonanemű, mint a szilvatermés messze mögötte marad az előző év terméseredményének. Kevés volt az eső és sok volt az árvíz. A várható tengeritermést ez idő szerint még hozzávetőleg sem lehet megbecsülni. A szilvának sokat ártott a napokig tartó meleg szél, amely megtizedelte a szilvafák virágzását.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 81 k. 21.—K, 300 mm. 81 k. 20.90 K, 270 mm. 80 k. 20.80 K, 200 mm. 80 k. 20.80 K, 100 mm. 80 k. 20.80 K, 150 mm. 80 k. 20.90 K, 200 mm. 80 k. 20.80 K, 200 mm. 80 k. 20.60 K, 100 mm. 79 k. 20.60 K, 100 mm. 79 k. 20.70 K, 100 mm. 79 k. 20.70 K, 100 mm. 77 k. 19.70 K, 150 mm. 76 k. 19.30 K, mind három hónapra.

Fejérmegyei: 350 mm. 80 k. 20.80 K, 500 mm. 77 k. 19.89 K, mind három hónapra.

Komáromi: 3200 mm. 78 k. 20.15 K három hónapra.

Bácskai: 400 mm. 76.8 k. 19.30 K három hónapra.

Bánsági: 1190 mm. 80 k. 20.80 K. 1000 mm. 79.5 k. 20.80 K mind három hónapra.

Pestmegyei: 150 mm. 79 k. 20.30 K, 140 mm. 78.5 k. 20.20 K, 150 mm. 78 k. 20.20 K, 100 mm. 77 k. 19.90 K, 100 mm. 77 k. 19.60 K, mind három hónapra.

Rozs. 100 mm. 15.80 K, 200 mm. 15.70 K, 100 mm. 15.20 K, 200 mm. 15.65 K, mind készpénzfizetés mellett, paritásra, készpénzfizetés mellett.

Zab. 200 mm. 16.10 K, készpénzfizetés mellett. Az áruk 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. május 30-tól május 31-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	30922	—
Rozs	543	—
Arpa	556	—
Zab	4376	7867
Tengeri	22636	9117
Liszt	6169	24706
Korpa	500	8631

A határidőpiacon kötöttet:

Déllelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre	10.40, 10.38, 10.40, 10.30
Rozs októberre	8.67, 8.63, 8.60
Zab októberre	7.—, 6.96
Tengeri júliusra	5.99, 6.01, 5.97
Tengeri májusra	6.01, 5.97

Déli 1 órakor zárulnak:

Buza októberre	— — — — — 10.32—10.33
Rozs októberre	— — — — — 8.62—8.63
Zab októberre	— — — — — 6.95—6.96
Tengeri júliusra	— — — — — 5.94—5.95
Tengeri májusra	— — — — — 5.95—5.96

Délutáni forgalom.

Délután változatlan, irányzat mellett az áruk megtartották árfolyamukat, kivéve a búzát, amelynek ára emelkedett.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi buza	10.37—10.38
októberi rozs	8.61—8.66
októberi zab	6.97—6.98
júliusi tengeri	5.95—5.96
májusi tengeri	5.97—5.98

Értéktözsde.

Az értéktözsde lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be. Az egyes kötések ezek voltak:

Előzőzsde.

Az előzőzsde csekély üzlet mellett csendes volt. Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 661.25—660.—, Magyar hitelbank 762.75—761.50, Magyar leszámítóló- és pénzváltóbank 499.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 485.—, Osztrák-magyar államvasut 676.50—677.—, Déli vasut 129.50—130.—, Rimamurányi vasut 545.—545.50, Magyar koronajáradék 93.80—93.85, Közüti vasut 552.50—553.—, Városi villamos vasut 298.—299.—, 3 százalékos jelzálogorsjegy —, Hazai bank 286.50—286.—.

Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 485.25—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Rimamurányi vasut 545.—, Magyar koronajáradék 93.90—93.95, Közüti vasut 554.50—552.50, Városi villamos vasut —, Orosz járadék —, 3 százalékos jelzálogorsjegy —, Hazai bank 286.50—286.—.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 660.—660.50, Magyar hitelbank 761.50—762.—, Magyar leszámítóló- és pénzváltóbank 499.—500.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 485.—486.—, Osztrák-magyar államvasut 676.50—677.—, Déli vasut 129.50—130.—, Rimamurányi vasut 545.—545.50, Magyar koronajáradék 93.80—93.85, Magyar aranyjáradék 111.75—112.—, Közüti vasut 552.50—553.—, Városi villamos vasut 298.—299.—.

Déli tözsde.

A déli tözsde bécsi eladásokra kissé elgyengült.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 660.—659.50, Magyar hitelbank 760.50—761.50, Magyar leszámítóló és pénzváltóbank 499.—500.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 485.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 128.50—129.—, Rimamurányi vasut —, Magyar koronajáradék 93.85—93.90, Magyar aranyjáradék —, Közüti vasut 552.—551.—, Városi villamos vasut 298.—295.50, Orosz járadék —, Hazai bank —.

Helyi értékekben kötöttet: Salgótarjáni kőszénbánya 571.—571.50, Konvertált sorsjegy —, Kereskedelmi bank —, Magyar agrárbank —, Danubius —, Drasche —, Konvertált sorsjegy —, Ujlaki téglagyár —, Budapesti gőzmalom 1505.—, Ganz vasgyár —, Felten kábelgyár —, Hazai sorsjegy 115—115.25.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 659.50—660.—, Magyar hitelbank 760.50—761.—, Magyar leszámítóló és pénzváltóbank 499.—500.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 485.—486.—, Osztrák-magyar államvasut 676.—676.50, Déli vasut 129.—129.50, Rimamurányi vasut 545.—545.50, Magyar koronajáradék 93.85—93.—, Közüti vasut 541.50—542.—, Városi villamos vasut 296.—296.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 3—4, nyolcz napra 6—8 K, Junius vége 14—16 K.

Utótözsde.

Az utótözsde gyenge marad.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 659.—659.50, Magyar hitelbank 760.—760.50, Magyar leszámítóló és pénzváltóbank 499.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, Osztr.-m. államvasut 676.50—676.—, Déli vasut 129.—129.50, Rimamur. vasut 544.—544.50, Magy. koronajáradék —, magy. aranyjár. —, Közüti vasut —, Városi villamos vill.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 659.—659.50, Magyar hitelbank 760.50—761.—, Magyar leszámítóló és pénzváltóbank 499.—500.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 485.—485.50, Osztrák-magyar államvasut 676.—676.50, Déli vasut 129.—129.50, Rimamurányi vasut 544.—544.50, Magyar koronajáradék 93.80—93.85, Magyar aranyjáradék 111.75—112.—, Közüti vasut 541.—542.—, Városi villamos vasut 296.—297.—.

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, június 1. (Az Egyetértés távirata.)
Buza: Tiszavidéki 10.50—11.10, bánati 10.15—10.70, tótfelvidéki és csepelszigeti 9.60—10.05, marchfeld 9.70—10.10, mosoni és györi —, — K.

Rozs: Tótfelvidéki 8.45—8.65 K, csepelszigeti —, pestmegyei 8.50—8.70, különféle magyar 8.35—8.65, osztrák 8.40—8.65 K.

Arpa: tótfelvidéki —, déli vasuti —, —, tiszavidéki —, — K.

Magyar tengeri: 6.40—6.65 K, cinquantin —, — K.

Magyar közepes zab: 8.40—8.60 K, elsőrendű —, válogatott —, — K.

WIKUS
CSOKOLÁDÉ GYÁR
BUDAPEST
IV DEÁK FERENCZ-UTCA 17

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAOPOR

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, június 1. A magyarországi válsághírek élénk mozgalmat keltettek a tőzsdén és fokozták a mai forgalmat amugy is jellemző kedvetlenséget, úgy, hogy daczára Roosevelt kedvező hatású beszédének, nyomott hangulat uralkodott az egész piacon. A kedvezőtlen hangulat átsapott a déli tőzsde elejére is. A kedvetlenség változatlanul tart.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 660.—, Magyar hitel 762.—, Államvasut 677.50, Déli vasut 130.25, Alpesi bányatársulat 591.75, Rimamurányi 543.50, Májusi járadék 97.95, Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy 183.50, Német márka 117.71, Prágai vasmű —, Unio-bank 562.—, Laenderbank 445.50, Bankverein —, Elbavölgyi —, alpesi bánya —.

A déli tőzsde nagyobb leadások miatt a déli vasut részvényei estek.

Jegyzetek:

Osztrák hitel 659.50, Magyar hitel 761.—, Ländlerbank 445.50 Unio-bank 562.—, Államvasut 677.50, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 128.25, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 591.25, Májusi járadék 97.90, Magyar koronajáradék 93.80, Török sorsjegy 183.50, Német márka 117.72, német márka —, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 543.50, Orosz jár. —.

Bécs, június 1. (Osztrák értékek zárlata.)

42 százalékos papír-járadék 97.90, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.85, 1860-as sorsjegy 151.40, Osztrák hitelsorsjegy 433.—, Angol osztrák bankrészvény 304.50, Bécsi Bankverein 541.50, Osztrák-magyar bank 1769.—, Déli vasut 128.—, Dunagőzhajózási társaság 1022.—, Dohány részvény 414.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.34, Német bankváltók 117.70, Osztrák Lloyd 468.—, 4.2 százal. ezüst járadék 97.85—40, Osztrák koronajáradék 98.05, 1864-es sorsjegy —, Osztrák hitelintézeti részvény 658.50, Union-Bank 662.25, Osztrák Ländlerbank 445.50, Osztrák-magyar államvasut 675.25, Elbavölgyi vasut 420.50, Alpisi részvény 591.50, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 240.72, Lipótkohó 485.—, Töröksorsjegy 182.50, Szilárdult.

Bécs, június 1. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járadék 111.45, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 145, Magyar hitelbank részvény 758.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 542.90, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 427, Magyar koronajáradék 93.70, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 193.—, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 483.50, M. keresk. bank —.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 1. (Tőzsdejelentés.) A páris tőzsde tegnapi gyöngye irányzata, ugyszintén a new-yorki tőzsde gyöngesége bénítólag hatott a vállalkozási kedvre és azt eredményezte, hogy a tőzsde határozatlan irányzattal indult. Nagyjában azonban az árfolyamok állása jelentékenyebben nem változott és csak Kanada-Pacific, valamint Pennsylvania-értékek indultak New-Yorkra 1%-kal alacsonyabban. Kohóértékek a hírlapok magas osztalék-beccselési folytán javultak, míg szénértékek gyöngébbek voltak, minthogy kedvezőtlenül itéltek meg azt, hogy a szénzindikátus angol szenet vásárol. Trustdinamit értékek, melyek után 6%-os osztalékot fizettek, a tegnapi közgyűlés azon kijelentésére, hogy a robbanóanyagipar súlyos válságát a lelkiismeretlen konkurrenzia kiélesítette, csökkentek. Járadékok közül 902-es oroszok csökkentek állítólag arra a hírre, hogy a dumát legközelebb feloszlatták. Hajózási értékek forgalma eleinte szilárd és később is javultak, míg kohó-értékek átmeneti élénk emelkedés után, főleg Phönix és német luxemburgiában mérsékelten csökkentek. Bankok forgalma csöndes üzlet mellett állandó. Az üzlet a gabonátőzsde szilárdságának hatására alatt lanyha és gyöngyöggé. A készpénz-piacz ipari értékeinek forgalma eléggé szilárd. Napi pénz 4 1/2, magánleszámítási kamatláb 4 1/2%.

Zárlatok jegyzetük: 42 százalékos papírjáradék 99.30, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 206.50, Déli vasut 25.75, Orosz bankjegyek 215.—, 4 százalékos orosz kölc. tsz 71.75, Disconto Commandit 170.—, Dinamit-truzst 158.70, Harpeni 207.60, Unifikált török

járadék —, 42 százalékos ezüst-járadék 97.60, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.60, Magyar koronajáradék 93.60, Osztrák-magyar államvasut 14415.—, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék 103.25, Alt. villamossági Edison 199.—, Gelsenkircheni 196.—, Laurakohó 225.75, Gyengült.

Frankfurt, (Zárlat.) június 1. 42 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.05, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Osztrák hitelintézeti részvény 206.50, Osztrák-magyar államvasut —, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bankverein 135.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar kölcson 75.40, 42 százalékos ezüstjáradék 99.25, Osztrák koronajáradék 97.20, Magyar koronajáradék 93.60, Osztrák-magyar bank 126.90, Déli vasuti részvény 96.—, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.50, Párisi váltóár 81.40, Union bankrészvény —, Alpisi bányarészvény 308.50, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) június 1. 42 százalékos ezüstjáradék 99.—, Sorsjegy 152.—, Déli vasut 25.70, 4 százalékos Aranyjáradék 98.70, Osztrák hitelrészvény 206.50, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 102.90, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.60, Szilárd.

London, június 1. Angol consol 84 1/16.

Páris, június 1. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.15 Oszl. aranyjáradék 98.40, Magyar aranyjáradék 95.15, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 495.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.17, Déli vasut elsőbbségi kötv. 317.—, 5 százalékos Marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 94.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.80, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 89.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 88.06, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 488.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 93.27, 4 százalékos unifikált török jár. 93.90, Török sorsjegy 156.—, Török dohányrészvény 439.—, Osztrák földhitelintéz 1088.—, Osztr. Ländlerbank 172.—, Magyar Jelzálogbank 513, Banque de paris 1475, Banque Ottomane 712.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 132, Meridionalvasut 132, Keleti vasutak —, Waggon Liits —, Hartmann gépgyár 666, Rio Tinto 2245, Sucrerie d'Egypte 38, Tula 642.50, Thomson Houston 35.50, Urikanyi kőszén —, Chartered —, De Beers 35.50, East Rand 642.50, Jagersfontein 104.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 53.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 102.81, Váltó Bécsre (rövid) 104.31, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra 7/16, Csek Londonra 251.30, magánkamatláb 3 1/16, nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, június 1-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 138—140 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 140—141 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 141—142 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslelétszám: 1907. évi május 30. napján volt készlet 33712 drb., 1907 május hó 31-án felhajtott 203 darab, 1907 május 30. napján elszállított 316 darab, 1907 június 1. napjára maradt készletben 33599 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlanul nyugodt.

Sertéskenyvesítés.

Budapest, június 1. (Hiv. tud.) Tegnapról maradt 378 darab sertés, 70 darab süldő, — darab malacz, összesen — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 325 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 703 darab sertés, 38 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 270 darab sertés, 38 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 433 darab sertés, 32 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 108 — fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kg-ig 102—106 fillér, ételsuly levonással — korona, fiatal nehéz, 300 kg-on

felül — korona, ételsuly levonással 136—144 korona, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsuly levonással 138—145 korona, könnyű 220 kg.-ig — korona ételsuly levonással 135—144 korona. Belföldi süldő 100—112 korona. Horvát süldő 92—100 korona. A vásár irányzata lanyha, az árak változatlanok.

Üzleti hetiszemle.

Sertés vásár. Budapest-Kőbánya, 1907 május 31. Az üzlet hizott sertésekben lanyha volt. Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 kilogr. nehéz 140—141 fill. 280—300 kgr. nehéz. 142—146. Öreg 300 klg. tulli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta klg.; páronként 45 klg. ételsulylevonás és 4 százalékos engedmény szokásos. Elesegárak: Tengeri uj K 13.20. Arpa K 15.40 Kőbányán átvéve. Helyi állomány: Máj. 24-én maradt 31073 drb. Felhajtás: Belföld 3612 drb. Szerbiából —, egyéb államokból 3612 drb, összesen 34685 drb Elhajtás: Budapest fogyasztásra (I—X. ker.) 237 drb, belföldre 534 drb, Bécsbe 201 drb, osztrák tartományokba — drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgoztatott: a szállásokban elhullott 3 drb, waggonokból kirakott hulla 1 drb, borsókásnak találtatott 2 drb, összesen 978 drb, maradt állomány 33.707 drb. A részvénytársaságokban elhelyezve 8828 drb van.

Bécsi vásár: V. 28. Felhajtás 12720 drb sertés; köztük 8004 drb süldő. V. 28. Vásár lanyha volt. Nehéz 121—124 fillér, középnehéz 115—121 fillér, süldő 76—110 fillér 100 kgr.-ként elevensulyban.

Drezdai vásár: V. 27. A vásáron volt 2148 drb vidéki és — drb magyar sertés; előbbieik 48—54 utóbbiak — márkán keltek; 50 kg. eleven suly szerint.

Berlini vásár: V. 25. Felhajtás 12104 drb sertés. Az üzlet csendes volt. Finom husos 49—50. husos 48—49, silányabb 44—47 szalonna sertés — mrk.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) A lefolyt hét elején a különféle magvak kelendősege a jelen időszakhoz mérten teljesen kielégítő volt, a hét végén azonban oly nagyon elcsöndesedett az üzlet, hogy fele akkora volt a forgalom, mint a megelőző héten. Luczerna-, muhar és czirokmag, valamint pótvetésre szánt impregnált takarmány-pamag kivételével, az összes zöldtakarmány-magvakra csak csekély kereslet mutatkozott, jól lehet, hogy ezeket még biztos eredményei lehet vetni. A loherével való spekulációhoz sem nyilvánul valami nagy hajlandóság, mert egyrészt rendelkezésre álló áru hiánya miatt kötelezkedést nem lehet vállalni, másrészt úgy hírlík, hogy egész Európában igen kedvezően állanak a herevetések. A forgalomba került magvak áraiban e lefolyt héten nem mutatkozott változás.

Jegyzetek nyersáruért 100 kilónként Budapestben érve:

Luczerna, elsőrendű világos szemű	130—140
Muharmag — — — — —	21—23
Czukorczirok — — — — —	20—
Pohánka (hajdina) — — — — —	16—
Vörös köles — — — — —	18—

Petrolum. Az átvételek élénkebbek, mint a a mostani időszakban rendszeres lenni szoktak, ami a piac megszilárdulását vonta maga után. A Kőolajfinomító-gyár Részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következő: fiumei kristály-kőolaj 41 K, fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 34 K, fiumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 32 K 50 f. (Az árak 100 kg. tisztasulyért tényleges göngysulylyal, hordóstól Budapestre bérmentve szállítva értendők). Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkenőolajok. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzései nagyban eladásoknál a következők: fiumei 0. sz. tisztítóolaj 21 K, 1. sz. orsóolaj 31 K, 2. sz. könnyű gépolaj 35 K, 3. sz. nehéz gépolaj 41 K, 4. sz. vulkán (henger) olaj 21 K, 5. sz. fénytelen olaj 25 K, 6. sz. kiváló nehéz gépolaj 43 K, hengerolaj, sötét 69 K, 00 jegyű hengerolaj, világos 74 K, (100 kg. tisztasulyért, hordóstul, valódi göngysulylyal, Budapestre szállítva).

Répezeolaj. Szilárd irányzat mellett a kereslet kielégítő, kész áru jegyez nyagban K 91.—92.—, métermázsánként Budapestben, míg határidő áruban egyelőre nincs kínálat.

Répezeolaj. Szilárd, egyes kocsirakományok K 14.75 árban keltek el Budapestben.

Kőolaj. Az Apollo kőolajfinomítógyár részvénytársaság jegyzései a következők: Liliomkirályolaj 40 korona, háromsziv kőolaj 32 K, csillagkereszt kőolaj 31 K, tiszta sulyu 100 kg.-

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio activ Lemánó keserűviz az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használat: valódi áldás szomorúaknak és szakszerűségben szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy áruházban. Különösen Kőbányán.

ként, hordóval együtt, 20 százalék vagy tiszta göngysúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30 K, VI. Apollo nehéz gépolaj 42 K, Apollo hengerolaj 60 K, tiszta súlyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben, 2 százalékos engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Széna, szalma, takarmány (Fuchs József jelentése). A hetivásáron széna és szalmában kevés behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 3.50-4.50, muhar 5.—ig, alom szalma 2.—, zsupszalma 2.60, szecska 2.50 per 50 kiló fuvaronként szállítva. Préselt széna 3.80-4.25, préselt szalma 1.50-1.70 50 ko.-ként a józsefvárosi pályaudvaron.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 1. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Vlasits József Igazságügyminiszteri irodafőosztály vezetője a budapesti büntető törvényszékhez irodaigazgatóvá, Bozóky Lórántot, az igazságügyminiszteriumban alkalmazott aradi törvényszéki írnokot az igazságügyminiszteriumhoz irodafőosztály vezetőjé, a kereskedelemügyi miniszter Haidekker Gyula okleveles gépészmérnököt fizetésképtelen ipari segédfelügyelővé; a miniszterelnök ifj. Varga János, kataszteri felmérési felügyelősnél alkalmazott napidíjast, a budapesti pénzügyigazgatóság ideiglenes minőségű kataszteri irattartó kezelő irodafőosztály vezetőjé, a nagykárolyi pénzügyigazgatóság Pinte Ferenc nagykárolyi lakost a nagykárolyi adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká, Hibola Bernát szatmári lakost a szatmári adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká és Kögl Lajos, a pénzügyminiszterium gazdasági hivatalánál alkalmazott kisegítő szolgát a nagykárolyi adóhivatalhoz hivatalos szolgálatra; a szatmárnémeti törvényszék elnöke Kovács Károly színérváraljai járásbírói betétszerkesztő napidíjas szolgát a nagybányai járásbíróshoz III-ad osztályú hivatalos szolgálatra nevezte ki.

Áthelyezés. A zilahi törvényszék elnöke Csomós László hernádudvari járásbírói hivatalos szolgálatát, saját kérésére ugyanazon minőségben, a zilahi járásbíróshoz helyezte át.

Nevelésügyi. A belügyminiszter Weinberger László (László) budapesti lakos saját, valamint István nevű kiskorú gyermeke családi nevének Vágóra kért átváltását megengedte.

Pályázatok. Tavarnán (Zemplén megye) postamesteri, a mármaroszi törvényszéknél és a felsővisci járásbírósnál írnoki, a szilágysomlyói járásbírósnál hivatalos állásra 4 hét alatt, a debreczeni ev. ref. főgimnáziumban helyettes-tanári (latin-német, vagy latin-magyar szakos) állásra 3 hét alatt, a ballasagyarmati és a székesfehérvári törvényszéknél aljegyzői, a zombori pénzügyigazgatóságnál pénzügyi titkári és a ballasagyarmati pénzügyigazgatóságnál irodafőosztályi állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. június 1-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Nálunk tegnap az ország délkeleti részén fordult elő szörnyen nagy csapadék. A hőmérséklet többnyire kissé emelkedett és maximuma: Nagybányán 27 C°, minimuma: Tátrafüreden 5 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és nyugatfelől zivataros esők várhatók.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Állomás, m. éter, Junius 1. május 31., Állomás, m. éter, Junius 1. május 31.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDEGENEK UTMUTATÓJA.

Ajánlható beszerzési források BUDAPESTEN.

Angol férfi- és női-szabó.

Johner Ferenc angol férfi- és női szabó V. József-tér 4 l. em., értesíti a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt vendéit, hogy a tavaszi és nyári angol divat különlegességeit megérkeztek. Raktáron lévő kelméi oly dúsan választékosak, hogy azzal a legkényesebb ízlést is kielégítheti. Együttel tudatja a nagyérdemű közönséget, hogy az árakat a régihez képest jóval mérsékelte, főleg azért, hogy ezáltal nagyobb vevőkört biztosíthasson. Kiállítás, elegancia és pontos kiszolgálás tekintetében szavatol a cég régi hírneve. Vidéki megrendeléseket a legnagyobb pontossággal eszközözi.

Biztosítás.

Első Leánykiszáratási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. Alapítva: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindenemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Assicurazioni Generali (Triest) áll. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 208 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátást és leánykiszáratási biztosítások. Tűz-, szállítmány-, betöréses lopás elleni és lvegébiztosítások. Jegybiztosítás a Magyar Jég- és vízöntözési részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 6 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset elleni biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) - Részvénytőke és készpénztartalék 117 millió korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tólay Lajos, vezérigazgató: Benko Gyula. Központ és Magy. kir. szab. oszáltsorsjáték főelárúsi helye: VI. Andrásy-ut 5. Kézi zálogkölcsetek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz. Belvárosi takarékpénztár r.-t. Budapest, IV., Klyó-lér 1. sz. Alapítke: 10 millió korona. Alapítva: 1892.

Víz- és légszuszveteték és csatornázás.

Piszurnyi L. néda Janisch János és fia Budapest, VII., Josika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületbádós műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyúberendezések, árnyékszékek, vízeldek, mindenemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20-33.

Felhívás tisztelt olvasóinkhoz!

Az alanti rovatban felsoroltuk mindazokat a magyar kereskedőket, akik magyar árukat adnak el és akiknek, ha küszöbét átléptük, magyar kereskedő bolijában vagyunk.

Hazafias lolkeseccsel ajánljuk t. olvasóinknak ezen magyar beszerzési forrásokat és felszólítunk minden magyar érzesű embert, hogy a magyarság mostani nagy idejében a magyar kereskedőket támogassa.

Mellinger Zalmond keféru gyára Budapest, VI., Nagy-mező-utca 43. Telefon: 12-28. Mindennemű keféru műszaki, ipari és gazdasági célra. Acélkefék.

Házilipari Cikkek Árucarnoka Budapest, V., Vadász-utca 7. Izabella főhercegnő 6 cs. és kir. fensége magas védőségevel működő pozsonyi házilipar-egylet készítményei, erszsebbetáza, felsővidéki és temesi himzések, kalotaszegi varrottások, torontáli szőnyegek, népies köedény és agyag-áruk.

Magyar élelmiszer szállító részvény-társaság, Budapest, V., Nagyköröna-utca 17. sz.

Kern Róbert vasnagykereskedése Budapest, iroda V., Lipót-körút 24. szám, raktár V., Váci-ut 20. szám. Dus raktár minden fajta légszuszcsövekből és ösz-szekötő darabokból, kutszövekből, forrcsövekből, fúró-csövekből, fűtőhengerek, szénsavtartályok, csőkégyök, öntött vascsövek, szivattyúk, kutak, kifolyó állványok. Nagy dúsan választéku raktár mindenféle hengercső rud-és idomvasból, hengerelt vasgerendákból és U-vasakból. Vaslemezek, légszusz-, gőz- és vízvezeték sze-relvények teljes választéka. Szerszámgyár, csavarme-netvágók, új javított rendszerű gyorsfutó és közsö-rülő gépek. Különlegesség: csigafurók.

Gölb M. és Fia, cs. és kir. udvari kárpitosok és dísz-tők, Budapest, VI., Teréz-körút 46.

Estlét. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása Bachruclt A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstáru-gyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárát földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüst-tárgy (asztalidiz, tálak, fényűzési cikkek, evőszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a leg-finomabb kivitelben, szabott gyári árakon, melyek minden tárgyban láthatóan föl vannak tüntetve.

„Hungaria” Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Rész-vény-társaság. Budapest, V., Fűrdő-utca 8. Szuper-foszfátot, strassfurti káinitot, stassfurti kálitrágyasót 40 százalék káit tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyafélet, azonkívül rézgálicot (98-99 százalék) szállít elismert kitűnő minőségben leg-olcsóbban.

Szénássy Béla papírnemű-telepe és rajzeszköz-gyára Budapest, IV., Molnár-utca 35. Levélpapír-áruház: IV., Ferenciek-tere 9. Gyárt: Iskolai író- és rajzfűz-teket, rajztömböket, vázlattömböket, körzőket, rajz-eszközöket, fizeti könyveket. Szabadalmazott „Árpád” rajzeszközök gyártása.

Magyar Siemens-Schuckert Művek villamossági részvény-társaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuk-kert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos-vasutakat. Bánya-vasutakat. Egenyáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és mo-torokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkek. Különlegességek: felvonók, ventilá-torok, szivattyúk, hordozható villamos fúrógépek, villa-mos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kristály-víz, szénsavval telített asványvíz hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A leg-tisztább és legégszesegebb asztali és borvíz. Hat-hatos szomjcsillapító. — Vidékre és külföldre fuvar-díjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzét. — Szénsav-telítés-nélküli töltés is rendelhető, mely hasonló eny-hesége folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket. Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja. 1904. St. Louis Grand Prix. Külföldi utazáson kér-jen mindentűnt Szt.-Lukácsfürdői Kristály-Ásványví-zet! Szt.-Lukácsfürdő Kútállalat Budán.

Akinek találmánya van, az forduljon Török László okl. gépészmérnök hitos szabadalmi ügyvivőhöz (Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. Telefon 87-02), ki a szabadal-mak, védjegyek és mintaoltalmak ügyeit a világ mind-en államában a legszakszerűbben intézi el.

Keféruink, házi tisztítószerek, fésűk, pipere és illatszerek stb. eladása V., Fűrdő-utca 7; VII., Erzsébet-körút 36. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Budapest. 43° C. kénes hévforrás, Thermal-, iszap-, villamos fény-, mester-séges szénsavas-, forrólég-fürdők, a legmodernebbül berendezett vízgyógyintézet bejárók részére is, jutá-yos árak, gondos kiszolgálás. — Svéd gyógytorna-Perem. — Napfürdő. — Dr. Bulling-féle beléző-gyógyimód. — Fango-gyógyimód. — Csusz, köszvény, ischias, izületi bántalmak, emésztőszervi bajok, szív-betegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyenge-ség ellen. — 150 hold árnyékos park. 250 szoba tel-lesen ujonnan átépített és legnagyobb komforttal be-rendezett két szállodában. Folytonos összeköttetés a fővárossal hajón és villamos vasuton.

Téli fürdőkúra a Szt. Lukácsfürdőben. Természetes forró-mele, kénes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vízgyógykezelés, mas-sage. Lakás és gondos ellátás. Csusz, köszvény, ideg-, borbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől ki-mérítő prospektust küld ingyen a Szt. Lukácsfürdő igazgatósága Budapest-Budán.

KÜLÖNFÉLÉK.

A fekete kocsi.

Kapujánál egy kisebb fogadónak
Az emberek tömegbe sorozódnak.
Nagy zord kocsi sötétlik rajta át,
És most zárják le szárny ajtaját.

Vig kedvű legény telepszik a bakra
Tréfás szavakkal legyint a lovakra,
Pipára gyújt, nótára is talán,
A társa meg bóbiskól oldalán.

És mögöttük, mint nagy fekete árnyék,
A földél, — mintha sírhalomná válnék,
Bennit véres teste lánynak és legénynek
Szomorú vége szomorú regénynek.

Balla Miklós.

(Egy hosszú ujjú család.) Boéchat egy család történetét írja le, a melynek nagy számu tagjánál a gyűrűs ujj négy nemzedék óta feltűnő hosszú és pedig nemcsak a mutató, hanem a középső ujjnál is jóval hosszabb. A gyűrűs ujjnak illetően tulságos hosszúsága következtében a kéz alakja egészen aránytalanná válik. Ilyen rendellenes ujjú kéznél ugyanis nem a középső, hanem a gyűrűs ujj irányában látszott folytatódni, minek következtében az egész kéz igen furcsa. A gyűrűs ujjnak e tulságos hosszúságán kívül a kéznek még a többi ujjai is sajátzerű elváltozást mutatnak arányaikban; így a jobb kéz mutatóujja épen olyan hosszú, mint a kis ujj, a balkéz kis ujjja pedig hosszabb, mint a mutató ujj. A kézalak ezen rendellenességének történetét illetőleg Boéchat annyit tudott meg, hogy ez először három testvér közül az egyiknek a kezén jelentkezett. A második nemzedéknél a három testvéreknél már két családjában lépett fel a rendellenesség, a harmadik nemzedéknél pedig nyolc gyermek közül ötnél mutatkozott. Végre a jelenleg élő negyedik nemzedéknél a legtöbb gyermekek észlelhető a kéz eltorzulása. Miután az emberalaku majmoknál, az orangutanoknál a gyűrűs ujj rendszerint hosszabb, mint a mutató ujj: a gyűrűs ujjnak ezen szokatlan hosszúsága embernél tehát majomi jelnek tekinthető.

(Női rendőrök.) Hiteles statisztikai adatok bizonyítják, hogy az amerikai Egyesült Államokban 4,833.630 nő él a maga keze munkájából, mint magán- és egyéb vállalatok alkalmazottja. Akad közöttük vasuti fékező, automobilvezető, még csatornatisztító is. Csak rendőrt nem toboroztak eddig a nők sorából. Az Ohio állambeli Lorain város polgármesteréhez a minap három előkelő urinő kopogtatott be s egy erre a célra alakult női bizottság nevében azt indítványozta, hogy alkalmazzon a város ezután nőket is rendőröknek.

— Sokan vagyunk, — ugymond a küldöttség szónoka — akik szeretnénk városi rendőrök lenni. A rendőrök száma itt nálunk ugyanis nevétségesen csekély, a férfiak pedig akármiféle mesterségbe inkább belefognak, semhogy rendőröknek csapjanak fel. Miért ne venné hát hasznát a nők ajánlkozásának?

A polgármestert teljesen meggyőzte ez az érvelés és husz nőt még aznap felfogadott rendőrnek. A rendőrrasszonyságokat persze az egyenruha kérdése érdekelte első sorban. Nagynehezen sikerült benne megállapodniok. A világ első női rendőreinek egyenruhája kurta, sötét szoknya, feszes zubbony és nemezsisak. Övikön ott lóg a híres kurta bot, amely az amerikai és angol rendőrméltóságának jelvénye s egyuttal védekező és támadó fegyvere is.

(Dumas gyászbeszéde.) Huymannsról, a nemrég meghalt északi íróról jegyezték föl, hogy amikor állapotát válságosnak érezte, megkérte a környezetét, hogy sirja felett ne mondjanak gyászbeszédet. Ez a kívánság alkalmul szolgált a „Gaulois”-nak arra, hogy felidézze ifjabb Dumas Sándor egy igen különösen lefolyt halotti beszédét. Amikor Soulié Frederic meghalt, Dumast kérték fel, hogy a gyászbeszédet elmondja.

— Lehetetlenség, — szabadkozott a költő — én sohse beszéltem még a nyilvánosság előtt.

Berand Antony, aki minden eshetőségre számítva, már előre elkészített egy nagyon megható beszédet, kérte legjobban Dumast:

— Te nem háríthatod el magadtól ezt a kötelességet, — mondotta — te vagy erre a feladatra a legalkalmasabb.

— Helyes, — felelte Dumas, — beszélni fogok, de neked már az első szavak után félbe kell engem szakítanod és tovább folytatni a beszédet.

És Dumas a koporsó felett tényleg akadozó hangon belekezdett beszédjébe:

— E nyitott sir előtt, amelybe oly korán szállt le az, akit mi annyira szerettünk . . .

E pillanatban Berand gyöngén oldalba lökte Dumast és reszkető hangon ő folytatta a beszédet ilyenformán:

— Nem tud tovább beszélni a megindulás miatt és a nagy Sándor könyei záporoként hullanak a nagy Frigyes koporsójára. Van-e megindítóbb dolog ennél? . . .

És ezután Berand elmondta a saját szép gyászbeszédét.

(Ötven nap alatt a föld körül.) Phileas Fogg a Verne-regényben 80 nap alatt utazza be a világot. Nelly Bly, amerikai újságíró, aki jelenleg egy milliomos felesége, 63 nap alatt tette meg ezt az utat, míg George Francis Irain 61 nap alatt. A „Railroad Mans Magazine” megírja, hogy New-Yorktól New-Yorkig 50, sőt 48 nap alatt lehet a föld körül megtenni az utat. Az egész ut 146 font sterlingbe (3560 kor.) kerül. Londont nem is kell érinteni, Európában Cherbourgnál kell kikötni. Ugyanezért az összegért 48 nap alatt lehet megtenni az utat, ha New-Yorktól vasuton utazunk a Csendes oceánig. De ha az ut nagyrészt a tengeren tennők meg, 54 napig tartana és csak 132 fontba (3305 kor.) kerülne. Csak egy kézikoffert lehet vinni, mert a podgyász után való érdeklődés sok időt vesz igénybe. A ciklik írója, Mr. Mortomer E. Clarke azt hiszi, hogy egy ilyen utazás végén a kupéból egy lelkendező, piszkos, szerencsétlen, fáradt halandó lépne ki, akinek az az érzése, hogy egy ciklon fujta a földön át. Az uti program a következő:

Newyorktól Cherbourgig (gőzös)	5 nap	7 óra
Cherbourgól Párisig (vasut)	2 nap	6 óra
Párisól Pétervárig (vasut)	2 nap	12 óra
Pétervártól Moszkváig (vasut)	12 nap	
Moszkvától Irkutzkig (vasut)	5 nap	
Irkutzkól Wladivosztozkig (vasut)	3 nap	
Wladivosztozkól Kobeig (gőzös)		11 óra
Kobétól Jokohamaig (vasut)	12 nap	
Jokohamatól Seattleig (gőzös)	5 nap	
Seattlelől Newyorkig (vasut)	4 nap	12 óra
Várakozás hajócsatlakozásokra		

összesen: 50 nap.

INEZ.

— Regény. —

26

Írta: Skram Amália.

— Ez az én birodalmam, szólta Inez, miután az erkélyszobán át bevezette Flemminget abba a két tágas szobába. Rajta tul Inez hálószobája következett.

— Az erkélyszoba tulsó oldalán Ribbing szobái vannak, lent pedig az ebédlő és a fogadótermek. A báltermet egyszer meg kell nézned, sokkal szebb és pompásabb, mint a te svéd követednél . . . Valószínűleg egy estélyt kell rendeznünk a svéd tiszték tiszteletére és arra te is kapsz majd meghívót.

— Nem. Azt meg kell akadályoznod — szólta Flemming.

— Miért?
— Nem tudnám elviselni, hogy téged annyi udvarló körülrajongjon és nekem még csak beszélnem sem volna szabad veled.

— De milyen szép és titokzatos érzés, hogy egy pillantással megértjük egymást. Közös titkunk van, melyet senki sem sejt és mely láthatatlanul is egyesít bennünket. Neked el kell jönnök.

— Ha kívánod, hát — legyen!
Szorosan átölelve egymást, ültek le egy kis szorokerevetre. Inez feje Flemming vállán pihent.

— Nem fáradsz bele, nem unod meg a folytonos csókolózást? — suttogta Inez.

Flemming felemelte a fejét és a boldogságtól csillogó szemmel nézte őt szótlanul.

— Nem, soha, soha, sugta végül és belefurta fejét a bársonypuha vállba.

— Pszt! — szólta hirtelen Inez. Nem halod? Mintha lépéseket hallanék?

Flemming egy pillanatig hallgatott.

— Dehogyan jön.
És még erősebben szorította magához

neze.

— De igen, igen! kiáltotta Inez aggodalmasan.

— Eressz el az istenért!

— Ki jöhetne most? — mormolta Flemming megrészegült pillantással, — Ribbing nem jöhet semmiesetre sem.

— Az Isten szerelmére eressz el!
Inez kiszabadította magát a karjaiból:

— Hallod, ott van a mellékszobában! Esküszöm, hogy ő az. Eressz el, mert el vagyunk veszve!

Inez végső erőfeszítéssel végkép kiszakította magát. Az arca hamu-szürke volt és egész teste reszketett . . .

Flemming ijedten ugrott fel.

Most már ő is hallotta egész tisztán a lépéseket, melyek közeledtek.

— Rejtsd el magad! Bujj el! Oh Istenem, oh Istenem! ide be gyorsan, és a hálószoba ajtajára mutatott.

— Már nincs idő hozzá! . . .

S gyorsan, mint a villám, lebukott a nagy zongora alá, mely a szoba közepén állott, a lábait pedig elrejtette egy nagy fotel.

Abban a pillanatban kinyílt az ajtó és Ribbing barna porköpenyben, kezében a kalapjával belépett.

— Itt vagy tehát — szólta Inezhez, ki háttal állt hozzá és a zongora előtt a gummifát czipálta idegesen. A térdei remegtek, alig tudott a lábán állani.

— Jean rosszul ápolja a növényeket, szólta hangosan, de remegő hangon és gyorsan elment Ribbing mellett a másik szobába, melynek ajtaját a férfi nyitva hagyta és úgy télt, mintha csengetne.

— Miért szaladsz el? — kérdezte Ribbing, ki utána jött. Nem tudsz már néhány percet nekem áldozni?

Inez félig megfordult és kezét a homlokára tette.

— Borzasztó fejfájás kinoz — szólta tompa hangon.

— És én meg borzasztóan sietek — felelte Ribbing fontoskodva, hangosan, recsegőn.

— A követtel és a tisztékkel el kell mennem a szultánhoz audienciára és holnaputánra meg kell hívnom őket. Ez az, amit neked mondani akartam. A követ szombaton már elmegy. A bált elhalasztották addigra, míg visszatérnek a feketetengeri utazásról. Így legalább egyelőre nem kell toalettkérdésekkel foglalkoznod.

— Nem voltam még egészen elhatározva, vajjon elmehettem-e volna — jegyezte meg Inez.

*
— Hogyan? — Neked még meg kell beszélned a szakácsnal ezeket a szükséges dolgokat. A követség egész tisztikara, az összes pasák — negyven teríték körülbelül. Rudert is meg kell hívnom, természetesen és Flemminget is — mondd meg a szakácsnak, ne takarékoskodjék, pezsgő legyen sok — és a fogásokhoz különböző borok.

Ezzel feltette a kalapját és sietett az ajtóhoz.

— Hogyan megyek az operába? kiáltotta Inez, ki időközben visszanyerte a nyugalmát.

— A kocsi idejében visszajön. Mi később jönünk. A kocsinak meghagyom, hogy ha téged már elvitt az operába, jöjjön értünk a követségi palotába.

Inez kis ideig még várakozott. Aztán hal-kan kilopozott a folyosóra és kikukucskált a nagy iv-ablakon, mely a kertre nyílt.

Éppen akkor tűnt el az egyik fasorban Ribbing alakja. Mikor a kertajtó becsapódott, Inez visszatért a nappali szobába és odalépett kutató pillantással, ahol az előbb a férje állt.

— Milyen pompás buvó helyet találtál magadnak, kiáltotta és egy kissé tovább ment, leguggolt és két kezére támaszkodva nézett a zongora alá — Flemming négykézláb guggolt alatta.

— De gondold csak, ha esetleg a másik oldalról jött volna be, mondta Flemming és ijedt arckifejezéssel bámult Inezre.

— Ugy-e, milyen borzasztó? Amit csak teszünk, minden, minden rossz omennel kezdődik.

(Folyt. köv.)

Állandó nagy lakberendezési kiállítás

Telefon 17-77.

Sürgőnycim: Nagybutor Semmelweis.

NAGY ÉS FIA

Budapest, IV., Semmelweis-utca 21. Az egész házban.

Telefon 17-77.

Sürgőnycim: Nagybutor Semmelweis.

Adunk-veszünk! Urasági butorok, egyszerű butorok, lakberendezési összes tárgyak, új és használt butorok.

Modern butorok mahagoni-, palissander-, ében- és citromfából. Angol börgarnitúrák, Francia-olasz stílyú butorok. Valódi perzsa szőnyegek és függönyök. Velencei tükrök és üveg csillárok, festmények. Antique butorok és szövetek. Salon-garnitúrák. Csillár-üzlet. Órák. Zongorák. Rézbutorok. Nippek és bronzszobrok. Olasz faragványok. Meisseni és altwien porcellán.

Fiókkészletünk nincsen: Össze nem tévesztendő más hasonló névű cégekkel.

Veszek és elvállalok teljes lakás-, szálloda- és kastély-berendezéseket vidéken is. - Állandó butor- és antiktások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és római árveréseken. Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

Table with multiple columns: Buza (wheat), Egyéb gabonaneműek (other grains), Rozs (rye), Árpa (barley), Zab (oats), Tengeri magyar (sea buckthorn), Repce (rapeseed), Burgonya (potatoes), Különböző termények (various products), Allamadosság közkölcsönök (public loans), Zaloglevelek, Elsőségek (first claims), Kassa-odéri v. 1888. ért. (Kassa-Oderi 1888), Bankok részvényei (bank shares), Takarékpénztárak (savings banks), Biztosító-társaságok (insurance companies), Gőzmalomok (steam mills), Különböző vállalatok (various companies), Sorsjegyek (lottery tickets), Pénzjegyek és váltók (banknotes and bills).

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, containing various notices and advertisements.

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Teljes biztosíték

mellett 100.000 korona kölcsönt keresek nagy vállalathoz. Ajánlatok K. I. jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 26335

Tojás-szállítókkal

keres összekötést M. Medak, tojásmegkereskedő Wien, XVI., Neulerchenfelderstr. 6. 5324

Pongorádi,

ropogós cseresznye, első rendű, befőzésre, postakosaranként 4 korona, előleges pénzbeküldéssel szállít Szabó gyümölcskivitele Csongrádról. 5361

Zöldseggéleket,

iskőt, karalábét, csukorborsót, kelkáposztát, ugorkát, postakosaranként, vegyesen 3 korona előleges pénzbeküldéssel szállít Szabó konyhakertésze Csongrádról. 5361

Uzletkezelőnk

azonnal belépésre keresetnek. Magyar és német nyelv megkivántatik. Kovács Péter és fia, VII., Székváros-utca 37. 35673

Nagymarosi

villa, emeletes, pompás kilitással a visegrádi várra, butorozott szobákkal, kerttel és nagy pinccével bérebeadó vagy eladó. Bővebbet Tragor Ernő, Vác, 9096

Eladó

260 hold, dunántul, Budapesthez közel, sík, szép úri lakkal, 200 hold vetéssel, gazdag felszereléssel, 90.000 ft. Gánona Budapest-Zugló, Hajcsár-ut 135 szám. 534

107 hold

föld eladó, épülettel és kuttal Nagyváradtól egy óra járányira, mű-úton. Ertekezni lehet Markó Péter tulajdonosnál, Hm-Vásárhely II. k. Fehérvári-ut 2. szám.

Rákóczi

permetező gyár árlapot ingyen küld Cselegérek, romolhatatlan permetező gépeiről. 3548

Olasz rizling bor

zöldes fehér 5 fokos 36 hektó olcsón eladó. Hozomány György, Szilágytelep up. Tököl. 5339

Telek Zuglóban eladó

5 percznyire a villamostól. Bővebbet a tulajdonosnál: Horovitz Mór, Károly körút 19. Található 12-2. 5349

Férjhezmehetnek

legcsekélyebb hozománnyal bármely vidékről nősiülhetnek Szirmák Imre által Budapest, Rottenbiller-utca 28., válaszbélyeg.

Szoba

Teljesen új butorozattal 2 ablakos udvari lift használatlalt olcsón kiadó Ferenc József-rakpart 18, III 27.

Nagy vendéglő

országúton környék között 100 önkéntes előfizetővel, olcsó házbér, nagy kertkerhellyel, tekepálya, szép lakás, birtok átvétele miatt eladó. Bővebbet IX., Telepi-utca 9. Schulz János. 1053

Irodista,

ki a magyar, német levelezésben, gépirásban és könyvvitelben teljesen jártas felvétetik. Előnyben részesül, a ki szesz- vagy borszakmában járatos és a szláv nyelveket is bírja és esetleg utazásra is alkalmas. Ajánlatokat „Mélynyolt szorgalom” alatt az Általános Tudósító VII., Erzsébet-körút 41. továbbít. 9234

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb líze, tési feltételek mellett. Fővilágosítással szolgál

Liszt István

Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Kigyó-tér sarkán)

butorraktárban.

Több mint 500 kóppal ellátott árjegyzéket bárkinék 60 fillér ellen franko elküldjük

Magas földszintes

családi ház, istálló, kocsiszin, légszusz. vízvezeték, kanális gyümölcsös díszkert. VII., Zugló legszebb pontján azonnal olcsón eladó. Bővebbet a tulajdonosnál, IV., Károly-utca boltszám 12. Seffer 17654

Egy Bösendorfer féle

rövid zongora, egy hosszabbított ebédőasztal, egy üzleti pult márványlappal és több más butor darab költségek miatt azonnal eladó. Kmetty-u, 18 II. 19.

Balaton-Almádiiban

a nyári idényre kiadó egy villa, mely áll: 3 szoba, 3 veranda, konyha és cseleldsobából, teljes felszereléssel. Ertesítést VII. ker., Zugló, Róna-utca 35. sz. alatt. 34179

Lakások

kisebb-nagyobbak, igen elegáns, gáz és villannyal ellátva, egy sarok üzemeltetésű augusztusra kiadók. VIII., Gyöngyök- és Kőfaragó-utca sarkán épülő házban. 26573

Allást,

mellékfoglalkozást keresőknek jövedelmező kereset kínálkozik egy előkelő, népszerű, lukratív kézviselő átvétele által Ajánlatok Postafiók 191. s. Budapest alatt címzendők.

Zongora,

rövid, keveset használt és egy kereszthuro pianino jutányosan eladó. Szegő zeneműkereskedése, Esküt 5., Kiotild-palota.

2400 hold

vasmedyei birtok, kastély, park, gazdasági épületek, felszerelés, termés és önműködő vízvezetékkel egyben, esetleg részletekben olcsón eladó. Cím: Ganzor Sándor, Kalocsa. 5347

Elegánsan

butorozott két egymásba nyíló utcai szoba, háló uri szoba, lépcsőházi, elő és fürdőszoba villanyvilágítással új házbán azonnal kiadó. Röck Szilárd-utca 23. I. 1. 10384

Eladó

Nógrádmegyében 625 holdas birtok szép lakással 110.000 forint. Teher 75.000 forint. Gánona Budapest-Zugló Hajcsár-ut 135 Válaszbélyeg. 5352

500 koronát

izetnek annak, ki a Bazilla fogvizének használata mellett — üvege 76 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök (franco küldéssel külön 95 fill.) Barilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török Király-u. 12., Andrássy-ut 29. sz. Dr. Egger Váczikörút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerárban. Csakis „Barilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 375

Zongora,

kevésbé használt, mahagoni, remek hang, három pedálos, kereszthuro, híres gyártmány, majdnem új, olcsón kapható. Ugyanott új zongorák és pianók különböző híres gyártmányok (helyiségváltoztatás miatt) leszállított árban kaphatók 10 évi jótállás mellett. Zongorák kölcsön kaphatók. Javítások és hangolások szakértőn csökköztetnek. Zeller és Winkolmann udv. zongoragyár főraktárban Váczikörút 26. sarkán, bejárat Párisi-utca 2. (félelelet.) A címre tessék jól ügyelni. 26401

Balaton-Lelle

fürdőtelep. A Balaton somogyi partjának, egyik legkedvesebb családi jellegű fürdőtelepe, kényelmes közlekedés, jó és olcsó ételmezés, Lakások, különálló villák a nyári szezonra, egy parti nyaralótelepen, mint a faluban kibérelhetők. Fővilágosítást díjtalanul ad a Fürdő-egyesület Balaton-Lellén. Válaszbélyeg tessék mellékelni. 61417

Fölvétetik

több könyvelő, levelező, pénztáros, levéltárnok, magtárnok, bányász, irodatiszt, erdész, gondnok, titkár és még különféle szakmába vágó férfiszemélyzet. Bővebbet nézd a Budapesti Hirdetési Közlöny ma megjelent számában, mely 40 fillérért megkapható Sikray hirdetési irodájában, Váczikörút 33. 34278

Butor

banknál fizetendő 2 kezes mellett minden részlegre jegyzés nélkül kapható, törlesztésre 600 kor. után havonta 10 kor. 800 kor. után havonta 15 kor., 1000 kor. után 20 korona havonta. Csakis első minőségű izléses és szolid kivitelben. Nagy képes album 80 fill. ellenében. Bővebbet Gara János hitelönök, Vármege-utca 17. 2652

Olcsó birtok eladás.

2000 hold Szatmár-megyében, hullámos fekvéssel termékeny földekkel 1600 hold szántófölddel, kastély és kitérő karban levő gazdasági épületekkel, holdja 120 ft, 150.000 ft. I. helyre felvehető rá. 50000 átvehető. Gazdatiszt Kéthalam, Jász-Nagy-Kun-Szolnok-megy. 5360.

Egy

nagy két ablakos külön bejárattal utcai szoba egy vagy két intelligens urnak butorozva vagy butor nélkül kiadó. Irodának is alkalmas. VI., Szerecsen-utca 15. I. 4. 10860

Elvált asszonynak,

Ott hagyta és nem adta annyi időt, hogy helyzetem kimagyarázta volna. — Pedig estétől reggelig vártam, hogy vissza térsz és meghallgatsz. Látom Te állandóan kerülisz és félve kisérsz minden alkalom elől, mely minket ismét összehozna, még a lakás dolgát is úgy rendezted, hogy ne kelljen oda viszatérned. — Mindebből azt látom Te sohasem szíveltél, mert szeretetlőnem is merek beszélni. Most már nem reménylem, hogy valaha megtérj és az enyém legyél ismét, mert mit velem tétlő játék, legszenlebb érzelmeimmel. Fő is háborodik férfi büszkeséggem, hogy Te tovább is játszáls és nevensz szerel, mem föltől! Ha tévedek most rajtad a sor, hogy ellenkezőjét bizonyítsad mit csak úgy tehetsz, ha alkalmat nyújtasz találkozásra, Atyus. 5359

Fodrásznök

igen szép mellékeresetet biztosíthatnak maguknak egy, a közönség minden rétegét érdeklő, különösen hölgyeknek alkalmas, minden családnál nélkülözhetetlen irodalmi újdonság terjesztése által. Eladható 2 koronás havi részletfizetésre. Ajánlatokat „Fodrásznök” jelleggel Goldberger A. V. hirdetési iroda, Budapest, Váczikörút 20. továbbít. 9251

Lellén

közvetlen a Balaton partján, villasorban, különálló villa: négy szoba, konyha, két verandával, továbbá két és három szobás lakás, teljesen felszerelve, kiadó. Cím: Budapest, Szikray, VII., Sip-utca 23, Lellén, Táskay Mária. 9246

Információk

hitel- és házassági ügyekben a legmegbízhatóbban beszerezhetők Horvát Márkus magántudakozdó intézeténél, Budapest, V. Váczikörút 54. — Vidéken kitérően szervezett levelezői kar. — Julányos árak. Az összes szakmákban kitérően bevezetve. Elsőrangú referenciák. — Szolid, coulans kiszolgálás. — Bejegyzett cég. Telefon 70-57. 820

MOST JELENT MEG

Endrődi Sándor

KURUCZ NÓTÁI-NAK

EGYKORONÁS KIADÁSA.

Endrődi KURUCZ NÓTÁI minden történelmi munkánál és minden tanulmánynál jobban megértetik Rákóczi korának hangulatát, egész gondolat- és érzelmvilágát. A kurucvilág öröme, bánata, elcsüggedő méla bája, kitérő lelkesedése, naiv hite és fajtalmas humor megható hűséggel csendül ki Endrődi gyönyörű zenésű versétől.

ÁRA 1 KOR.

Megrendelhető minden kassza könyvkereskedésben és a k. 443-nál (Atheneum r.-t. Buda pest, VII. ker., Kerepest-ut 54. sz.)

Olcsó birtok Dunántul

716 magyar hold tizenkét szobás kastély parkban, gyönyörű vidéken, vasút mellett, kitérő gazdasági épületekkel szép fekvéssel egy tagba felszerelve eladó. Közvetitők díjaztatnak. Hol megmondja a kiadóhivatal. 547

Mielőtt butort

vásárol, tekintse meg a Beraktározási vállalat olcsóságait, hol a visszamaradt tárgyak rendkívül olcsón eladtnak. Ugyanott elvállalnak butort beraktározásra s kívánatra 8% kamattal mellett előleg is adatik. Beraktározási vállalat (Zöldfa-utca) most Veress Pálné-utca 112 sz. 26566.

Pályázati hirdetés

Az arad-hegylaj h. é. motoros vasut részvény-társaság igazgatóságánál Arad székhellyel, egy 2000 korona évi fizetéssel, 500 korona évi lakbérrel, 500 korona évi utazási átalánnyal javadalmazott pályafentartási mérnökállás léven betöltendő, felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy mérnöki oklevéllel, eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítvánnyal és születési bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket nevezet vasut igazgatóságához Aradra, 1907. évi július hó 30-ig terjesztsek be. Pályázótól megkivántatik, hogy háromhavi sikeres működése után a vasuti forgalmi utasításból vizsgát egy általunk megnevezendő bizottság előtt tegyen. Az állás a kinevezéstől számított 8 napon belül elfogalandó. Arad, 1907. évi május hó 21-én. Az „Arad-hegylaj h. é. motoros vasut részvény-társaság” igazgatósága.

Valódi Magyar Szakácskönyv,

Irta Zilahy Agnes. Ötödik teljesen átírt kiadás, a házi cukrászattal és befőttek készítéséről szóló részzel bővült kiadás. Ára szép bekötésben 3.60 kor.

A bejöttéről, Gyümölcs, főzelék és saláta épen való eltarítása. A legújabb tapasztalatok után Irta Zilahy Agnes. Ára köve 1.20 kor.

Modern Konyha, Irta Kovács Mátyas, 484 finom, különleges étel receptjét tartalmazza, melyet a szokásos szakácskönyvekben hiába keresnénk. Ára finom vászonkötésben 5 korona.

Singer és Wolfner

kiadása

Budapest, VII., Andrássy-ut 10. Kapható minden könyvkereskedésben is!

kölesön sorsjegyekre, értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre! Erzsébet sorsjegye 8 K József " " 8 " Magyar v. t. " 24 " Bazilika " 20 " Olasz v. t. " 40 " Osztr. v. t. " 40 " Hazai " 120 " Conv. Jelzalog " 240 " Hazai sorsjegyre K 120 Konvertált Jelzalog K 2.40

A kölesön 2 koronánál kezdődő apró részletekben 16-18 lezatható. Ha sorsjegyet már zálogban vannak, egy a lejtőjegy beküldése ellenében a kölesön a fenti összegre felemléjük. Azonnali elntetés és legolcsóbb kamattal.

BEIFELD BANKHÁZ

BUDAPEST, Károly-körút I. sz. Alapított 1874-ben.

Singer és Wolfner kiadása

Tátrakalauz

(1905) Utmutató a Magas-Tátrába s a Tátravidéki Fűrődöbe. A Magyarországi Kárpátgyesület közreműködésével szerkesztette Dr. Szontágh Miklós kir. tanácsos. A szerző halála után átnevezte Dr. Jarmay László. Térképpel. 3. kiadás. Ára köve 3 kor. A Kassa-oderbergi-vasut személyszállító vonataink szemmenentrendje. Rövid utmutatóval a Tátrába. Érvényes 1907 május 1-től. Ára 12 fillér. Kapható a K. O. V. összes állomásán, ugyszintén minden könyvkereskedésben.

Keményítő cukor

Szirup

és

dextrin,

Tápióka és szágó-

gyarakat, legújabb bevált mód szerint,

olcsó telepeket

berendez a különleges vállalat keményítő gyarak fölállítására és átalakítására

W. H. UHLAND

k. sz. f.

LEIPZIG-G.

Prospektus ingyen.

Vertical list of numbers on the left margin, likely a price index or table of contents.

Bocskay és Rákóczi.

Budapest, június 1.

Sokat hányatott, vetődött és idegen népség álta! a lehetőségig kiszarolt nemzetünk történelme csak egy hemzseg a tanulságoktól. Találkozunk eseményekkel, a melyek a pártoskodás, a visszavonás keserves következményeire figyelmeztetnek. Voltak események, a melyek elénk tárják a populus Verbőczyanus túltengésének káros hatásait és ha már a legsajátabb nemzeti politikánk tarka változatai sem elégitik ki a kíváncsiságunkat, akkor ám döbbenünk meg a Habsburg-uralom rettenetességétől, amely apát fiu ellen, festvért testvér ellen, gazdagot a szegénynyel szemben, szolgálékut a szabadságszerető ellen, jó katolikus magyart a derék protestáns magyar ellen pokoli fufanggal ki tudott játszani a zsarnoki uralom kodifikálatlan ars regnandi titkos elvei alapján.

A mohácsi vész után a török és a német, mint valami Erisz almája miatt, versengett egymással hazánk birtokáért. Természetes, hogy ennek a versengésnek nemzetünk adta meg a drága árát, mert amig egyrészt hagyományos volt a tarfejű pogány ellen való védekezés ösztöne, épp annyira kifejlődött a betolakodó „civilizált” németiség ellen felébredő gyűlölet. Évszázadokon keresztül olyan volt a magyar sorsa, mint az egyik határból a másikba üldözött kóbor kutyáé. Ez az állapot természetszerűleg magával hozta a közállapotok ziláltságát, a politikai erkölcsök fokozatos elfajulását, miért is aránylag keveset törődött a nép, a nemzet egybekkel, mint a folytonos hadakozásokkal. Védekezve támadni, támadva védekezni: ez volt a jelszó. Ellenség volt bőven, a földművelés, a kereskedelem, ipar el volt hanyagolva, a polgári vagyonszerzés, a rendes polgári foglalkozás nem kellett, mert a sarcz képezte a megélhetés forrását. A török pusztította a vagyont, hasonlóan buzgólkodott a német és nemzetünk fiait legfeljebb az vigasztalhatta, hogy ha a szerencse kedvezett, török és német szerzeményekből igyekezett valamit megkaparítani. Egy másik nevezetes következménye volt a rendezetlen közviszonyoknak, az örökös hadakozásnak, valamint a németiség inváziójának, hogy kifejlődött nálunk a magyar kondottieria. A magyar kondottierik a hajduk voltak. Azok, akik annakelőtte a királyi sereget, a jobbágy-csapatokat, a köznemesek banderiumát képezték, de akiknek zsoldjával, megélhetésével senki sem törődött, akik tehát a nemzeti csapásokat jelentő nagyobb csatavesztések után el voltak hagyatva és eléggé érthető, menthető legkezdetlegesebb egzisztenciális okokból teljesen a hadi életnek adták magukat.

Fegyvereik voltak, a hadakozás viszontagságai megedzették, ha tehát néha itt vagy ott nem volt alkalom a hadviselésre, akkor a szabad csapatokká verődött hajduk bizony megsarczolták azt, akinek volt valamije. Nem sokat nézték, hogy az illető, a kinek vagyonát vitték el, magyar volt-e, vagy sem? Nem tettek különbséget magyar vagy más helység között. Természetes azonban, hogy nagyobb volt a kedvük, ha császárpártiakat, vagy törökbarátokat sarczolthattak, mert ebben az időben vajmi csekély volt azoknak a száma, kik semleges politikát folytathattak. A hajduknak ezt a viselkedését, ezt az erkölcsét sokan történetiróink közül kíméletlenül pellengérré állították, pedig indokolatlanul, mert az akkori kornak a felfogása, a sokféle kényszerítő helyzet, a rettenetes fejtelenség igazolja a hajduk eljárását. Ami nem azt jelenti, mintha ezt a viselkedést példányképpel ideállítani akarnók, de nem találunk rá okot, hogy a mikor a „mivell” Nyugateurópában a jelentősebb hadi események csekély kivétellel jól, rosszul fizetett bérenc csapatok szerepléséhez fűződtek, ugyanakkor a magyar kondottieriket a sárga földig lebecsméreljük. Hadakoztak ők német részen, török párton, majd a saját számlájukra, de érdemük, hogy ők voltak magjai a későbbi híres kurucz csapatoknak. 1593-ban a magyar rendek fel akarták állítani a magyar nemzeti állandó hadsereget és ennek alapját a hajduk képezték volna, de a bécsi udvar volt annyira óvatos, hogy ezt a tervet megakadályozta. Kismarjai Bocskay István erdélyi fejedelmé volt az érdem, hogy felismerte a hajduk értékét és őket az ugynevezett Hajduságban letelepítette, természetesen azzal a kikötéssel, hogy amennyiben a nemzeti ügy kívánja, fegyvert fogni kötelesek.

És most időzzünk rövid ideig Bocskay István személyénél. Olyan időben élt, amikor egy Rudolf uralkodott. Az a Rudolf, akiben megvolt a vallási bigotterianak minden utálatossága, akiben a hit, a vallás a legesunyább önzéssé fajult el, akiben semmi idealizmus nem volt, aki miatt a fél világ is felfordulhatott volna fenekestül, csak Ausztria, és Magyarország (mint segedelmi forrás) és a prágai Hradsin maradjon meg. Az a Rudolf uralkodott akkor, aki az uralkodáshoz annyit sem értett, mint a juhász a juhok őrzéséhez, ellenben beteges vágyat érzett arra, hogy olomból — aranyat csinálhasson. Egyébként persze bigott katolikus volt, osztrák jezsuiták neveltje, akinek a szótártársról és keresztényi türelemről alig voltak fogalmai. Azt az ellenreformációt, amely egy Pázmány Péternek szellemi vezérlete alatt indult meg a katolikusok javára, Ru-

dolf a hatalom válogatás nélküli s több ízben alattomos eszközeivel támogatta. Eltekintve a vallási, felekezeti kérdéstől, azok a nagyjaink, akiket a nemzet sorsa közelebről érdeket, kénytelenek voltak a protestantizmus zászlaját újból kezükbe venni, hogy megmentsék a nemzet ügyét. A magyar protestánsok mozgalma folyton nagyobb és nagyobb lett, végre is az 1604-iki országgyűlés a vallásszabadságot statuálta, a miben kevés volt a köszönet, mert az alattomos Rudolf megtoldotta a dekretumot azzal, hogy annak érvénye csak a katolikus ügy sértetlenségétől függ és vallási ügyeket országgyűlésen többé tárgyalni nem szabad. Ezt a Rudolfot volt alkalma Bocskaynak személyesen is jól megismerni, mert egy ideig volt rab Prágában. És volt alkalma ellenszenvre is gerjedni, mikor Rudolfnak a kétszínűségét a magyarsággal szemben kiismerte. Bocskay letelepedett biharmegyei birtokán, ahonnan élénk figyelemmel kísérte az eseményeket. Bethlen Gáborral és többekkel politikai levelezéseket folytattak és ezekben a levelekben ösztintén megírta véleményét a politikai és vallási viszályokról. Egy ilyen levele véletlenül Belgiojasonak, Rudolf egyik vezérének kezébe került és ez fordulópontot jelentett Bocskay életében. Belgiojoso ellensége volt Bocskaynak és így érthető, hogy az elfogott levél után ez az osztrák kondottieri vezér beárulta Bocskayt, üldözni kezdte, várait megszállotta. Bocskay felelt rá. 1604-ben kibontotta az alkotmány és vallásszabadság védelmében a felkelés zászlaját és mi sem természetesebb, s minthogy első szavára az edzett hajduk ragadtak fegyvert, akiknek segítségével Bástát és Belgiojosot megszalasztotta, elfoglalta az egész Felvidéket és Pozsonyban birtokába vette a magyar szent koronát. Felszabadította Erdélyt, melynek rendi hálaból 1605-ben Megyesen fejedelmüké választották, de már magyar királyllyá történt megválasztását nem fogadta el, mert, amint mondta: „nem koronáért, hanem a magyar szabadságért” ragadt fegyvert. Bocskay egyénileg következetes, körültekintő volt. Felismerte a nemzet válságos helyzetét a némettel és törökkel szemben, arra törekedett tehát, hogy a nemzet sorsát mindkettővel szemben biztosítsa. Sikertült is neki az 1606-iki bécsi békében a vallásszabadságot biztosítani, amely alapján véve az alkotmánynak egyik nevezetes biztosítóka lön. Megnyerte Mátyás főherczeg, továbbá a cseh, morva rendek rokonszenvét, ráadásul pedig előnyös békét kötött a törökkel Zsitvatorokon. Pótolhatlan vesztesége lön a nemzetnek, hogy Bocskay már 1606. decemberben hirtelen elhalt, minden valószínűség szerint méregtől, amely gyanu szerint osztrák bérencz ke-

Nász előtt.

Nosza Helén, adj fátyolt sebtiben,
Hadd göngyölöm ez éjleire bele
Szilaj, makranczos, szőke hajamat.
Legyen holnapra omlatag, szelid;
Akár a szerelmes szűz első vágya,
Mely beléful a patyolatos ágyba
S meddő marad.

Rajta, Helén! a fürdöm langyos-e?
... Halaványfehér rózsák életét
Csavard belé. S márványport is tegyél.
Hogy remekbe-szött bársonynál simább
Legyen testem s czernyi pórúsán
Dusan: áradjon érzékbódító
Lehe Damaskus szép szülöttinek:
Azt akarom, leány!

Erős és hűvös friss málna levét
Csöppentsd e karsu kehelybe, Helén:
Melytől ajakam oly üde legyen;
Miként hegyeknek árnyas rejtékén
Maga a hamvas, rózsaszín gyümölcs.
Csókom zamatja hús, ize forró parázs.
S akár a vérszívó hiéna, ugy tapad.
Mohó, miként maga a tikkadó sivatag.
... S csupa-csupa varázs.

Siess Helén, siess! Fűrge kis ujjaid
A lágy lepel nyomán

Járják be gondosan, száritgatva, puhán,
Vizgyöngyös testemet.

A térdeimre önts egy csöppnyi máts
Olajat; hadd legyen
Gödröcskéje remek!
Mintha kacagnának mélyiből pajkosan
Kis ámor-istenek.

... Hol a ráspoly? Helén, körmeimre vigyázz!
Lásd, milyen fénycesek, mily formásak, üdék.
Akár almavirág frissen hullt szirmai...
No, most jól van. Elég!

A kétkő selymeket, szalagok szárnyait
Fűzted a batisztba. És ott a középen
Kösd laza csokorra... a csipkéknél éppen...

Azt akarom, hogy szép legyek, Helén,
Nászomnak éjjelen!

Alba Nevis.

Színházi jegyzetek.

Irta: Bárócs Artur.

A színjátszásnak két merőben ellentétes kategóriáját kellene belevinni a színpadi esztétikába. A relatív és az abszolút színjátszást. A skatulyázás csak annyiban hasznos itt, amennyiben új szempontokat ad színésznek, kritikának.

A realizmus színpadi hódításainak idején a relatív színjátszást véltem egyedül jogosultnak és intellektuális értékűnek. A darabhoz, vagyis a

szerezőhöz vonatkoztatott színjátszást. Ennek kritériuma mindig az: mily hűséggel szolgálja a színész az író közléseit? Mennyire tud átforgalmazni az író közléseinek képére? A realizmus színésze ehhez képest csak az író alakjainak képére keres átforgalmazást. A stilizáló színész viszont az író *szélzatait*, gondolatainak hogy úgy mondjuk: lírai, intim háttérét kutatja. Az utóbbi törekvés, természetesen sokkal magasabbrendű. Érdekes, hogy a realizáló színész éppen attól távolodik el, amit oly aggodalmasan erőszakkal: a hűségtől. Az apró, realiztikus akcentusok keresésében kisiklik kezéből: a lényeges, az értelmi, a darabnak legértékesebb, legbonyolultabb szövete. A figura, melynek ábrázolásához eljut, végül úgy lehet, a lehető legnagyobb természetességgel köhög, köp és fujja az orrát, de semmi köze sincs azokhoz a *specziális* lelki folyamatokhoz amelyeket a szerző legintimebb óhajával közölni akart. A szerző nem közölhetvén alakja összes lényegtelen vonásait, mozdulatainak kinematografiáját, a realizáló színész az egész anyagot, az egész vegetatív embert, — mert számára ez a fontos — saját fantáziájából kénytelen meríteni. Láthatjuk, hogy milyen viszonyba jut ezek által — a hűséggel...

A relatív színjátszás tehát a stilizálásban kulminál. Ez látszik a legintellektuálisabb színjátszásnak. De természetesen csak az irodalom szempontjából. Amennyiben a színészt kizárólag az író tolmácsának tekintjük. Ezen a ponton a színészet még tisztán reprodukáló művészet. Csak az iro-

zeiből származott. Bocskay határozottan nagy férfi volt és méltán fájlalhatjuk, hogy a gondviselés nem juttatott neki hosszabb életet.

Amily nagy volt Bocskay és nevezetes, jelentős férfi, mint protestáns magyar, olyan volt II. Rákóczi Ferencz mint katolikus, akinek egy I. Lipót nemzetgyilkoló politikájával kellett megküzdeni. Rákóczinak egyéniségét a nemzet nagyon jól ismeri. Életét, politikai gólgóját részletesen megírtyk. Szembeállítva a két nagy férfit, mindkettő emlékezete előtt elismerő kegyelettel kell megállanunk. Amennyire igazi protestáns volt Bocskay, ép oly toleránsnak bizonyult, miként Rákóczi katolikus létére. Vallásuk miatt sem egyiket, sem másikat nem lehet nagyobbra becsülnünk, mert hisz egyik voltak a közös hitben, a nemzet, a haza nagy szeretetében. A protestáns jelszava alatt Bocskay által megindított mozgalom hullámai Rákóczinak a korában is érintették a kedélyeket és Rákóczi megértette e mozgalom alapindokait: a veszélyeztetett szabadságot. Akár Bocskay, akár Rákóczi szobrai előtt állunk meg, egyaránt kell hódolnunk felekezeti különbség nélkül a nagy magyarok emlékezetének. És juttassunk néhány babrlevelet a porladó hajduk emlékezetének is, akik szívesen ontották vérüket a nemzeti ügyért és ezzel expiálták a nevükhöz fűződött vádakat.

TANÜGY.

Közművelődésünk feladványai.

Írta: Dr. Bokor József.

Bemutattuk már a közoktatási miniszternek azt a rendeletét, melyet az iskolán kívüli tanítás egysége szervezése érdekében adott ki.

Ez a rendelet nem váratlanul jött. Meglepetést nem is a közönségnek, hanem annak a szűkkörű társaságnak hozott, mely „a szabad tanítás magyar országos kongresszusát“ Pécsre összehívta. Ez a társaság Beöthy Zsolt elnöklésével vállalkozott arra, hogy szervezetet ad „az iskolán kívüli tanítás“ ügyének.

A vállalkozás azonban két sarkalatos hibával indult utnak. Az egyik hiba az volt, hogy a vezérő-bizottság oly elemeket is ujonczozott igen jönevű tagjai közé, akiket törvény erejével kellene eltüntetni a tanítástól. Nevek megnevezése helyett dolgaik egy részét sorolom elé.

Kétségbevonják, sőt gunyolják a Magyarországon most uralkodó nemzeti érzés jogosultságát.

Állítják, hogy az államok sokasága csak

dalmi szempontnál általánosabb művészi szempontokra helyezkedve, nyerhetjük a színjátszás távolabbi perspektíváit. Az abszolút színjátszáshoz elvívókat.

Az abszolút színjátszás kinő a reprodukció keretéből, ez a legmagasabb orma a színjátszásnak. Szabályait nem lehet megfogalmazni, mivelhogy ez nem általános és általánosítható, hanem *kvételes* produkció. Nem a szabályokban, hanem az *egyénekben* merül ki. Miként lényegükben a többi „alkotóknak“ nevezett művészetek is. Ezért még csak egy bizonyos fokig sem megtanulható.

Alkotó színjátszás: tulajdonképpen paradoxon, de csak meg kell születnie egy Valakinek és speciális valóságokká mélyülnek a paradoxonok. A „legjobb színész“-nek. A legszínészebb színésznek. Egyetlen szót, nevet ejtünk és ledőlnek minden tradíciók és csodálatos, finoman specializáló képzetek gázolnak át rajtuk.

Duse . . .

Ma ez a legcsodálatosabb igeje a színjátszás művészetének.

Az abszolút színjátszás csak példákön érzékelhető. Példák teremtik meg; addig nincsen is, amíg a példa meg nem születik.

Neki a darab csak matéria, melyből önálló művészi alkotást teremt. Szinte lecsökkenti a darabot, olyanféle szerepre, aminő a szónok jegyzetei. A darab csak vázlat, ő tölti meg a millió imponderabilitásával, mely a művészetet jelenti. Jelentősége az illusztrátoréhoz fogható; a darab: az illusztrált

átmeneti állapot; az összes emberek egységes állama okvetlen be fog következni.

Hirdetik, hogy az emberek mesterségesen alkotnak egy nagy államot, egy nemzetet, egy nyelvet, amint részvénytársulatokat alkotnak.

Iskoláikban a történetből ki fogják mutatni, hogy a multban minden baj a szabadságból származott.

Az ő nézetük szerint az ember minden legkisebb cselekvése tekintetében a helyesnek államilag megállapítva és kényszerrel biztosítva kell lenni.

Mikor pedig a nagyörű közgazdaság kifejlődik, akkor a nemzeti érzés megszűnik. Ezzel kapcsolatban megcsökken az apa és férj gazdasági, tanítói, rendőri hatalmának szüksége és megcsökkennek az erre vonatkozó érzelmek. Hasonlólag megcsökken az öregek tanítói szerepe és ezzel az öregek iránti tisztelet. A falu öregei szavának jelentőségét a negyedik vagy ötödik elemi osztály vizsgálatának letétele, az alkotmányban, a történet stb. ismerete helyettesíti.

Ekkor elérkezik az idő, mely a nőknek lehetővé teszi a jobb táplálkozást, a nemi vágyak jobb kielégítését. Megváltozik a nők hivatásáról való felfogás, valamint a hajadoni becsületéről való kegyetlen felfogás is.

Végül az a feladat vár ezekre a világboldogítókra, hogy oly gondolatok, meggyőződések terjedését előmozdítsák, amelyek *hasznosak, vagy ami ezzel körülbelül egyet jelent, amelyek igazak és olyanok terjedését meggátolják, amelyek károsak, más szóval tévesek.*

Nem jut eszünkbe, hogy a pécsi kongresszus vezérő-bizottságának tulajdonítsuk e tanok szerzőségét. Még csak azzal sem vádoljuk, hogy ezeket a tanokat magukévá tették volna.

Elismerjük, hogy nem tették. De senki fel sem menti őket az alól a vád alól, hogy az ő kiválasztásukból jutott hely ama tanok szerzőjének abban a tanácsban, mely Magyarország kulturális életéről való gondoskodásra érezte magát hivatottnak, következésképp szolidaritást is vállaltak vele, hogy becsutelen tanai egyenlő elbírálásban részesülnek azokkal az elvekkel, melyeket a társadalmi érdekek megbecsülésében eddig követünk s nem szününk meg mindaddig követni, amíg a társadalmi berendezkedés, az állami élet, a moralitás alapvető fogalmi eszmék szerint igazodnak.

Tudhatták volna pedig, hogy azoknak az eszméknek semmi közük a nagy gondolkodók, moralisták, államférfiak által koncipiált s a történelmek megpróbáltatásai között leszűrődött eszmékhez, ha ugyan ráérték volna megismerkedni a „belátásos iskola“ dögtetes levegőjével s nem egyszerűen a vaklárma vezette volna őket bizottságuk tagjainak összeállításában.

mű. Az igazi illusztrátor ugyanis nemcsak alakokká érzékíti a szavakat, hanem önálló művészetet nyújt. A mű az ő fantáziájában újra teremődik. Művészi kifejezésben nem korlátozható. Ki tudja, vajjon Shakspeare ugy képzelte-e el alakjait, ahogyan őket Gilbert megrajzolta? Mégis, egy évszázad reprodukáló színészei e rajzokból merítették Shakspeare alakjairól való képzeiteiket.

Duse méltatására a legképtelenebb zenei és festészeti frazeológiát merítette ki Európa minden tolla. Csupa ritmusnak, csupa melódiának hallották, csupa klasszikus vonalnak, csupa sötét tónusnak látták az ő színészi művészetét. Ugyan miért? Mert az abszolút, alkotó színjátszásnak még nincsen frazeológiája. Pedig Duse a tanum, hogy ennek a művészetnek is megvannak a maga hangjai, szinci, vagy — nem tudom micsodái. Érzékelhető elemei, amelyeket még ma csak más körből vett hasonlatokkal tudunk megközelíteni. És Duse dalol, zenél, fest, mintáz . . .

És teljes jogosultsággal jellemezzük még ma is a jó öreg „Kaméliás hölgyet.“ Merthogy Dusanak semmi köze sincs a Duse alakításához. Ő csak alkalmas ad neki, hogy meghaljon, mint egy morando taktus, elillanjon mint egy illat, mint — hogy ismét el nem merüljünk a hasonlatokban — Duse. A vizenyős kaméliás nő izig modern, eleven művészi valósággá teremődik újra.

Az ilyen színészek számára azért kell új szempontokat kitalálni, mivelhogy a relativ színjátszás szempontjai szerint legtöbbször nagyon rosszul

Pedig éppen nekik, a szabad tanítás apostolainak kellett volna tudomást venni a tagtársak ama kijelentéséről: „Ha a nyilvánvalóan téves tanoknak épp úgy megengedjük a terjesztését, mint a nyilvánvalóan igazaknak és pusztán a versenyre bizzuk a győzelmet, ez az erők oly pazarlása, amely semmivel sem igazolható, ha hatalmunkban van ezek elnyomása, ezek kötelező terjesztése,“ hogy gyökerében elfojtsák, szerzőjüket pedig irgalom nélkül bojkottálják.

Hogy még sem tették meg, ez volt vállalatuknak első és fő hibája. Második hibája pedig az volt, hogy a vezérő-bizottság egy szemernyi tartalmat sem tudott programjába írni, melylyel az egybehívott kongresszusnak elvet, irányt adhatott volna. Mint az utszéli koldus, úgy állt a közönség elé ez az előkészítő bizottság türes tarisznyájával s azt várta, hogy a kongresszusi tagok fillérei és kenyéradarabjai töltik meg programját, melynek kusza szerkezetét ezuttal „Szózat“ néven bocsátották utnak.

Mindez dicséretére válik a közoktatási kormányknak, hogy ennek a kalandor vállalkozásnak utjába állt, s az iskolán kívüli tanítás szervezésének ügyét az országos közoktatási tanácsra bízta.

A miniszter néhány vonással meg is jelöli a megoldás irányát. Ezek a következők: Az általános választójog küszöbön van, s vele a demokrácia nagyfokú terjedése. Amde mit ér a tájékozatlan, az irni-olvasni nem tudó tömeg demokráciája? Nincs-e kiszolgáltatva egyes merészebb, de kevésbbé önzetlen vállalkozó közvetlen hatásának?

Pedig elemi iskolázatásunk jelen állapota mellett a demokrácia elve nem válik valóvá; a politikai kalandorok jelentősége öregbedik oly tömeg fölött, melynek fele sem írni, sem olvasni nem tud. Az elemi iskolákat megerősíteni, s a nép legtágabb rétegére kiterjeszteni, ez a hivatalos adminisztráció dolga, valamint az ő dolga az is, hogy a 13—15 éves fiukat és leányokat a gazdasági ismétlő iskolában hivatásukra mind jobban előkészítse.

A miniszter rendelet az iskolán kívüli tanítás ügyét főként a nép 15—20 éves fiataljai továbbképzésére és művelődésére szánta. Hogy ez miként volna földmívelő nemzetünk szemmel tartásával elérhető, arra kér feleletet a miniszter tanácsától.

Rendkívül figyelemreméltó azután a rendeletnek az a pár sora, melylyel a középiskolai oktatás hibáira mutat rá. Kimondja, hogy a középfokú oktatás tagoltsága nem felel meg a társas munkafelosztás igényeinek s főképen a polgári osztályok középső rétegei nem találhatják meg azt az életrevaló készséget, mely a népek nagy versenyében a magyar munká-

végzik feladatukat. Nem tolmácsolnak hűségesen. Két külön művészet — a költészet és a színjátszás — harcának izgalmas látványát nyújtják. *Többet:* mint hűséges tolmácsolást.

Attól pedig isten mentse meg ambiciózus színészeinket, hogy erre az abszolútnak nevezett színjátszásra törekedjenek. Mert erre törekedni nem, erre csak születni lehet.

Ha magyar talajon keresünk példát, talán akkor sem keresünk hiába. Valahová ide kell osztályoznunk egy izgalmasan érdekes szöke aszszonyt: *Márkus Emma* nevezetűt. Minden „elhibázott alakításával“ egyetemben.

A főntebb említett raffinált színjátszó stílusok-nekegy érdekes ellentétével találkoztunk mostanában Wedekind-matinén. Wedekind egy fölöttebb exponált, színészekkel előadhatatlan darabját adta elé igen érdekesen és az író szempontjából: meglepő hatással. Roppantul közelébe engedett férünk a maga közlendőinek de nemcsak személyes szereplésének különös ingere, hanem előadásának ritka értelmessége által is. Engem jobban érdekelt a legravaszabb színészi bravuroknál, aminőket például tömörítve mutattak be a németek az első agyonjátszott Wedekind — darab során. És jól illusztrálta a tételt, hogy: egy intelligens dilettáns mindig jobb színész egy rutinos, de ostoba színésznél.

nak és iparnak biztosíthatná a sikeres megállást.

Már hogyan is tehetné meg a mai középiskola azt, amit a hivatalos és nem hivatalos közélet ekként tőle vár, mikor az ipari magas iskolákba lépést a középiskolák négy alsó osztályának bevégezéséhez csatoltuk, ezeket az osztályokat pedig megtöltük a verbalizmus követelményeivel. Ahelyett, hogy a természetvilágában látni, érezni tanítanók a fejlődésnek induló gyermekét, a szavak és mondatok viszonyát kutattatjuk vele s okot kereső elméjét az emlékezet szövegébe fusztatjuk.

Okvetlen más szervezetet kell adni a középiskoláknak s velük együtt annak a boldogtalan polgári iskolának is, melyet a fiatalkori lehetetlenség s a kielégíthetetlen ambíció feszített fára.

Abban pedig, amit a rendelet a főiskolákról mond és önismeret, egyszerű, de elutasíthatatlanul igaz állapota nyilvánul meg. Két főiskolánk, sem számánál, sem helyi viszonyainál fogva nem nyújt elég kedvező alkalmat és tért tudományos önállóságunknak, nemzeti törekvéseink érvényesülésének.

Látnivaló, hogy tartalmas programot tölti meg a rendeletet, melynek életrekelését epedve várjuk.

Selejtezés a gimnáziumban.

Ha a gimnázium tulsufaltsága kerül szóba, az emberek legtöbbször csak pedagógiai oldaláról fogják fel a kérdést s amennyiben bizonyos, hogy a tanítás sokkal könnyebb és eredményesebb volna, ha pl. minden 60-70 tanulóból álló osztályt kétfelé lehetne osztani, meg is nyugosznak abban, hogy mihelyt erre lesz elég pénzünk, segítve is lesz a bajon.

Pedig ha a pedagógia érdeke mellé a társadalomét is latba vetnék, nem a gimnáziumok szaporítását kívánnák, hanem a tanulóknak a legelkülönültebb selejtezését, még pedig nemcsak az ugynevezett buktatás útján. Hiszen nincsen egy iskolafaj sem, amely annyi hasznavehetetlen, vagy pályátvesztett embert bocsátana ki kebeléből az életbe, mint a gimnázium. Nem abból a szempontból mondok ezt, amit újabb időben a gimnáziumi tanítás ellen olyan sürűen felhozunk, hogy t. i. nem a való élet számára nevel, hanem abból, hogy az oda nem való elem, amelynek nagyságát bátran tehetjük a létszám felére, a mai elbánás mellett végigvánszorogván több-kevesebb év alatt az osztályokon, ott csak azt tanulja meg, hogy neki mint leendő urnak magasabb igényei lehetnek, mint más emberfiának, de tehetségtelensége vagy hanyagsága miatt leg-több esetben már a pályaválasztásnál sem találja meg azt a biztos alapot, amelyen tovább haladva a társadalomnak hasznos tagjává lehetne s magának is megelégedett életet biztosíthatna.

Ebből a szempontból sokkal nagyobb veszedelem rejlik a tulsufaltságban, mert bátran kimondhatjuk, hogy egy 40 tanulóból álló osztályban, ha sok a nem oda való elem, épp oly kevéssé lehet a tanítás óhajtott eredményét elérni, mint 70 tanulóval, sőt szívesebben vesződnek a tanár 70 tehetséges és jó magaviseletű gyerekkel, mint olyan kisebb létszámú osztályllyal, amelynek, mondjuk, fele akár tehetségtelenségével, akár rossz viselkedésével kerékkötője a többiek haladásának. Pedig e tekintetben nem indulhatunk el matematika alapon s nem mondhatjuk ki, hogy 70 tanuló közt mindenesetre több lesz a hasznavehetetlen, mint 40 közt.

Eppen ezért a pénz mindenhatósága itt megszűnik s pusztán az alacsonyabb numerus kluuzusál sem a pedagógiai, sem a társadalmi bajokon nem segíthetünk. Hanem igenis segíthetnénk amint többek közt igen jól mondta „p.” cikkke az Egyetértés f. hó 5-iki számában, „több állami akarati enegiaival“.

Csak hogy én nem látom elégnek ezen állami akarati energiának csak abban való megnyilatkozását, hogy bizonyos alacsony számon felül egy-egy osztályba több tanuló fel ne vegyünk.

A „p.” ajánlotta felvételi vizsgálat (amelytől nem várom, hogy sok olyan gyermeket juttatna a középiskolába, amelyik helyesen tud írni, hiszen

igen sok még mikor onnan kilép, sem tud egyáltalán nem tenné feleslegessé az ugynevezett drákói szigorúságot. Az így bejutó anyag egy részéről is kitűnik pár év alatt, hogy vagy hajlamánál, vagy tehetségénél fogva nem a gimnáziumba való. S ezeknél kis létszám mellett is, de annál inkább a mai viszonyok közt, csak a lelkiismeretes selejtezés használható, amely éppugy szolgálja a bennmaradókat, mint a kiseljeztendőket érdekeit.

Hány tanuló van manapság, akiből szülei mindenáron diplomás embert akarnak csinálni, pedig ő kézzel-lábbal rugdalozik ellene. Ha nagyon szigoruan fogják otthon, megtesz iskolai kötelezettségeiből annyit, amennyivel átcuszik az osztályokon s egynemelyik még dicsekszik is ezzel. Hát az ilyen megrontja tanulótlársai közszellemét is rossz példájával s bizony nem való nyilvános iskolába.

S mit tehet az iskola ma az ilyenek ellen? Egyáltalán semmit, noha érzi, nagyon érzi, mennyire hátráltatják a többiek komoly munkáját. A szülőknak ugyan prédikálhatnak a tanárok. Legfeljebb azt mondják: „Buktassák meg, ha megérdemli.“

Más egyesületek (az iskola is az) végső esetben kizárhatják kebelükből azon tagjaikat, akik kitűzött céljuk elérését bármiképp is megakasztják, az iskola manapság csak azokat zárhatja ki, akik olyas delictumot követnek el, amiért a polgári életben a törvénykönyvvel jönnének összeütközésbe.

Szinte hallom a szörnyűködő felkiáltást: „Mit akar ez? Megakarja fosztani az adófizető polgárt attól a jogától, hogy gyermekeit tetszése szerint taníttathassa?“ Korántsem! De szerintem, mint mindennek, a jognak is van határa. A tanulás útját az állam senki előtt sem zárhatja el, de a módokban korlátokat szabhat eléje, ha a közérdek úgy kívánja.

Amint azon senki sem botránkozik meg, ha a büntettek elkövetőit nem engedik szabadon élni a tisztességesek közt, hanem elkülöníti tőlük, senki sem tekintheti jogtalanoknak azt sem, ha a tehetséges és szorgalmas tanulóknak alkalmat ad, hogy a közéjük nem valóktól háborítatlanul készüljenek elő életcéljukra. S szerintem az iskoláknak a közép és felső fokon csak ez lehet a céljuk.

De ezt aztán csak a lelkiismeretes kiválasztás útján lehet elérni. Ha a szülők nem volnának elfogultak gyermekeikkel szemben, könnyen menne dolog, de mivel a jóakaró tanács nagyon ritkán vezet eredményre, nem szabad visszariadni a drákói szigorító sem.

S ezt főleg addig, míg akár a középkortatás reformálása, akár a közszellem egészségesebb fejlődése következtében a mai állapotok nem javulnak, különösen a gimnáziumra nézve, mert igazi tulsufaltságról csak itt beszélhetünk, a buktatáson kívül egyéb módon is lehetne gyakorolni.

Hiszen a közoktatási minisztérium már 1895-ben s újolag 1903-ban elrendelte a tanári karoknak, hogy főleg a IV. osztályban „minden oldalról mérlegeljék a tanulók tehetségeit s különösen a gimnáziumba nem való tanulókat kellő osztályozással az iskolából eltávolítsák.“ De ez nem sokat használt.

Mert való-e tudományos pályára az, aki csupa elégséggel csuszik át a IV. osztályból az V-be? Szerintem nem. S hiába hozzák fel ez ellen, hogy hány gyenge tanulóból lett később kiváló ember. Mert a gyengéknek a legnagyobb része bizony az életben is csak teng-leng s elégedetlenkedik. S ki meri állítani, hogy azokból a kiválókból, ha általános műveltségük alapját jobban megrakják, még kiválóbbak nem lehettek volna.

A gimnáziumba nem való elemek eltávolítása ezen a fokon csak úgy volna lehetséges, ha azoknál a gyenge tanulóknál, akik egyáltalán semilyen irányban nem adták jelét négy év alatt különös tehetségüknek, IV. osztályos bizonyítványukkal általános ítéletkép a szokásos „felsőbb osztályba léphet“ helyett azt vezethetnék, hogy a gimnázium V. osztályába nem léphet.

Ez az eljárás mindenesetre nagyban hozzájárulna társadalmunk ama bajának az orvoslásához, hogy tulsok benne a diplomás ember s kü-

lönböző okoknál fogva nagyon sokszor nem olyanok jutnak egy-egy álláshoz, akik azt legjobban be tudják és akarják is tölteni.

De a tulsufaltság bajait maga az iskola sokkal inkább érzi az alsó osztályokban. Azért a buktatáson kívül itt még inkább szükség volna más módokra, hogy az alkalmatlan elemeket kiszorítsuk. Amennyiben itt a haladást a tehetségtelenségnél nem kevésbé hátráltatják egyesek megátalkodott figyelmetlensége és rendetlenkedése, fel kellene jogosítani a tanári karokat, hogy az ilyeneknek nemcsak ajánlják az eltávoztást, hanem ki is zárhassák az iskolából. Sőt részéről még azt sem tartanám tulszigorunak a mai viszonyok közt, ha az osztályismétlést nyilvános iskolába járás után egyáltalában nem euednék meg senkinek. Mert köztapasztalás szerint éppen ezek az ismétlők, akik néha több évvel is idősebbek osztálytársaiknál, rontják meg az ifjabbakat, akik kitanult hunczutságaiknak sokszor követőivé lesznek.

A tanítás útját azért nem zárnök el ezek elől sem, tehetnének magánvizsgálatot, de az államtól nem lehet kivánni, hogy olyanokért verje magát újabb és újabb költségre, akik nem tartják be azokat a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az iskola céljának az elérését. Hogy nem minden szülő bírná el a magántanítás és vizsgálat költségeit, nem lehet nyomós érv az ellen, mert a pássziózás árát mindig meg kell fizetni s akinek nem telik rá, ne engedje meg magának.

Nem tárgyalhattam kimerítően e szűk keretben a kérdést, de azt hiszem, eléggé rámutattam arra, hogy újabb gimnáziumok állítása nélkül is volna mód, ha keresnénk, a tulsufaltságon és a belőlük származó bajokon segíteni, sőt a tulterhelésről szóló panaszokat is elhallgattatni, mert hisz éppen a gimnáziumba nem való elemek miatt hangoztatják ezeket a szülők.

Az iskola szentisége.

Azt olvassuk, hogy a társadalmi forrongás eszméi már nemcsak kint az utcán, az élet talaján virágoznak, hanem az élet hajtóházában: az iskolákban is gyökeret kezdenek eresztetni. A mesterinas iskolák növendékei ugyanis szociálista izű és eredeti sajtótermékeket hordoznak magukkal az iskola padjaiba. Amelyeket nemzetközi szociálisták gondosan terjesztenek köztük. Ezeknek nyomán a növendékek azután ahelyett, hogy az élet komoly, békés munkájának előzetes feltételeiben gyakorolnák magukat: annak inkább bomlasztó eszméit igyekeznek magukba szívni. És ha ezért a tanítók által kérdőre vonatnak, azoknak sokszor ellenállanak és a szociálista sajtóhoz mennek panaszaikkal. Sőt, amint azt némelyek állítják, vannak tanítók is, akik szociálista tendenciájú termékekkel látnak el egyes lapokat. Nemcsak, hanem még az iskola falai között is szociálista eszméket propagálnak. Ez a helyzet rövid, de velős szignatúrája.

A dolog eképpen, amint az a fentebbiekből látszik, kezd immár veszélyes jellegű ölni. Mert a baj már nemcsak az utcán, hanem az iskolában is lobogtatja vörös színét. Az események már odáig fejlődtek, hogy a mesterinas-iskolák igazgatói jónak látták ebben az ügyben tanácskozást tartani annak a modus procedendinek a megállapítása végett, hogy mely előzetes eszközök volnának itt alkalmazhatók arra nézve, hogy ez az újabb iskolai kelevény valahogyan ki ne fakadjon és büzös tartalmával meg ne fertőztesse az iskola levegőjét.

Szerintünk minden végbemenésnek meg van a maga korlátozó helye. A szabadságnak is meg van a maga kiszabott határa, melyet átlépni nem szabad. A kakas a szemétdombon kukorékolhat, a bagoly a ház hiján, romok közt huhoghat: azért nem bántja senki. Mert ez az ő természetrajzához tartozik. Az ember az utszéli csárdában dölölhat, duhajkodhatik. De az isten házában ez az indulati vad kirohanás már távolról sincs megengedve. Mer istensértés számba menne és vallásos érzületünket mélyen sértené. Azért, aki ezt ott megmerné koczkatatni: méltó büntetés érne.

Az iskola is templom. Mert az isteni legfőbb kijelentésnek: az emberi tökéletesítés kultuszának áldoz oltárán. Aki tehát ide belép, az vesse le saruit, törölje le lelkéről az élet szennyét és szenvedelméit, nehogy sáros lábával, lelkének rut indultalival bepiszkítsa annak talaját, profanizálja magát az iskolát. És már csirájában tönkretapossa annak békésen munkálkodó erkölcsi célzatait.

Szól ez a beszéd különösen azoknak a tanítóknak, akik állítólag a nemzetközi eszmék szolgálatában állanak. És az iskolánál betöl-

tött közállásait tulhajtott eszméik forumául használják ki. De figyelmeztetés egyszerűsége a felesleges hatóságoknak, sőt magának az országos kormányzó hatalomnak is, hogy árgus szemmel őrködjék az iskolák belélete felett. A fővárosi hatóságot kérjük is, hogy mindazoknak a tanítóknak, akik a nemzetköziség érzelmeiben részt vesznek és téves eszméikkel az iskola tisztaságát merészek prostituálni, puhatoltassa ki a neveit és menten minden nyugdíjigény nélkül ereszsze őket szélnek. A kormányt pedig szintén kérjük, hogy az ilyen megbélyegzett embernek sehol ebben az országban ne adjon tanítói kenyeret. Mert az olyan tanító, aki azt hirdeti, hogy nincs haza, az megérdemli, hogy éhen barangoljon abban az országban, amelyet ő sohase akart elismerni.

A mesterinasokra szintén erős rendszabályokat kérünk. A tanító felvilágosító beszéde itt már nem tetszetős. Mert kívülről tetszetősebb hangokat hallanak. Erőtlén is, mert kívülről erősebb hang ostromolja a füleket. Ide azért a másikkal legalább is egyértelműen erőtt kell alkalmazni. Röviden: erős retorzióval kell élni. Ki kell mondani nevezetesen, hogy amelyik mesterinas valamely szakszervezetnek a tagja és annak irodalmi termékeit az iskolába hordja: egy évvel később szabadul fel. Ezt a rendszabályt megkivánja a jövő nemzedék lelkének amennyire lehet, épségben való tartása. De főleg az iskola szentsége. Amely nem kalmarkodásra és emberi torzalkodásra, hanem a békés polgári foglalkozások előkészítésére van berendezve.

Szabó Kálmár.

Diák-turistaság. Évről-évre megszöknek ujjtani buzdító szavunkat, hogy a tanuló ifjúság menjen utazni. A nagy szünetben, Magyarország határán belül végzendő utazást értünk, melyet két, legfőleg három jó barát együtt, gyalogszerrel hajtsa végre. E sorok írója így utaztatta be az ország nagy részét középiskolát járó fiával.

Ezúttal a magyar Kárpát-Egyesület eperjesi osztályának utazásra buzdításáról veszünk tudomást. Ők is a tanulóifjúsághoz intézik szavukat s többek közt így szólnak:

Az iskolákat az ország minden részében serénykedő kárpát-egyesületi vagy turistaosztályok szíves-örömmel fogják segíteni és irányítani, hisz ezek az egyesületek, bármi legyen a címük, egytől-egyig azon fáradsz, hogy a természet szépsége iránt való érdeklődést felkeltse s általánosabbá tegyék; sőt meggyőződésünk az, hogy az összes turistaegyesületeknek legfőbb céljai t. i. a hazai turistaság megeremtelése, az ország turisztikai szempontból való föltárása és megismerése csakis a tantestületekkel karöltve, egyesült erővel és egymást segítő munkával érhető el. Mi tehát a tantestületekben a nevezett egyesületek számára munkatársakat keresünk, az ifjúság érdekében. Ez utóbbi okból biztosan számíthatunk támogatásukra. Minthogy azonban ezen ideális dolognak anyagi oldala is van s minthogy a főntebb vázolt fontos cél csak úgy érhető el, ha az ezen irányban működő egyesületek erősek, méltóztassanak odahatni, hogy minden iskola a hozzá legközelebb eső Kárpát- vagy turista-egyesületi osztályba tagnak lépjen be; azonfelül méltóztassék utat és módot találni arra, hogy minden intézet tanuló-ifjúsága intézete utján csekély, alkalmilag összeadott évi járulékkal támogassa az illető egyesületet, hisz ennek hasznát a tanuló-ifjúság élvezheti leginkább. Amely megyében ily irányú egyesület nem működik, ott az iskolák a társadalomtól segítve, maguk vegyék át a Kárpát- vagy turistaegyesület teendőit, azaz létesítsenek kirándulóhelyeket, jelezzenek turistautakat, szervezzenek tanuló-szállásokat, adjanak ki turistatérképet, turistakalauzt stb. A fődolog az, hogy a tantestületek az ifjúságért ez irányban is sikra szálljanak. Ismételtén kérjük, méltóztassék az ifjúság és társadalom javát egyaránt célzó emléiratunkat jóindulattal fogadni s azt magáévá tenni, kérjük, méltóztassék az emlékiratot hivatalosan tárgyalni, azután pedig becses véleményét velünk közölni. Hiszünk és reméljük, hogy Magyarország összes, minden jó- és nemesért lelkesedő tantestületei méltányolni fogják törekvésünket, úgy, hogy semmi sem állja annak útját, hogy a nemes ügy, amelyért sikra szálltunk, az egész országban győzedelmeskedjék.

Érettségi vizsgálati kormányképviselők. Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter az autonóm felekezeti középiskolák folyó évi rendes érettségi vizsgálatához az 1888. évi XXX. t.-cz. 23. szakaszából kifolyólag a következő kormányképviselőket küldötte ki:

1. A dunamelléki ev. ref. egyházkerületben: A budapesti ev. ref. főgimnáziumhoz dr. Hegedűs István budapesti tudomány-egyetemi nyilv. rendes tanárt, a halasi főgimnáziumhoz dr. Szász Károly vallás- és közoktatásügyi min. osztálytanácsost, a kecskeméti főgimnáziumhoz dr. Szádeczky Lajos kolozsvári tud.-egyetemi r. tanárt és a nagykőrösi

ev. ref. főgimnáziumhoz dr. Ferenczi Zoltánt, a budapesti tudomány-egyetemi könyvtár igazgatóját.

2. A dunántúli ev. ref. egyházkerületben: A pápai ev. ref. főgimnáziumhoz K. Kiss József debreczeni ev. ref. főiskolai igazgató-tanácsost, a csurgói főgimnáziumhoz dr. Csiky Lajos debreczeni ev. ref. főiskolai tanárt.

3. A tiszáninneni ev. ref. egyházkerületben: A miskolczi ev. ref. főgimnáziumhoz dr. Öreg János debreczeni ev. ref. főiskolai tanárt, a sárospataki főgimnáziumhoz dr. Kérészy Zoltán kassai kir. jogakadémiai tanárt, a rimaszombati egyesült protestáns főgimnáziumhoz Szöcs Farkas budapesti ev. ref. teológiai tanárt.

4. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületben: A békési ev. ref. főgimnáziumhoz dr. Schilling Lajos kolozsvári tud.-egyetemi ny. r. tanárt, a debreczeni főgimnáziumhoz dr. Bartha Béla selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskolai tanárt, a hajduböszörményi főgimnáziumhoz Hamar István budapesti ev. ref. főiskolai igazgatót, a hódmezővásárhelyi főgimnáziumhoz dr. Antal Géza pápai teológiai akadémiai tanárt, a kisujszállási főgimnáziumhoz dr. György Tibor budapesti tud.-egyetemi magántanárt, a máramarosszigeti főgimnáziumhoz dr. Kiss Károly budapesti ev. ref. főgimnáziumi tanárt, a mezőtúri főgimnáziumhoz dr. Pap Tivadar máramarosszigeti ev. ref. jogakadémiai igazgatót, a szatmárnémeti főgimnáziumhoz dr. Major Károly gyöngyösi állami főgimnáziumi tanárt.

5. Az erdélyi ev. ref. egyházkerületben: A kolozsvári ev. ref. főgimnáziumhoz Kiss Lajos szegedi áll. főreáliskolai tanárt, a marosvásárhelyi főgimnáziumhoz dr. Ferenczy Árpád egyetemi magán- és sárospataki ny. r. jogtanárt, a nagyenyedi főgimnáziumhoz Erdély Pált, a kolozsvári egyetemi könyvtár igazgatóját, a sepsi-szentgyörgyi ev. ref. főgimnáziumhoz dr. Székely György sárospataki ev. ref. főiskolai igazgatót, a szászvárosi főgimnáziumhoz dr. Szádeczky Gyula kolozsvári tudományegyetemi ny. r. tanárt, a székelyudvarhelyi főgimnáziumhoz Jakab Ödön budapesti áll. főreáliskolai tanárt s végül a zilahi ev. ref. főgimnáziumhoz Kenessey Béla kolozsvári ev. ref. teológiai akadémiai igazgatót.

6. A bányai ág. h. evang. egyházkerületben: a budapesti ág. h. evang. főgimnáziumhoz dr. Heinrich Gusztáv miniszteri tanácsost, az Akadémia főtákarát, a békéscsabai főgimnáziumhoz dr. Réthy László nemzeti muzeumi őrt, a Magyar Tudományos Akadémia tagját, a szarvasi főgimnáziumhoz Hörk József pozsonyi ág. h. evang. főiskolai tanárt.

7. A tiszamelléki ág. h. evang. egyházkerületben: az eperjesi ág. h. evang. főgimnáziumhoz Fischer Miklós szepesiglői evang. főgimnáziumi igazgatót, a nyiregyházi főgimnáziumhoz, dr. Strop László pozsonyi ág. h. evang. teológiai tanárt, a kézmárki főgimnáziumhoz dr. Masznyik pozsonyi ev. teológia akadémiai igazgatót, a rozsnói főgimnáziumhoz dr. Obesko Rezső eperjesi jogakadémiai tanárt, a szepesiglői h. evang. főgimnáziumhoz Kovács Sándor pozsonyi evang. teológiai akadémiai tanárt.

8. A dunáninneni ág. h. evang. egyházkerületben: a pozsonyi ág. h. evang. főgimnáziumhoz dr. Mágocsy-Dietz Sándor budapesti tud.-egyetemi ny. r. tanárt, a selmeczbányai főgimnáziumhoz Mikker Károly dr. eperjesi jogakadémiai tanárt.

9. A dunántúli ág. h. evang. egyházkerületben: a soproni ág. h. evang. főgimnáziumhoz dr. Pruzsinszky János budapesti gyakorló főgimnáziumi tanárt, a felsőlőrői főgimnáziumhoz dr. Szlavik Mátyás eperjesi teológiai dékán tanárt.

10. Az erdélyi ág. h. evang. egyházkerületben: a brassói evang. főgimnáziumhoz E. Nagy Olivér eperjesi jogakadémiai ny. r. tanárt, a nagyszabai ev. főgimnáziumhoz és ugyanott az ev. főiskolához Jacobi Károly budapesti V. ker. állami főgimnáziumi tanárt, a megyesi főgimnáziumhoz Jezsovits Károly kir. tanácsost, nyug. ev. liceumi igazgatót, a segesvári főgimnáziumhoz dr. Theisz Gyula budapesti VI. ker. állami főiskolai tanárt és végül a beszercei ev. főgimnáziumhoz dr. Schneller István kolozsvári tud.-egyet. ny. r. tanárt.

11. Az unitáriusok egyházkerületében: a kolozsvári unitárius főgimnáziumhoz dr. Kozma Ferenc nyug. kir. tanfelügyelőt.

12. A görög-keleti román metropolita érsek egyházi főhatósága alatt álló brassói főgimnáziumhoz: dr. Moldován Gergely kolozsvári tud.-egy. ny. r. tanárt.

13. A görög-keleti szerb patriarka főhatósága alatt álló ujvidéki főgimnáziumhoz: dr. Margalits Ede budapesti tud.-egyetemi nyilv. rend. tanárt.

** A tanítószóköszönete. A nagytapolcsányi és nyitrai székely tanítói járáskör május 23-iki ülésén egyhangulag elfogadták azt az indítványt, hogy szerveztessék a tanítószóköszönet egy monstre-küldöttség, mely Apponyi előtt tolmácsolja a tanítószóköszönetét és köszönetét azon körültekintő

gondoskodásért, melyben elárult népnevelés-ügyünket részesítette, azon energikus intézkedéseért, hogy törvényjavaslatában erős bástyákat emelt a nemzeti géniuszunk.

** Pánszláv tankönyv. A Pécsen megjelent „Neptanoda” tanügyi folyóirat folyó évi 21-ik számában és pedig terjedelmes kritika közben mutat rá Várhelyi György nógrádmegyei kir. segédtanfelügyelő, a nyitrai ág. ev. esperesség (mely oly élesen szállt sikra a felekezeti tanítói legújabb törvény ellen) kiadásában tót nyelven megjelent *Skolnik* című elemi iskolai tankönyvre; az oldalak számára való hivatkozás mellett jelezvén, hogy e könyv használata mellett nemcsak lehetősége vétetik annak, hogy tömördek tótajku gyermek elsajátíthassa édes nemzeti nyelvünket, de hogy azon felül ellenséges indulat is hangoltathatik a fentartó, a nemzet jellegét megadó magyar nemzet ellen, illetőleg hogy e könyv egyáltalán nem alkalmas arra, hogy nyelvünket, intézvényeinket s önmagukat megszerettesse azokkal, kiknek java czéloztatik, mert a földrajzi tananyag ismertetése közben, míg a helységneveket nem a törvényes nevükön, hanem tót elnevezések alatt közli, egyáltalán nem törekszik a magyar haza nagyjainak, nevezetességeinek s intézményeinek ismertetésére, megszerettesítésére: Budapest helyett Budin, Pécs helyett Patikostoli, Ungvár helyett Uzhorod, Máramarossziget helyett Sihot, Székesfehérvár helyett Stol Belichrad Fiume helyett Riecka s majd valamennyi törvényes magyar helységnevet helyett tanulnak belőle a gyermekek törvényesen meg nem engedett helységneveket, míg Kollár János (Jan Kollár) tót költőről megemlékszik, úgy történelmi (Rákóczi, Thököly, Zrínyi Ilona s más), mint irodalmi (Arany, Vörösmarty, Jókai stb.) nagyjainkról bölcsen hallgat; a kizárólag tót nyelven közölt történelmi tananyag közben, míg a tótok jellemzésével hosszan foglalkozik, általánosságban a hunokkal 4, a magyarokkal 8 sorban bának el, V. Ferdinánd kapcsán elősorolván a vívmányokat, a következő téves tanítást nyújtja: „Midőn azonban Magyarország ezeknél is több kivánsággal járult a bécsi kormány (!?) elé s azt a bécsi tanácsadók megtagadták, nagy háboru támadt Magyarországra és a bécsi kormány közt” úgy a földrajzi, mint pedig alkotmánytani tananyag közben a magyart nemzetiségnek mondja, a sorok közt pedig következetesen sejteti, hogy csakis nemzetiség, nemzet ellenben inkább a tót; a községekre nézve azon nyelvet tanítja hivatalosnak, amely nyelven a lakosság beszél. Ergo a tót ajku községekben tót a hivatalos nyelv. Jellemző, hogy míg a kizárólag tót nyelven előadott természetrajznak 71, a természetannak 68 oldalt szentel, a magyar történettel 30, az alkotmánytannal 10 oldalon bának el; a tót nyelvtannak 54 oldalt szentel. Hogy ezek mellett a magyarnak mennyi jut, könnyen elképzelhető. E könyv tehát a magyar nyelvnek az idegenajkuak közt való tanítására vonatkozó 1879. évi XVIII. t.-cz. s ennek végrehajtására kiadott miniszteri Utasítás ellen dolgozik, vét. Vét továbbá a magyar helységnevekről szóló 1898. évi IV. tcz. főleg ennek I. és 5. §-ai ellen, amennyiben az 1-ső §-us szerint: „Minden községnek csak egy hivatalos neve lehet;” az 5-ik §-us szerint pedig: „Nyilvánossági joggal bíró iskolában használt tankönyvekben tekintet nélkül arra, hogy az állam hivatalos nyelvén vagy más nyelven vannak-e szerkesztve, kizárólag a község hivatalos neve használandó azon írásmód szerint, mint az országos községi törzskönyvben vezetetik.” E tankönyv éppen ellenkezőjét teszi. Azonfelül szelleme, tendenciája törvényellenes, beosztása, előadási módja régies, ósdi; a nem magyar ajku iskolák részére kiadott tantervet ignorálja, az újabbat pedig figyelmen kívül hagyja. S ezen tankönyvet használó iskolákban működő tanítók is élvezhetek, sőt élveztek is számbavehető államségélyt. Ennek azonban az újabb törvényes intézkedés elejét veszi, mi azonban nem elég; az olyan könyvet Magyarország iskoláiból ki kell tiltani. Az illetékesek figyelmét e czélből ráirányítjuk.

Szerkesztői üzenet.

R. E. Panaszok, hogy a gyógynevelésügyi intézetek országos tanácsa összeállította egy füzetkékben a gyógynevelésügyi intézetekre vonatkozó „elvi jelentőségű rendelkezéseket”, melyeknek célzata nem más, mint „a gyógynevelésügyi tantervek elkedvetlenítése és lábbaltiprása”.

Szivesen elismerjük, hogy panaszát a legőszintébb meggyőződés vezérli, valamint készségesen elismerjük azt is, hogy panaszával nemcsak joga, hanem kötelessége a nagy nyilvánossághoz fordulni, feltéve, hogy vádját igazolni el nem mulasztja. Ön pedig elmulasztotta. Beküldött felszólalásában még csak azt sem találtuk meg,

hogyan tulajdonképp mi kifogása van az elvi jelentőségű rendelkezéseket tartalmazó füzet ellen. Minthogy pedig mi ezt a füzetet nem láttuk, nincs módunk annak megítélésére, hogy önnök van-e hát igazsága, vagy netán a füzetet összeállító tanácsának alaposágáról azzal, hogy érveit érve ellen állít, s minket mindig készen talál oly küzdelemre, mely az igazért, a kultúra előbbreviteléért vívódik. Üres vádaskodások terjesztésére azonban nem vagyunk kaphatók.

K. M. Tessék bátran úgy czimezni, amint nekünk irta: A polgári iskolai tanárképző-intézetnek Tegye hozzá azt, hogy Buda, Győri-ut, meg fogják kapni.

KÖZIGAZGATÁS.

Az abauji határozat.

— A segédjegyzők egyenjogúsítása. —

A községi alkalmazottak mozgalmának egy nagy eredménye már is mutatkozik: a fehérmegyei jegyzői egyesület után most már az abaujornamegyei nyilatkozott a segédjegyzők egyenjogúsítása mellett.

Hogy a példát követni fogják-e a többi megyék is és ha követik: többségre jutnak-e? — mert hiszen erre van szükség — ma még kérdéses dolog. Megtörténhetik, de mi nem tudunk hinni benne.

A segédjegyzők és egyéb alkalmazottak január 6-iki kongresszusának határozatait, illetőleg a nagy országos egyesület megalakítását még mindig nem vette tudomásul a belügyminiszter s a benyújtott alapszabályokat nem hagyta jóvá. Az országos egyesület a munkálkodását tehát nem kezdhetette meg.

Azt lehetett volna hinni, hogy a helybenhagyás és megerősítésig eső néhány hónapot a jegyzői egyesületek ki fogják használni és egymásra egyenjogúsítják a segédjegyzőket, hogy azoknak ne legyen többé okuk az országos mozgalomhoz csatlakozni és úgy szellemi, mint anyagi erejükkel a jegyzői egyesületek javát mozdítsák elő.

Szó sincsen róla! Ime eltelt öt teljes hónap, kétszer, háromszor annyi idő, mint amennyi alatt rendes körülmények közt egy alapszabályt a belügyminiszterium helybenhagyva visszaküldeni szokott, de a megyei egyesületek bizony nem siettek a segédjegyzők ügyét a magukévá tenni. Valószínűleg ezután sem fognak sietni és így az abauji határozat alighanem szórványos eset marad, de országos jelentőségre sohasem emelkedik.

Mi, akik elvekkért küzdünk, és a jegyzői kar tagjainak boldogulását szívünkön viseljük, csak fájlalni tudjuk ezt, mert habár igen szimpatikusnak találjuk a községi alkalmazottak országos mozgalmát, a segédjegyzők sorsának és helyzetének javulását nézzük csak és nem tesszünk különbséget a között, hogy az üdvös eredmény melyik egyesülettől származik. Akárhonnan származzék: örülni tudunk neki. Mig ellenben annak legkevésbé sem örvendünk, hogy eddigelé csupa látszatokkal van dolgunk, és a segédjegyzők dolga sehogy sem halad.

Látszat az, hogy az országos egyesület lendít majd az ügyükön, mert hiszen először ez az egyesület jóváhagyott alapszabályok hiányában nem működik és másodsor, ha emberileg kívárható időben működni kezd is, abban egy sajnálatos félreértés következtében a segédjegyzők nem igen fognak bennmaradni. Legalább tömegesen nem.

Ezt a félreértést, hogy mi szülte? nem ide tartozik fejtegetni, annál kevésbé, mert az Egyetértés-ben annak idején bőven le volt írva. Annyit azonban megisméltünk, hogy a segédjegyzőknek az országos mozgalomtól való távolmaradását nagy részben előmozdította az a másik látszat, amit néhány jóindulatú, de itéletére nézve inkább vérmes, mint szigorúan logikus tollforgató jegyző által irt hírlapi cikk csillogtatott előttük.

Amelyekben tudniillik kilátásba tették nekik,

hogyan a megyei egyesületek sietni fognak őket a keblükre ölelni és nemcsak rendkívüli tagnak veszik föl, akinek egyetlen joga a tagdíjfizetés, különben pedig lakat van a száján, hanem szólás és szavazati joggal ruházzák föl, sőt képviselőtükről is gondoskodnak az országos központi jegyzői egyesület közgyűlésen is.

Mindezeket ígérték nekik, sőt hogy a csalódás annál keserűbb legyen és a kiábrándulás mentől később következék be, akad egy-egy jegyzői egyesület, mely a szépen kifestett programot tényleg meg is valósítja. De mi ez a tenger sima tükréhez képest? Mi az egy vagy két megye határozata, mikor a többi hatvan megye makacsul hallgat?

Az abauj-tornamegyei határozatnak egyik pontja szebb mint a másik, az egész sokkal szebb, semhogy — valóra válhatna. Nem, loyális, önzetlen kollegák hozhatnak csak ilyen határozatot valami nagy erőszék hatása alatt. Az alkalmat e határozatra a segédjegyzők kérelme adta meg, amely kérelemnek a jegyzői egyesület majdnem minden pontját változtatlanul elfogadta. Kimondták, hogy a segédjegyzők anyagi helyzetét előmozdító törekvését támogatják, elősegíteni fogják a községi szervezési szabályrendeletnek oly formában való módosítását, hogy az oklevéllel bíró és megválasztott segédjegyzők czime: aljegyző legyen, a megfelelő előképzettséget, akinek még nincs oklevele: nevezzezzék gyakornoknak, a többi alkalmazottakat irnoknak, vagy dijnoknak. Elfogadják őket rendes tagul a nyugdíjintézetbe, nemkülönbben a vármegyei jegyzői egyesületbe. Tömeges belépés esetében az egyesület módosítani fogja az alapszabályait és pedig abban a szellemben, hogy az országos gyűlésre egy segédjegyzőt is felküldjenek, az egyesület költségén.

Kérték a segédjegyzők azt is, hogy ügyüküket osszák be és ruházzák fel őket önálló hatáskörrel. Ezt egyelőre nem lehet ugyan teljesíteni, de az egyesületi határozatban benne van, hogy a jegyzők a maguk részéről ebbe is belenyugodnának, ha a községi törvény 73-ik szakasza meg nem szabná, hogy önálló hatáskörrel csak nagykoru, 24-ik életévét elért, okleveles jegyzőt lehet felruházni. Ebből azután az a baj származnék, hogy jövőre a 20—23 éves okleveles segédjegyzőket nem lehetne ez állásokra megválasztani, ami aligha tetszenék ezeknek. Pár évig csak mint irnokok vagy mint dijnokok tengődnének, s ez újabb panaszokra és elégedetlenségre adna okot. Ha azonban a községi törvény megváltoztatásával e bajon segítenek — üsse kő: az abonyi jegyzők szívesen beleegyeznek, hogy jövőre ne parancsolgathassanak a melléjük rendelt segédjegyzőkre, hanem azok mint önálló hatáskörű, bár kisebb fizetésű kollégák velük teljesen egyenlő jogokat élvezhessenek. Elannyira akarják ezt, hogy már ma is elfogadják a 24 életévét betöltött segédjegyzőket az előjáróság tagjaiul.

Lehet ennél szebben beszélni? Az abaujiak föltűnültek önmagukat. Ismételtük, csak az a kár, hogy az ilyen tulontul szabadelvű határozatoknak bajos többséget szerezni.

A segédjegyzők azonban kísérleteznek tovább. Adjának be minden megyéhez hasonló kérvényeket és kérjenek rá hasonló választ. Ha késik, sürgessék meg. És ha egy év alatt még így sem érnének czél — akkorára talán csak helyben lesz hagyva az országos egyesület alapszabályzata és az szívesen be fogja őket fogadni.

Kivánjuk, hogy ne így legyen, de tartsunk tőle, hogy nem lesz másképen.

Megüresedett községi orvosi állások.

Gács, körorvosi állás, 1200 K. fizetéssel, 200 K. utátalány, 5 évenként 100—100 K. korpótlék (2 ízben) és lát. díjak. Tót nyelv szükséges. Június 15-ig. Főszolgabíró **Gács**.

Nógrádszenna, körorvosi állás, 1600 K. fizetés és lát. díjak. Tót nyelv szükséges. Kézi gyógytár. Június 15-ig. Főszolgabíró **Gács**.

Abelfalva, körorvosi állás, 1600 K. fizetés, 400 K. fizetési pótlék, 400 K. 6 idegen községtől és lát. díjak. Tót nyelv szükséges. Kézli gyógytár. Június 15-ig. Főszolgabíró **Gács**.

Bozovics, körorvosi állás 1600 K. fizetés, 600 K. utátalány. Január 20-ig. Főszolgabíró **Bozovics**.

Bakabánya, nagyközség, orvosi állás 1600 K. fizetés, 300 K. lakpénz, 200 K. a betegsegélyező pénztártól, 34 köbm. beszállított tűzifa. Himlőoltásért 30 K. látogatási és vágatási díjak. Január 20-ig. Főszolgabíró **Bát. Vaskóh**. Körorvosi állás 1600 K. fizetéssel, 600 K. lakpénz, január 11-ig. Főszolgabíró **Vaskóh**.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Krakkó, körjegyzői állás, 1600 K. fizetés, június 14-ig. Főszolgabíró **Magyarigen**.

Domásnia, körjegyzői állás, 1600 K. fizetés és átalányok, június 8-ig. Főszolgabíró **Tercgová**.

Kiskundorozsma, jegyzői állás, 1600 K. fizetés, június 22-ig. Főszolgabíró **Kiskundorozsma**.

Asszonyvásár, községi jegyzői állás 1400 K. fizetés, szabadlakás kerttel, 15 hold szántó és kaszáló adómentesen. Legelő illeték. Június 8-ig. Főszolgabíró: **Székelyhid**.

Toronáltvársárhely, második segédjegyzői állás 800 K. fizetés. Június 12-ig. Főszolgabíró: **Antalfalva**.

Alsóverezcke, segédjegyzői állás 1000 K. fizetés. Június 4-ig. Főszolgabíró: **Alsóverezcke**.

EGYHÁZAK.

A böszörményi ünnep.

Budapest, június 1.

A mai böszörményi ünnep alkalmas arra, hogy értékes tanulságokat vonjunk le belőle.

Böszörményben Bocskay szobrát leplezik le ma. Azét a Bocskayét, aki háromszáz esztendővel ezelőtt megkötötte a bécsi békét s ezzel, egy és ugyanabba az okiratba foglalva, egyszerre szerzett a Habsburg-ház türelmetlenségével és hatalmi törekvésével szemben írásos biztosítékot a vallásszabadságnak s a nemzet függetlenségének megővására. Sajnos az írásos biztosítéknál számtalanszor lett ezután is erősebb a jogtipró erőszakos hatalom. Sőt elkobzott jogjaiból máig sem szerzett vissza Magyarország annyit, mint amennyit Bocskay bölcsesége a bécsi béke pontozataiba háromszáz esztendővel ezelőtt bele foglalt.

A Bocskay győzelmes fegyverei rákényszerítették az osztrák önkényt, hogy ezeket a napnál világosabb jogokat elismerje, De leste az alkalmat, hogy az elismerést visszavonja. Új és új felkelések kellett kitérnie, hogy ismét elfoglaljuk azt a tért, amelyen az ausztriai ármány visszacsuszátott bennünket, sőt ez a küzdelem változott viszonyok között változott fegyverekkel még ma is folyik. A magyarság ezer esztendő óta pert folytat már hazájában a megélhetésért s ennek a pernek még sokáig nem lesz vége.

A bécsi béke pontozataiból ily formán hamarosan írott malaszt lett. De mégis olyan frigy kötődött meg ezekben a pontozatokban, amelyek máig érvényben maradt.

Szövetkezés, testvéri ölekezés a vallásszabadság s a nemzeti függetlenség, az élethalál-harczot vívó protestantizmus s a szabadságért küzdő nemzet között. Ez a frigykötés a Bocskay-fölkelésben s a bécsi békében mutatkozik először. De azóta is megnyilatkozott minden újabb felkelésben, minden újabb osztrákkal kötött csalafinta békében. Erdély s Bocskay utódai, az erdélyi fejedelmek egyformán védtek mind a kettőt. S a fegyveres idők elmúltával a folyton megújuló gravamenekben és sérelmi panaszokban is együtt szerepel a nemzeti jogok csorbítása a protestánsok üldöztetésével. A két elv egyenlően érvényesül a nikolsburgi és a szatmári békében, majd később az országgyűlési harcok után hozott törvényekben. Az 1790/91. évi országgyűlés is ugyanabban a törvényben mondja ki azt az elvet, hogy Magyarország önálló független állam, azzal, hogy vallását mindenki szabadon gyakorolhatja. És 1848-ban is, amikor az új alkotmányos Magyarországot kiépítették, Kossuth Lajoséknak arra is volt gondjuk, hogy a felekezetek teljes egyenlőségét törvénybe igasság.

Böszörményben ma Bocskay szobránál együtt ünnepelek, a protestáns egyház és a társadalom.

Jele ez annak, hogy a bécsi békében kötött frigy még ma is érvényben van. Reméljük, hog

a Bocskay szobor állandó mementója lesz ennek s ezután sem szakad meg a belső összeköttetés a magyar protestantizmus s a nemzet függetlenségi törekvései között, egészen addig, amíg eleven valósággá nem lesznek a bécsi béke poros aktái közé eltemetett pontozatok.

— (A koronázási jubileum és a pásztorlevelek).

Ferencz József unitárius püspök Kolozsvárról az egyházkerület lelkészeihez a koronázási jubileum tárgyában pásztorlevelet intézett.

Édes hazánk f. évi június hó 8-án örömmel üli Ő cs. és ap. kir. Felsője magyar királyi koronázásának 40 éves fordulóját alkalmából. Minden igaz honfiai szív melegebben dobog e napon s a lélekbeli hálaadó fohász emelkedik az egek urához, hogy édes hazánk és nemzetünk a legbölcsebb és legalkotmányosabb uralkodók egyikének atyailag gondos vezetése alatt négy évtizeden keresztül előbb és előbb haladhatott a békes fejlődés útján. Minket, unitáriusokat is egy benső mély érzet készítet, hogy azon alkalomból hazánk és a koronás király iránti törhetetlen hűségünket és ragaszkodásunkat külsőképpen is nyilvánítsuk. E végből elrendelem, hogy összes templomainkban a június hó 8-át követő vasárnapon ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tartassanak s alkalmi egyházi beszédet mondásával az örvendős esemény nagy jelentősége méltóképpen kiemeltessék. Megjegyzem, hogy amely helyeken a közhatalóság június hó 8-án tart ünnepséget, ott a hálaadó istentisztelet is azon a napon tartandó meg. Atyafiságos indulattal, Kolozsvárt, 1907. május 30-án. Ferencz József s. k. unitárius püspök.

Dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári megyés püspök szintén lelkes hangú pásztorlevelet bocsátott ki a koronázási jubileum alkalmából. A pásztorlevelében a többek között ezeket írja:

Június 8-án 40 éve lesz annak az emlékeztető ünnepnek, mikor a magyar nemzet egy szebb, biztatóbb korszaknak virradatában páratlan lelkesedéssel koronázta meg Szent István koronájával dicsőségesen uralkodó királyát, I. Ferencz Józsefet. Megilletődve, hálátelt szívvel Isten iránt tekintünk vissza az elmúlt esztendőkre. Negyven év nagy sor a küzdő ember életében, de 40 év a trónon, a nemzet élén, a népek sorsát intézve, szinte félelmetes, igazán királyi feladat. Királyok útja sincs rózsákkal behintve; nagy kötelességeknek s nagy gondoknak terhével járnak rajta; életük végzetes lehet, aszerint, amint áldás vagy átok van kezükön; milliók öröme emelheti őket, de milliók sötét gyásza is borulhat rájuk, Munkában, békében és harcban, örömben s megpróbáltatásban, csapások s vigaszok közt egyaránt királyi példát adott nekünk, királyi jó lelkét sugározta felénk, miért is a magyar nép osztatlan szeretettel környékezte főséges személyét, boldogulása épp úgy, mint szenvedése egybeforrasztotta a királyi lelkével a nemzet életét; közös volt érzésünk s ihletünk, közös bánatunk és örömünk. Az ilyen király nagy áldás és kegyelem a nemzetnek s azért az ő ünnepe mindnyájunk örömnapja s az a hálaima, melyet ma mond a király 40 év kegyelméért, hálaima, mindnyájunk szívében s mi térdre borulva kérjük az urat: Isten áldd meg a királyt. Áldd meg s erősítsd testi, szellemi erővel, bölcseséggel s kegyelemmel s sok vigaszos nappal és évvél!

— (Szenzációs áttérések Romániában.) Romániában általános feltűnést kelt, hogy az utóbbi időben a legelőkelőbb családok tagjai áttérnek a katolikus hitre. Aurélián volt miniszterelnök fia kezdte meg a sort és már eddig is 15 fiatal ember és két leány követte e példát. A román kormány körében figyelemmel kísérik a katolikus propagandát.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

99. számú játszma.

Játszották az ostendei nagymesterversenyen 1907. május 17-én.

Spanyol játék.

Világos:	Sötét:
Dr. Tarrasch	Burn
1. e2—e4	e7—e5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Ff1—b5	a7—a6
4. Fb5—a4	Hg8—fb
5. 0—0	b7—b5.

Ez a Löwenthal által ajánlott folytatás napjainkban már ritkán fordul elő. Biztos védelem 5. . . . d7—db, míg a modern praxisban rendszeren 5. . . . Ff8—e7 történik.

6. Fa4—b3 Ff8—e7.
Sötét játszhatja 6. . . . Hf6×e4-et is, mire a folytatás lehet 7. Fb3—d5, He4—f6 8. Fb5×c6, d7×c6 9. Hf3×e5, Fc8—b7 10. Bf1—e1, Ff8—e7 stb.; vagy 7. Bf1—e1, d7—d5 8. d2—d4, Fc8—e6 stb. 6. . . . Hf6×e4-re különben 7. d2—d4, d7—d5 8. d4×e5, Fc8—e6 stb. után a játék egy jól ismert változatba terelődik.

Ezen állásban Löwenthal és Morphy között 6. . . . Ff8—c5 történt, a tett lépés azonban biztosabb.

7. d2—d4 . . . . .
Most 7. Bf—e1-el a szokásos változat idézhető elő, a tett lépés azonban erősebbnek látszik.

7. . . . . d7—d6
Még a legjobb; 7. . . . Hc6×d4-re következnek 8. Fb3×d7! Ke8×f7. 9. Hf3×e5+ s utána 10. Vd1×d4 stb. világosunk gyalognyeréssel, 7. . . . e5×d4-re pedig 8. c4—e5, Hf6—e4 9. Fb3—d5, He4—c5 10. Hf3×d4, Fc8—b7 11. Hd4—f5 stb. után világos előnyben van.

8. a2—a4
Ez a folytatás a legtöbb változatban alkalmazható, mikor b7—b5 történik.

8. . . . . Fc8—g4
Ezenkívül még csak 8. Fc8—b7 jön számításba.

9. c2—c3 O O
10. Vd1—d3 . . . . .

A 10. d4×e5 csere természetesen nem volna következtetés, míg a tett lépéssel világos folszabadját magát a lekötés alól és gyalognyeréssel fenyeget.

10. . . . . Vd8—d7
11. Fc1—g5 . . . . .

Egyszerűbb volt most már 11. d4×e5; a tett lépésre gyalog vesz.

11. . . . . Fg4×f3
12. Vd3×f3 . . . . .

Több mint 12. g2×f3, mire 12. . . . Vd7—h3 után sötétnek kitünő támadó állása van.

12. . . . . e5×d4
13. a4×b5 Hc6—e5

Helyesebb volt 13. . . . a6×b5 és 14. Ba1×a8, Bf8×a8 15. Vf3—d3, d4×c3 16. Hb1×c3, b5—b4 stb. után sötétnek gyalog előnye mellett biztos állása van.

14. Vf3—d1 d4×c3
15. Hb1×c3 a6×b5
16. Ba1×a8 Bf8×a8
17. f2—f4 He5—c4

Az egyedüli lépés, mely elkerüli a gyalogvesztést. 17. . . . He5—g6-ra következnek 18. Fc4×F7+, Ke8×f7 19. Fg5×f6 és ha Fe7×f6, úgy 20. Vd1—d5+ stb. minőség nyeréssel.

18. e4—es Hf6—e8
19. Fg5×e7 Vd7×e7
20. Hc3×b5 db×e5

Ha 20. . . . Hc4—e3, úgy 21. Vd1—f3.
21. Vd1—d5 . . . . .

Természetesen erősebb, mint 21. Fb3×c4, mire Ve7—c5+ következnek.

21. . . . . Hc4—b6
22. Vd5×e5 Ve7—b4
23. Bf×e1 g7—g6

A fenyegető matt ellen ez nem egészen kielégítő. Egyszerűbb volt 23. . . . Hb6—d7, vagy 23. . . . h7—h6; ha ezen utóbbira is 24. Hb5—d4-el folytatja világos, úgy igen jó játékkal következhetnek 24. . . . He8—d6 (fenyeget Ba8—e8).

24. Hb5—d4 He8—g7

Most 24. . . . He8—d6 nem volna jó. 25. . . . Hd4—c6 s utána Hc6—e7+ és Ve5—h8+ matt.

25. Be1—d1 . . . . .
Fenyegetett 25. . . . Ba8—e8.

25. . . . . c7—c5

Ezen látszólag jó lépés, melylyel sötét tisztet vél nyerni, tulajdonképpen hiba, mivel elzárja a sötét vezérutját a védelem elől. Számításba jön 25. . . . . Ba8—e8 és 26. Ve5×c7-re Be8—e7 27. Vc7—d8+, Hg7—e8 stb.

26. Fc4×f7+ . . . . .

Korrekt, azonban könnyen átlátszó figuraáldozat, mely csak éppen azért lehetséges, mert az ellenfél vezére most rossz helyen áll.

26. . . . . Ke8×f7
27. Hd4—c6 Vb4—b3

Egyéb vezérlépésre is visszanyeri világos a tisztet.

28. Ve5—e7+ Kf7—g8
29. Bd1—d8+ Ba8—d8
30. Ve7×d8+ Hg7—e8

Nincs más; 30. . . . Kg8—f7-re. 31. He6—e5+, Kf7—e6. 32. Vd8—g8+ után sötét elveszti vezérét.

31. Vd8×e8+ Kg8—g7
32. Ve8—e5+ Kg7—h6
33. Hc6—e7 Vb3—d1

Sötét kénytelen a vezércserét kioroszakolni, mert fenyegetett f5-ön a huszáráldozat kétlépéses mattal.

34. Kg1—f2 Vd1—d4+
35. Ve5×d4 c5×d5
36. He7—c6 d4—d3
37. Hc6—e5 d3—d2
38. Kf2—e2 . . . . .

Világosnak természetesen nyert állása van.

38. . . . . Hb6—d5
39. g2—g3 földadja.

Sakk-hirek.

Nemzetközi verseny Karlsbadban. A karlsbadi sakkkör ez évben nagyszabású nemzetközi versenyt rendez, melynek programja a következő:

A verseny a Kurhaus helyiségében fog lefolyni és 1907 augusztus 19-én kezdődik, mely napon fogadják a résztvevőket és megtörténik a kisorsolás. Az első játéknapp augusztus 20-án. Játékidő d. e. 9—1 és d. u. 3-tól este 7 óráig; óránként 15 lépés kötelező. Hetenként ötször van versenynap, a szünnapon pedig a befejezetlen partikat bonyolítják le. A remis mindkét félnek számít fél-egységet, de 45 lépés előtt csak a versenyvezető beleegyezésével adható a játszma remisre.

A verseny 14—18 résztvevőre van tervezve, mely esetben egyfordulós volna; ha azonban a versenyzők száma nem haladná meg a tizennégyet, úgy a verseny kétfordulós.

Díjak: 3000, 2000, 1400, 1000, 600, 500, 400 és 300 korona. Rothschild Albert lovag két szépségdíjat tűzött ki 300 és 200 korona értékben, Rice Izsák professor, az amerikai lelkes sakkbarát, 600 koronát adományozott a verseny céljaira, a Német Sakkszövetség pedig értékes tiszteletdíjat ad az első győtesnek.

Az első díjért, ha ketten érkeznek be, két nyert játszma menő döntő mérkőzés lesz. Ha pedig kettőnél többen állanak első helyen, úgy köztük egy 2—2 játszmából álló versenyt rendeznek.

A versenyen való részvételüket eddig már a következő mesterek ígérték meg: Maróczy, Schlechter, Janowski, Rubinstein, Salve, Spielmann, Mieses, Leonhardt, Tartacower. Dr. Laskerrel pedig most folynak a tárgyalások.

A Budapesti Sakkkör vezetősége elhatározta, hogy a meleg időszakra való tekintettel az eddig rendszeren megtartott és szépen sikerült szombati sakkestélyeket és tombolaversenyeket beszünteti.

Moszkva. Néhány hét előtt Marco György bécsi mester Moszkvában járt s ez alkalommal négy résztvevővel kétfordulós versenyt rendeztek, melynek eredménye a következő: I. Dus-Chotimirski 4½, II—III. Blumenfeld és Marco 3½, Kulomsin ½ egységgel.

Leipzig. Az Alt-Leipzig sakk-kollegium téli versenyének eredménye: I—II. Moewig és Valentiner, III. Masius.

Szentpétervár. A szentpétervári sakkkörben ez idő szerint egy elsőosztályú verseny folyik, melyen résztvesznek: Alapin, Maljutin, Henneberger, Tereschcsenko, Abkin, Hellbach és Lütze.

Berlin. A „Springer Schach-Klub” versenyén (15 résztvevő) első lett Moll, második Caro, harmadik Scheve O.

A „Berlini Sakkozótársaság” téli versenyén 15 játékos vett részt. Eredmény: Treybal 12 és fél, Lange M. 11 és fél, Caro 11, Moll 10, Post 9 és fél, Benarg 8, Gregory 8, Kempner és Lasker Ede 6 és fél, Bauer 5 és fél, Schweinburg 4 és fél, Gutsche 4.

Az „Általános Sakkszövetség” versenyén, melyen 12 játékos vett részt, az első díjat Post nyerte 8 egységgel; második Moll 7 és fél, harmadik Caro 7 egységgel. Játszottak még Lange M. és Lasker Ede 6, Wegemund 5 és fél, Kuncze 5, Wiegand 3 és fél, Schniske 3 és fél, Friedrich 3, Haertel 2 és fél, Wendt 1 egységgel.

Az Erzsébetvárosi kaszinó versenyén az első és második díjat megosztották Forgács Leó és Barász Zsigmond között, kik egyformán 11 egységet értek el. Nagyon szép eredményt ért el Steiner Bernát, ki megnyervén 10 játszmát, elvitte a harmadik díjat. Negyedik lett Vas Géza 9, és ötödik Bayer Béla 8 egységgel. Résztvettek még Rothmüller és Elekes 7 és fél, dr. Kepes és Lovas 6 és fél, Erős 5 és fél, Demeter 4, Balázs 3 és fél, Sándori 1 egységgel. Merényi Lajos az első három játszma elvesztése után nem jelent többé meg.

Divatlevél.

Budapest, június 1.

A divat életét egymástól teljesen elütő időszakokra osztják az egyes idények változásai. Mindegyiknek megvan a maga külön jellege és érdekfeszítője. Minden idény beköszöntésénél valami lázas forrongást, készülődést látunk, melynek folyamán mennél több új alkotással igyekeznek a hölgyközönség itélőszéke elé állani. Ekkor első sorban áll az irány meghatározása és a formák megteremtése. Az első láz után nyugodtabb idő következik, amikor a részletek képezik az érdeklődés központját.

Aki távol áll a divat világtól, el sem tudja képzelni, hogy a részleteknek mily fontos szerepet tulajdonítanak. Ki hinné például, hogy a napernyő egész külön fejezete a női öltözködéseknek? Pedig így van. A divatművészek száza erre a látszólag jelentéktelen szerszámmra pazarolják alkotó képességüket. Igaz, hogy bájosabbnál-bájosabb megteremtéseket készítenek, de igaz az is, hogy a minden cikornya és ötlet nélküli, fehér selyemernyő épp oly elegánsan megvédi az üde arcot a napsütéstől, mint a legművészebb alkotmány.

A párisi asszonyok különben már két esztendő folyamán teljesen bojkottálják az egyszerű és sima napernyőket. Az ő kezükben jelenleg a színek és szövetek raffinált remekei fogják fel a nap sugarait, amelyek a reflexek egész özönét árasztják viselőjükre. E színek mindig csodálatosan megegyeznek a ruha, kalap toll és virág színével, a festői hatások illúzióját keltve. Ma már nem csukott állapotban, a sötét boltban vásárolja meg napernyőjét a párisi asszony, hanem kiáll vele az utcára, a napra s így tanulmányozza, hogy a selyemszálakon átszűrődő színek közül melyik illik külsejéhez a legjobban.

Akinek több napernyője van, az bizonyos rendszerrel ejti meg választását, a különböző alkalmaknak megfelelően. Az a sötét, egyszerű napernyő a borus napoknak és délelőtti vásárlásoknak van szánva. Azt a másikat — fehér, rózsaszín, mályva, vagy zöld színben — a taffetas, organdi, linon és battiszt ruhákhoz viselik. A fehér ernyők között sűrűn akad vászonból, vagy pikéből készült. Másokat eltorítja a művészi himzés, drága csipke; ezeket a muszlin és csipkeruhákhoz viselik.

De akinek csak egy, legfeljebb két ernyőt lehet vásárolnia, amelyet délelőtt és délután, esőben vagy napsütésben, tengerparton, falun vagy városban egyaránt viselhet, annak több gonddal kell megválasztania napernyőjét. Olykor egy élénk vörös, kék vagy lilészinű ernyő pompásan egyezik a ruha szírével vagy zöldes szírével és amellyel fehér ruhához is viselhető. A szép selyemből készült, elegáns nyelű, fehér ernyő minden körülmények között nagyon disztigvált és aránylag kevésbé költséges.

Olykor az ernyő színe megegyezik a ruha színével. Ha például szürke tafotaruhának rózsaszínű a dísz, az ernyőt is ilyen színben választják meg. Máskor féltő gonddal ügyelnek arra, hogy a napernyő előnyös hátteret adjon a kalapnak, mintegy elősegítse ennek hatását. De igazában nem ez a főcél. Az ernyő rendelése első sorban, hogy megvédje az üde arczocskát a napsütéstől és erre a célra a világosernyő mindig alkalmasabb a feketénél. A második cél pedig nem annyira az egész öltözködések művészi színhatásán, mint inkább az arcz szépségének érvényesítésére és fokozására törekszik.

Olyan ez, mint a szinpadai görögtűz, melynek fényében kétszeresen csábosnak látjuk a primadonnát. És hogy egyes „jól illő” színek mily végtelen hatással vannak egyesek szépségére, azzal mindnyájan tisztában vagyunk.

Nagyon elegánsak — különösen idős hölgyeknek — a fehér belésű, csipkével ellátott fekete ernyők. Négyzet vagy fűzér alakjában van a csipke a selyem- vagy mullalapba beleöltve. — Másutt fehér selyemre halvány rózsákat látunk hímézve. A lenge, nyári ruhák kísérői teljesen

megfelelnek az adott jellegnek. Anyaguk — például — vörös selyem, sárga csipkeáttöréssel. Mollból, linonból vagy nagyon könnyű selyemből készülnek, olykor sok fodorral. Néhol három-négy apró szegélyt látunk, akár a fehérneművel vetekedhetnek finomság dolgában. A fehér selyemernyőknek nagy pettyes szegély a himzés-dísz. Olykor a fehér vászonernyők egész felületét kihimezik lapos öltésekkel vagy likacsos mintával. Gyakran habos selyem-muszlint öltenek közéjük dus fodrok alakjában. Másoknak csipkéből van a közepe és keskeny plisséfodrok adják a szegélyt.

A nyelűk többnyire világos, anyaga nagyon különböző. Sok egyenes botot látunk, végén billárd golyóval, amelyek apró lepkékkel, madarakkal berakott fából vannak. Apró arany babékoszorukat is illesztenek vörös mahagonifába, de ezt már csak gazdagok tehetik meg. Onix és kristályfejet, majolika és porcellángombot épp oly gyakran látunk.

Az egyszerű ernyők nyele többnyire fából van zöldre vagy sárgára van páczolva. Formájuk mindig a tulajdon: egy golyó, hajlított vég vagy tompa félkör.

Ez mindenkor célszerű és megfelelő, de természetesen nem vetekedhetik szépség dolgában a majolikavégek parányi Watteau-jeleneteivel. Az alapszín ezeknél többnyire sárgásfehér és a képek bizonyos disztigvált finomságot fejeznek ki. Legfeljebb kevés aranyozás van megengedve, de ennek sem szabad kirívónak és feltűnőnek lennie.

A praktikus nők nagy előszeretettel választják amaz ernyőket, melyeken széles virágmintát látnak. Például sötétzöld vagy kék alapon sötétvörös minta. Az egészben nem tulsötét, de nem is világos. Ezek az ernyők ma Párisban rendkívül kedveltek, mert ott a nap és eső ellen a tulajdon ernyővel szeretnek védekezni. E célra föltétlenül jóminőségű selymet kell választani, mert a silányabb minőségű már a legelső alkalommal peccetessé, gyűrötté és töredezetté lesz.

Ime, ennyi minden telik ki a francziák ötletességéből e női öltözködések ezen, mellékesnek látszó terén. Egymástól teljesen különböző, ezer apróságot tudunk megteremteni — a gyárosok és divathölgyek nagy öröme. De hogy egyszerű ernyővel és kevesebb fáradsággal s költséggel is elegánsak lehetünk, ezzel minden józan gondolkodású nő tisztában van.

s. b.

IRODALOM.

* **Nagyexer év Árpád fejedelem sírja felett.** (907—1907.) Irta dr. **Wekerle László.** Az újabb korban nem jelent meg tudományos értékű és tisztán tudományos vonatkozású eredeti és önálló munka, mely irodalmunk munkáit annyi spontán nyilatkozatra készítette volna, mint a czimben idézett könyv. És mindezek a spontán nyilatkozatok, akár szigorúan szakköröktől, akár a napi sajtó munkásaitól eredtek, egyhangu elismeréssel adóznak a mű szerzőjének, dr. **Wekerle Lászlónak.** Ezt a jelenséget pedig jóleső érzéssel kell regisztrálnunk két okból: a szerző szempontjából azért, mert ebben az elismerésben egy több, mint husz éves kitaró, fáradhatatlan szellemi tevékenység czélhoz jutását üdvözölhetjük; általános szempontból pedig azért, mert e jelenségben nemzeti öntudatra ébredésünk hajnalhasadását véljük megérezni, szemben az eddig tapasztalt, szinte bántó közönyt, melylyel hazai követelményünk minden nagyszabású eszme vagy kérdés mellett az érdeklődés legkisebb jele nélkül elhaladt, ha az a napi érdektől kérdések átlagos színvonalát túlhaladta. Dr. **Wekerle László** műve igazán nagy koncepcziójú elmetermék; nemcsak azért, mert Árpád honalapító vezér sírjának holtilét ellenmondást nem tűrő biztossággal megállapította, hanem főleg azért, mert Anonymus (I. Béla király névtelen jegyzője) hitelességét ugyanolyan precizitással bebizonyította s ezzel, ha a jelek nem csalnak, egy rendkívül fontos és nemzeti létünk nagy jelentőségű tisztulási

olyamatot indított meg. Ugyanis mindaz a lebecsülő és tervszerű támadások sorozata, amiket a gyűlölködő nagynémet sajtó és az ennek nyomán csaholó különféle nemzetiségi sajtók a magyar nemzet történelmi hivatása és államalkotó fenségére ellen következetesen folytatnak, történelmi igazolásukat abban a valóban kürtölt feltevésben találják, mintha Anonymus egy teljesen megbízhatatlan, szószátyár fecsegő volna, akinek Árpád vezér fenséges alakjáról, valamint a honfoglalás nagyszerű műveletéről közölt adatai legjobb esetben egy elfogult költői lélek fantáziájának, de néha ferdítéseinek szüleménye. Sajnos, ugyanezt hirdeti az elfogult nagynémet tudományos irodalom nyomán kullogó hazai tudósaink egy része is, letorkolva mindenkit, aki Anonymusra, mint történelmi forrásra merészelt hivatkozni. A nem szigorúan tudományos közvélemény pedig ily módon preparálva, sőt terrorizálva, igazán nem tehetett mást, minthogy a kérdés feszegetése elől a hideg közöny köpenyegébe burkolózott. Csak kevés számú, de válogatott és elszánt csoport vitta már kezdetől fogva reménytelennek látszó harcát a nagy többséggel Anonymus szavahihetősége érdekében. E harcosok küzdő sorát most dr. **Wekerle László**val lezárhatjuk, mert dr. **Wekerle** immár minden kétséget kizáró módon igazolta, hogy Anonymus műve a honfoglalás körülményeire nézve nemcsak teljesen megbízható, hanem legelső rangú klasszikus forrásmű, mértéke és kritériója az esetleg ide vonatkozó külföldi adatoknak. Ezért tartjuk mi a szóban forgó mű megjelenését nemzeti öntudatunk felébredése jelentős zálogának s ezért ajánljuk mindenkinek, aki hazáját és az igazságot egyformán szereti, hogy a munka tartalmáról tudomást szerezzen.

* **Munkácsy Mihály.** A magyar műtörténetnek ezt a legendás alakját írta meg a **K. Lippich Elek** szerkesztésében megjelenő **Művészeti Könyvtár** legújabb két kötete gyanánt **Malonyay Dezső,** a kitűnő író és esztétikus, **Munkácsy** életének és művészetének legjobb ismerője. **Malonyay**ról köztes tudomás, hogy egy egész évtizedet töltött a mester közvetlen környezetében, annak párisi s élete utolsó szakára eső budapesti tartózkodása alatt, egész addig a megrendítő óráig, mikor az ecset e tragikus sorsu fejedelmét elvitték az endenichi síralomházba. Csak természetes tehát, hogy könyve nem maradhatott sem száraz életrajz, sem pusztán tudományos méltatás **Munkácsy** művészetének, hanem bővült és színesebb, gazdagabb lett ezer meg ezer apró intimitással, melyeket csak a környezetében élő író tudhatott meg s melyek elevenebbé, rokonszenvesebbé s megérthetőbbé teszik a nagy mester alakját minden kritikai bonczolgatásnál. De megkapóan érdekessé teszi ezt a teljes **Munkácsy**-biográfiát annak a bizalmas hangon tartott naplónak eredeti szövegében való leközlése is, melyet **Munkácsy** egyik intim barátja számára veletl papírra s melyben igazán elragadó bájjal, szelid humorral maga meséli el asztalosinasága éveinek s ifjúkori küzdelmeinek hiteles történetét. Ennyi adat s tömör, telen reprodukció mellett — összesen 126 szövegek és 21 műmelléklet van a teljes munkában — nem csoda, hogy két kötetre dagadt a **Munkácsy**-biográfia s valóban csak a kiadó cég áldozatkészségét dicséri, hogy nem igyekezett a képanyagot sem redukálni, hanem kiadott szinte minden egyes ismert és eddig ismeretlen **Munkácsy**-alkotást, kezdve gyermekkori rajzaitól az **Ecce-Homo**ig, utolsó nagyszabású bibliai rajzáig, csak hogy a szép mű teljes legyen. A **Művészeti Könyvtár** szokott izléses köntösében, díszes vászonkötésben megjelent két kötetet a **Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) Részv. Társ.** adta ki; ára a két kötetnek 16 korona.

* **Az Akadémia I. osztálya június 3-án, hétfőn,** d. u. 5 órakor ülést tart, melynek tárgyai: **Szily Kálmán** r. t. előterjeszti **Viszota Gyula** vendég „A „Studium“ megírásának története” cz. értekezését. **Schmidt József** vendég: „Az itáliai nyelvcsalád helyzete az indogermán nyelvek körében”. **Darkó Jenő** vendég: „A magyarokra vonatkozó néprékek a bizanci íróknál”.

* **Uj Idők.** Az **Uj Idők** mai száma a szokott gazdag, változatos tartalommal jelent meg. Hosszabb elbeszélés kezdődik benne **Ambrus Zoltán**tól „A türelmes Grizeldisz” czim alatt. **Kabos Ede, Lengyel Laura, Krudy Gyula, Farkas Pál** trézát, **Farkas Imre, Pósa Lajos,** verset írtak. A rovatok gazdagok és változatosak. A számot **Mulbeck Károly** ötletes karrikaturái gazdagítják.

A renonsz.

— Dialog. —

Irta: Lucián.

Személyek:

Maris.
Boris.

(Terem. Kis asztal, diván, székek, játszma kártya).

Maris (egyedül). Ma jó napom volt. Nem zongoráztam, nem próbáltam ruhát, nem voltam a fogorvosnál s este nem kell az operába mennem. A zene szép, de a rekord-zene, a kényszer-zene, a súlyos zene . . . brr . . . A kultúra nagyon sok áldozatot kíván a fülektől . . . De elvégre mégis jobb hallgatni, mint énekelni.

Boris (bejön és ledobja köpönyegét). Szer-
vusz!

Maris. Isten hozott! Micsoda meglepetés! Jer, hadd öleljem a boldogságot! (megöleli).

Boris. A boldogságot?

Maris. No igen, amelyet te képviselsz hivatalból.

Boris. Én?

Maris. Természetesen. Hát nem te vagy a boldog menyasszony?

Boris (vállát vonogatja). Édes fiam, te sohasem tudtál logikusan gondolkodni, különben tudnád, hogy a menyasszony minden lehet, csak boldog nem.

Maris. Ohó, ez egész új teória.

Boris Uj? Ellenkezőleg . . . Kérdezd meg a jelegyibb menyasszonyokat, hogy voltak-e egy pillanatra is boldogok? Lehetek izgatóttak, idegesek, epedők, türelmetlenek, de boldogok . . . az ki van zárva.

Maris. Ezt nem értem.

Boris. Mert nincs logika, mert nem tudom elemezni. . . Mi a menyasszonyi állapot a végső elemzésben? Semmi egyéb, mint a társadalmi kényszernek egyik ellenszenves formája. Annál is rosszabb: kényszerzubbony, melyet lobogó vágyakra huznak, hogy megakadályozzák természetes tombolásukat. . . Itt van két fiatal emberi lény. . . vértük minden csöppje, idegük minden szála arra sarkalja őket, hogy egymás karjába omoljanak. . . Ekkor megszólal a társadalmi kényszer: hátrább az agarakkal, handzsof! Tessék várni, míg a stáfirung elkészül, míg a butorokat áthuzzák, míg az öreg megalkuszna, tessék várni, míg ki- és behirdetik önöket, tessék várni a kilenczórai vonatra. . . És ez a vonat esetleg csak hetek, hónapok, évek múlva indul el. . . Esetleg beállhat valami forgalmi akadály. . . Hát természetes állapot ez?

Maris. Én azt hiszem. . .

Boris. Utalok magára a természetre, a bölcs, okos, a tisztességes természetre, mely nem ösmer völegényeket és menyasszonyokat. . . A tavasz ébred, a fák rügyeznek, a madarak csicseregnek, a pillangók röpködnek. Pillangó urfi találkozik pillangó kisasszonnyal, nem az operában, hanem a virágos réten. Kitérja karját s a napfény örömben keblére szorítja választottját. . . rögtön, stantepe, nincs alku, nincs határidő. . . Ez a szerelem, vagy ha úgy tetszik, a szerelmi házasság. . .

Maris. Jó, jó, a pillangók házasságát én is roppant bájosnak találom, de a mienk valamivel komplikáltabb.

Boris. Ez az, nem szeretem a komplikációkat.

Maris. De édesem, ne feledd, hogy a pillangó házaspárnak elég a napfény, míg nekünk lakás, szén, kocsz, tüzelőfa, vízvezeték, fürdőszoba, dada, bölcsődal, szobalány, szakácsné, és sok minden egyéb kell. . . Ah, én a menyasszonyi állapotot egész másképp fogom fel.

Boris. Ösmerem ezt az ósdi felfogást.

Maris. Ósdi? Lehet, de nem érdektelen. Az én ábrándjaimban a menyasszony a turista-gyönyörök küszöbén áll. Az utazás célja egy ösmeretlen tündérsziget.

Boris. Tündér? Jegyezd meg magadnak, hogy a tündérek ma már csak a színpadi statiszt-

tériában fordulnak elő. Egy koronát kapnak cs-ténkin!

Maris. Lehet, de az az ösmeretlen sziget mégis tele van csábos ígéretekkel.

Boris. Haha! Színes farku paradicsom-madarakkal.

Maris. Nem tudom. Eppen az a vonzó, csábító, hogy a menyasszony nem ösmeri annak a szigetnek az éghajlatát, növény és állatvilágát.

Boris (megfogja Maris kezét) Nem ösmeri? *(Jhalcan, iompított hangon)*. Te most magunk közt vagyunk, van olyan menyasszony a világűrben, Ausztráliában, Kamcsatkában, Monoron vagy Devecserben, aki nem ösmeri a házasság legstétebb rejtelmét? Hahaha, édesem, az régen volt, hajdan, a történelem előtti időkben, de ma, a modern menyasszony, a fejlett technika korszakában, mikor a feministák nyilvánosan magyarázzák, hogy így és úgy. . . No csak ne pirulj, látalak, ott voltál a felolvasáson. . .

Maris. No igen, elméletileg elég tájékozott vagyok, de gyakorlatilag. . .

Boris (gunyosan). Gyakorlati ösmeretek után vágyakozol piczi leány? Ugy? Igazán kár, hogy nem magyarázzák a házasságot serdülő leányoknak. Népicz, szemléltető ábrázatokkal. Pfuj! Azok az ostoba feministák üres fecsegésükkel megfosztják a leányokat az egyetlen gyönyörtől, az illuzsiótól, kapnak helyette egy enervált tökfilkót, k nagyzási hóborjtában a teremtés urának képzeli magát s reájuk tehénkedik mint valami idétlen árnyék.

Maris. Arnyék? *(Finoman)* Boris, te tulasz. . .

Boris. Oh, torkig vagyok. . .

Maris. Mária?

Boris. Igen, s ha éppen tudni akarod, még ma szakítok Gyulával.

Maris. A völegényeddel?

Boris. Azzal.

Maris. Miért?

Boris. Mert kártyás.

Maris. Az olyan nagy baj?

Boris. Szörnyű, végzetes, s a mi ennél is rosszabb, unalmas. A kártyás férfi testi és lelki energiának javarésze ahhoz a nyomorult festett kéreppapíroszhoz van kötve, ami ebből marad, nem sokat ér.

Maris. Igazán?

Boris (rejtelmesen) Maris, őrizkedj a kártyás embertől, mikor veled beszél, szépeleg, enyeleg, titokban arra gondol, hogy a párti várakozik reá, s alattomos ürügyeket keres, hogy távozhasson. Ah, én ösmerem ezt a fajzatot. Az én völegényem, brr. . . Hogy feszengett, szorongott, ha este hat óra után tartóztattam, s nem mehetett a kaszinóba ütni a blattot. . . A boldogtalanság kiült az azzára, vonásai megnyultak, ajka lecsüngött. . . Utálatos volt, utálatos!

Maris. Te nagyon szigorúan ítélsz.

Boris. Eh, hadd el. . . Aztán micsoda dolgot kellett tőle hallanom! Elmondta például, hogy ő ötre mindig bevág. . .

Maris. Merész jellem.

Boris. Egyszer siralmasan panaszkodott, hogy dupla gusztára mindig leég. . .

Maris. Szegény fiu.

Boris. Mászor gyűrött gallérral és gyűrött lelküsmérettel azt panaszkolta, hogy befagyott.

Maris. Elemi csapás.

Boris. És ha nyert, hogy dicsekedett, hogy henczeget! Mint egy Napoleon, úgy mondotta: „elfogtam a tábornok ultimóját!”

Maris. Nincs is annál nagyobb gyönyör, mint elfogni az ultimót! Hah! *(Mutatja, hogy ütnek a kártyával)*.

Boris. De legjobban az bosszantott, hogy mindig későn jött. Ilyenkor a legártatlanabb arcczal azt mondotta: „bocsáss meg édesem, de későn mondták be a mestereket!”

Maris. Megbocsáss, de ebben a tekintetben pártjára kell állanom. Tisztességes pártit nem szabad végezni mesterek nélkül. A mesterek a legérdekeseb-

bek. . . Olyan, mint a finish a turfon. . . Hopp, hopp hajrá!

Boris (csodálkozva). Te, ugy látszik, értesz a dologhoz. Te talán tudsz kártyázni?

Maris. Hogy tudok-e? Imádom, s ha egy alsóst játszhatom. . .

Boris. Alsóst? Te, azt én is szeretem, mondhatom, szenvedélyesen.

Maris. Bravó! Hisz akkor játszhatunk egy andót.

Boris. Ha van kártya. . .

Maris. Hogy ne volna! Csak nem tartok klasszikus regényeket a polcon. . . *(előhozza a kártyát, táblát és a krétát)*. Nézd, milyen remek aranysegélyes. . . hazai gyártmány. . .

Boris. Ezt élvezet keverni *(keveri)*. Hogy csuszik. . . Tehát, ha úgy tetszik.

Maris. Már ülök. . . Látod édesem, ez az igazi feminizmus. . . Mit érnek az egyenlő jogok, ha nincsenek egyenlő élvezetek.

Boris. Igaz. Mért legyen a kártya himnemű privilégium? Hogy szoktad játszani?

Maris. Minden variációval.

Boris. Tuli, ultimó. . .

Maris. Gromoboj. Kétszázaz.

Boris. Szánzatu, betli.

Maris. Éljen! Nem hittem, hogy ilyen tökéletes kulturlény vagy. Kisebb oszt. . . Pojénje két krajczár, természetesen rádli.

Boris. Persze, rádli az élet sója *(emel)*. Tizes.

Maris. *(emel)*. Nyolczas. Én osztok. *(Osztt és tromfot üt)*. Ah, drága makk.

Boris. Makk, makk, nekem az nagyon drága. . .

Maris. Én bemegyek. *(Kiosztja a kártyát)*.

Boris (egyenként gusztálja a lapokat). Ha egy kártyát veszek. . . *(élenken)*. Megvan! A hogy lesz ugy lesz, vannak és kontra. . . *(Kiad)*.

Maris. Megállj. . . *(számlál)*. Harminczegy, negyvenegy, hatvan, hetvenegy, nyolczvankettő. . . etc., bemondom a gromobojt. . .

Boris. A gromobojt? Jó, majd meglátjuk.

Maris. Mik vannak?

Boris. Tizesek. . .

Maris. Akkor megvan a gromoboj. . . Atu, atu, atu, nos, hol van a tizes? . . .

Boris. A tizes? Az ám, elfelejtettem cserélni.

Maris. Az renonsz. . .

Boris. Hogy lenne renonsz, mikor a hetes nálam van. . .

Maris. Az mindegy, cserélni kellett volna. . .

Boris. De miután bemondtam a vannakot, az annyi, hogy cseréltem.

Maris. Ohó! Az nem annyi. Cserélni kell, mekanikailag, nem eszményileg. . . Renonsz, Renonsz! Felirom a pártit!

Boris (ingerülten). Az nem ugy van! Kettősben nincs is renonsz. . .

Maris. Ohó, renonsz mindig van, még egyesben is.

Boris. No hát én azt mondom. . .

Maris. Hiába, renonsz nem tür magyarázatot. A renonsz abszolút valami.

Boris (egyre élénkebben). Te neked nincs semmi logikád.

Maris. A renonsznak nincs logikája. Te, ugy látszik, nem tudod, mi a renonsz.

Boris. Kikérem magamnak!

Maris. Hasztalan! A renonszt nem lehet kikérni, hanem felírni.

Boris. Oh, ostoba beszéd. . . Kérdezzük meg akárkitől.

Maris. Nem bánom, kérdezzük meg.

Boris. Most mindjárt.

Maris. Most mindjárt.

Mindketten (a közönség felé fordulnak és egyszerre beszélnek). Hölgyeim és uraim! Önökhöz fordulunk. . . Tessék nyilatkozni. . . Volt-e renonsz vagy nem volt renonsz?

(Függöny.)

S Z I N H A Z A K

Vasárnap 1907, június 2-án

Nemzeti Színház

M. kir. Operaház

FATUM.

Dráma 3 felvonásban. Irta Zsirosi.
Báró Apári Dezső Barthos
Erna, a neje Szacsayné
Ella, leányuk Lenkey H.

Bohémélet.

Dalml 4 képb. Zenéjét szer-
zette Puccini Giacomo. Szövegét
Irta Giacosa és Illika. Fordította
Radó Antal.

Személyek

Rodolphe Arányi
Sohannard Várdi
Marcol Book
Collino Erdős
Musette Ambrusná
Mimi Szamosi E.
Aleiner Szendrői

Táncegyveleg.

Kezdeté fél 8 óraker.

Fővárosi Orfeum

WALDMANN IMRE, igazgató.
VI., Nagymező-utca 17. szám

Parisiána estély.

A Berliner Residenz-Theater
tagjainak vendéglátéka.

Das Strumfband. No 69.

Ein angebrochener Abend.

Kriegslist.

Rendes helyáradak.

Az előadás 8 óraker kezdődik.

Jegyelővétel a nappali pénztárnál, 10-1-ig és 3-6-ig

A lőikertben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK olgánzonokara hangverseny.

Szliács aczélfürdő.

(Felső-Magyarországon)

az egyedül ismert szénsavdús vasforrás. Legtöbb vasa-
tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Szezon május 15-től szeptember 30-ig

Felülmulhatatlan vörsegegyesség, sápkór, női bajok, hát
gerinc- és idegbajok, benuás ellen, átszenvedett betegség ó
erős munkásság után. — Fürdőorvosok:

Dr. RHORER ALADAR, hiv. fürdőorvos és Dr. STERN J.
tazás Bécsből 9 óra, északról Odenbergen át 5 óra, délről Budape-
sten át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok minden nagyobb
vasuti állomáson vannak kiüggesztve. Kimerítő fölvilágosítást és
prospektust utazás, valamint lakás-árkedvezményről (az elő- és utó-
szezonban) stb. ad a

Fürdőigazgatóság Szliácson (Zólyomgye)

Gyertyánliget

(Máramarosgye)

a legszebb, a legegészségesebb klimatikus erdei hegyi
gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.
Csodálatos, szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondus,
enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető, tiszta vasfor-
rások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb
gyógyítók: vörsegegyesség, sápkór, idegegyesség, neurasthenia,
gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kenyelmese, csinos laká-
sok és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. Idény: május
október. Vasuti állomás Nagy-Boeskö. Kétféle: 1. ólósó árak
és tisztelen élelmód. 2. Enyhe óghajlat és barátságos környezet.
3. Közel vasutállomás és jó kocsikat.

A fürdőigazgatóság.

Jól lát?

Ha nem, akkor for-
duljon bizalommal

HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szem-
üvegek és látosüvegek is legolcsóbban kaphatók.
Ingyen árjegyzék bérmentve.

Ingóságokat

butorokat beraktározzuk, kívánatra azokra előnyös
feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugy-
szintén mindennemű költözéstétést jutányosan elvállalunk.

III. Braun Testvérek.

József-körút 78 Telefon 86-19.

TELEFON 81-01. István-uti TELEFON 81-01.

szanatorium és vizgyógyintézet

Budapest, VII., Hungária-körút 9: szám,
az István-ut torkolatánál.

Legmodernebb berendezésű ujonnan épült magángyógy-
intézet sebészeti, női és belsőbajok részére. — Vizgyógy-
intézet bejáró betegek részére. — Villamos fény-, szén-
sav- és napfürdők, Svéd gyógytornászati. — Röntgen. —
Nagyon mérsékelt árak. — Állandó orvosi felügyelet. —
Kitűnő ellátás.

Üánócz-gyógyfürdő

Szepesmegyében, a Kassa-Oderbergi vasut fővonalán, Pop-
rád Polkai állomástól 30 percz alatt elérhető.

Posta vasut és telefon helyben.

Fürdőidény május 15-től szeptember 15-ig.

Rendkívül szénsav tartalmu 24 fokú természetes hőviz-
zel mely most újból lett vegyelemzve és a fürdőtelep
ujjonnan vízvezetékkel ellátva. Férfi és női tükör kádfür-
dők masszázsal és hideg gyógymód alkalmazására. Aján-
latos rhuma, köszvény, islás, ideges szívbajok, gyomor
hurut, emésztési bántalmaknál, vörsegegyességnél, női baj-
oknál, sőt izomhüdekeknel, görvélyes bántalmaknál és
angol kórnel felülmulhatatlan s egyedüli. Szoba árak na-
pontja 1 K 20 fill. teljebb. Házilag kezelt kitűnő, jó, izletes
és olósó ellátás A lá karte és Tablehote.

Elő- és utóidényben tetemes árengedmény. Állandó fürdő-
orvos Dr. Schullhoff Zsigmond, Budapestről é. a. t.

Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küld a fürdő-
gondnokság Gánócz, a Budapesti menetjegyroda valamint

Waniek Gyula fürdőtulajdonos Kassa.

Borosznó gyógyfürdő

Zólyomgyében. Vasuti állomás. Posta, távirat, telefon
a fürdőtelepen. Mértföldekre terjedő fenyvesektől körül-
vett szél- és pormentes völgyben. Glauber sófor-
rásai kiváló hatásnak mindazon betegségeknél, melyek-
nél karlsbadi kurát kell használni (gyomor, bél, máj,
epebajok, cukorbetegségek stb.). Ujonnan berendezett
vizgyógyintézet. Kneipp-kurára alkalmas rét és patak.
Szénsav és fényfürdők. Fürdőorvos Wiesinger Frigyes dr.
Budapestről. Száznál több tiszta, száraz vendégszoba. Jó
konyha házi kezelésben. Gyomor és cukorbetegnek részére
dietaikus konyha. Olcsó árak. Képes prospektust szivesen
küld a tulajdonos: Rosenauer Lajos Besztercezo
banyán.

LIPIK Szlavóniában

Vasut-, posta- és tá-
viratállomás.

Elsőrangú fürdőhely.

Egyetlen jódtartalmu alkalikus hévíz (64°C)
Európában. Páratlan gyógyhatása a tápcs-
aorna és a vizeleti utak összes hurutos meg-
betegedései, hurgysavas áttétel, köszvény
csusz és ischias, görvély, angolkór és az
összes vérbetegségek ellen.

Ivókura. Hévízes fürdők.

Vizgyógyintézet. Inhalatórium.

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik

Kívánatra prospektussal és bővebb értesítéssel szolgál

A fürdőigazgatóság.

ROZSATEJ
kitűnő teint-ápolószer 2 K
balzsamszappanhoz 1.60
OSAN kitűnő fog-ápoló
szájviz 1 K 76 fill.
Fogpor 1.88 K.
TANNINGENE
legjobb hajfestőszer 5 kor.
ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 5
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

uri öltönyök és felöltők

elsőrangú hazai és külföldi keimékből

mérték után 40 és 50 koronáért

Mechlovits és Fái törv. bej. cég.

Budapest, V., Váci-körút 76 szám.

Pontos kiszolgálás — Kitűnő szabás — Saját

műhely. — Vevőink ruháitárát egész év-

ben rendben tartjuk.

Szabályozható
INGBLUZOK
valódi angol zefir
szines csik és
tiszta fehér frt 2.75
Diszes ba-
tizst-bluz 2.90
Remek csipke-bluz-
ok minden árban.
Faludi László
áruhaza Budapest
Andrássy-út 48.
Ingyen divatlap bluz-, alj- és
pongyolákról.
Tűnyelvűen
készítve.

ZÉRO
Tisztaság, egészség!
Szab. higiénikus
klozetvatta.
Végbél
Aranyér
Cukorbetegeknek
Gyermekágyasoknak
Csecsemőknek
Meggátol minden horzsolást és infektiót.
Használatban olcsóbb a papírnál!
Kapható mindenütt:
Zér ó szab. vattaárugyár Rpest.
TELEFON 87-52.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben
való árusítása
Bachruch A.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1906. évi december 1-én, gyári épületben a kicsinyben
való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat
földszint.)
E helyes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztal-
cisz., tálak, fénnyelző cikkek, evőeszköz stb.) vasárolható.
Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben,
szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl
vannak tüntetve.

BUTOR.
Szolid készítményű asztalos és kárpitozott butorok u. m.
háló-, ebédli-, szalonberendezések, divánok
stb. stb. a legolcsóbb árak mellett kaphatók
BEREDEK II. A. butorüzletében
VIII. ker. ULLOI-UT 14. szám alatt.
ALAPITVA 1880. évben. ALAPITVA 1880. évben
Legújabb butoralbumomat 60 fillér ellenében (bőlyegben
is lehet) bárhova bérmentve küldöm.

GIMBALOM
KEDVELOK MIELŐTT BARRHOL IS
VENNÉNEK KERJENEK ARJEGYZEKET
VARGA ARPAD
HANGSZER GYÁROSTÓL
MAKO

MINDENNEMÜ
ZSÁK és
PONYVA

a legjobb minőségben FISCHER-féle zsák és
és legjutányosabban a ponyvagyárban
Budapest, V., Nádor-utca 31-33 szereshetők be.
A FISCHER-féle szab. impregnált szavatolt tiszta
lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is
eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-
féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb
uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos szolid
kiszolgálás. Ponyvaköleszöngő intézet. Árjegyzék, minták
kívánatra ingyen, bérmentve küldetnek

SZINHÁZAK.

Vasárnap 1907 június 2-án.

Wigszínház

Délután 3 óraker

Az ördög.

Vigjáték 8 fős. Iria Molnár F

Az ördög Hegedűs
János Varsányi
János Fenyvesi
Elza Gazsi M.
Czinka Hegedűsné
András Győző
László Szerény

Este fél 8 óraker

Bernát.

Enekes bohózat 8 felvonásban

Iria Helmi Jenő.

Személyek.

Bernát Hegedűs
Bernátné Kertész E.
Tirko Tihanyi
Cicay-Panni Kornai B.
Dr. Cserebily Góth
Dr. Akos Sarkadi
Kervainé Kiss I.
Wolgumth Vendrei
Tábornok Szerény
Fentelei Tanay

Magyar Színház

Délután 3 óraker

A vig özvegy.

Operett 3 felvonásban. Irtó

Leon és Stia Zoltán és Szabó
László és Szabó
Zéta, montenegrói követ. Páncs
Valencienno főtisztoséga Batizfalvi
Danilovics gróf Rathonyi
Glavari Hanna Küry
Rosillon Camil Bálint B.
Boedanovics Abonyi
Sylviana, a feleség. Lillian A.
Kraszkovia Orlov F.
Kromov Kövály
Olga, a feleség. Szabó
Raoul de St Brioché Bozerédi

Este fél 8 óraker

Ugyanaz.

Apollo színház

(Népszínház-u. 1-3)
Dik a fényképész. Koppenhaga látkepe. Női birkozók. Két gentleman. A gyémánt birodalma.

Báli szépség.

ŐS-BUDAVARA

Friedmann Adolf igazgató.

Belépődíj este 9-ig 60 fill. azután 1 kor.

Belépődíj este 9-ig 60 fill. azután 1 kor.

Ma, vasárnap, június 2-án, délután

A nagy indiai ünnepély és Souvenir Gyermekekünnepély

A nagy Varietében 2 ünnepi előadás. Este 6 óraker mérsékelt árú előadás. Erre csak a főpénztárnál váltott jegyek érvényesek. A Varieté pénztárnál váltott jeggyel egy gyermek bevihető.

Az esti előadás rendes áron fél 10-kor kezdődik.

Mindkét előadásban fellépnek az összes attrakciók, Folies Comique, Moulin Rouge, Kinematograph, Uj Monte Carlo, Párizsi lovarda, Fontaine Lumineuse a teljes honvédenekar hangversenye és 10 mas zenekar. Mérsékelt jegyek minden tözsdében és omnibuszon.

A Két Korona Szálloda

Budapest központján, IX., Soroksári-utca 12. (a Kálvin-tér és központi vásárcsarnok közelében.)

Az új kor igényeinek megfelelő berendezéssel, u. m. villanyvilágítás s fénymentes rézbutorral, előzékeny kiszolgálással együtt a szobák árai a következők: egyágyas első emeleti utcai szép szoba 3 korona, udvar 1 korona 60 fillér. Havi abbonansoknak udvari 35 kor. utcai 50 korona. Ugyanott elsőrangú vendéglő van izletes jó ételek és italokkal, mérsékelt árak mellett. A IX. ker. függetlenségi kör állandó körhelyiségével. Becses látogatását kéri.

HERSCH SAMU szállodatulajdonos és nagyvendéglős. Több elsőrangú különleges tulajdonos.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház utca 8. szám. (Az Opera mellett). Egész éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek — Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjjeli világ találkozó helye!

Szájpadlás nélküli

hygienikus légszivókamarás fogsorok.

A modern fogtechnika legnagyobb vívmánya. Bárkinél nagyszerűen alkalmazható még akkor is, ha egyetlen saját fog, vagy gyökér sincs már a szájban. Azonnal megszerelhető és ráadásra külön. A fent említett fogsor saját találmányom. Készítők saját módszerem szerint ki nem vehető 22 és 24 karátos arany hidakat stb. 10 évi jótállás.

Guttermuth János műfo.-specialista, a szájpadaás nélküli hyg. légszivókamarás fogsorok és hyg. fogkefé sít. feltalálója.

Budapest, VII., Baross-tér 20, I. em. 3. Kérem a névre és az ajtószámra figyelni mert ketten vagyunk a házban. Válaszshelyez.

Mi szenved?

gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb? Az tegyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűviz 1-2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. — **A HORGONY** természetes keserűviz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. — Kapható minden ásványvíz- fűszerkereskedésben és gyógyszerárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűviz kérendő. — Tulajdonos: **Losser János, Budapest.**

A legújabb rendszerű Hangszer-Hitelosztály megnyílt,

mely minden hitelképes vevőnek alkalmat ad közpénzárban zongorát részletfizetéssel venni, mert a zongorát egy előkelő bank kifizeti és a vevő a banknak marad adós, anélkül, hogy a részletfizetéseknél szokásos 80-80%-os árfelmérlést volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut, mintha közpénzűfizetés mellett vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmóniumot, cimbalmot hegedűt, vagy bármely hangszert.

Reményi Mihály általános a legszolidabb kiszolgálásról elismert magyar hangszertelepéa Budapest, Király-utca 58. sz. Telefon 37-84. Arjegyzők minden hangszerről külön-külön kérendő.

Toch Manó arany, ezüstműves és ékszerész.

Saját készítményű arany-, ezüst- és ékszerárak. Budapesti, V., Városház-utca 10. Az udvarban balra átjáróház a Koronaherceg-utczára. Elvállalok mindennemű arany-, ezüst-ékszer munkák készítését és javítását. Drágakövek foglalását elvállalom. Vidéki megbízások pontosan eszközöltetnek.

Szálloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ” BECS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé. 2 percnyire az Operától és Kärntnerstrassétól. Világos szobák. Világos szobák.

A legkellemesebb otthon. INGYEN

adom ezen beszélőgép (phonograph) annak, aki nálam 12 darab legfinomabb hengerkottákat 12 forintért rendel. Játsszik minden szindarabot, katonazenét, fűttdarabot, nevetőoperákat, darabot, népdalokat stb. csakis **FRIED LAJOS-nál** Budapest, Rákóczi-ut 57. (a Munkácsy-kávéház mellett.)

Mamám a pongyoláit mindig Ruznyák Dávid-nál

Budapest, Király-u. 21. sz. vásárolja, mert már többször meggyőződött, hogy a legszebb

pongyolákat

már 3 frt 50, csak ott lehet kapni Legújabb Divatlapot a cég ingyen küld. Telefon 37-57. 846A

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyáraiból, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők

Keresztély hírneves zongoratermésben Budapest, Váci-körut 21. sz.

Előnyös alkalom !! Harisnya bevásárlásra!!

Tiszteletteljesen értesítem t. vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy harisnyraktáramat, mely kizárólag elsőrendű gyártmányokból áll, a ház torombolása miatt felszámolom és rendkívül lezártított áron kiárítottam. Ajánlom ezen előnyös alkalmai harisnyvásárlásukra kedveseire felhasználni. Kiváló tisztelettel **Bérczi D. Sándor** női kézimunka nagyiparos Budapest, VI., ker., Király-utca 4. szám, Vidékre kiválasztásra is küldök.

BLAUNER VICTOR műbutor-észtalor

Bpest, Teréz-körut 28. Saját készítményű modern stílusú butorok a legújtanysabb árakban és szelid kivitelben kaphatók. Butorok saját tervezetek után készíttetnek.

Kölcsönöket

a legszolidabb alapon, gyorsan és előnyösen folyó kölcsön- és számlaköveteléseket kulánsan leszámitol Bpesti Kereskedelmi Takarékp. m. sz. V., Nádor-utca 6.

ZEPHIR BLOUSE 3.- 350 és 4.- frtért mérték után is megrendelhető **Redlich J. Lipót** uri és női-divat áruházában VI., Andrassy-ut 58. Zephir mintákat vidékre bérmentve küldök.

Czimbalom kedvelők.

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek arjegyeket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szakdalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 frttól kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállításán elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 42. szám.

Egy hámoszobás lakberendezés 360 forinttól

kezelve, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó- és tükör márványtal 130 frt. 1 kredenc, 1 kihuzónszál, 6 ebéd-lőszék, 1 szőnyogdiván, 120 frt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantázialámpa, 2 hűtke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevonva 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezések, valamint **butorok** nagyon olcsó árakért, nagy választékban. **NAGY IMRE** lakberendezési vállalkozó butoraktár Budapest, Váci-körut 9, I. em. Szereosen-utca sarok 385 képpel ellátott legmodernebb albumokat 50 fillér bélyeg beküldés ellenében megküldjük.

Királyszínház

Göre Gábor Budapestén.
Látványos fővárosi életkép, cirkusok és lánczsal, 9 képből. Irta Verő György.

Göre Gábor Németh
Lependi Lídike Fedák S.
Tsch Arpád Szirmai
Bütyök Elvira Tárnoki L.
Stanczi Szentgyörgy
Franczi Szegedi E.
Káisa cigány Csizsér
A szanatórium igazgatója Papp
Saroglyás Vágó
Rudi Hátkai
Hangszergyáros Körmenyi
A díszes bohóc Z. Molnár
A cillinderes bohóc Tarnai
Kezdeté 8 órákor

Uránia Színház

Az orosz-japán háború.
Kezdeté fél 8 órákor

Főv. Nyári Színház

Délután 3 órákor
Orpheus az alvilágban.

Este fél 8 órákor
A mádi zsidó.

Életkép 8 felvonásban, írta dr. Guli Soma, zenéjét szerzette Barna Izsó.

Városligeti Ny. Színház

Délután fél 4 órákor
Berger Zsiga.

Este fél 8 órákor
Ugyanaz.

Várszínház

Zarva

HUNGARIA

FÉNYKÉPESZETI TARSASÁG

KÁROLY-KORUT 24.

Splendid-kávéház fölött és Szervita-tér 3. (Török-palota)

12 visit-kép frt **1.30**
12 cab.-kép frt **2.90**

Cirkusz Beketow

Városliget.

Ma, vasárnap június 2-án.

2 nagy ünnepi előadás 2

délután 4 órákor és este 7/8 órákor.
Mindkét előadásban az egész új műsor.

Aki találmányára

SZABADALMAT

akar szerezni, az forduljon

TÖRÖK LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
hites szabadalmi ügyvivőhöz
Budapest, VII., Kerepesti-ut 30. Telefon 87-0

TARJÁN A.

angol posztoáruház

Budapest, V., József-tér 2.

Valódi angol uriruhaszövet-újdonságok.

∴ Minták kívánatra küldetnek ∴

A cég teljes mintagyűjteménnyel minden jobb férfiszabónál rendelkezésre állanak.

Kárpitos és diszítő

KOHN FULÓP

Budapest, Barcsay-utca 8. sz.
(Erzsébet-körút közelében.)

Ajánlja minden a szakmába vágó munkának legjutányosabb ár mellett való pontos elkészítését.

Elvállal teljes lakberendezést,

a legdivatosabb angol bőrbútor, régi bútorok átalakítását. Független levélt és feltevést olcsón eszközölöm. Levelezőlap ertesítésre azonnal megjelenek.

vétel- és kölcsön, új és egyszer használt

gabona- Zsák kazal-
burgonya- faszén- gyapju- behordási- rostalaj- waggon-
Ponyva

Kötelek, zsák-zsinegek, lópokrócsok.

•HUNGARIA• kettős kézi kévekkötelek favéggel.

NAGEL ADOLF

BUDAPEST, Arany János-utca 10.

Sürgönyezim: NAGELA Budapest. Vidéki telefon: 35-92

Michelstädter Utóda

ÓSKÓ GÉZA

BUDAPEST,
IV., Váci-utca 3. ss.

Cipő-
különlegességei.

Asszabottáruka talpba vésva.

Karsai Feri

női kalap-különlegességek divatterme

Budapest, IV., Párisi-utca 3.

Ajánlja úsan felszerelt raktárát eredeti párisi, francia és angol kalap-különlegességeit. Vidékre választékot szívesen küldök.

Ki akar takarítani !!

Daczára a folytonos áremelkedésnek.

a nagy választékban felhalmozódott árukészletünkben a követ-

kező cikkekkel
női divat kelméket | asztalneműket
vászon árakat | szőnyeg és függönyöket
o o o és jó mosó zseferek és delainekeket o o o
leszállított árakban árusítjuk.

ROSENBERG ES QUITT

BUDAPEST, VI. kerület, Királyutca 32. szám.
Alapítatott 1895. Telefon 523.
Orizai választék. Olcsó árak.

Zongora gyári raktár

Váci-utca 26. sarkon,
bejárat: Párisi-utca 2.
(félemelet.)

ZEITTER & WINKELMANN

braunschweigi udvari zongoragyár főraktára, más helyiségbe való átköltözés miatt

leszállított gyári árak

mellett mindennemű zongorák és pianók kaphatók u és keveset használt állapotban 250 frittól 2000 frittig

Zongora kölcsönintézet valamint szakszerű javítások és hangolások legpontosabban eszközöltetnek.
ANGELUS zongorajátzóeszközök magyarországi vezérképvisellete.

Váci-utca 26., sarkán, bejárat Párisi-utca 2. FÉLEMELET.

Kéretik a címre ügyelni.

HETI MŰSOR.

Junius	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
3 Hétfő	A boszorkány	—	Bernát	Göre Gábor Budapestön	A mádi zsidó	A vig özvegy	Berger Zsiga	Velence
4 Kedd	Fátum	Sémson és Delila	Sherlok Holmes kalandjai	Göre Gábor Budapestön	Koldusgróf	A vig özvegy	Berger Zsiga	Az orosz forradalom
5 Szerda	Atigone	—	Bernát	Göre Gábor Budapestön	Romeo és Julia	A vig özvegy	Berger Zsiga	Hellász földjén
6 Csütörtök	Atigone	André Chémier	Az ördög (25-ik előadás)	Göre Gábor Budapestön	A zsába	A vig özvegy	Berger Zsiga	Párisi asszony
7 Péntek	Fátum	—	Bernát	Göre Gábor Budapestön	A századik menyasszony	A vig özvegy	Berger Zsiga	Japán
8 Szombat	A király házasság	Nemo	Déryné és Salomé	Göre Gábor Budapestön	A századik menyasszony	A vig özvegy	Berger Zsiga	—
9 Vasárnap	d. u. este	Nászinduló	Vizsgalóadás Bernát	Göre Gábor Budapestön János vitéz	A gyimesi vadvirág A mádi zsidó	A vig özvegy A vig özvegy	Berger Zsiga Berger Zsiga	A táncz

Megjelent!

Az új lakásjegyzék. Mindenkinek nélkülözhetetlen!

A
BUDAPESTI CZIM- ÉS LAKÁSJEGYZÉK

XIX. évfolyam, az 1907/908. évre.

A hatalmas, 1971 oldalas, vaskos kötet tartalma a következő:

I-ső rész. Magában foglalja a kerületek, utak, terek és dülök jegyzékét betűrendben; a főváros területének közigazgatási kerületek és helyrajzi számok szerint való beosztását; a ház- és telekjegyzéket. A II-ik részben található a Felsőcsászári és királyi ház, az udvartartások és a közös intézmények. A III-ik rész az országgyűlést, a miniszteriumokat, az állami számvevőszéket, a közigazgatási bíróságot és a miniszteriumok fönhatósága alá tartozó hatóságokat és intézményeket tartalmazza. A IV-ik részben feltalálhatók az összes budapesti egyesületek és körök. Az V-ik rész a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok része. Itt vannak a pénz- és biztosító-intézetek, a hitel- és egyéb szövetkezetek s a részvénytársaságok. A VI-ik részben feltalálhatók a törvényszékek, a bíróságok, a bírói és ügyvédi társaságok és egyéni cégek. A VII-ik rész a közjegyzők, ügyvédek, hiteltörvényesek, orvosok és fogorvosok, mérnökök, építésszek, műépítésszek, festőművészek, szobrászok, állatorvosok, szülésznők, gyógyszerészek, hírlapok és folyóiratok jegyzéke. A VIII-ik a gyárosokat, iparosokat és kereskedőket foglalja magában, még pedig foglalkozás szerint betűrendbe csoportosítva. A IX-ik rész a legnagyobb és legterjedelmesebb a kötetben, annak tartalmát Budapest lakosainak betűrendes névsora képezi. A X-ik rész végül Újpestet s az újpesti utcák, utak, terek és házak jegyzékét, a hatóságok, hivatalok, egyházak, iskolák, hírlapok, pénzintézetek, ügyvédek, orvosok, gyógyszerészek, egyletek, gyárosok, kereskedők iparosok, törvényszékek bejegyzett cégek címét és lakásjegyzékét tartalmazza.

Ára tartós vászonkötésben 20 korona.

Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Déli vasut.

A folyó évi május hó 1-től érvényes új balatonfői fűrdővad-díjszabás mindazon menetkedvezményeket tartalmazza, a melyek a balatonmenti fűrdőhelyek látogatóinak az előző évben rendelkezésére állottak. Ilyenek: 1.) Az egész fűrdőidényre, azaz f. évi szeptember hó végéig érvényes menettérítijegyek, még pedig Budapest d. v., Budapest keleti pályaudvar, Székesfehérvár, Nagy-Kanizsa és Csáktornya a balatonmenti állomásokra és vissza. 2.) Egy napra érvényes menettérítijegyek a balatonfői állomások egymasközi forgalmában. 3.) Szintén egy napra érvényes, rendkívül mérsékelt menettérítijegyek a július és augusztus hónapokban ünnep- és vasárnap közlekedő különvonatokhoz a balatonfői fűrdőhelyekre és vissza. 4.) 20 menetre szóló bérletjegyek Budapest d. v., valamint Siófok, Balaton-Földvár, Balzar és Fonyód-fűrdőtelep közti forgalomban. 5.) Időleges jegyek é. p. egy óra szólók, vagy pedig az egész fűrdő-idény tartamára szólók, Budapest d. v. és Siófok, továbbá Budapest d. v. és Balaton-Földvár közti forgalomban. 6.) Hajómenettérítijegyek, melyek az 1, 3 és 4. alatti menettérítijegyekkel kapcsolatosan adatként ki, végül 7.) Az utipodgyász közvetlen továbbítása, mely küldemények Budapest d. v. és Budapest keleti pályaudvar állomásokon kívül a déli vasut városi irodájában (V. Nádor-utca 16) valamint a déli vasut szállítóibanál (Pollák B. és társa, V. Sas-utca 16) is közvetlenül feladhatók. Az utóbbi szállító-cégek egyúttal a podgyászküldeményeknek a lakásokból való elhoztalálását, valamint a megkérdező podgyásznak hához való szállításáról is gondoskodik.

BUTOR
Képzőmestri vagy részletfizetésre legutányosabb áron
EHRENTREU és FUCHS testvérek
Budapest, VI., Teréz-körút 3F. sz
Telefon 88-59.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyönyörű mahagoni

és tölgyfa uri szobák óriási választékban, Fáy Antal, Semmelweis-utca 4. szám, sarkon. 26519.

Házvezetőnőnek

ajánlkozik egy intelligens 45 éves uri nő, ki a ház-tartás minden ágában teljesen jártas. Címe: Lutter Károlyné. Ipoly-Damásd. Hont-megye.

DIESEL-motorral
a tényleges löerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.
Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapestben.

ABBAZIA

GRAND HOTEL BRISTOL

Újonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyszerű szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A délre és keletre nyíló összes szobák erkélylyel ellátva. Kávéházi étkező, olvasó- és zenetermek. Pompás kilitás a Quarnero egész vidékeire.

A Bristol-szálloda igazgatósága

RUDOVITS W.
tulajdonos.

Valódi brünni szövetek

az 1907. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy vég } vég 7 korona
3-10 méter hosszú teljes } vég 10 korona
főrdő-öltönyre (kabát, na- } vég 12 korona
dág és mellény) elegendő } vég 15 korona
csak } vég 17 korona
vég 18 korona
vég 20 korona

Egy vég fekete szalonöltönyre 20 kor. Szűltagy felhúzószöveteket, turista-lódent, selyemkammarant stb. stb. szállít gyári áron a mint megfizető és szolid cégek legjobban elismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünnben

Minták ingyen és bérmentve.

A magánvívó előnyel, ha szövetkészletét közvetlenül a gyárból Siegel-Imhof cégnél fedezi, igen jelentékeny. Szabott legolcsóbb árak. Nagy választék. Minták és gondos kivitel, a legkisebb megbízásnál is, teljesen irias árúban.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉKSZEREK

CSEKELY

RÉSZLET- FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST,

IX., FERENCZ-KORUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekely részletfizetésre.

Magyar Jelzálog Hiteibank
BUDAPEST.

A 4%-os 65 éves korona-értékű záloglevelek kisorsolása.

Van szerencsénk köztudomására hozni, hogy a hatósági biztos és a felügyelő-bizottság jelenlétében a magyar jelzálog-hiteibank 4%-os 65 éves koronaértékű zálogleveleinek az 1907. június 1-én történt sorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki, u. m.:

8 drb 10,000 koronás.

Sz. 367 1918 2036 2048 2625 4146 4199 4931

5 drb 5000 koronás.

Sz. 45 1080 1470 3199 3800

29 drb 1000 koronás.

Sz. 241 1052 1547 3860 4754 4965 5118 5135 5248 5435 5440 5761
6131 6132 6133 6134 6248 6253 6507 7942 8032 8124 8440 8467 8734
8737 9203 9416 9600

3 drb 500 koronás.

Sz. 25 36 1067

24 drb 100 koronás.

Sz. 819 2056 2057 2642 2043 3203 3204 3205 3316 3317 4081 4440
4442 4443 4444 4445 4446 4447 5065 5066 5067 5068 5069 5070

Ezen kisorsolt záloglevelek 1907. december 1-étől kezdve teljes névértékben váltatnak be.

Budapestben: a bank pénztáránál (V., Nádor-utca 7.) és a Magyar leszámítoló- és pénzváltó bank-nál.

Bécsben: az Union Bank-nál.

A fenti záloglevelek kamatozása 1907. december 1-én megszűnik.

Budapest, 1907. június 1.

Az igazgatóság.

Korábbi kisorsolásokról még be nem váltatott:

5,000 koronás. Sz. 785 1057

2023 2333 2536 3873 6070 7166 9974

1000 koronás. Sz. 155 4559 457 458 1721 1770 1936 2302 231

500 koronás. Sz. 480 600 1234

100 koronás. Sz. 3121 3354 3501 4097 4490

Ezen záloglevelek kamatozása az illető kisorsolások jegyzékében megjelölt határnapokon megszűnt s az esetleg hiányzó későbbi kamatszelvevények a záloglevelek beváltásakor a tőkéből levonatnak.

Budapest, 1907. június 1.

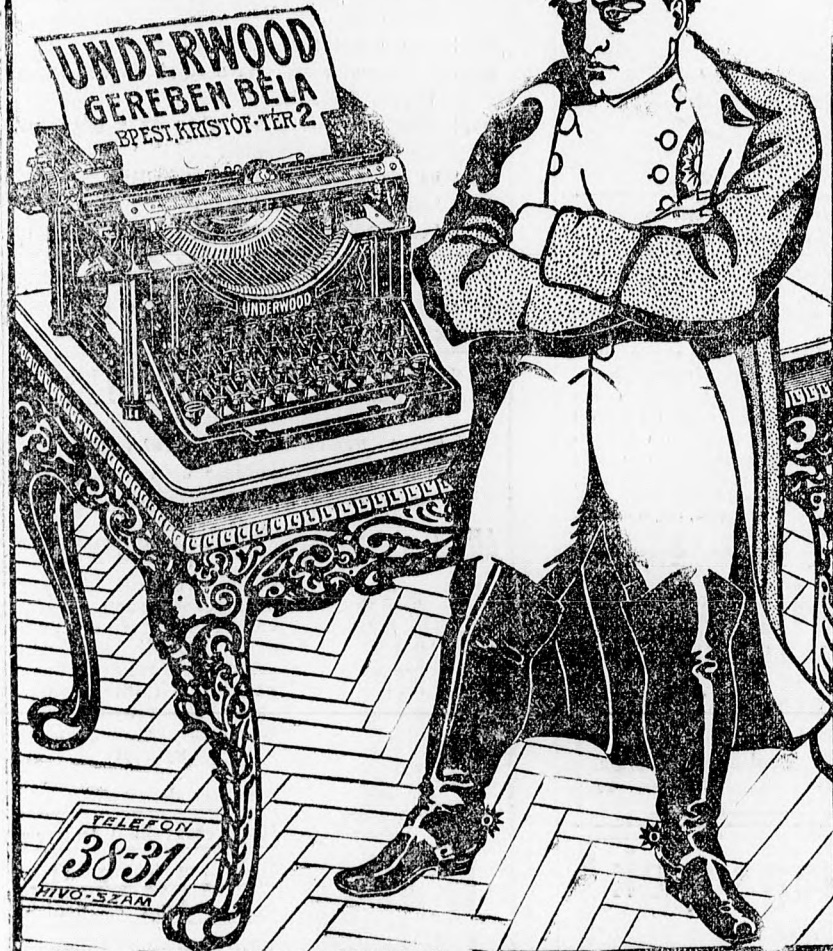
DIGESTOL GLÜCK

(törvényileg védve)

A legkötelezőbb emésztőpor, az emésztést elősegíti, a székletet szabályozza. Orvosi kiünösek által kipróbálva és ajánva. — Egy doboz ára 2 korona — Széküld. Gyógyszerészet
Glück Rezső gyógyszerészeti laboratoriuma
Gyógyszertár a „FEHÉR GALAMB-hoz” — Budapest, VI., Hungária-körut 93/4
Ausztria részére íráktár: C. Brady's Apotheke, Wien.

Kapható minden
gyógyszerárban
és
drogueriában

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BÉLA KRISTOF-TÉR 2

A jó szabás

a Koch-féle nagy

siker titka'

- Divatos, könnyű, angol bélés- nélküli sacco-öltöny 50,40,
- 36-os . . . . . K 29.—
- Lüster sacco-öltöny, igen könnyű és kellemes . . . 24.—
- Lüsterkabát irodai célokra „ 6.—
- Mosóöltöny . . . . . „ 10.—
- Fehér nadrág . . . . . „ 6.—
- Tennis-nadrág . . . . . „ 9.—
- „Record“ pehely könnyű nyári gummiköpeny, 15 cm széles táskában . . . . . 21.—

csakis

8109

KOCH

Testvéreknél,
Budapest, legnagyobb
férfi-, nő- és gyermek-
ruha-áruháza
Károly-körut 26.

Még csak néhány napig.

Huzás már 1907. évi június hó 28-án.

Magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Főnyeremény 150.000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona. Egy sorsjegy ára négy korona
Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottóvédéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpa ota), vagy
mennyi posta-, ado-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohány-
töszében és váltó-üzletben. Magy. kir. Lottóvédéki igazgatóság.

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság.

(Nigemsene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

MAGYARORSZÁGI IGAZGATÓSÁG:

BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-UT I.

Az 1905-ik év végén:

a biztosítások összege a 300,000.000 K-át
meghaladta:

a díjtartalékok összege: 86,846.253.34 K.

A díjtartalék az összes bevételeknek 50-17%-át teszi.

Liberális feltételek. Legolcsóbb díjak.

Prospektusokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál az igazgatóság és a társaság hivatalnokai, valamint képviselői az ország egész területén.

A vendégszobák árai mérsékeltek.

A t. cz. közönség szótakozására szolgálják: fürdő zone naponta délelőtt 9—11 óráig, délután 4—5 óráig; továbbá a társalgó teremben az összes napilapok és illusztrált heti lapok, könyvtár és zongora.

A fürdőben állandóan egy női orvos látja el az orvosi teendőket.

A vendéglő Takács János vendéglősnek fővárosszerte ö-mert kitünő vezetése alatt áll.

Villamos és telefon-állomás,

Fürdőprospektus kívánatra postafordultával bérmentve küldetik

Bárá Kozmitza Miklós

előzőt Mathoni H.) Erzsébet Királyné Sósfürdője Budapest - Kelenföldön. Telefonszám 40—84. Ezen fürdőgyógyhely — mely különösen női bajokban, továbbá elhisi és általános vérbőségben, veroczeri pangások esetén, máj- és lépajokban, arany-érbén nemcsak hazánkban, de a külföldön is unikumot képez, — az új tulajdonos által óriási áldozatokkal egészen újonnan renoválva és bővítve, gőzfűtéssel és villamos világítással, zárt és üvegezett fürdőfolyosóval, női pihenő helyekkel lett ellátva, de a 3 vendégházban a vendégszobák is a legszebben és legkényelmesebben lettek berendezve, úgy hogy ezen gyógyhely nemcsak a nyári ideény alatt, hanem

egész éven át, tehát télen is használható.

Az ivókutá ingyenes s o te intében a keserűvíz-források legjobbjai, a király, Deák Ferencz, Szent-István, Erzsébet királyné források vizei állanak a t. cz. közönség rendelkezésére

Tisztelt háziasszony!

Ne hagyja magát új cikória-csomagok feldicsérlése által megtéveszteni, hanem legyen inkább meggyőződve arról, hogy a már sok év óta az Ön háztartásában is kipróbált

valódi :Franck: kávé-pótlék

a legjobb és továbbra is az fog maradni. —
Ügyeljen azonban, sürgősen kérjük, — pontosan ezek
védjegyeinkre és aláírásunkra:

Franck Henrik Fiai
Kassa.

J. W. L.

BAD HALL

(Felső-Ausztria.)

I rendű Jod-brom-fürdő.

Prospektust és felvilágosítást szívesen küld a fürdőkezelőség.

SZOBRÁNCZ-gyógyfürdő
Ungmegyében.

Glaubersós, hideg, kénes, sos viz.
Gyomor- és májbeteg magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 15-ig. Utóidény: augusztus 16-tól szeptember 15-ig. 80% árengedménnyel a lakásoknak.

Ezen a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógy-mód biztos segítyt nyújt gyomor- és bélbetegségek, májbetegségek, májzsugorok, epehólyagok és epevezeték betegségeinek, szélgyökerek, hűdés, gutta, vesebetegségek, vérvonulások, szívbetegségek, csúszos és köszvényes bántalmaknál a kör okozta erjedési termékekre, olvadásokra az ízületekben azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kövérsej, szívelhártya, cukorbetegségek, vesebetegségek, vesebajoknál úgy a cukor- mint a fehérjékiválasztást gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, ízületi és csontüregbetegségeket, csontszöveti betegségeket, Görgyvárosi daganatok, fekélyek ellen, még és még közötti izadmányok, hárszárzadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönfélébb májbetegségeket ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasúti állomás: az Alföldi és Pest felől jövőknak Nagy-Mihály, honnan kényelmes berkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető. Val-dászerület magas vadokra.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 14 kor., kis láda 20 üveggel 8 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozások: „Szobráncz gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő” czimzendenők Rosta- és tavirada-állomás helyben. A fürdő igazgató-orvosa: Dr. Russay Gábor Lajos. A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Elismert kitűnő minőségű fényképező készülékek

saját és idegen szerkezetben. Kodakok 6 kor 50 fill. feljebb; jobb objektívvel, vetítő készülékekkel iskolai és házi használatra. Száraz lemezek, másoló papírok és mindenféle vegyszerek

Allandóan friss minőségben. Figyelemztetés! Cségek, a kik 10% rabattot kínálnak, a gyári árhoz ezt a 10%-ot, esetleg többet is hozzá csaptak. Mi abban a helyzetben vagyunk, hogy fényképezési készülékeket többnyire még olcsóbban és kedvező fizetési feltételek mellett szállíthatunk. R. Lechner (Wilh. Müller) Cs. és kir. udv. fényk. eszközk. gyára, fényk. műhely. Wien. Graben 31.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintaoltalmat megszerző

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PÁSZTOR (bej. özég)
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám.
Félvilágosítás díjtalan. 25376 TELEFON 24-20.

Titkos betegségek szakorvosa

Dr. Kajdacsy József

v. cs. és k. ezredorvos és v. kórházi főorvos.
Rendel: délelőtt 9-4-ig, este 7-8-ig.
Lakik május 1-től

Bpest Andrassy-ut 13.

I. emelet.
Levél útján is biztos gyógyszer.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A LEGELŐNYÖSEBBEN
KOLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERÉSZ-és MŰORÁSZ
üzletében szerezhetők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

Mindenki

ha egészséges akar maradni, csakis egyes-egyedül az évek óta külön e célra főzött leghirvevesebb valódi magas foktartalmu alföldi fehérkeresztes + sósborszeszt kérje és vegye meg, mert vízzel hígítva és hajmosáshoz használva a hajhullást megakadályozza, mert edzi a testet és izmokat, mert a főfájást elűzi, ha a fejet és homlokot bedörzsöli vele, mert nyáron az őrjási hőségben óv a bágyadságtól, tikkadtságtól, mert hatása hűsítő és fájdalomcsillapító, mert hatása felülmúlhatatlan, mert bedörzsölnél egyszerűen pótolhatatlan.

Á R A K:

1/1 üveg	1/2 üveg	1/4 üveg	12/1 üveg	12/2 üveg	12/4 üveg
K 2.-	K 1.-	K .50	K 16.-	K 10.-	K 5.-

Mindemitt kapható!

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

Hogy a nagyérdemű közönség az

Alföldi fehérkeresztes + sósborszesz

Kitűnő voltáról könnyen meggyőződhetnek. elhatároztuk, hogy minden egyes Alföldi keresztes sósborszesz rendelőknek az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság Kecskenémet cég által gyártott

hirneves kecskenémeti különlegességekből ingyen

1-2, avagy 3 üveget aján-dékel adunk és pedig:

- 12/4 üveg sósborszesz rendelésénél 1 üveget
- 12/2 üveg sósborszesz rendelésénél 2 üveget
- 12/1 üveg sósborszesz rendelésénél 3 üveget

Láda, csomagolás és szállítólevélért küldeményen-kint 80 fillért számítunk csak fel.

Rendelések a beérkezés napján pontosan azonnal elszállítatnak, csak kérjük világosan megjelölni, mily célra szolgáljon a keresztes sósborszesz.

Ugyancsak postal szállítás útján beszerezhető a világhírű „RADIÁL ELIXIR” gyomorkeserű. 1 postacsomag tartalma 9 üveg. Bármely postaállomásra bérmentve, ingyen ládával szállítva csak 7.- kor., azaz hét korona.

„RÁKÓCZY CSEPEK” gyomorkeserű. 1 postacsomag tartalma 15 üvegese. Bármely postaállomásra bérmentve és ingyen ládával szállítva csak 6 kor., azaz hat korona.

Rendeléseket kérjük intézni:

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszifinancz Kecskenémet, gyártelepénél.

A „Miskolczi Hitelintézet“ áru- és terményraktárában ez ideig

XV-ik évi gyapju-vásár

beraktározással egybekötve
1907. évi június hó 19-ik napján tartatik.

Részletes felvilágosítással szívesen szolgál
A „miskolczi hitelintézet“
részvénytársaság igazgatósága.
(Utányomás nem díjazatik.)

Szakirányosság
Technikum
Mittweida.
Igazgató: A. Holst, tanár.
Magasabb technikai tanintézet
elektro- és gépészmérnökök,
technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépítő laboratóriumok. Gyári tanulóműhelyek.
3610 hallgató a 38. iskolai évben.
Program stb. díjtalanul a
útközben áll.

Háziasszonyok öröme!

Magy. szab. 36099. sz. London-féle „Non plus ultra“
ruhamosó-gép
Ára 18 korona. A leggyöngébb nő is kezelheti. — Gyermekek is tud vele bánni. Minden mosóteknőbe beilleszthető. Előnyel: a ruhát kiméli, időt, munkaerőt, tüzelőanyagot és szappant takarít. — Prospektust bérmentve küldi egyedül gyárosa:
Madarász Gyula,
Budapest, VII., Hernád-u. 45.
Próbamosás minden hétfőn d. u. 3 és 4 óra között.
Viszontelárusítók kerestetnek.

Kerestetik
hávezetlő, elárúsító, feliró, pénztáros, kulcsáró, ápoló, utikisérő, házikisasszony, fogadóhölgy. Bővebbet Sikray hirdetési irodájában, Váci-körút 33. Ugyanott hirdetések is főlvetnek minden lap számára. 34280

Kisasszony,
magyar-német, julius 1-én nevelőnőül óhajt alkalmaztatni. A háziarás minden ágában jártassággal bír. Szíves megkeresések zárt levélben Hirsch Szida címre Wygoda (Galiczia).

PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS „GRAND PRIX“ 1900
Kwizda-féle SERTÉSPOR
diätetikai szer a hizás elősegítésére.
Árak: Kis doboz kor. 1.20, nagy doboz kor. 2.40
Valódi csak ezen védjeggyel Képes árjegyzék ingyen és hórmentve. — Főraktár **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. —
Andrássy-ut 28. szám.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

Budapest.

A 4%-os 50 éves koronaértékű záloglevelek kisorsolása.

Van szerencsénk köztudomásra hozni, hogy a hatósági biztos és a felügyelő-bizottság jelenlétében a magyar jelzálog-hitelbank 4%-os 50 éves koronaértékű zálogleveleinek 1907 június 1-én történt kisorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki, u. m.:

I. sorozat 15 darab 2000 koronás:
Sz. 187 249 330 334 351 441 720 1042 1194 1511 1513 1524 1575 1600 1633
61 darab 1000 koronás:
Sz. 110 222 228 451 492 582 624 765 780 794 861 925 1021 1243 1303 1397 1443 1514 1930 2013 2085 2297 2494 2621 2670 2678 2689 2723 2844 2970 3066 3099 3152 3193 3228 3489 3538 3559 3570 3769 3881 3896 3919 3968 4078 4274 4298 4447 5104 5121 5207 5212 5287 5527 5544 6070 6144 6185 6535 6837 6873
10 darab 500 koronás:
Sz. 57 141 142 143 144 1108 1109 1110 1242 2074
II. sorozat 8 darab 10000 koronás:
Sz. 232 320 676 940 1030 1084 1382 1684
3 darab 5000 koronás:
Sz. 311 338 389
11 darab 1000 koronás:
Sz. 7567 7714 7966 8002 8497 8804 8816 8855 8869 8996
1 darab 500 koronás:
Sz. 3115
4 darab 100 koronás:
Sz. 513 611 721 761

Ezen kisorsolt záloglevelek 1907 december 1-től kezdve teljes névértékben váltatnak be:
Budapesten: a bank pénztáránál (V., Nádor-utca 7.) és a Magyar leszámítoló- és pénzváltó-banknál.
Bécsben: az Union-Banknál.
A fenti záloglevelek kamatozása 1907 december 1-én megszűnik.
Budapest, 1907. június 1. **Az igazgatóság.**

Korábbi kisorsolásokról még be nem váltatott.

I. sorozat, 2000 koronás: 335 1129
1000 koronás: 14 113 399 572 743 887 890 1148 1285 1302 1460 1486 1543 2264 2832 2858 5104
500 koronás: 49 741
II. sorozat, 1000 koronás: 7022 7742 8341 8363 8487 8415 8862 8988 9107 9171 9290 9315 9383
500 koronás: 3163
100 koronás: 10 42

Ezen záloglevelek kamatozása az illető kisorsolások jegyzékében megjelölt határnapokon megszűnt s az esetleg hiányzó későbbi kamatszélvények a záloglevelek beváltásakor a tőkéből levonatnak.
Budapest, 1907. június 1.

Nagy haszon

AGRARIA

Kérje minden gazda az összes

Gazdasági gépek árjegyzékét

Levélzím: **AGRARIA**
Budapest, Váci-ut 2. sz.

ekék, vetőgépek, gözcséglők, motorok stb.-ről.

AGRARIA

Az egész országban mindenütt kapható

A MÜLLER J. L. féle

Kalipthos

LEGJOBB FOGPÉP

TÖRVÉNY-VEDETT

teljélműhatatlan, a fogakat felhívítja és óvja tartja.
Kis tubusz 50 fillér, nagy 1 korona
MÜLLER J. L.
11. és 12. sz. Magyar Királyság
Budaörsi közút 2. számú házban

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenynyel legelőnyösebben beszerezhetők.

BECHER ES HILDESHEIM
cég pénzszekrényárának és trózerpítőin ézetének magyarországi vezérképviselői:

NEY és EPSTEIN cégél. BUDAPEST, VI., Podmaniczky u. 4.
Képviselek minden városban keresztelek.
ÁRJEYZÉK ES TERVEK DÍJMENTESEN.
Régi szerkezeteket csereképen átveszünk.

erhető el jelenleg aránylag csekély risikóval a tőzsdén bizonyos papírok vételénél. Az utóbbi idők jobb gazdasági viszonyai máris az értékek emelkedését hozták meg a feltehető, hogy az csak azután fog teljes mértékben kialakulni. Czegünk ellegad megbízásokat úgy az áru- mint az értéktőzsdén a legbizalmasabb alapon, mérsekeit ledzsel mellett. Levelekre azonnal válaszolunk s bizonyos papírok vételét indokoltan ajánljuk. **KARBOS L. és TÁRSA**
BUDAPEST, VI., Hajós-utca 25. szám. I. emelet. Telefon 9-821